

Bosnia and Herzegovina
Federation of Bosnia and Herzegovina

CANTON SARAJEVO
Ministry for Science, Higher Education and Youth

Broj: 27/03-01-04-22801-5/21
Sarajevo, 16.06. 2021. godine

VLADA KANTONA SARAJEVO

- Ovdje -

PREDMET: Odgovor na zastupničko pitanje, *dostavlja se*

Poštovani,

Na 37. Radnoj sjednici Skupštine Kantona Sarajevo održanoj dana 31.05.2021. godine, u okviru tačke Dnevnog reda „Poslanička/zastupnička pitanja, inicijative i odgovori“, Ministarstvu za nauku, visoko obrazovanje i mlade upućeno je zastupničko pitanje uvaženog zastupnika Senada Hasanovića:

„Molim Ministarstvo za nauku, visoko obrazovanje i mlade da mi dostave Prednacrt Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo, te sve eventualne pismene prijedloge, primjedbe i sl. a koje je Ministarstvo zaprimilo u vezi sa izradom pomenutog zakona.“

U vezi sa postavljenim zastupničkim pitanjem, obavještavamo Vas da je Vlada Kantona Sarajevo dana 3.6.2021. godine utvrdila Nacrt zakona o visokom obrazovanju i uputila ga u skupštinsku proceduru.

Stoga Vam u prilogu dostavljam:

- Prednacrt zakona o visokom obrazovanju;
- Komentari na Prednacrt zakona pristigli u fazi javnih konsultacija sa obrazloženjima;
- Nacrt zakona o visokom obrazovanju.

S poštovanjem,

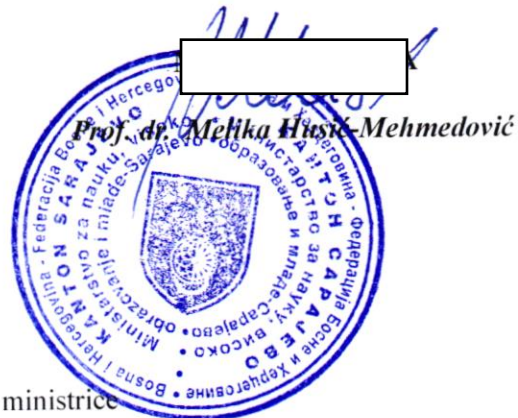
Dostaviti:

- Naslovu;
- sekretar SKS;
- sekretar Vlade Kantona Sarajevo;
- Evidencija
- a/a.

Pripremila: Azra Iv

Belma Trajkov, sekretarka

ćenice ministrice

web: <http://mon.ks.gov.ba>
e-mail: mon@mon.ks.gov.ba
Tel: + 387 (0) 33 562-128,
Fax: + 387 (0) 33 562-218

Sarajevo, Reisa Džemaludina Čauševića 1

Bosnia and Herzegovina
Federation of Bosnia and Herzegovina

CANTON SARAJEVO
Government

Broj: 02-04-23511-2/21
Sarajevo, 03.06.2021. godine

Na osnovu člana 26. i 28. stav (4) Zakona o Vladi Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj: 36/14 - Novi prečišćeni tekst i 37/14 – Ispravka) Vlada Kantona Sarajevo, na 26. sjednici održanoj **03.06.2021.** godine, donijela je

ZAKLJUČAK

1. Utvrđuje se Nacrt Zakona o visokom obrazovanju.
2. Predlaže se Skupštini Kantona Sarajevo da u skladu sa Poslovníkom Skupštine Kantona Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 41/12-Drugi novi prečišćeni tekst, 15/13, 47/13, 47/15, 48/16, 9/20 i 14/20), a nakon razmatranja Nacrta Zakona iz tačke 1. ovog zaključka isti uputi u javnu raspravu u trajanju od 30 dana.
3. Ovim zaključkom stavlja se van snage Zaključak Vlade Kantona Sarajevo, broj: 02-04-700-3/20 od 23.01.2020. godine.

PO OVLAŠTENJU PREMIJERA
ministar Davor Čičić

Dostaviti:

1. Predsjedavajući Skupštine Kantona Sarajevo,
2. Skupština Kantona Sarajevo,
3. Zamjenici predsjedavajućeg Skupštine Kantona Sarajevo (3x),
4. Premijer Kantona Sarajevo,
5. Ministarstvo za nauku, visoko obrazovanje i mlade Kantona Sarajevo,
6. Evidencija,
7. A r h i v a.

web: <http://vlada.ks.gov.ba>
e-mail: vlada@vlada.ks.gov.ba
Tel: + 387(0)33 562-068, 562-070
Fax: + 387(0)33 562-211
Sarajevo, Reisa Džemaludina Čauševića 1

BOSNA I HERCEGOVINE
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
KANTON SARAJEVO
VLADA

ZAKON
O VISOKOM OBRAZOVANJU
(NACRT)

Nosilac izrade:

Ministarstvo za nauku, visoko obrazovanje i mlade

Sarajevo, maj, 2021. godine

Na osnovu člana 12. tačka b) i člana 18. tačka b) Ustava Kantona Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj 1/96, 2/96 – Ispravka, 3/96 – Ispravka, 16/97, 14/00, 4/01, 28/04, 6/13 i 31/17), Skupština Kantona Sarajevo, na sjednici održanoj _____ 2021. godine, donijela je

ZAKON O VISOKOM OBRAZOVANJU

(NACRT)

DIO PRVI: OPĆE ODREDBE

Član 1. (Predmet zakona)

Ovim zakonom utvrđuju se sistem, djelatnost, vrste i principi visokog obrazovanja; opća pitanja u vezi s vrstama i ciklusima studija i diplomama koje se izdaju; položaj, organizacija i djelovanje visokoškolskih ustanova; strategija razvoja i finansiranje visokog obrazovanja; status, prava i obaveze studenata; status, prava i obaveze akademskog osoblja i drugih zaposlenih na visokoškolskim ustanovama; akademski integritet; Vijeće za visoko obrazovanje i nauku u Kantonu Sarajevo; obaveze i prava Kantona Sarajevo u visokom obrazovanju; nadzor organa Kantona Sarajevo nad radom visokoškolskih ustanova i druga pitanja od značaja za visoko obrazovanje u Kantonu Sarajevo.

Član 2. (Upotreba rodno osjetljivog jezika)

Riječi muškog ili ženskog roda upotrijebljene u ovom zakonu koriste se neutralno i odnose jednako na muški i ženski rod.

Član 3. (Definicije)

Sljedeći pojmovi u smislu ovog zakona imaju sljedeće značenje:

- a) „akademija“ znači organizaciona jedinica visokoškolske ustanove koja obavlja nastavnu, umjetničku, umjetničkoistraživačku i naučnoistraživačku djelatnost na području jedne ili više srodnih, odnosno međusobno povezanih naučnih/umjetničkih disciplina i osigurava njihov razvoj;
- b) „akademsko osoblje“ znači lica koja su izabrana u akademska zvanja i učestvuju ili su angažovana u nastavnom, umjetničkom, naučnoistraživačkom ili umjetničkoistraživačkom radu na akreditovanoj visokoškolskoj ustanovi;
- c) „akademsko zvanje/akademska titula“ znači titula koja se stječe nakon završenog određenog stepena obrazovanja. Nakon prvog ciklusa stječe se akademska titula bakalaureat/baccalaureat/bachelor sa naznakom oblasti, nakon drugog ciklusa stječe se zvanje magistar sa naznakom oblasti, a nakon trećeg ciklusa stječe se titula doktora nauka/umjetnosti;
- d) „akreditacija“ znači formalna potvrda (rješenje o upisu u registar akreditovanih visokoškolskih ustanova i studijskih programa) o ispunjenosti kriterija za akreditaciju, koji su u saglasnosti sa „Standardima i smjernicama za osiguranje kvaliteta u Evropskom prostoru visokog obrazovanja“ (ESG) i relevantnim zakonima i propisima, koju nakon nezavisne vanjske ocjene kvaliteta donosi ministar;
- e) „ciklusi studija“ znači nivoi visokoobrazovnog procesa identifikovani kao prvi ciklus – dodiplomski (baccalaureate), drugi ciklus – magistarski studij, integrisani studij i treći ciklus – doktorski studij;
- f) „članica visokoškolske ustanove“ znači fakultet, akademija, visoke škole ili naučni/umjetnički institut kao organizaciona jedinica univerziteta koja izvodi nastavni, naučnoistraživački/umjetničkoistraživački i umjetnički rad u jednoj ili više obrazovnih i naučnih/umjetničkih oblasti;
- g) „diploma koju izdaje akreditovana visokoškolska ustanova“ znači javna isprava kojom se dokazuje da je stečena kvalifikacija rezultat uspješno završenog ciklusa studija zasnovanog na osnovnom modelu utvrđenom za jedinstveni Evropski prostor visokog obrazovanja;

- h) „dodatak diplomi (Diploma Supplement)“ znači javna isprava koja se izdaje i prilaže uz diplomu akreditovane visokoškolske ustanove radi detaljnijeg uvida u nivo, prirodu, sadržaj, sistem i pravila studiranja i postignute rezultate tokom studija lica kojem je diploma izdata;
- i) „dualni studij“ znači ciklični oblik studija koji se realizuje u saradnji s privrednim društvima/poslovnim subjektima, u kojima je izvođenje nastavnog procesa podijeljeno između univerziteta i privrednih društava/poslovnih subjekata;
- j) „Evropski sistem prenosa i akumulacije bodova (European Credit Transfer System – ECTS)“ znači da 1 ECTS bod odgovara ukupnom opterećenju od 25 sati rada studenta. Zbir od 60 ECTS bodova odgovara prosječnom ukupnom angažovanju studenta u obimu 40-satne radne sedmice tokom jedne akademske godine. Ukupno angažovanje studenta se sastoji od aktivne nastave (predavanja, vježbe, praktikumi, seminari i drugi oblici nastave), samostalnog rada, kolokvija, ispita, izrade završnih radova, studentske prakse i drugih vidova angažovanja;
- k) „evaluacija kvaliteta visokoškolske ustanove“ znači postupak formalnog ocjenjivanja i utvrđivanja dostignutog stepena kvaliteta procesa i procedura koji se odvijaju na akreditovanoj visokoškolskoj ustanovi;
- l) „fakultet“ znači organizaciona jedinica, članica visokoškolske ustanove koja obavlja nastavnu, umjetničku, naučnoistraživačku i umjetničkoistraživačku djelatnost u oblasti jedne ili više srodnih, odnosno međusobno povezanih naučnih disciplina i osigurava njihov razvoj i druge djelatnosti koje proizlaze iz prirode osnovne djelatnosti fakulteta;
- m) „institut“ znači organizaciona jedinica, članica visokoškolske ustanove koja obavlja naučnoistraživačku/umjetničkoistraživačku djelatnost u skladu sa zakonom i statutom;
- n) „institut/centar/zavod pri članici univerziteta“ znači podorganizaciona jedinica, a čija se djelatnost, principi i ciljevi rada preciznije uređuju statutom visokoškolske ustanove;
- o) „integrisani studij“ znači studij koji traje pet ili šest studijskih godina i vodi do stručnog zvanja magistra, odnosno doktora, a vrednuje se sa 300, odnosno 360 ECTS bodova;
- p) „interdisciplinarni studij“ znači studij koji prevazilazi uobičajene i tradicionalne granice pojedinih disciplina i u kojem se koristi integrativni pristup u izgradnji spoznaja;
- r) „ishodi učenja“ znači izjave o tome šta osoba koja uči/student zna, razumije i može obavljati na osnovu završenog procesa učenja, što je definisano kroz znanje, vještine i kompetencije;
- s) „javno predstavljani oblik umjetničkog stvaralaštva“ znači umjetničko djelo predstavljeno široj javnosti čiji su kvalitet i kompleksnost vrednovani kroz stručnu prosudbu;
- t) „javno predstavljani oblik umjetničkog stvaralaštva sa međunarodnim priznanjem“ znači javno predstavljani rad čiji je kvalitet verifikovan učešćem, nagradama ili priznanjima na renomiranim umjetničkim smotrama i festivalima od međunarodnog značaja, a podrazumijeva i međunarodna priznanja ostvarena za ukupno djelovanje u određenoj oblasti umjetnosti;
- u) „katedra“ znači podorganizaciona jedinica na kojoj se realizuje nastavni, umjetnički, naučnoistraživački i umjetničkoistraživački rad;
- v) „kompetencije“ znači sposobnost primjene znanja, vještina i personalnih, socijalnih i metodoloških sposobnosti, na radnom mjestu ili tokom učenja, kao i u privatnom i profesionalnom razvoju. U kontekstu Evropskog kvalifikacijskog okvira, kompetencije su opisane kao odgovornost i samostalnost;
- z) „multidisciplinarni studij“ znači studij koji se organizuje kako bi se predmet podučavanja sagledavao iz perspektiva različitih disciplina pri tome zadržavajući postojeće granice disciplina;
- aa) „nastava na daljinu (*online* nastava)“ znači nastava u kojoj se nastavni proces odvija uz pomoć kompjuterskih tehnologija i interaktivnih nastavnih materijala. Uključuje sinhronne oblike nastave (predavanja u realnom vremenu) i asinhronne oblike nastave (studiji/učenje na daljinu);
- bb) „naučna/umjetnička grana“, odnosno uža naučna/umjetnička oblast znači osnovna jedinica statističke analize za istraživačku aktivnost, izdvajanje iz fondova i troškove;
- cc) „naučni rad“ znači rad objavljen u priznatoj publikaciji;
- dd) „naučno/umjetničko polje“ znači skup naučnih/umjetničkih grana, odnosno užih naučnih/umjetničkih oblasti koje se bave povezanim istraživačkim aktivnostima;
- ee) „naučnoistraživačka djelatnost“ znači sistemski stvaralački rad na usvajanju novih znanja s ciljem podizanja općeg civilizacijskog nivoa društva i korištenje tih znanja u svim oblastima društvenog i privrednog razvoja, uključujući i razvoj tehnologije i njihovu primjenu;
- ff) „neciklično obrazovanje (cjeloživotno učenje)“ znači vid obrazovanja kojim se zainteresovanim licima omogućava da dopune svoje obrazovanje, odnosno svaku aktivnost učenja tokom cijeloga života radi unapređenja znanja, vještina i kompetencija u okviru ličnog, građanskog, društvenog ili profesionalnog djelovanja pojedinca koje se organizira u formi kurseva, seminara i drugih vidova

- obrazovanja, te rezultira dodjelom certifikata. Ovo obrazovanje se ne može priznati kao dio studijskog ciklusa utvrđenog ovim zakonom, a položeni ispiti u okviru programa necikličnog obrazovanja ne mogu predstavljati ekvivalent ispitima u okviru studijskih ciklusa;
- gg) „objavljena knjiga“ znači tematski cjelovit i kompaktan recenziran naučni, stručni ili umjetnički sadržaj u štampanoj ili elektronskoj formi i koji sadrži trajni bibliografski indikator;
- hh) „odsjek“ znači podorganizaciona jedinica koja se osniva radi obavljanja djelatnosti visokog obrazovanja i nauke/umjetnosti u jednom ili više srodnih naučnih/umjetničkih polja ili područja. Odsjek u unutrašnjoj strukturi organizacione jedinice može imati više katedri;
- ii) „organizaciona jedinica“ znači sastavnica/članica visokoškolske ustanove kao što je fakultet, akademija, institut ili drugi oblik organizovanja, što se utvrđuje statutom visokoškolske ustanove;
- jj) „osnove kvalifikacijskog okvira u Bosni i Hercegovini“ („Službene novine BiH“, broj 31/11) predstavlja osnovu za definisanje kvalifikacija u strukturi referentnih nivoa pri čemu svaki nivo ima kombinaciju znanja, vještina i kompetencija opisanih generičkim deskriptorima;
- kk) „predstavničko tijelo studenata“ znači tijelo koje zastupa i artikuliše interese studenata, te daje doprinos ostvarenju naučnih, kulturnih, akademskih i drugih društveno korisnih potreba studenata u skladu sa zakonom;
- ll) „priznanje za uspješno djelovanje u odgovarajućoj oblasti umjetnosti“ znači nagrade ili priznanja ostvarena na relevantnim umjetničkim smotrama i festivalima dodijeljene isključivo za kvalitet umjetničkog djela ili ukupno djelovanje u određenoj oblasti umjetnosti, kao i pozive za učešće na renomiranim smotrama i festivalima umjetničkog stvaralaštva, te pozive za gostovanja na drugim akademijama, značajnim projektima i radionicama;
- mm) „priznata publikacija“ znači naučni časopis ili zbornik naučnih radova, odnosno serijsku ili monografsku publikaciju indeksiranu u referentnim citatnim naučnim bazama podataka najvišeg međunarodnog ranga i ostalim relevantnim naučnim bazama podataka (citatnim, bibliografskim, indeksnim ili naučnim bazama podataka sa cjelovitim tekstom), kao i publikacija od posebnog društvenog značaja i interesa;
- nn) „redovni studij“ znači model studiranja koji podrazumijeva potpuno prisustvo i izvršavanje svih obaveza propisanih nastavnim planom i programom;
- oo) „referentna citatna naučna baza podataka najvišeg međunarodnog ranga“ uz bibliografski opis daje i popis referenci i citata u radovima objavljenim u indeksiranim publikacijama, te razvrstava publikacije na kategorije prema rangu faktora utjecaja;
- pp) „ministarstvo/ministar“ odnosi se na resorno Ministarstvo/ministra za nauku, visoko obrazovanje i mlade Kantona Sarajevo;
- rr) „Normativi i standardi za obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja na području Kantona Sarajevo“ znači dokument kojim se utvrđuju kriteriji čije ispunjavanje je neophodno za obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja;
- ss) „Strategija razvoja visokog obrazovanja Kantona Sarajevo“ znači dokument kojeg usvaja Skupština Kantona Sarajevo (u daljem tekstu: Skupština) na prijedlog Vlade Kantona Sarajevo (u daljem tekstu: Vlada), a čiji su sadržaj i svrha definisani u članu 21. ovog zakona;
- tt) „stručni studij“ znači kratki ciklus studija koji traje do dvije akademske godine, a koji se završava stjecanjem stručnog zvanja iz određene stručne/naučne/umjetničke oblasti;
- uu) „student“ znači lice upisano na akreditovanu visokoškolsku ustanovu koje studij pohada redovno, vanredno, učenjem na daljinu ili kombinovanjem ova tri modela studiranja na način utvrđen statutom visokoškolske ustanove;
- vv) „studij (studiranje)“ znači proces visokog obrazovanja nakon završene srednje škole čiji je cilj stjecanje kompetencija potrebnih za zapošljavanje i djelovanje u društvu. Studij se definiše planom i programom koji sadrži glavne obrazovne ishode, područja studiranja i program realizacije;
- zz) „studij na daljinu“ znači formalizovan sistem edukacije samofinansirajućih studenata kojim se korištenjem kompjuterskih tehnologija i interaktivnih nastavnih materijala osigurava pristup nastavnom procesu, što se preciznije uređuje statutom visokoškolske ustanove;
- aaa) „umjetnička oblast“ znači široka spoznajna domena vezana primarno za sadržaj tema umjetničkog istraživanja i razvoja;
- bbb) „umjetničkoistraživački rad“ znači istraživanje u umjetničkim oblastima na osnovu kojih nastaju nove umjetničke forme i djela, a koje uključuju i teorijske aspekte umjetnosti;
- ccc) „uspješno mentorstvo“ znači mentorstvo okončano uspješnom odbranom završnog rada, odnosno doktorske disertacije;

- ddd) „vanredni studij“ znači model studiranja uz rad koji podrazumijeva prilagođeni nastavni plan i program, te nastavni proces prilagođen prema obavezama studenata;
- eee) „vanjska ocjena sistema osiguranja kvaliteta“ znači institucionalnu akreditaciju i akreditaciju studijskih programa;
- fff) „visoko obrazovanje“ znači obrazovanje koje se realizuje na visokoškolskoj ustanovi nakon završetka četverogodišnjeg srednjoškolskog obrazovanja, a koje vodi do nastavnim planom i programom predviđene akademske titule, odnosno stručnog ili naučnog/umjetničkog zvanja u skladu sa zakonom i propisima;
- hhh) „visokoškolska ustanova“ znači ustanova koja se bavi djelatnošću visokog obrazovanja u skladu sa zakonom;
- iii) „vještine“ znači sposobnost primjene znanja i korištenja principa „znati kako“ da se izvrši određeni zadatak i da se riješi problem. U kontekstu Evropskog kvalifikacionog okvira, vještine se definišu kao kognitivne (uključuju korištenje logičkog, intuitivnog i kreativnog razmišljanja), praktične (uključujući fizičku spretnost i korištenje metoda, materijala, sprava i instrumenata) i socijalne vještine (vještine komuniciranja i saradnje, emocionalna inteligencija i druge);
- jjj) „zajednički studij“ znači studij kojeg izvodi visokoškolske ustanove sa drugom domaćom ili stranom visokoškolskom ustanovom, institucijom ili poslovnim subjektom, kao i studiji koji izvodi više organizacionih jedinica/članica zajedno;
- kkk) „znanje“ znači rezultat usvajanja informacija kroz proces učenja. Znanje je skup činjenica, principa, teorija i praksi koje se odnose na područje rada ili izučavanja. U kontekstu Evropskog kvalifikacionog okvira za cjeloživotno učenje, znanje se opisuje kao teoretsko i/ili činjenično.

Član 4.

(Djelatnost visokog obrazovanje)

- (1) Visoko obrazovanje je djelatnost koja se ispunjava stvaranjem, unapređenjem, diseminacijom, prenošenjem i stjecanjem znanja, vještina i kompetencija na visokoškolskim ustanovama koja studente po ispunjenju propisanih uslova vodi do planom i programom predviđene akademske titule, odnosno do stručnog ili naučnog/umjetničkog zvanja predviđenog propisima.
- (2) Visoko obrazovanje teži razvijanju kompetencija svih uključenih potrebnih za zapošljivost, cjeloživotno učenje, lično ispunjenje, socijalnu uključenost i aktivnu društvenu ulogu kako bi se osnažila ekonomija i demokratija sa garantiranim slobodama, poštivanjem različitosti, ljudskih prava i socijalne pravde.

Član 5.

(Poseban društveni i javni interes)

Djelatnost visokog obrazovanja je od posebnog društvenog i javnog interesa za Kanton Sarajevo i bosanskohercegovačko društvo.

Član 6.

(Visokoškolske ustanove)

Djelatnost visokog obrazovanja obavljaju visokoškolske ustanove u skladu s ovim zakonom.

Član 7.

(Ciljevi visokog obrazovanja)

Ciljevi visokoškolskog obrazovanja su naročito:

- a) stvaranje, unapređenje, diseminacija i prenošenje naučnih, umjetničkih i stručnih znanja, vještina i kompetencija shodno zahtjevima ciklusa visokoškolskog obrazovanja;
- b) obrazovanje stručnog kadra u skladu s potrebama tržišta rada;
- c) razvoj i unapređivanje nauke i umjetničkog stvaralaštva;
- d) nediskriminatoran pristup visokom obrazovanju;
- e) povećanje broja visokoobrazovanih stanovnika u Bosni i Hercegovini;
- f) omogućavanje i pospješivanje procesa cjeloživotnog učenja;
- g) osposobljavanje svih učesnika u visokom obrazovanju za primjenu stečenih znanja, vještina i kompetencija;
- h) razvoj individualnih i društvenih stvaralačkih kompetencija;
- i) afirmisanje društvenih procesa koji u Kantonu Sarajevo i Bosni i Hercegovini vode ka stvaranju društva i ekonomije znanja;

- j) podizanje svijesti o značaju umjetnosti, kulturne baštine i njenog očuvanja;
- k) internacionalizacija studijskih programa povezivanjem nosilaca svih aktivnosti visokog obrazovanja unutar Bosne i Hercegovine i na međunarodnom nivou;
- l) promocija bosanskohercegovačke nauke, umjetnosti i struke na međunarodnom nivou.

Član 8.

(Principi visokog obrazovanja)

- (1) Visoko obrazovanje se zasniva na sljedećim principima:
 - a) akademske slobode;
 - b) autonomija i samouprava visokoškolskih ustanova;
 - c) učenje i podučavanje usmjereno na studenta;
 - d) poštovanje ljudskih prava i uvažavanje građanskih sloboda;
 - e) jedinstvo nastavnog i naučnoistraživačkog, odnosno umjetničkog rada i njihovo sistematsko povezivanje sa inovativnom djelatnošću, uz zaštitu intelektualne svojine u procesima transfera znanja;
 - f) akademski integritet;
 - g) otvorenost visokoškolskih ustanova prema javnosti, lokalnim zajednicama i organima javne vlasti;
 - h) zabrana diskriminacije;
 - i) usklađivanje s Evropskim prostorom visokog obrazovanja;
 - j) poticanje izvrsnosti u nastavi, nauci i umjetnosti;
 - k) poticanje inovativnosti i preduzetništva;
 - l) mobilnost učesnika u visokom obrazovanju;
 - m) osiguravanje kvaliteta i efikasnosti studiranja;
 - n) ravnopravnost visokoškolskih ustanova bez obzira na status osnivača;
 - o) stvaranje uslova za konkurenciju visokoškolskih ustanova u pružanju obrazovnih, umjetničkih, istraživačkih i inovacijskih usluga;
 - p) učešće studenata u upravljanju i odlučivanju na visokoškolskim ustanovama, posebno u pitanjima koja se tiču organizacije nastave, kvaliteta i efikasnosti studiranja;
 - r) ravnopravnost spolova i poticanje inkluzije ugroženih grupa.
- (2) Važenje i sadržaj principa visokog obrazovanja mogu biti ograničeni isključivo zakonom.
- (3) Način ostvarivanja principa visokog obrazovanja određuje se zakonom, podzakonskim aktima i općim aktima visokoškolske ustanove.

Član 9.

(Akademske slobode)

Učesnici u procesu visokog obrazovanja uživaju slobodu naučnoistraživačkog i umjetničkoistraživačkog rada, umjetničkog stvaralaštva, objavljivanja i javnog predstavljanja naučnih rezultata i umjetničkih dostignuća, izrade i izbora studijskih programa, određivanja metoda prezentacije nastavnih sadržaja, javno iznošenje stavova, oblika saradnje, a da se time ne izlažu opasnosti od gubitka statusa koji imaju u visokoškolskoj ustanovi.

Član 10.

(Autonomija i samouprava)

- (1) Autonomija obuhvata naročito slobodu visokoškolske ustanove na:
 - a) uređenje unutrašnje organizacije;
 - b) pravo na donošenje statuta i drugih općih akata;
 - c) odlučivanje o studijskim programima i programima cjeloživotnog obrazovanja;
 - d) finansijsku autonomiju;
 - e) upravljanje imovinom;
 - f) upravljanje intelektualnom svojinom;
 - g) pravo na odlučivanje o prihvatanju projekata i o međunarodnoj saradnji;
 - h) ostale oblike autonomije.
- (2) Akademska samouprava obuhvata naročito:
 - a) pravo na razvijanje, usvajanje i realizaciju studijskih programa, naučnoistraživačkih i umjetničkih projekata;
 - b) pravo na utvrđivanje pravila studiranja i uslova upisa studenata;
 - c) pravo na izbor akademskih, upravnih i rukovodnih tijela;
 - d) dodjelu zvanja nastavnom i drugom osoblju,

- e) pravo na upravljanje resursima.
- (3) Autonomija i akademska samouprava se vrše na društveno odgovoran način i uz poštovanje zakonom utvrđenih obaveza i prava visokoškolskih ustanova.

Član 11.

(Nepovredivost akademskog prostora)

- (1) Objekti i prostori visokoškolskih ustanova su nepovredivi.
- (2) Bez odobrenja rektora univerziteta, direktora visoke škole ili lica koje su oni posebno ovlastili, policija i drugi organi za gonjenje i sprečavanje krivičnih djela ne smiju ući u objekte i prostore visokoškolskih ustanova.
- (3) Izuzetno od stava (2) ovog člana, u slučaju krivičnog djela koje je u toku, policija i drugi organi gonjenja mogu preduzeti neophodne mjere, s tim da o izvršenim radnjama odmah obavijeste upravu visokoškolske ustanove.
- (4) Policija i drugi organi gonjenja ne mogu pretraživati objekte i prostore visokoškolskih ustanova bez prisustva rektora univerziteta, direktora visoke škole ili lica koje oni ovlaste osim u slučaju da se oni bez opravdanog razloga nisu odazvali blagovremenom pozivu.

Član 12.

(Akademski integritet)

Akademski integritet je sistem etičkog, društveno odgovornog i kolegijalnog djelovanja učesnika u visokom obrazovanju kojim se unapređuju društvena uloga visokog obrazovanja, profesionalnost, dostojanstvo svih učesnika i profesija u visokom obrazovanju, očuvanje i razvoj moralnih vrijednosti akademske zajednice i društva kao cjeline, te jača odgovornost svih članova akademske zajednice prema društvu.

Član 13.

(Pristup visokom obrazovanju)

- (1) Pristup visokom obrazovanju imaju sva lica koja su završila četvorogodišnju srednju školu u Bosni i Hercegovini, kao i lica koja su završila srednju ili odgovarajuću školu u inostranstvu.
- (2) Pristup visokom obrazovanju ne može biti ograničen direktno ili indirektno na osnovu spola, rodnog identiteta, rase, seksualne orijentacije, invaliditeta, bračnog stanja, boje kože, jezika, vjeroispovijesti, političkog ili drugog mišljenja, nacionalnog, etničkog ili socijalnog porijekla, veze s nekom nacionalnom zajednicom, imovine, broja godina ili nekog drugog statusa.

Član 14.

(Zabrana diskriminacije)

- (1) Visokoškolska ustanova ne smije, neposredno ili posredno, po bilo kom osnovu:
- ograničiti pristup visokom obrazovanju ako su ispunjeni zakonski uslovi;
 - diskriminirati pojedinog ili grupe studenata u bilo kojoj vrsti ili aktivnosti nastavnog procesa;
 - diskriminirati nastavnike i saradnike u pogledu izbora, napredovanja, učešća u nastavnom i naučnom, odnosno umjetničkom radu ili u postupku angažovanja na drugim visokoškolskim ustanovama i njihovim članicama;
 - diskriminirati stručno-administrativno, tehničko i ostalo osoblje koje obavlja poslove na visokoškolskoj ustanovi.
- (2) Pojedini slučajevi pozitivne diskriminacije ili pogodovanja dozvoljeni su samo onda i u mjeri u kojoj je to izričito predviđeno zakonom.

Član 15.

(Zabrana političkog organizovanja i djelovanja)

- (1) Unutar visokoškolske ustanove nije dozvoljeno političko organizovanje i djelovanje.
- (2) Rektor, direktor visoke škole, dekani, direktori instituta, prorektori i prodekani u sastavu visokoškolske ustanove ne mogu obavljati funkcije u državnim organima vlasti, političkim strankama i sindikalnim organizacijama za vrijeme trajanja mandata.
- (3) Za vrijeme trajanja mandata, lica iz stava (2) ovoga člana ne mogu biti birana ili imenovana na funkcije u državnim organima vlasti, sindikalnim organizacijama i političkim strankama.

Član 16.

(Vijeće za visoko obrazovanje i nauku Kantona Sarajevo)

- (1) Radi ostvarivanja i unapređenja društvenih interesa u visokom obrazovanju, nauci i cjelokupnom inovacionom sistemu te njihovog međusobnog povezivanja, osniva se Vijeće za visoko obrazovanje i nauku Kantona Sarajevo (u daljem tekstu: Vijeće).
- (2) Vijeće djeluje kao akademsko, naučno, stručno i savjetodavno tijelo u oblastima visokog obrazovanja, nauke i inovacionog sistema, a sastavljeno je od predstavnika Univerziteta u Sarajevu, ostalih visokoškolskih ustanova sa sjedištem u Sarajevu, predstavnika Akademije nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine, predstavnika Privredne komore Kantona Sarajevo, predstavnik Udruženja poslodavaca Kantona Sarajevo i resornog ministarstva Kantona Sarajevo.

Član 17.

(Sastav i mandat Vijeća)

- (1) Vijeće čini:
 - a) šest predstavnika iz naučnih i umjetničkih grupacija Univerziteta u Sarajevu;
 - b) po jedan predstavnik ostalih univerziteta sa sjedištem u Sarajevu;
 - c) predstavnik Akademije nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine;
 - d) predstavnik resornog ministarstva Kantona Sarajevo;
 - e) predstavnik Privredne Komore Kantona Sarajevo;
 - f) predstavnik Udruženja poslodavaca Kantona Sarajevo.
- (2) Mandat članova Vijeća je četiri godine.

Član 18.

(Delegiranje članova Vijeća)

- (1) Članovi Vijeća delegiraju se iz institucija navedenih u članu 16. stav (2) ovog zakona u skladu sa statutom visokoškolske ustanove ili odgovarajućim aktom institucije.
- (2) Predstavnik resornog ministarstva imenuje ministar.
- (3) Članovi Vijeća se imenuju iz reda istaknutih naučnika, umjetnika i stručnjaka.
- (4) Uslove iz stava (3) ovog člana ispunjava lice koje je autor naučnih radova u publikacijama u referentnim citatnim naučnim bazama najvišeg međunarodnog ranga, odnosno autor većeg broja javno predstavljenih oblika umjetničkog stvaralaštva sa međunarodnim priznanjem, a koji su značajno doprinijeli razvoju nauke, kulture i umjetnosti, te aktivno doprinose razvoju visokoškolske ustanove i šire društvene zajednice.
- (5) Član Vijeća se razrješava istekom mandata, a može biti i prijevremeno razriješen prije isteka mandata na koji je delegiran i to:
 - a) na lični zahtjev;
 - b) na prijedlog tijela koje predstavlja u Vijeću, u skladu sa statutom visokoškolske ustanove ili odgovarajućim aktom institucije.
- (6) Izabrani predstavnici u zakonodavnoj vlasti, nosioci funkcija u izvršnoj vlasti, članovi rukovodnih organa političkih stranaka, članovi upravnog odbora i rukovodioci u visokoškolskim ustanovama ne mogu biti članovi Vijeća.

Član 19.

(Nadležnost Vijeća)

U obavljanju poslova, Vijeće:

- a) analizira stanje i dostignuća u visokom obrazovanju i nauci, te daje stručne prijedloge ministarstvu i Vladi;
- b) učestvuje u izradi i ostvarivanju strategija razvoja visokog obrazovanja, nauke i inovacionog sistema Kantona Sarajevo;
- c) u skladu s ovim zakonom donosi smjernice o standardima za izbor u akademska zvanja;
- d) donosi smjernice o općoj klasifikaciji naučnih i umjetničkih oblasti i polja;
- e) iz svoje nadležnosti procjenjuje povezanost i usklađenost strategija razvoja visokog obrazovanja, nauke i inovacionog sistema s drugim strategijama Kantona Sarajevo;
- f) daje mišljenje na zakone i podzakonske propise iz oblasti visokog obrazovanja i nauke u Kantonu Sarajevo;

- g) daje preporuku o standardima za akreditaciju visokoškolskih ustanova i studijskih programa, vodeći računa o evropskim i međunarodnim standardima, te kriterijima za akreditaciju visokoškolskih ustanova u Bosni i Hercegovini;
- h) daje mišljenje o elaboratu o opravdanosti osnivanja visokoškolske ustanove, instituta, članice univerziteta i odjeljenja van sjedišta, kao i njihovog ukidanja;
- i) saraduje s ustanovama visokog obrazovanja i nauke u osiguravanju i unapređivanju kvaliteta;
- j) daje preporuke u pogledu podrške studijskim programima i naučnoistraživačkim i umjetničkoistraživačkim projektima od posebnog značaja za Kanton Sarajevo;
- k) daje preporuke o učešću Kantona Sarajevo u programima Evropske unije iz oblasti nauke i tehnologije;
- l) vrši procjenu stanja u oblasti visokog obrazovanja i nauke u Kantonu Sarajevo i daje preporuke ministru u pogledu preduzimanja mjera i aktivnosti na unapređenju stanja u oblasti visokog obrazovanja i nauke;
- m) vrši i druge poslove propisane zakonom.

Član 20.

(Rad i funkcionisanje Vijeća)

- (1) Rad Vijeća je javan.
- (2) Radom Vijeća rukovodi predsjednik.
- (3) Predsjednik i zamjenik predsjednika Vijeća se biraju na konstituirajućoj sjednici većinskim brojem članova Vijeća.
- (4) Vijeća po pravilu odlučuju konsenzusom. Ukoliko se konsenzus ne može postići, Vijeće odlučuje dvotrećinskom većinom ukupnog broja članova Vijeća.
- (5) U radu Vijeća mogu bez prava odlučivanja učestvovati predstavnici drugih institucija u skladu sa poslovníkom o radu Vijeća.
- (6) Vijeće za potrebe svog rada može formirati posebna radna tijela sastavljena od stručnjaka koji nisu članovi Vijeća.
- (7) Vijeće podnosi Vladi izvještaj o svom radu najmanje jednom godišnje.
- (8) Vijeće objavljuje svoje zaključke, preporuke, mišljenja i izvještaje na svojoj internet stranici.
- (9) Način izbora predsjedavajućeg i njegovog zamjenika, imenovanje i razrješenje članova, te rad i funkcionisanje Vijeća precizno se uređuju poslovníkom o radu Vijeća.
- (10) Članovi Vijeća imaju pravo na mjesečnu naknadu za rad, čija visina se utvrđuje odlukom o imenovanju Vijeća.
- (11) Rad Vijeća se finansira iz budžeta Kantona Sarajevo.
- (12) Administrativno-tehničke poslove za Vijeće obavlja resorno ministarstvo.

DIO TREĆI: STRATEGIJA RAZVOJA I FINANSIRANJE VISOKOŠKOLSKIH USTANOVA

Poglavlje I. Strategija razvoja visokog obrazovanja u Kantonu Sarajevo

Član 21.

(Strategija razvoja visokog obrazovanja)

- (1) Ciljevi visokog obrazovanja u Kantonu Sarajevo uspostavljaju se u odgovarajućim strategijama razvoja Kantona Sarajevo, strategijom razvoja visokog obrazovanja i drugim razvojnim strategijama u Bosni i Hercegovini.
- (2) Strategijama razvoja iz stava (1) ovog člana utvrđuju se glavni pravci razvoja, ciljevi, načini zadovoljavanja potreba za poboljšanje visokoobrazovane komponente ljudskog kapitala, prioriteti i potrebne aktivnosti za dostizanje ciljeva, struktura i način prikupljanja informacija o ostvarenju strategije, te druga relevantna pitanja u vezi s djelatnošću visokog obrazovanja.
- (3) Osnivanje visokoškolskih ustanova vrši se u skladu s ovim zakonom i strategijom razvoja visokog obrazovanja i nauke na području Kantona Sarajevo.
- (4) Prijedloge strategije razvoja visokog obrazovanja Kantona Sarajevo pripremaju Vijeće i ministarstvo u konsultaciji sa širom akademskom zajednicom, socijalnim partnerima, poslodavcima i javnosti, a utvrđuje ih Vlada.
- (5) Strategiju donosi Skupština na prijedlog Vlade.

Član 22.

(Strategije razvoja visokoškolskih ustanova)

- (1) Visokoškolske ustanove obavezno donose strategije razvoja.
- (2) Strategije razvoja visokoškolske ustanove iz stava (1) ovog člana utvrđuju glavne pravce razvoja i ciljeve visokoškolske ustanove, uzimajući u obzir strategije Kantona Sarajevo i druge razvojne strategije u Bosni i Hercegovini.
- (3) Strategije razvoja visokoškolske ustanove iz stava (1) ovog člana donosi upravni odbor na prijedlog senata.
- (4) Strategije razvoja visokoškolske ustanove iz stava (1) ovog člana dostavljaju se ministarstvu i Vijeću.

Član 23.

(Praćenje realizacije strategija)

- (1) Ministarstvo prati realizaciju strategije razvoja visokog obrazovanja Kantona Sarajevo i o tome izvještava Vladu.
- (2) Izvještaj iz stava (1) ovog člana dostavlja se i Vijeću.
- (3) Upravni odbor visokoškolske ustanove prati realizaciju strategije razvoja visokoškolske ustanove i izvještaj o realizaciji strategije dostavlja ministarstvu i Vijeću.
- (4) Izvještaji o ostvarivanju strategije obavezno sadrže prijedloge mjera koje je potrebno preduzeti radi otklanjanja uočenih problema ili prepreka za uspješno ostvarivanje strategije.

Član 24.

(Poticanje razvoja visokog obrazovanja)

- (1) Iz budžeta Kantona Sarajevo i drugih izvora osiguravaju se sredstva koja će se putem javnog konkursa dodjeljivati visokoškolskim ustanovama, članicama visokoškolske ustanove, nastavnom i istraživačkom osoblju za poticanje:
 - a) internacionalizacije djelovanja i uključivanje u Evropski prostor visokog obrazovanja;
 - b) međunarodnog umrežavanja i mobilnosti studenata i nastavnog osoblja;
 - c) razvoja potencijala u izdavačkoj djelatnosti, a naročito časopisa koji imaju potencijal da se uvrste ili su već u relevantnim bazama podataka;
 - d) umjetničke djelatnosti i umjetničkoistraživačkog rada;
 - e) publikacije radova u relevantnim naučim bazama za koje su troškovi plaćeni iz vlastitih sredstava nastavnog i istraživačkog osoblja;
 - f) razvoja istraživačkih potencijala kroz podršku mladim istraživačima i uključenje studenata u istraživanja;
 - g) inovacija i razvojnih istraživanja sistema visokog obrazovanja u Kantonu Sarajevo ili u okviru visokoškolskih ustanova;
 - h) analize unutrašnjeg osiguranja kvaliteta visokog obrazovanja;;
 - i) realizacije specifičnih strateških ciljeva razvoja visokog obrazovanja koje odredi Skupština.
- (2) Prijedlog iznosa sredstava iz stava (1) ovog člana i kriterije raspodjele priprema ministarstvo uz konsultacije sa Vijećem i visokoškolskim ustanovama, a utvrđuje ga Vlada.

Poglavlje II. Finansiranje visokoškolskih ustanova

Član 25.

(Finansiranje visokoškolskih ustanova)

- (1) Visokoškolske ustanove se mogu finansirati samo iz onih izvora koji ne utječu na njihovu nezavisnost djelovanja i autonomiju.
- (2) Osnovne vrste prihoda koje ostvaruju visokoškolske ustanove su:
 - a) prihodi od školarina prvog ciklusa studija;
 - b) prihodi od školarina drugog ciklusa studija;
 - c) prihodi od školarina integrisanog studija prvog i drugog ciklusa studija koji se realizuju u okviru visokoškolske ustanove;
 - d) prihodi od realizacije naučno-nastavnog procesa na III ciklusu studija;
 - e) prihodi od akademskog, stručnog, specijalističkog, interdisciplinarnog i multidisciplinarnog studija koji se u okviru visokoškolske ustanove realizuju sa drugom domaćom ili stranom visokoškolskom ustanovom, institucijom ili poslovnim subjektom.

- (3) Dodatne vrste prihoda koje ostvaruju visokoškolske ustanove su prihodi od: realizacije kurseva, seminara, pripremne nastave, ljetnih/zimskih škola, te različitih oblika necikličnog i cjeloživotnog obrazovanja; realizacije pedagoškog obrazovanja i svih oblika permanentnog obrazovanja; naučnoistraživačke, umjetničkoistraživačke, naučne, umjetničke, ekspertske-konsultantske i stručno-konsultantske djelatnosti; naučnoistraživačkih i umjetničkoistraživačkih projekata; tekućih transfera drugih nivoa vlasti i međunarodnih organizacija; donacija pravnih i fizičkih lica; legata, poklona i zavještanja; stručnih projekata, stručnih ekspertiza, stručnih skupova; tehnoloških centara, programa, projekata i slično; domaćih i međunarodnih programa i projekata; postupka priznavanja inostranih visokoškolskih kvalifikacija i ekvivalencije javnih isprava; autorskih prava, patenata i drugih prava intelektualne svojine; izdavačke djelatnosti; ostalih djelatnosti prodaje proizvoda i usluga koji su rezultat naučne, umjetničke i stručne djelatnosti (hostinga, domene, telekomunikacija i *web* usluga itd.); pružanja zdravstvenih i stomatoloških usluga i usluga edukativnog zdravstva, te realizacije zdravstvene i veterinarske djelatnosti, odnosno djelatnosti laboratorija, instituta, poliklinika i klinika; prodaje otpadnog materijala; izdavanja i korištenja imovine; učestvovanja studenata u troškovima studija; drugih izvora u skladu sa zakonom i registrovanom djelatnošću; te ostalih akademskih i naučnih, umjetničkih i istraživačkih aktivnosti.
- (4) Prihodi iz st. (2) i (3) ovog člana koje ostvaruje visokoškolska ustanova utvrđuju se na način propisan zakonom i drugim propisima.
- (5) Korištenje finansijskih sredstava, u skladu s finansijskim planom i propisima koji uređuju oblast visokog obrazovanja i finansijskog poslovanja, odgovoran je rektor univerziteta, odnosno direktor visoke škole, dekan/direktor članice univerziteta i upravni odbor visokoškolske ustanove u skladu s ovim zakonom i statutom visokoškolske ustanove.

Član 26.

(Izvori prihoda javne visokoškolske ustanove)

- (1) Sredstva za obavljanje osnovne djelatnosti na javnim visokoškolskim ustanovama i članicama univerziteta osiguravaju se iz budžeta Kantona Sarajevo i obavljanjem registrovane djelatnosti.
- (2) Sredstvima iz stava (1) ovog člana finansiraju se plate i naknade zaposlenih, u skladu s propisima kojim se uređuju plate zaposlenih u oblasti visokog obrazovanja, kolektivnim ugovorom, te normativima i standardima za obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja na području Kantona Sarajevo.
- (3) Sredstvima iz budžeta Kantona Sarajevo osiguravaju se uslovi za nastavni, umjetnički, stručni, naučnoistraživački, umjetničkoistraživački i istraživački rad, odnosno:
 - a) opreme koja omogućava obavljanje registrovane djelatnosti;
 - b) uredenog prostora i potrebnog materijala za obavljanje nastavne, naučne, stručne i umjetničke djelatnosti;
 - c) pomoći u realizaciji nastavnog procesa/vježbama, odnosno tehničkog osoblja pri laboratorijskim vježbama;
 - d) dostupnosti informaciono-komunikacijskih tehnologija (informatička oprema);
 - e) zaštitne radne odjeće;
 - f) sredstava potrebnih za obavljanje nastavnog procesa izvan prostora visokoškolske ustanova, a u skladu s usvojenim nastavnim planom i programom rada visokoškolske ustanove.
- (4) Sredstvima iz budžeta Kantona Sarajevo sufinansiraju se:
 - a) troškovi naučnoistraživačkog i umjetničkog rada;
 - b) troškovi materijala i usluga;
 - c) troškovi za nabavku stalnih sredstava;
 - d) programi i projekti studentskih organizacija;
 - e) međunarodne razmjene studenata i akademskog osoblja;
 - f) oprema i uslovi za studiranje studenata sa invaliditetom.
- (5) Finansiranje javnih visokoškolskih ustanova vrši se putem budžeta Kantona Sarajevo, u skladu sa važećim Zakonom o budžetima u Federaciji Bosne i Hercegovine i važećim Zakonom o trezoru u Federaciji Bosne i Hercegovine, kao i važećim podzakonskim aktima.
- (6) Cjenovnik usluga, upisnina i drugih troškova studija na javnim visokoškolskim ustanovama utvrđuje upravni odbor visokoškolske ustanove uz prethodnu saglasnost Vlade.

Član 27.

(Vlastiti prihodi javnih visokoškolska ustanova)

- (1) Javna visokoškolska ustanova može ostvariti vlastite prihode na način i po postupku koji ne ometa obavljanje djelatnosti i iz izvora koji ne utječu na njihovu nezavisnost djelovanja i autonomiju.

- (2) Sredstva koja javna visokoškolska ustanova i članica univerziteta ostvari, izuzev prihoda iz člana 25. stav (2) tač. a), b) i c) ovog zakona, predstavljaju vlastiti prihod javne visokoškolske ustanove i članice univerziteta, a uplaćuju se u skladu sa važećim pravilnikom o načinu uplate javnih prihoda budžeta i vanbudžetskih fondova na teritoriji Federacije Bosne i njegovim eventualnim izmjenama.
- (3) Sredstva iz člana 25. stava (2) tač. d) i e) ovog zakona, kao i sredstva iz člana 25. stava (3) ovog zakona, pripadaju visokoškolskoj ustanovi, odnosno članici univerziteta koja ih je ostvarila, i koriste se u skladu sa zakonom, podzakonskim aktima, statutom i općim aktima javne visokoškolske ustanove, te usvojenim finansijskim planom visokoškolske ustanove.
- (4) Stjecanje i korištenje vlastitih prihoda preciznije se uređuju statutom i općim aktima javne visokoškolske ustanove, koji na prijedlog senata donosi upravni odbor.

Član 28.

(Sufinansiranje naučnoistraživačke/umjetničkoistraživačke djelatnosti)

Osnivač osigurava dio sredstava za sufinansiranje razvoja naučnoistraživačkog i umjetničkoistraživačkog rada na visokoškolskim ustanovama u skladu sa Zakonom o naučnoistraživačkoj djelatnosti („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj 26/16).

Član 29.

(Finansiranje rada studentskog parlamenta javne visokoškolske ustanove)

- (1) Funkcionisanje, rad i sufinansiranje rada studentskog parlamenta javne visokoškolske ustanove vrši se u skladu sa Zakonom o studentskom organizovanju na području Kantona Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj 11/10), statutom i općim aktima javne visokoškolske ustanove.
- (2) Statutom i općim aktom javne visokoškolske ustanove utvrđuju se obaveze studentskog parlamenta u odnosu na utrošak sredstava iz stava (1) ovog člana.

Poglavlje III. Školarine i druge naknade

Član 30.

(Školarine i druge naknade na visokoškolskim ustanovama)

- (1) Odluku o visini školarine i drugih naknada u kojima student učestvuje donosi upravni odbor visokoškolske ustanove.
- (2) Visokoškolska ustanova je dužna objaviti visinu školarine i svih drugih naknada koje snosi student najkasnije 15 dana prije objave konkursa za upis studenata.
- (3) Statutom i općim aktom visokoškolske ustanove preciznije se utvrđuju kategorije, kriteriji i uslovi u kojima su studenti oslobođeni od plaćanja školarine.

Član 31.

(Školarine i druge naknade na javnim visokoškolskim ustanovama)

- (1) Na prijedlog senata, upravni odbor uz prethodnu saglasnost Vlade, utvrđuje visinu školarine, upisnine i drugih naknada koje su studenti obavezni plaćati za usluge koje javne visokoškolske ustanove i članice univerziteta pružaju studentima u svim statusima i na svim ciklusima studija.
- (2) Visina školarine iz stava (1) ovog člana može biti različita za članice javne visokoškolske ustanove i u okviru njih za različite studijske programe.
- (3) Studenti iz kategorije djece šehida i poginulih boraca, djece ratnih vojnih invalida, djece dobitnika ratnih priznanja i odlikovanja i djece bez oba roditelja oslobođeni su plaćanja školarine, odnosno stipendirani od strane Vlade.
- (4) Lice sa utvrđenim stoprocentnim invaliditetom ima pravo upisati se na javnu visokoškolsku ustanovu u statusu studenta oslobođenog od plaćanja školarine, bez mogućnosti da ovaj status izgubi, na bilo kojem studijskom programu svih ciklusa studija pod uslovom da je:
 - a) položilo prijemni ispit;
 - b) sposobno obavljati zadatke predviđene studijskim programom;
 - c) steklo pravo upisa na odgovarajući ciklus studija i
 - d) dostavilo dokaz nadležne institucije o statusu lica sa invaliditetom i procentu invaliditeta.
- (5) Student koji plaća školarinu i prvi put je upisan u tekuću godinu i koji je položio sve ispite iz tekuće školske godine i postigao prosječnu ocjenu najmanje 8,5 oslobođen je plaćanja školarine u narednoj školskoj godini na tom ciklusu studija, što se preciznije uređuje statutom.

- (6) Student koji je oslobođen plaćanja školarine i koji nije postigao prosječnu ocjenu najmanje 8 ili je obnovio upis u istu godinu studija studija, gubi status studenta koji je oslobođen plaćanja školarine, odnosno u narednoj školskoj godini na tom ciklusu studija obavezan je platiti školarinu.
- (7) Studenti iz stava (3) ovog člana su oslobođeni plaćanja školarine ukoliko su osigurali upis u narednu godinu neovisno od prosječne ocjene.
- (8) Studenti iz stava (3) ovog člana su obavezni platiti školarinu ukoliko nisu upisali narednu godinu studija.
- (9) Svojom odlukom, a prije početka upisa u novu školsku godinu, Vlada može utvrditi dodatne kriterije i uslove za oslobađanje od plaćanja školarine ili gubitak statusa studenta oslobođenog od plaćanja školarine za studente prvog i drugog ciklusa studija, te integrisanog studija prvog i drugog ciklusa studija koji se realizuju u okviru javne visokoškolske ustanove.

Član 32.

(Utvrđivanje broja studenata na javnim visokoškolskim ustanovama)

- (1) Javna visokoškolska ustanova predlaže Vladi broj i strukturu studenata za upis u prvu godinu prvog i drugog ciklusa studija, te prvu godinu integrisanog studija prvog i drugog ciklusa studija.
- (2) Svojom odlukom Vlada utvrđuje broj studenata za upis u prvu godinu prvog i drugog ciklusa studija, te integrisanog studija prvog i drugog ciklusa studija, javne visokoškolske ustanove i članice univerziteta u okviru studijskih programa, za koje se troškovi školarine finansiraju iz budžeta Kantona Sarajevo, odnosno koji su oslobođeni od plaćanja školarine/stipendirani od strane Vlade.
- (3) Odlukom iz stava (2) ovog člana Vlada odobrava i broj studenata koji finansiraju svoj studij ili čiji studij finansiraju drugi subjekti, vodeći računa da taj broj ne može biti veći od broja studenata za koji javna visokoškolska ustanova i članica univerziteta, odnosno studijski program mogu osigurati realizaciju nastavnog procesa u skladu s normativima i standardima za obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja na području Kantona Sarajevo.
- (4) Broj studenata iz stava (2) ovog člana određuje se u skladu sa strategijom razvoja visokog obrazovanja, kao i normativima i standardima za obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja na području Kantona Sarajevo.
- (5) Visokoškolska ustanova može upisati i veći broj kandidata koji su ispunili formalne uslove za upis od broja predviđenog odobrenim planom upisa uz prethodno pribavljenu saglasnost ministarstva.
- (6) Javna visokoškolska ustanova, odnosno članica univerziteta ima pravo za broj kandidata koje oslobodi plaćanja troškova školarine u skladu sa članom 31. st. (3) i (4) ovog zakona proširiti broj studenata koje upisuje u prvu godinu studija kandidatima koji ispunjavaju formalni uslov za upis, i to u statusu studenata koji finansiraju svoj studij.
- (7) U skladu sa statutom i općim aktima, senat javne visokoškolske ustanove utvrđuje broj studenata na III ciklusu studija, stručnom, specijalističkom, interdisciplinarnom i multidisciplinarnom studiju koji se u okviru visokoškolske ustanove realizuju sa drugom domaćom ili stranom visokoškolskom ustanovom, institucijom ili poslovnim subjektom, te pripreme nastave, ljetnih/zimskih škola, kao i različitih oblika nekikličnog i cjeloživotnog obrazovanja.

DIO ČETVRTI: VISOKOŠKOLSKE USTANOVE

Poglavlje I. Vrste i djelatnost visokoškolskih ustanova

Član 33.

(Vrste visokoškolskih ustanova)

- (1) Visokoškolska ustanova se može osnovati kao univerzitet ili kao visoka škola.
- (2) Visokoškolska ustanova se može osnovati kao javna ustanova ili kao ustanova.
- (3) Visokoškolska ustanova ima svojstvo pravnog lica.

Član 34.

(Djelatnost)

- (1) Visokoškolska ustanova obavlja djelatnost od posebnog društvenog i javnog interesa, a prihod koji ostvaruje obavljanjem djelatnosti visokog obrazovanja koristi isključivo za razvoj i unapređenje vlastite djelatnosti.
- (2) Visokoškolska ustanova se bavi nastavnim, umjetničkim, naučnoistraživačkim i umjetničkoistraživačkim radom.

- (3) Visokoškolska ustanova se bavi nastavnom, naučnom, umjetničkom, naučnoistraživačkom, umjetničkoistraživačkim, ekspertsko-konsultantskom, stručno-konsultantskom, te izdavačkom djelatnosti, kao i drugim poslovima i uslugama kojima ostvaruje vlastiti prihod, pod uslovom da se time ne ugrožava kvalitet nastave i naučnog, umjetničkog, odnosno stručnog rada.

Član 35.

(Visokoškolska ustanova kao univerzitet)

- (1) Univerzitet je visokoškolska ustanova koja provodi najmanje pet različitih akademskih studijskih programa iz najmanje tri naučne oblasti.
- (2) Univerzitet je visokoškolska ustanova koja izvodi akademske studije sva tri ciklusa.
- (3) Univerzitet može izvoditi i strukovne studije prvog i drugog ciklusa.

Član 36.

(Visokoškolska ustanova kao visoka škola)

- (1) Visoka škola je visokoškolska ustanova koja provodi najmanje jedan nastavni program iz jedne naučne ili umjetničke oblasti.
- (2) Visoka škola je visokoškolska ustanova koja realizuje programe samo prvog ciklusa studija.

Član 37.

(Programi cjeloživotnog i necikličnog obrazovanja)

- (1) Visokoškolska ustanova u okviru svoje djelatnosti može realizovati programe cjeloživotnog i necikličnog obrazovanja, programe ljetnih/zimskih škola te interdisciplinarnne programe iz oblasti obrazovanja iz kojih izvodi studijske programe.
- (2) Programi iz stava (1) ovog člana sastavni su dio programa visokoškolske ustanove, te doprinose unapređenju kvaliteta visokoškolske ustanove.
- (3) Uslovi i postupak realizacije programa cjeloživotnog i necikličnog obrazovanja, kao i programe ljetnih/zimskih škola, propisuju se općim aktom visokoškolske ustanove.

Član 38.

(Imovinska prava)

- (1) Visokoškolska ustanova stječe imovinu, upravlja njome i koristi je u skladu sa zakonom.
- (2) Osnivač visokoškolske ustanove koji je osigurao sredstva za njeno osnivanje i rad je titular imovinskih prava na tim sredstvima ukoliko aktom o osnivanju ustanove nije drugačije određeno.
- (3) Imovinska prava stečena obavljanjem registrovane djelatnosti visokoškolske ustanove, kao i imovinska prava stečena na osnovu zavještanja i poklona ili na drugi zakonit način imovina su visokoškolske ustanove koja je tu imovinu stekla.
- (4) Imovinska prava iz stava (3) ovog člana mogu se stjecati i koristiti samo u cilju obavljanja, razvijanja i unapređenja djelatnosti i ne mogu biti korištena u cilju promjene statusa visokoškolske ustanove.
- (5) Imovinska prava iz st. (2) i (3) ovog člana se ne mogu otuđiti ili na neki drugi način opteretiti bez prethodne saglasnosti osnivača, a mogu se koristiti samo u cilju obavljanja djelatnosti u skladu s ovim zakonom.
- (6) Novčana sredstva doznačena iz budžeta, vlastiti prihodi, naplaćene školarine i novčana sredstva iz drugih izvora pripadaju visokoškolskoj ustanovi i troše se u skladu sa zakonom, statutom i usvojenim finansijskim planom.

Član 39.

(Prava visokoškolske ustanove)

U skladu sa zakonom, statutom i općim aktima visokoškolske ustanove, visokoškolska ustanova ima pravo i ovlaštenje da:

- a) realizuje i unapređuje nastavni, umjetnički, naučnoistraživački i umjetničkoistraživački rad;
- b) utvrđuje plan razvoja visokoškolske ustanove;
- c) utvrđuje nastavne planove i programe, te obaveze, izborne, opće i zajedničke predmete;
- d) donosi odluku o postojanju općih nastavnih predmeta na nivou visokoškolske ustanove;
- e) provodi aktivnosti na izradi i odbrani doktorskih disertacija i učestvuje u provođenju postupka za stjecanje doktorata nauka/umjetnosti;

- f) predlaže dodjeljivanje počasnih doktorata nauka/umjetnosti i počasnih univerzitetskih zvanja;
- g) bira i opoziva članove svojih tijela u skladu sa zakonom;
- h) provodi postupak ekvivalencije i priznavanja inostranih visokoškolskih kvalifikacija u skladu sa zakonom;
- i) promovira domaću i međunarodnu saradnju sa visokoškolskim ustanovama u organizaciji nastavnog, umjetničkog, naučnoistraživačkog i stručnog rada, te potiče međunarodnu mobilnost studenata i akademskog osoblja;
- j) kontinuirano razvija sistem upravljanja kvalitetom kako bi se postigli ciljevi djelatnosti visokog obrazovanja;
- k) osniva odsjeke, institute, centre, zavode, katedre, laboratorije, galerije, scene i druge organizacione i podorganizacione oblike u skladu s ovim zakonom;
- l) planira, utvrđuje, donosi, razvija i primjenjuje nastavne planove i programe i istraživačke projekte;
- m) utvrđuje kriterije za rangiranje kandidata za upis na visokoškolsku ustanovu, vrši prijem i upis studenata i određuje metode provjere znanja u skladu sa zakonom;
- n) vrši izbor akademskog osoblja i drugih zaposlenika;
- o) organizuje i izvodi odgovarajuće forme naučnog, stručnog i umjetničkog usavršavanja akademskog osoblja;
- p) organizuje i realizuje izdavačku djelatnost, posebno izdavanje udžbenika i druge naučne i stručne literature;
- r) donosi opće akte koji uređuju pitanja vezana za rad i funkcionisanje visokoškolske ustanove i kojima se osigurava akademska i institucionalna autonomija visokoškolske ustanove;
- s) stara se o materijalnim pitanjima akademskog osoblja i drugih zaposlenika na visokoškolskoj ustanovi;
- t) osigurava ostvarivanje svih studentskih prava utvrđenih ovim zakonom i statutom;
- u) raspoložuje i upravlja zemljištem i zgradama koje su u njenom vlasništvu ili su joj date na korištenje, u skladu sa zakonom;
- v) prima i upravlja sredstvima iz bilo kojeg zakonitog izvora;
- z) utvrđuje i ostvaruje prihod od školarina i drugih izvora/naknada u skladu sa zakonom;
- aa) zapošljava osoblje;
- bb) sklapa ugovore za robu i usluge;
- cc) ustanovljava pravne odnose sa studentima;
- dd) osniva komercijalna preduzeća za obrazovne i istraživačke svrhe;
- ee) sklapa sporazume s drugim visokoškolskim institucijama u Bosni Hercegovini i inostranstvu;
- ff) sklapa sporazume s poslovnim subjektima kojima se regulišu odnosi od posebnog značaja za visokoškolske ustanove;
- gg) sklapa ugovorne odnose s privrednim subjektima o javno-privatnom partnerstvu;
- hh) upravlja imovinom, finansijskim i drugim resursima koji su joj na raspolaganju;
- ii) vrši druge poslove neophodne za djelotvorno obavljanje svojih funkcija u skladu sa zakonom, statutom i drugim aktima.

Poglavlje II. Postupak osnivanja, statusne promjene i prestanak rada visokoškolske ustanove

Član 40.

(Osnivači visokoškolskih ustanova)

- (1) Osnivač javne visokoškolske ustanove je Kanton Sarajevo.
- (2) Osnivač univerziteta može biti domaća visokoškolska ustanova registrovana za obavljanje djelatnosti u oblasti obrazovanja, i to nakon registracije u vremenskom trajanju od najmanje pet godina, ustanova registrovana za obavljanje djelatnosti u oblasti obrazovanja, i to nakon registracije u vremenskom trajanju od najmanje 10 godina ili strano pravno lice zajedno sa domaćom visokoškolskom ustanovom.
- (3) Visokoškolska ustanova, prije stjecanja osnivačkog statusa iz stava (2) ovog člana, mora izvesti najmanje jednu generaciju studenata iz najmanje četiri različita studijska programa u okviru najmanje dvije naučne oblasti obrazovanja, te imati međunarodno priznate rezultate u naučnoistraživačkom radu.
- (4) Osnivač univerziteta može biti strani akreditovani univerzitet koji obavlja registrovanu djelatnost u oblasti visokog obrazovanja u matičnoj zemlji najmanje 20 godina.
- (5) Osnivač visoke škole može biti domaće pravno ili fizičko lice, kao i strano pravno ili fizičko lice.

- (6) Osnivač visoke škole ne može biti fizičko lice koje je pravosnažnom presudom osuđeno na kaznu zatvora za krivična djela učinjena protiv službene dužnosti, protiv spolnog integriteta, seksualnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta, kao ni lice koje je prekršilo kodeks profesionalne etike u skladu s ovim zakonom.
- (7) Naziv visokoškolske ustanove određuje osnivač.

Član 41.

(Podnošenje zahtjeva za osnivanje)

- (1) Osnivač visokoškolske ustanove podnosi zahtjev ministarstvu za osnivanje nove visokoškolske ustanove uz koji obavezno prilaže elaborat o opravdanosti osnivanja, dokaze o ispunjenosti normativa i standarda za obavljanje djelatnosti, nacrt statuta i pravila studiranja za cikluse studija koji su obuhvaćeni elaboratom.
- (2) Zahtjev sa dokumentacijom iz stava (1) ovog člana dostavlja se Vijeću na mišljenje o društveno-ekonomskoj opravdanosti za osnivanje visokoškolske ustanove.
- (3) Ministarstvo dostavlja zahtjev sa dokumentacijom iz stava (1) ovog člana i pozitivnim mišljenjem Vijeća o postojanju društveno-ekonomske opravdanosti za osnivanje visokoškolske ustanove na razmatranje Vladi koja donosi odluku da li postoji društveno-ekonomska opravdanost za osnivanje nove visokoškolske ustanove.
- (4) Odluka Vlade iz stava (3) ovog člana je konačna.
- (5) Ministar donosi pravilnik o postupku osnivanja i vođenju registra visokoškolskih ustanova u Kantonu Sarajevo kojim se preciznije uređuju sadržaj dokumentacije u postupku podnošenja zahtjeva, bankovna garancija za osnivanje visokoškolske ustanove, imenovanje i rad komisija, odluke nadležnih tijela, donošenje rješenja o ispunjavanju uslova za početak rada, upis i način vođenja registra visokoškolskih ustanova u Kantonu Sarajevo, kao i druga pitanja koja se odnose na osnivanje visokoškolskih ustanova.

Član 42.

(Mišljenje Vijeća za visoko obrazovanje i nauku Kantona Sarajevo)

- (1) U procesu podnošenja zahtjeva za osnivanje visokoškolske ustanove, ministarstvo ima obavezu zatražiti mišljenje Vijeća za visoko obrazovanje i nauku Kantona Sarajevo.
- (2) Za potrebe ocjene elaborata o opravdanosti osnivanja visokoškolske ustanove, Vijeće može formirati ekspertnu komisiju.
- (3) Ekspertna komisija iz stava (2) ovog člana se imenuje iz reda istaknutih naučnih radnika i stručnjaka za odgovarajuće naučne, odnosno umjetničke oblasti koje su zastupljene u nastavnom planu i programu elaborata.
- (4) Članovi Vijeća i članovi ekspertne komisije ne smiju biti u odnosu sukoba interesa sa podnosiocem zahtjeva, o čemu su dužni dati pisanu izjavu u skladu sa zakonom.
- (5) Ukoliko je mišljenje Vijeća o elaboratu negativno, ministar donosi rješenje kojim odbija zahtjev visokoškolske ustanove za osnivanje.
- (6) Rješenje ministra iz stava (5) ovog člana je konačno, a protiv rješenja se može pokrenuti upravni spor pred nadležnim sudom.

Član 43.

(Elaborat o opravdanosti osnivanja visokoškolske ustanove)

Elaborat o opravdanosti osnivanja visokoškolske ustanove obavezno sadrži:

- a) podatke o osnivaču, odnosno podnosiocu zahtjeva;
- b) dokaz o ispunjenosti zakonskih uslova u odnosu na podnosioca zahtjeva;
- c) sjedište i naziv osnivača;
- d) ciljeve osnivanja;
- e) obrazloženje postojanja društvene potrebe za osnivanjem uzimajući u obzir potrebe i stanje na tržištu rada;
- f) dužinu trajanja studija;
- g) predviđene članice/organizacione jedinice koje će biti u sastavu visokoškolske ustanove;
- h) nastavni plan i program sa naznakom broja akademskog osoblja koje će realizovati nastavni proces po godinama studija i njihovim nastavnim opterećenjem;
- i) naznaku akademskih titula, naučnih i stručnih zvanja koja se stječu po završetku studija;
- j) objašnjenje primjerenosti ishoda učenja koji se stječu nakon okončanja studija s aspekta društvenih potreba;

- k) obrazloženje načina ispunjenja općih i posebnih uslova za realizaciju nastavnog procesa u skladu s normativima i standardima, kao i izvore osiguranja finansijskih sredstava koja su potrebna za ispunjenje tih uslova;
- l) godišnju cijenu studija te način osiguranja finansijskih sredstava za rad.

Član 44.

(Odluka Vlade)

- (1) Ministarstvo, uz preporuku, dostavlja Vladi mišljenje Vijeća sa elaboratom na razmatranje i odlučivanje.
- (2) Ukoliko Vlada donese odluku o postojanju društveno-ekonomske opravdanosti za osnivanje nove visokoškolske ustanove, odluka se dostavlja Skupštini na razmatranje i odlučivanje.
- (3) Ukoliko Vlada ne prihvati preporuku ministarstva, odluka Vlade je konačna i daljnji postupak se ne provodi.

Član 45.

(Odluka Skupštine)

- (1) Skupština donosi konačnu odluku kojom se daje saglasnost za osnivanje visokoškolske ustanove u Kantonu Sarajevo.
- (2) Odluka Skupštine donosi se u roku od šest mjeseci od dana podnošenja urednog zahtjeva ministarstvu u skladu s ovim zakonom.
- (3) Isti podnosilac zahtjeva ne može podnijeti novi zahtjev za osnivanje prije isteka roka od najmanje pet godina od donošenja odluke Vlade iz člana 44. stav (3) ovog zakona, odnosno od donošenja odluke Skupštine kojom se ne daje saglasnost za osnivanje visokoškolske ustanove.

Član 46.

(Upis u registar visokoškolskih ustanova)

- (1) Na osnovu rješenja ministra o ispunjavanju uslova za početak rada i dalji rad, visokoškolska ustanova se upisuje u Registar visokoškolskih ustanova (u daljem tekstu: Registar) koji vodi ministarstvo.
- (2) **Upis u Registar se vrši u skladu sa pravilnikom iz člana 41. stav (5) ovog zakona.**
- (3) Protiv rješenja ministarstva iz stava (1) ovog člana može se pokrenuti upravni spor pred nadležnim sudom u Sarajevu u roku od 30 dana od dana prijema rješenja.
- (4) Visokoškolska ustanova može izvršiti upis studenata i početi sa radom nakon upisa u Registar iz stava (2) ovog člana i sudski registar.

Član 47.

(Provjera ispunjavanja uslova rada visokoškolske ustanove upisane u Registar)

- (1) **Ministarstvo provodi kontinuiran nadzor i kontrolu ispunjenosti propisanih uslova za rad i u skladu s odredbama pravilnika iz člana 41. stav (5) ovog zakona.**
- (2) Ukoliko ministarstvo utvrdi nedostatke, odredit će rok koji ne može biti duži od 60 dana za otklanjanje istih.
- (3) Ukoliko se u ostavljenom roku iz stava (2) ovog člana ne otklone utvrđeni nedostaci, ministarstvo će rješenjem zabraniti obavljanje djelatnosti visokoškolskoj ustanovi i o tome obavijestiti osnivača, kao i nadležni sud koji vodi sudski registar.
- (4) Protiv rješenja ministarstva iz stava (3) ovog člana može se pokrenuti upravni spor pred nadležnim sudom u Sarajevu u roku od 30 dana od dana prijema rješenja.

Član 48.

(Obaveze novoosnovanih visokoškolskih ustanova)

- (1) Visokoškolska ustanova je obavezna u roku od šest mjeseci od dana upisa u Registar uspostaviti registar svih studijskih programa koji se realizuju samostalno ili u saradnji s drugom visokoškolskom ustanovom.
- (2) Visokoškolska ustanova je obavezna ministarstvu dostavljati godišnji izvještaj o realizaciji elaborata, broju i profilu studijskih programa, broju upisanih studenata, te ostalim informacijama relevantnim za kontinuiran nadzor i kontrolu ispunjenosti propisanih uslova za osnivanje visokoškolskih ustanova.
- (3) Visokoškolske ustanove obavezne su na svojoj internet stranici objaviti i kontinuirano ažurirati informacije o broju i profilu svih studijskih programa koji se realizuju na visokoškolskoj ustanovi.

Član 49.

(Osnivanje dislociranih odjeljenja visokoškolskih ustanova koje nemaju sjedište na području Kantona Sarajevo)

- (1) Odredbe ovog zakona i odluka Vlade koji se odnose na troškove postupka osnivanja visokoškolske ustanove primjenjuju se i u postupku odlučivanja po zahtjevu visokoškolskih ustanova koje nemaju sjedište na području Kantona Sarajevo za otvaranje dislociranih odjeljenja na području Kantona Sarajevo.
- (2) Na području Kantona Sarajevo može se dozvoliti rad dislociranih odjeljenja samo visokoškolskoj ustanovi koja ima sjedište izvan Kantona Sarajevo kojoj je dodijeljena безусловna akreditacija u skladu sa zakonom.
- (3) Dislocirana odjeljenja su dužna ispuniti sve materijalne i proceduralne uslove propisane za visokoškolske ustanove osnovane u Kantonu Sarajevo, uključujući i osnivanje, a naučno-nastavno/umjetničko-nastavno djelovanje u okviru Kantona Sarajevo mora predstavljati nezavisnu cjelinu u odnosu na njihovo poslovanje izvan Kantona Sarajevo.
- (4) Dislocirana odjeljenja se uvode u Registar i podliježu svim odredbama ovog zakona kao i druge visokoškolske ustanove u Kantonu Sarajevo.

Član 50.

(Osnivanje članice/odsjeka)

- (1) Osnivanje članice/odsjeka na visokoškolskoj ustanovi odobrava ministarstvo po elaboratu koji dostavlja visokoškolska ustanova uz prethodnu saglasnost senata i osnivača.
- (2) U procesu razmatranja zahtjeva za osnivanje i ukidanje članice/odsjeka na visokoškolskoj ustanovi, ministarstvo ima obavezu pribaviti mišljenje Vijeća.
- (3) Vijeće i komisije u svom postupanju imaju nadležnosti analogno nadležnostima u postupku osnivanja i ukidanja visokoškolske ustanove.
- (4) Rješenje donosi ministar u roku od 60 dana od dana podnošenja zahtjeva.
- (5) Protiv rješenja ovog člana nije dozvoljena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred nadležnim sudom u Sarajevu.

Član 51.

(Pokretanje studijskih programa, programa cjeloživotnog i necikličnog obrazovanja)

- (1) Visokoškolske ustanove samostalno odlučuju o pokretanju novih studijskih programa, programa cjeloživotnog i necikličnog obrazovanja, kao i programa ljetnih/zimskih škola.
- (2) Postupak pokretanju novih studijskih programa, programa cjeloživotnog i necikličnog obrazovanja, kao i programa ljetnih/zimskih škola preciznije se utvrđuje statutom visokoškolske ustanove.

Član 52.

(Statusne promjene visokoškolske ustanove)

- (1) Visokoškolska ustanova može, u skladu sa zakonom, vršiti statusne promjene.
- (2) Visokoškolska ustanova može, u skladu sa zakonom, proširiti ili smanjiti obim djelatnosti, promijeniti naziv i sjedište, kao i vršiti statusne promjene: spajanje, podjelu i pripajanje.
- (3) Odluku o promjenama iz stava (1) ovog člana donosi osnivač.
- (4) Statusne promjene se obavljaju na način i po postupku predviđenom za osnivanje visokoškolske ustanove.

Član 53.

(Početak rada visokoškolskih ustanova)

Visokoškolska ustanova može početi raditi i obavljati djelatnost visokog obrazovanja nakon upisa u Registar iz člana 46. stav (1) ovog zakona.

Član 54.

(Prestanak rada visokoškolske ustanove)

- (1) Visokoškolska ustanova prestaje sa radom:
 - a) kada osnivač donese odluku o prestanku rada;
 - b) kada nadležni organ utvrdi nepravilnosti, uključujući nezakonito izdavanje javnih isprava ili izvođenje studijskog programa bez dozvole u skladu sa ovim zakonom;
 - c) kada se toj ustanovi oduzme dozvola za rad u postupku nadzora u skladu sa ovim zakonom;
 - d) kada sud pravosnažnom odlukom utvrdi neosnovanost upisa u registar poslovnih subjekata;

- e) kada je visokoškolskoj ustanovi izrečena mjera zabrane obavljanja djelatnosti zbog toga što ne ispunjava uslove u skladu sa zakonom, a u roku određenom u izrečenoj mjeri nije otklonila te nedostatke;
 - f) kada se prestane baviti djelatnošću visokog obrazovanja kao osnovnom djelatnošću;
 - g) kada nastupe drugi slučajevi određeni ovim zakonom ili aktom o osnivanju visokoškolske ustanove.
- (2) Visokoškolska ustanova koja prestaje sa radom obavezna je osigurati novčana sredstva za završetak odgovarajućeg stepena studija kod druge odgovarajuće akreditovane visokoškolske ustanove za sve studente koji su upisani prije donošenja odluke o prestanku rada, i to po cijeni studija u visokoškolskoj ustanovi u kojoj student nastavlja studij.
 - (3) U slučaju prestanka rada visokoškolske ustanove čiji je sjedište u Kantonu Sarajevo, javna visokoškolska ustanova ima obavezu upisati studente koji su upisani prije donošenja odluke o prestanku rada, što se preciznije utvrđuje statutom javne visokoškolske ustanove.
 - (4) U slučaju prestanka rada visokoškolske ustanove odgovornost osnivača je osigurati trajno čuvanje javnih isprava, studijskih programa, arhiva i druge dokumentacije preda nadležnom arhivu, u skladu sa zakonom.

Poglavlje III. Statut visokoškolske ustanove

Član 55.

(Statut visokoškolske ustanove)

- (1) Statut je osnovni akt visokoškolske ustanove kojim se uređuju organizacija, način rada, upravljanje, rukovođenje i druga pitanja od značaja za obavljanje djelatnosti visokoškolske ustanove.
- (2) Statut visokoškolske ustanove obavezno sadrži odredbe kojima se regulišu sljedeća pitanja:
 - a) organizacija visokoškolske ustanove;
 - b) organi, tijela i način njihovog rada;
 - c) organizacija i nadležnost članica univerziteta;
 - d) zastupanje i predstavljanje visokoškolske ustanove i članica;
 - e) pravila za izbor članova upravnog odbora koje imenuje senat;
 - f) organizacija nastavnog, umjetničkog, naučnoistraživačkog i umjetničkoistraživačkog rada, kao i način organizovanja i realizovanja studijskih programa;
 - g) studijski programi i realizacije nastavnog procesa;
 - h) način implementacije Evropskog sistema prenosa i akumulacije bodova (European Credit Transfer System, u daljem tekstu: ECTS);
 - i) kriteriji za izbor u akademska/umjetnička i naučnoistraživačka zvanja;
 - j) obaveze visokoškolske ustanove prema osnivaču;
 - k) akademska, finansijska i druga ovlaštenja visokoškolske ustanove i članica u pravnom prometu;
 - l) način ostvarivanja prihoda, upravljanje sredstvima i imovinom;
 - m) način realizacije statusnih promjena i osnivanja novih članica i podorganizacionih jedinica;
 - n) kriterije za provođenje procesa interne evaluacije studijskih programa, kao i rada akademskog osoblja te vrednovanje rezultata provedene evaluacije;
 - o) vrste, djelokrug i način organizacije rada tijela visokoškolske ustanove;
 - p) oblik i nivo učešća studenata u radu tijela visokoškolske ustanove;
 - r) način izjašnjavanja i donošenja odluka tijela visokoškolske ustanove;
 - s) odgovornost studenata i akademskog osoblja prema društvenoj zajednici i
 - t) druga pitanja od značaja za rad visokoškolske ustanove i članice u skladu s ovim zakonom i osnivačkim aktom.
- (3) Statut visokoškolske ustanove obavezno sadrži i odredbe koje:
 - a) osiguravaju osoblju i studentima visokoškolske ustanove slobodu govora; organizovanja i okupljanja u skladu sa zakonom;
 - b) štite osoblje i studente visokoškolske ustanove od diskriminacije prema bilo kojem osnovu, kao što je spol, rasa, seksualna orijentacija, rodni identitet, bračni status, boja kože, jezik, vjeroispovijest, političko ili drugo mišljenje, nacionalno, etničko ili socijalno porijeklo, povezanost sa nekom nacionalnom zajednicom, imovina, rođenje ili bilo koji drugi status;
 - c) osiguravaju slobodu akademskom osoblju i studentima da, u skladu s ovim zakonom, ispituju i testiraju primljena znanja i da nude nove ideje i mišljenja, a da se time ne izlažu opasnosti od gubitka svog statusa ili bilo koje druge privilegije koju eventualno u visokoškolskoj ustanovi uživaju;
 - d) osiguravaju pravične i nepristrasne mehanizme rješavanja disciplinskih postupaka koji se tiču nastavnog, stručnog i administrativnog osoblja i studenata.

Član 56.

(Postupak donošenja statuta)

- (1) Statut utvrđuje senat uz prethodno pozitivno mišljenje upravnog odbora.
- (2) Nakon pribavljanja saglasnosti ministarstva, senat donosi statut.
- (3) Ministarstvo razmatra i ocjenjuje usklađenost statuta visokoškolske ustanove sa zakonom.
- (4) Ministarstvo je obavezno u roku od 90 dana od prijema prijedloga statuta, obavijestiti visokoškolsku ustanovu o davanju ili odbijanju saglasnosti uz obrazloženje.
- (5) Ukoliko se ministarstvo u roku iz stava (3) ovog člana ne očituje, smatrat će se da je saglasnost na statut data.
- (6) Izmjena statuta visokoškolske ustanove vrši se na način i u postupku propisanom za donošenje statuta.

Poglavlje IV. Tijela visokoškolske ustanove

Član 57.

(Tijela visokoškolske ustanove)

- (1) Tijela visokoškolske ustanove kao univerziteta su:
 - a) upravni odbor;
 - b) senat;
 - c) rektor;
 - d) druga stručna i savjetodavna tijela čije se osnivanje, sastav i nadležnost utvrđuju statutom ili drugim općim aktom visokoškolske ustanove.
- (2) Visokoškolska ustanova kao univerzitet može imati članice, odnosno organizacione jedinice kao što su fakulteti, akademije, visoke škole i instituti, a koje izvode nastavni, umjetnički, naučnoistraživački i umjetničkoistraživački rad u jednoj ili više oblasti.
- (3) Organizacija i nadležnost visokoškolske ustanove preciznije se utvrđuju statutom ustanove.
- (4) Tijela visokoškolske ustanove kao visoke škole su:
 - a) upravni odbor;
 - b) senat;
 - c) direktor;
 - d) druga stručna i savjetodavna tijela čije se osnivanje, sastav i nadležnost utvrđuju statutom ili drugim općim aktom.

Član 58.

(Upravni odbor)

- (1) Upravni odbor visokoškolske ustanove ima najmanje sedam, a najviše 11 članova, što je preciznije utvrđeno statutom visokoškolske ustanove.
- (2) Upravni odbor javne visokoškolske ustanove kao univerziteta ima 11 članova – četiri imenuje osnivač, a ostale članove imenuje senat univerziteta od kojih je jedan predstavnik redovnih studenata.
- (3) Upravni odbor javne visokoškolske ustanove kao visoke škole ima sedam članova – tri imenuje osnivač, a ostale članove imenuje senat visoke škole.
- (4) Članove upravnog odbora koji su predstavnici osnivača za javne visokoškolske ustanove imenuje Vlada, nakon provedenog javnog konkursa u skladu s odlukom o utvrđivanju postupka imenovanja članova upravnog odbora javne visokoškolske ustanove koje imenuju Vlada.
- (5) Izbor članova upravnog odbora javne visokoškolske ustanove koje imenuje senat utvrđen je statutom javne visokoškolske ustanove.
- (6) Predsjednik upravnog odbora javne visokoškolske ustanove bira se iz reda članova upravnog odbora koje imenuje osnivač, a zamjenik predsjednika bira se iz reda članova upravnog odbora koje imenuje senat.
- (7) Članovi senata, rektor, prorektori, dekani, direktori i prodekani ne mogu biti članovi upravnog odbora.
- (8) Članovi upravnog odbora ne mogu biti u organima privrednog društva koje je u poslovno-pravnom odnosu sa javnom visokoškolskom ustanovom na neodređeno vrijeme.
- (9) Član upravnog odbora ne može biti član drugog organa iste ili druge visokoškolske ustanove.
- (10) Članovi upravnog odbora imenuju se na period od četiri godine, sa mogućnošću još jednog izbora, osim predstavnika studenata čiji mandat traje godinu dana.
- (11) Najmanje jedna trećina članova upravnog odbora su lica koja imaju prebivalište ili boravište u Bosni i Hercegovini.
- (12) Sjednicama upravnog odbora prisustvuju rektor i prorektori bez prava odlučivanja.

Član 59.

(Nadležnost upravnog odbora)

- (1) Za upravljanje poslovima visokoškolske ustanove odgovoran je upravni odbor.
- (2) Upravni odbor obavlja poslove utvrđene zakonom i statutom visokoškolske ustanove, a naročito:
 - a) daje mišljenje o statutu visokoškolske ustanove;
 - b) donosi pravilnik o radu visokoškolske ustanove kojim se uređuju plata, organizacija rada, sistematizacija radnih mjesta, te druga pitanja iz radnopravnog statusa radnika;
 - c) donosi druge opće akte u skladu sa zakonom i statutom visokoškolske ustanove;
 - d) utvrđuje planove finansiranja i razvoja visokoškolske ustanove;
 - e) donosi godišnji program rada visokoškolske ustanove na prijedlog senata visokoškolske ustanove;
 - f) donosi finansijski plan;
 - g) usvaja godišnji izvještaj o radu sa finansijskim poslovanjem visokoškolske ustanove;
 - h) usmjerava, kontrolira i ocjenjuje rad rektora ili direktora u domeni finansijskog poslovanja;
 - i) predlaže senatu razrješenje rektora univerziteta, odnosno direktora visoke škole;
 - j) rješava pitanja koja regulišu odnos visokoškolske ustanove i osnivača;
 - k) predlaže ministarstvu visinu školarine za sve cikluse studija, vanredne studente i studente strane državljanke;
 - l) donosi odluku o formiranju i ukidanju članica univerziteta na univerzitetu na prijedlog senata, uz obavezu dobivanja odobrenja od strane ministarstva, u skladu s ovim zakonom;
 - m) donosi opće akte iz oblasti materijalno-finansijskog poslovanja, oblasti rada i radnih odnosa, u skladu sa zakonom i statutom visokoškolske ustanove;
 - n) odlučuje o korištenju sredstava preko iznosa kojim može raspolagati rektor ili direktor visokoškolske ustanove, a koji je utvrđen statutom visokoškolske ustanove;
 - o) odlučuje o prigovoru, odnosno žalbama zaposlenika na odluke tijela visokoškolske ustanove koji su u prvom stepenu odlučivali o pravima, obavezama i odgovornostima zaposlenika iz radnog odnosa;
 - p) odlučuje o prigovorima kandidata koji su učestvovali u postupku prijema u radni odnos na visokoškolskoj ustanovi;
 - r) podnosi osnivaču godišnji izvještaj o radu sa izvještajem o finansijskom poslovanju visokoškolske ustanove;
 - s) obavlja i druge poslove u skladu sa zakonom, aktom o osnivanju i statutom visokoškolske ustanove.
- (3) Upravni odbor visokoškolske ustanove kao javne ustanove je dužan Vladi, odnosno Skupštini podnijeti izvještaj o radu sa finansijskim poslovanjem visokoškolske ustanove za prethodnu godinu.
- (4) Odluka upravnog odbora je konačna, a protiv iste se može pokrenuti spor pred nadležnim sudom.

Član 60.

(Senat univerziteta i visoke škole)

- (1) Senat je najviše akademsko tijelo na visokoškolskoj ustanovi.
- (2) Senat univerziteta predsjedava rektor, a senatom visoke škole direktor.
- (3) Senat univerziteta čine rektor, prorektori, dekani fakulteta, direktori instituta, kao i predstavnici studenata, što se preciznije uređuje statutom.
- (4) Način izbora, sastav i broj članova senata, kao i druga pitanja od značaja za rad senata preciznije se uređuju statutom.
- (5) U sastav senata univerziteta mogu ući i rukovodioci nastavnih baza u skladu sa odlukom senata i ugovorom iz člana 86. stav (6) ovog zakona.
- (6) Senat univerziteta mogu činiti i predstavnici akademskog osoblja članica, što se preciznije uređuje statutom visokoškolske ustanove.
- (7) Najmanje 15% članova senata su predstavnici studenata iz svakog ciklusa studija, vodeći računa o zastupljenosti svih grupacija nauka i umjetnosti koje biraju, odnosno imenuju predstavnička tijela studenata visokoškolske ustanove, što se preciznije uređuje statutom visokoškolske ustanove.

Član 61.

(Nadležnost senata)

- (1) Senat visokoškolske ustanove u svim akademskom i stručnom pitanjima ima nadležnost da:
 - a) odlučuje o svim akademskim pitanjima, a posebno o pitanjima koja se odnose na nastavnu, naučnu, umjetničku i stručnu djelatnost visokoškolske ustanove;

- b) donosi statut visokoškolske ustanove uz prethodno pribavljeno mišljenje upravnog odbora i uz saglasnost ministarstva;
 - c) donosi opće akte u skladu sa zakonom i statutom visokoškolske ustanove;
 - d) razmatra i prosljeđuje na usvajanje upravnom odboru godišnji izvještaj o radu sa finansijskim poslovanjem visokoškolske ustanove;
 - e) donosi etički kodeks i opće akte u skladu sa zakonom i statutom visokoškolske ustanove;
 - f) daje prijedlog upravnom odboru za osnivanje i ukidanje fakulteta i drugih članica univerziteta na osnovu ovog zakona i statuta visokoškolske ustanove;
 - g) predlaže upravnom odboru godišnji program rada visokoškolske ustanove;
 - h) daje saglasnost na prijedlog naučno-nastavnog vijeća, odnosno umjetničko-naučno-nastavnog vijeća za studijske programe prvog, drugog, trećeg ciklusa studija, integrisane studijske programe I i II ciklusa, programe cjeloživotnog i neclikličnog obrazovanja, ljetne/zimske škole te interdisciplinarnе programe, a senat visoke škole donosi studijske programe prvog ciklusa studija, kao i programe cjeloživotnog i necikličnog obrazovanja;
 - i) donosi pravila studiranja;
 - j) razmatra prijedloge članica o realizaciji studija u saradnji sa drugim visokoškolskim ustanovama koje mogu imati za rezultat izdavanje dvojnih ili zajedničkih diploma;
 - k) bira i razrješava rektora univerziteta, odnosno direktora visoke škole;
 - l) imenuje i razrješava prorektore na prijedlog rektora visokoškolske ustanove;
 - m) vrši izbor akademskog i naučnoistraživačkog osoblja na prijedlog vijeća članice;
 - n) na prijedlog članice imenuje komisije u postupku stjecanja akademske titule, odnosno naučnog i umjetničkog zvanja trećeg ciklusa studija;
 - o) dodjeljuje počasno zvanje profesor emeritus te počasno zvanje doktora nauka/umjetnosti;
 - p) daje inicijativu upravnom odboru za razmatranje pitanja iz domene organizacije i reorganizacije visokoškolske ustanove;
 - r) imenuje članove upravnog odbora iz reda predstavnika visokoškolske ustanove;
 - s) obavlja i druge poslove u skladu sa zakonom i statutom visokoškolske ustanove.
- (2) Senat visokoškolske ustanove odlučuje o akademskim pitanjima članice, kao i drugih tijela visokoškolske ustanove i predstavničkog tijela studenata, na njihov prijedlog ili samoinicijativno.
 - (3) Odluke senata iz njegove nadležnosti su konačne, a protiv istih se može pokrenuti spor pred nadležnim sudom.
 - (4) Način izbora, sastav i broj članova senata, kao i druga pitanja od značaja za rad senata preciznije se uređuju statutom.

Član 62.

(Rektor univerziteta i direktor visoke škole)

- (1) Univerzitetom rukovodi rektor.
- (2) Visokom školom rukovodi direktor.

Član 63.

(Izbor rektora univerziteta i direktora visoke škole)

- (1) Rektora univerziteta, odnosno direktora visoke škole bira i razrješava senat tajnim glasanjem natpolovične većine članova senata na način i pod uslovima koji se preciznije utvrđuju statutom.
- (2) Za rektora univerziteta može biti izabran član akademskog osoblja koji ima izbor u naučno-nastavno zvanje redovnog profesora, naučno zvanje naučnog savjetnika ili u umjetničko-nastavno zvanje redovnog profesora sa odbranim doktoratom umjetnosti, odnosno nauka, koji je u radnom odnosu sa punim radnim vremenom na tom univerzitetu.
- (3) Za direktora visoke škole može biti izabran profesor visoke škole koji je u radnom odnosu sa punim radnim vremenom u toj visokoj školi.
- (4) Rektor, odnosno direktor visokoškolske ustanove se bira na mandatni period od četiri godine sa mogućnošću još jednog uzastopnog izbora.
- (5) Za prorektora može biti izabran nastavnik u naučno-nastavnom ili umjetničko-nastavnom zvanju redovnog ili vanrednog profesora, naučnom zvanju naučnog savjetnika ili višeg naučnog saradnika koji je u radnom odnosu sa punim radnim vremenom na univerzitetu na kojem se bira.
- (6) Prorektore bira i razrješava senat na prijedlog rektora. Mandat prorektora, osim u izuzetnim okolnostima, prati mandat rektora.

- (7) Nakon isteka mandatnog perioda, lice koje je obavljalo funkciju rektora ili prorektora ima pravo nastaviti obavljati poslove u radnom odnosu na članici koje je obavljalo prije stupanja na funkciju.
- (8) Broj prorektora, njihova prava i obaveze utvrđuju se statutom.
- (9) Postupak izbora i razrješenja, te razlozi za smjenu rektora, prorektora, odnosno direktora visoke škole prije isteka mandata propisuje se statutom i općim aktom visokoškolske ustanove.
- (10) Rektor i prorektori u toku mandata ne mogu vršiti funkciju dekana, direktora ili prodekana.
- (11) Odluka senata o izboru rektora je konačna, a protiv iste se može pokrenuti spor pred nadležnim sudom.

Član 64.

(Prestanak mandata rektora i direktora visokoškolske ustanove)

- (1) Rektor/direktoru visokoškolske ustanove prestaje mandat:
 - a) istekom perioda na koji je biran;
 - b) ostavkom;
 - c) prijevremenim razrješenjem;
 - d) smrću;
 - e) izborom na neku drugu funkciju nespojivu sa funkcijom rektora i direktora visokoškolske ustanove.
- (2) Senat donosi odluku o razrješenju rektora i direktora visokoškolske ustanove i prije isteka perioda na koji je izabran, odnosno imenovan:
 - a) ako bude pravosnažno osuđen za krivično djelo;
 - b) ako ne izvršava zadatke predviđene zakonom i statutom ili ih izvršava protivno njima, samo u slučajevima koji su preciznije utvrđeni statutom;
 - c) prekorači ovlaštenja i time nanese štetu ugledu visokoškolske ustanove, što se preciznije uređuje statutom;
 - d) zbog odsutnosti ili spriječenosti da u neprekidnom periodu dužem od tri mjeseca obavlja dužnost;
 - e) ako svojim ponašanjem povrijedi ugled funkcije rektora i direktora visokoškolske ustanove.
- (3) Obrazložen prijedlog za razrješenje rektora i direktora visokoškolske ustanove zbog jednog ili više razloga navedenih u stavu (2) ovog člana senatu može podnijeti:
 - a) osnivač visokoškolske ustanove;
 - b) upravni odbor visokoškolske ustanove;
 - c) najmanje jedna trećina članova senata;
 - d) najmanje trećina vijeća članica, a na osnovu odluke članova vijeća.
- (4) Rektor/direktor visokoškolske ustanove je obavezan sazvati sjednicu senata najkasnije 15 dana od dana prijema prijedloga iz stava (3) ovog člana i o tome obavijestiti osnivača.
- (5) Ukoliko rektor, odnosno direktor visokoškolske ustanove u roku preciziranom u stavu (4) ovog člana ne sazove sjednicu senata, upravni odbor visokoškolske ustanove dužan je imenovati vršioca dužnosti predsjedavajućeg senata koji je dužan u roku od sedam dana od dana imenovanja sazvati sjednicu senata.
- (6) Procedura razrješenja rektora i direktora visokoškolske ustanove, odluke i sva druga pitanja preciznije su utvrđena statutom visokoškolske ustanove.

Član 65.

(Nadležnosti rektora univerziteta i direktora visoke škole)

- (1) Rektor univerziteta, odnosno direktor visoke škole obavlja poslove utvrđene zakonom i statutom visokoškolske ustanove, a naročito:
 - a) zastupa i predstavlja visokoškolsku ustanovu;
 - b) organizuje i rukovodi radom visokoškolske ustanove i odgovoran je za zakonitost rada;
 - c) donosi pojedinačne akte u skladu sa zakonom i statutom;
 - d) predlaže opće akte u skladu sa zakonom i statutom;
 - e) predlaže tijelima visokoškolske ustanove mjere za unapređenje rada;
 - f) predlaže upravnom odboru mjere za djelotvorno i zakonito obavljanje djelatnosti visokoškolske ustanove;
 - g) predlaže plan rada i razvoja visokoškolske ustanove;
 - h) predlaže upravnom odboru pravilnik o radu sa organizacijom i sistematizacijom radnih mjesta u skladu s ovim zakonom;
 - i) izvršava odluke upravnog odbora i drugih tijela visokoškolske ustanove;
 - j) dostavlja na razmatranje senatu izvještaj o radu sa finansijskim poslovanjem visokoškolske ustanove;
 - k) odlučuje o korištenju sredstava do iznosa utvrđenog statutom visokoškolske ustanove;

- l) odlučuje o pravima, obavezama i odgovornostima zaposlenika iz radnog odnosa;
 - m) podnosi upravnom odboru izvještaj o radu sa izvještajem o finansijskom poslovanju visokoškolske ustanove;
 - n) podnosi senatu izvještaj o akademskim pitanjima na visokoškolskoj ustanovi;
 - o) izvršava finansijski plan;
 - p) učestvuje u radu Rektorske konferencije Bosne i Hercegovine;
 - r) obavlja i druge poslove u skladu sa zakonom i statutom visokoškolske ustanove.
- (2) Rektor je obavezan obustaviti izvršenje odluke dekana i direktora članice univerziteta ako su u suprotnosti zakonom i statutom univerziteta, o čemu ima obavezu obavijestiti senat, odnosno upravni odbor u skladu s njihovim nadležnostima.
 - (3) Rektor može ovlastiti prorektora da ga zamjenjuje u obavljanju određenih poslova iz nadležnosti rektora visokoškolske ustanove, što se preciznije utvrđuje statutom.
 - (4) Ovlaštenja iz djelokruga visokoškolske ustanove rektor može prenijeti na dekana/direktora članice, odnosno organizacione jedinice visokoškolske ustanove.
 - (5) Protiv odluke rektora iz stava (2) ovog člana može se podnijeti prigovor upravnom odboru visokoškolske ustanove.
 - (6) Odluka upravnog odbora iz stava (5) ovog člana je konačna, a protiv iste se može pokrenuti spor pred nadležnim sudom.
 - (7) Rektor univerziteta je ovlašten suspendovati dekana/direktora članice sa pozicije rukovodioca ukoliko ne izvršava zakonito i savjesno svoje obaveze utvrđene zakonom, statutom ili drugim općim aktima visokoškolske ustanove i o tome obavijestiti:
 - a) upravni odbor;
 - b) senat visokoškolske ustanove i
 - c) vijeće članice.
 - (8) Okolnosti i razlozi zbog kojih rektor univerziteta može suspendovati dekana/direktora članice, postupak nakon donošenja odluke, rokovi za postupanje vijeća članice, te druga pitanja vezana za postupak suspendovanja dekana/direktora članice uređuju se statutom.
 - (9) Poslove i zadatke dekana/direktora u periodu suspenzije obavlja rektor visokoškolske ustanove.

Član 66.

(Odgovornost za poslovanje)

- (1) Rektor univerziteta, odnosno direktor visoke škole za svoj rad koji se tiče akademskih pitanja odgovara senatu.
- (2) Rektor univerziteta, odnosno direktor visoke škole za svoj rad koji se tiče poslovanja odgovara upravnom odboru.

Poglavlje V. Tijela članice

Član 67.

(Tijela članice)

Tijela članice, odnosno organizacione jedinice univerziteta su:

- a) vijeće;
- b) dekan/direktor;
- c) druga stručna i savjetodavna tijela čije se osnivanje, sastav i nadležnost utvrđuju statutom ili drugim općim aktom.

Član 68.

(Vijeće članice)

- (1) Stručni organ fakulteta je naučno-nastavno vijeće, stručni organ akademije je umjetničko-naučno-nastavno vijeće, a stručni organ instituta je vijeće instituta (u daljem tekstu: vijeće članice).
- (2) Vijeće članice čine nastavnici, saradnici i predstavnici studenata u skladu sa statutom univerziteta, preciznije:
 - a) akademsko osoblje u zvanju docenta, vanrednog i redovnog profesora;
 - b) predstavnici asistenata, viših asistenata i lektora;
 - c) predstavnik stručnog nenastavnog osoblja i
 - d) predstavnici studenata.

- (3) Jedan nastavnik ili saradnik može biti član vijeća članice samo jedne članice univerziteta, pod uslovom da je zaposlen na toj visokoškolskoj ustanovi.
- (4) Članovi vijeća članice su po jedan predstavnik studenata sa svih ciklusa studija koji se organizuju na visokoškolskoj ustanovi, koje bira vijeće studenta, odnosno studentska asocijacija visokoškolske ustanove i student prodekan.
- (5) Članovi vijeća članice su i odgovorni nastavnici u naučno-nastavnom zvanju i predstavnik saradnika u saradničkom zvanju iz nastavnih baza univerziteta koji imaju zaključen ugovor o radu sa nepunim radnim vremenom sa visokoškolskom ustanovom do najviše jedne trećine od ukupnog broja članova vijeća članice, što se preciznije utvrđuje statutom visokoškolske ustanove.
- (6) Sastav članova vijeća instituta se reguliše Zakonom o naučnoistraživačkoj djelatnosti („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj 26/16) i statutom visokoškolske ustanove.

Član 69.

(Nadležnosti vijeća članice)

- (1) Vijeće članice u skladu sa zakonom propisanim nadležnostima nadležno je da:
 - a) donosi odluku o svim akademskim, nastavnim, naučnim, umjetničkim i stručnim pitanjima u okviru svoje nadležnosti;
 - b) inicira i vrši preispitivanje nastavnih planova i programa za sve cikluse studija, i to najmanje jednom u pet godina;
 - c) bira i razrješava dekana/direktora i prodekane;
 - d) donosi opće akte članice;
 - e) formira komisiju za podnošenje izvještaja za izbor u naučno-nastavna, umjetničko-nastavna i naučnoistraživačka zvanja i utvrđuje prijedlog odluke o izboru kandidata;
 - f) predlaže nastavni plan i program za sve cikluse studija zasnovan na ishodima učenja;
 - g) predlaže upravnom odboru univerziteta pravilnik o radu članice;
 - h) bira rukovodioce podorganizacione jedinice/centara/laboratorija na prijedlog dekana/direktora, a po prijedlogu većine članova podorganizacione jedinice/centra/laboratorije;
 - i) predlaže senatu program naučnoistraživačkog i umjetničkoistraživačkog rada i program stručnog usavršavanja akademskog osoblja i drugih zaposlenika;
 - j) predlaže komisije koje se imenuju za provođenje postupka stjecanja akademske titule i zvanja prvog i drugog ciklusa studija, integrisanog studija i trećeg ciklusa studija;
 - k) daje prijedlog senatu za izbor profesora emeritusa;
 - l) razmatra zahtjeve i utvrđuje prijedloge za stručno usavršavanje akademskog osoblja u zemlji i inostranstvu;
 - m) utvrđuje prijedlog broja studenata za upis u prvu godinu studija u skladu sa zakonom;
 - n) donosi odluku o izbornim predmetima u okviru nastavnog plana i programa koji će se izvoditi u određenoj studijskoj godini;
 - o) utvrđuje prijedlog plana realizacije nastave prije početka studijske godine koji sadrži prijedlog liste odgovornih nastavnika i saradnika na toj članici univerziteta koji se dostavlja senatu visokoškolske ustanove;
 - p) analizira uspješnost izvođenja nastave i provedenih ispita iz nastavnih predmeta u semestru i studijskoj godini i utvrđuje mjere za njihovo unapređenje i poboljšanje;
 - r) analizira i ocjenjuje rezultate uspješnosti izvođenja nastave u okviru nastavnih programa;
 - s) utvrđuje prijedlog mjera za unapređenje nastave;
 - t) odlučuje po prigovoru studenata na rješenje dekana o mirovanju prava i obaveza studenata, odnosno odlučuje u drugom stepenu o pravima i obavezama studenata;
 - u) utvrđuje prijedlog programa rada i razvoja članice;
 - v) razmatra izvještaj o radu sa finansijskim poslovanjem članice;
 - z) daje rektoru mišljenje na prijedlog pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u dijelu koji se tiče te članice;
 - aa) obavlja i druge poslove u skladu sa statutom i drugim općim aktima.
- (2) Način izbora, sastav, kao i druga pitanja od značaja za rad vijeća članice preciznije se uređuju statutom visokoškolske ustanove.

Član 70.

(Dekan)

- (1) Fakultetom ili umjetničkom akademijom rukovodi dekan.

- (2) Dekana imenuje i razrješava rektor na prijedlog vijeća članice univerziteta, po proceduri utvrđenoj ovim zakonom i statutom univerziteta.
- (3) Mandat dekana traje četiri godine sa mogućnošću jednog ponovnog izbora na funkciju dekana.
- (4) Za dekana članice univerziteta može biti imenovan nastavnik u naučno-nastavnom ili umjetničko-nastavnom zvanju vanrednog ili redovnog profesora, koji je zaposlen sa punim radnim vremenom na tom univerzitetu i koji je član vijeća te članice univerziteta.
- (5) Odluka rektora o imenovanju, odnosno razrješavanju dekana je konačna, a protiv iste se može pokrenuti spor.

Član 71.

(Nadležnosti dekana)

- (1) Fakultetom/akademijom rukovodi dekan u skladu sa zakonom i statutom visokoškolske ustanove.
- (2) Za svoj rad dekan odgovara vijeću fakulteta ili akademije, rektoru i drugim organima univerziteta, u skladu sa statutom univerziteta.
- (3) Dekan zastupa članicu univerziteta u pravnom prometu i ima prava i obaveze utvrđene zakonom i statutom.
- (4) Ovlaštenja dekana utvrđena su statutom i drugim općim aktima univerziteta.
- (5) Dekan donosi pojedinačne akte u skladu sa zakonom, statutom i općim aktima univerziteta.
- (6) Dekan odlučuje o korištenju sredstava do iznosa utvrđenog statutom univerziteta.
- (7) Dekan saziva i predsjedava sjednicama vijeća u skladu sa statutom.
- (8) Dekan podnosi finansijski plan članice.
- (9) Dekanu u radu pomažu prodekani.
- (10) Dekan može ovlastiti prodekana da ga zamjenjuje u obavljanju određenih poslova iz nadležnosti dekana, što se preciznije utvrđuje statutom.
- (11) Dekan je odgovoran zakonitost rada članice i izvršavanje odluka senata, vijeća, rektora, te ostalih tijela visokoškolske ustanove u skladu sa zakonom i statutom.
- (12) Dekan je obavezan podnijeti izvještaj o radu sa izvještajem o finansijskom poslovanju organizacione jedinice za prethodnu godinu.
- (13) Uslovi za izbor i razrješavanje dekana, kao i njegove nadležnosti utvrđuju se statutom univerziteta.
- (14) Istekom mandata dekanu ili u slučaju razrješavanja dekana prije isteka mandata, prestaje mandat i prodekanima.

Član 72.

(Izbor dekana)

- (1) Izbor dekana se vrši na osnovu rezultata javnog konkursa u skladu s odredbama statuta univerziteta uz uvažavanje specifičnosti teoloških fakulteta.
- (2) Dekan se bira iz reda članova akademskog osoblja u nastavnom zvanju redovnog ili vanrednog profesora i koji je u radnom odnosu sa punim radnim vremenom na toj članici i to tajnim glasanjem članova vijeća članice, pri čemu je za donošenje odluke o imenovanju potrebna natpolovična većina od ukupnog broja članova vijeća.
- (3) Vijeće članice, nakon donesene odluke o izboru dekana, dostavlja prijedlog rješenja sa pratećom dokumentacijom rektoru visokoškolske ustanove na potpis.
- (4) Rektor je obavezan potpisati zakonito rješenje o imenovanju, te isto proslijediti članici i to najkasnije sedam dana od dana prijema rješenja, kao i radi dostavljanja rješenja o imenovanju ministarstvu.
- (5) Ukoliko rektor utvrdi nezakonitost ili nepravilnosti prilikom izbora dekana, dužan je prijedlog rješenja sa pratećom dokumentacijom vratiti vijeću članice zajedno sa obrazloženjem, što se preciznije uređuje statutom.
- (6) Prodekane bira i razrješava vijeće na prijedlog dekana.
- (7) Broj prodekana, njihova prava i obaveze utvrđuju se statutom.

Član 73.

(Direktor instituta)

- (1) Naučnoistraživačkim/umjetničkoistraživačkim institutom rukovodi direktor.
- (2) Prava i obaveze direktora instituta preciznije se definiraju Zakonom o naučnoistraživačkoj djelatnosti Kantona Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj 26/16) i ovim zakonom, kao i statutom visokoškolske ustanove.

- (3) Za direktora instituta kao članice javne visokoškolske ustanove može biti izabrano lice koje u radnom odnosu sa punim radnim vremenom na toj članici koje ima naučni stepen doktora nauka i izbor u zvanje naučnog savjetnika ili višeg naučnog saradnika.
- (4) Uslovi i postupak izbora, nadležnosti i razrješenje direktora instituta članica visokoškolskih ustanova uređuje se Zakonom o naučnoistraživačkoj djelatnosti Kantona Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj 26/16).

Član 74.

(Prestanak mandata dekana i direktora instituta)

- (1) Dekanu, odnosno direktoru prestaje mandat:
 - a) istekom perioda na koji je biran;
 - b) ostavkom;
 - c) prijevremenim razrješenjem;
 - d) smrću;
 - e) izborom na neku drugu funkciju nespojivu sa funkcijom dekana.
- (2) Vijeće članice donosi odluku o razrješenju dekana/direktora i prije isteka perioda na koji je imenovan:
 - a) ako bude pravosnažno osuđen za krivično djelo;
 - b) ako ne izvršava zadatke predviđene zakonom i statutom;
 - c) prekorači ovlaštenja i time nanese štetu ugledu članice ili visokoškolske ustanove;
 - d) zbog odsutnosti ili spriječenosti da u neprekidnom periodu dužem od tri mjeseca obavlja dužnost;
 - e) ako svojim ponašanjem povrijedi ugled institucije dekana i članice.
- (3) Obrazložen prijedlog za razrješenje dekana/direktora, zbog jednog ili više razloga navedenih u stavu (2) ovog člana, vijeću članice može podnijeti:
 - a) osnivač visokoškolske ustanove;
 - b) upravni odbor visokoškolske ustanove;
 - c) najmanje jedna trećina članova senata;
 - d) rektor;
 - e) najmanje jedna trećina članova vijeća članice.
- (4) Dekan/direktor je dužan sazvati sjednicu vijeća najkasnije 15 dana od dana prijema prijedloga iz stava (3) ovog člana i o tome obavijestiti rektora i osnivača.
- (5) Ukoliko dekan, odnosno direktor u roku preciziranom u stavu (4) ovog člana ne sazovu sjednicu vijeća, senat visokoškolske ustanove je dužan imenovati vršioca dužnosti predsjedavajućeg vijeća koji je dužan u roku od sedam dana od dana imenovanja sazvati sjednicu vijeća članice.
- (6) O prijevremenom razrješenju dekana vijeće članice odlučuje tajnim glasanjem, pri čemu je za donošenje odluke o razrješenju potrebna natpolovična većina od ukupnog broja članova vijeća.
- (7) Odluka vijeća članice je konačna i protiv iste se može pokrenuti spor pred nadležnim sudom u Sarajevu u roku od 30 dana od dana prijema odluke.
- (8) Na istoj sjednici vijeća članice, nakon donošenja odluke o razrješenju, donosi se odluka o imenovanju vršioca dužnosti dekana/direktora što je preciznije utvrđeno statutom. Mandat vršioca dužnosti dekana/direktora ne može biti duži od šest mjeseci.
- (9) Procedura razrješenja dekana i direktora, odluke i sva druga pitanje preciznije su utvrđena statutom visokoškolske ustanove.

Poglavlje VI. Dokumentacija, evidencija i javne isprave

Član 75.

(Dokumentacija i evidencija)

- (1) Visokoškolska ustanova obavezna je voditi matične knjige i evidencije o izdatim diplomama studenata na sva tri ciklusa.
- (2) Pravilnik o sadržaju i izgledu, načinu vođenja matičnih knjiga i evidencije o izdatim diplomama donosi ministarstvo na prijedlog visokoškolske ustanove.
- (3) Pored dokumentacije iz stava (1) ovog člana, visokoškolska ustanova je obavezna voditi i evidenciju o ispitima, uspjehu studenata i ostalu evidenciju utvrđenu zakonom, statutom i drugim općim aktima visokoškolske ustanove.
- (4) Matične knjige i evidencije o izdatim diplomama čuvaju se trajno, a postupak, način vođenja i čuvanja ostalih vrsta evidencija, odnosno dokumentacije donosi visokoškolska ustanova.

Član 76.

(Javne isprave)

- (1) U poslovima u kojima izdaje javne isprave, visokoškolska ustanova vrši javna ovlaštenja.
- (2) Javne isprave, u smislu ovog zakona, su: studentski indeks ili odgovarajući identifikacijski dokument, diploma o stečenom zvanju, dodatak diplomi, uvjerenje o položenim ispitima, uvjerenje o stečenom zvanju, uvjerenje o ekvivalenciji ranije stečenog zvanja sa novim zvanjem, uvjerenje o završenom programu cjeloživotnog i necikličnog obrazovanja, rješenje o akademskom priznavanju kvalifikacija, certifikat o završenom kratkom programu studija i stečenim kompetencijama i druge javne isprave u skladu sa zakonom.
- (3) Pravilnik o sadržaju javnih isprava donosi ministarstvo.
- (4) Visokoškolska ustanova, na osnovu podataka iz evidencije, izdaje duplikat diplome o stečenom zvanju poslije proglašenja originalne diplome nevažećom u „Službenim novinama Kantona Sarajevo“, sa naznakom da se radi o duplikatu diplome.

Član 77.

(Poništavanje i oglašavanje diplome nevažećom)

- (1) Visokoškolska ustanova je obavezna poništiti i oglasiti nevažećom diplomu, dodatak diplomi i uvjerenje o stečenom zvanju u slučajevima:
 - a) ako imalac diplome nije ispunio sve ispitne obaveze na studiju na način i prema postupku koji je utvrđen propisima iz oblasti visokog obrazovanja koji su bili na snazi u vrijeme izdavanja javne isprave, ovim zakonom i studijskim programom visokoškolske ustanove,
 - b) falsifikata.
- (2) Oglašavanje nevažećom diplome, dodatka diplomi i uvjerenja o stečenom zvanju objavljuje se u „Službenim novinama Kantona Sarajevo“.
- (3) Ukoliko diploma, dodatak diplomi i uvjerenje o stečenom zvanju sadrže grešku u imenu, broju, pisanju, kao i druge formalne netačnosti, ispravka se vrši u skladu sa zakonom kojim se uređuje opći upravni postupak.

Poglavlje VII. Akreditacija, upravljanje kvalitetom, priznavanje inostranih visokoškolskih kvalifikacija i informacioni sistem visokoškolske ustanove

Član 78.

(Akreditacija visokoškolske ustanove)

- (1) Visokoškolska ustanova kojoj je izdata dozvola za rad dužna je okončati postupak institucionalne akreditacije najkasnije četiri godine od konačnosti dozvole za rad.
- (2) Postupci akreditacije visokoškolskih ustanova i studijskih programa provode se u skladu sa zakonom kojim se uređuje oblast osiguranja kvaliteta i standardima za akreditaciju visokoškolskih ustanova i studijskih programa.

Član 79.

(Zahtjev za izdavanje akreditacije)

- (1) Visokoškolska ustanova podnosi ministarstvu zahtjev za akreditaciju najkasnije godinu dana prije isteka roka za obnovu akreditacije.
- (2) Nakon prijema zahtjeva i provjere njegove urednosti, ministarstvo predlaže Agenciji za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta (u daljem tekstu: Agencija) komisiju stručnjaka za akreditaciju.
- (3) Postupak provođenja i dodjele ili oduzimanja akreditacije se provodi u skladu s Pravilnikom o akreditaciji visokoškolskih ustanova i studijskih programa („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj 21/19) i Pravilnikom o postupku osnivanja i utvrđivanja uslova za upis u registar akreditovanih visokoškolskih ustanova na području Kantona Sarajevo i registar akreditovanih studijskih programa visokoškolskih ustanova na području Kantona Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj 12/14), koje donosi ministar.

Član 80.

(Unutrašnja ocjena sistema osiguranja i upravljanja kvalitetom)

- (1) Visokoškolska ustanova je obavezna uspostaviti i razvijati sistem osiguranja i upravljanja kvalitetom i osigurati njegovu primjenu.
- (2) Postupak interne institucionalne evaluacije provodi se kontinuirano i najmanje jedanput u pet godina.
- (3) Postupak interne programske evaluacije provodi se kontinuirano i najmanje jedanput u pet godina za svaki studijski program.
- (4) Postupak interne programske evaluacije za novi studijski program provodi prvi put u akademskoj godini koja slijedi nakon što je prva generacija studenata okončala studijski program i mora biti okončana u toj akademskoj godini.
- (5) Način uspostavljanja i razvijanja sistema kvaliteta, kao i postupci provođenja interne evaluacije iz st. (2), (3) i (4) ovog člana posebno se uređuju aktima visokoškolske ustanove u skladu s aktima koje u ovoj oblasti donosi Agencija i ministarstvo, te u skladu sa „Standardima i smjernicama za osiguranje kvaliteta u Evropskom prostoru visokog obrazovanja.“
- (6) Svi akti visokoškolske ustanove koji uređuju sistem osiguranja i upravljanja kvalitetom iz stava (5) ovog člana moraju biti javno dostupni na internet stranici visokoškolske ustanove.
- (7) U postupku uspostave i razvijanja sistema iz stava (1) ovog člana, visokoškolska ustanova je obavezna postupati u skladu sa aktima koje u ovoj oblasti donosi Agencija i ministarstvo, te u skladu sa „Standardima i smjernicama za osiguranje kvaliteta u Evropskom prostoru visokog obrazovanja“.

Član 81.

(Vanjska ocjena sistema osiguranja i upravljanja kvalitetom)

- (1) Pod vanjskom ocjenom sistema osiguranja kvaliteta podrazumijeva se institucionalna akreditacija i akreditacija studijskih programa.
- (2) Svaka visokoškolska ustanova obavezna je podnijeti zahtjev za institucionalnu i akreditaciju studijskih programa u skladu s rokovima utvrđenim aktima koje donose Agencija i ministarstvo.
- (3) Postupci akreditacije visokoškolskih ustanova i studijskih programa provode se u skladu sa aktima, standardima, smjernicama i kriterijima za akreditaciju visokoškolskih ustanova i studijskih programa, koje donose Agencija i ministarstvo, te u skladu sa „Standardima i smjernicama za osiguranje kvaliteta u Evropskom prostoru visokog obrazovanja“.

Član 82.

(Priznavanje inostranih visokoškolskih kvalifikacija)

- (1) Priznavanje inostrane visokoškolske kvalifikacije je postupak kojim se imaocu kvalifikacije utvrđuje pravo na pristup zapošljavanju (u daljem tekstu: stručno priznavanje), odnosno pravo na nastavak obrazovanja (u daljem tekstu: akademsko priznavanje).
- (2) Stručno priznavanje provodi visokoškolska ustanova u svrhu pristupa tržištu rada, odnosno radi zapošljavanja.
- (3) Akademsko priznavanje provodi visokoškolska ustanova, odnosno članica univerziteta, na kojoj nosilac strane visokoškolske kvalifikacije želi nastaviti obrazovanje.
- (4) U postupku akademskog priznavanja, stručno tijelo visokoškolske ustanove, odnosno članice univerziteta u čijoj je nadležnosti akademsko priznavanje vrši vrednovanje strane visokoškolske kvalifikacije, odnosno dijela stranog studijskog programa u slučaju nepotpune kvalifikacije.
- (5) Ukoliko visokoškolska ustanova utvrdi da nisu ispunjeni uslovi za priznavanje, ali je priznavanje moguće uz ispunjenje dodatnih obaveza (polaganje ispita, seminarski radovi, istraživačka praksa i slično), može predložiti uslovno, djelimično ili alternativno priznavanje.
- (6) Postupak priznavanja inostranih visokoškolskih kvalifikacija uređuje se posebnim pravilnikom koji donosi visokoškolska ustanova u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 83.

(Uspostava informacionog sistema visokoškolske ustanove)

- (1) Informacioni sistem visokoškolske ustanove predstavlja međusobno povezana informaciona rješenja sa ciljem prikupljanja, pohranjivanja i obrade podataka, u okviru kojeg je obavezna voditi posebne zbirke podataka o
 - a) studentima;
 - b) radnicima;
 - c) angažovanim licima;
 - d) nastavnom procesu i naučnoistraživačkom radu;
 - e) imovini, prostornim i materijalno-tehničkim kapacitetima.

- (2) Odgovorna lica visokoškolske ustanove i članice univerziteta odgovorna su za ažuriranje, potpunost i tačnost podataka iz zbirke podataka u okviru informacionog sistema visokoškolske ustanove.
- (3) Student, član akademskog odnosno naučnoistraživačkog osoblja kao i drugi radnici obavezni su zvanično obavijestiti visokoškolsku ustanovu o svakoj promjeni podataka koji se vode u okviru odgovarajuće zbirke podataka najkasnije u roku od 30 dana od dana nastale promjene.
- (4) Visokoškolska ustanova obavezna je najkasnije u roku od 12 mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona uspostaviti informacioni sistem visokoškolske ustanove.
- (5) Visokoškolska ustanova obavezna je ministarstvu omogućiti uvid u agregirane/zbirne podatke informacionog sistema u skladu s odredbama Zakona o zaštiti ličnih podataka („Službeni glasnik BiH“, br. 49/06, 76/11 i 89/11), a koji će se preciznije utvrditi općim aktom visokoškolske ustanove

Član 84.

(Sadržaj zbirke podataka)

- (1) Zbirka podataka o studentu sadrži lične podatke o studentu, kao i podatke o obrazovnom statusu studenta.
- (2) Zbirka podataka o zaposlenicima i angažovanim licima sadrži lične podatke o zaposlenicima i angažovanim licima na osnovu kojih se mogu utvrditi broj i struktura zaposlenika u skladu s aktom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, kao i potreba za osiguranjem finansijskih sredstava neophodnih za uredno izvršavanje prava i obaveza prema zaposlenicima i angažovanim licima.
- (3) Zbirka podataka o nastavnom procesu i naučnoistraživačkom radu sadrži podatke o nastavnom procesu i naučnoistraživačkom radu visokoškolske ustanove, članice sa ciljem osiguranja i praćenja realizacije nastavnog i naučnoistraživačkog procesa, mobilnost akademskog osoblja i studenata, kao i prepoznatljivost visokoškolskih kvalifikacija u okviru jedinstvenog Evropskog prostora visokog obrazovanja.
- (4) Zbirka podataka o imovini, prostornim i materijalno-tehničkim kapacitetima sadrži podatke o imovini, prostornim i materijalno-tehničkim kapacitetima visokoškolske ustanove/članice na osnovu kojih se može utvrditi postojanje materijalno-tehničkih i infrastrukturnih pretpostavki za kvalitetno obavljanje registrovane djelatnosti.
- (5) Sadržaj zbirke podataka i način upotrebe sistema preciznije se utvrđuju općim aktom visokoškolske ustanove.

Poglavlje VIII. Pridružene članice, nastavne i naučnoistraživačke/umjetničkoistraživačke baze

Član 85.

(Pridružene članice)

- (1) Na prijedlog senata i upravnog odbora visokoškolske ustanove, visoke škole, fakulteti, akademije, laboratoriji, instituti, biblioteke i centri kao ustanove mogu biti u sastavu univerziteta u statusu pridružene članice.
- (2) Javna visokoškolska ustanova utvrđuje status pridružene članice uz prethodnu saglasnost osnivača.
- (3) Visokoškolska ustanova iz stava (1) ovog člana u domeni akademskog poslovanja ima nadležnost članice univerziteta u realizaciji djelatnosti u svim ciklusima studija u skladu s ovim zakonom.
- (4) Sve poslove iz djelatnosti visokoškolskih ustanova i nadležnosti senata za pridruženu članicu obavlja senat visokoškolske ustanove.
- (5) Položaj, funkcija i realizacija djelatnosti pridružene članice preciznije se definišu statutom i ugovorom između visokoškolskih ustanova kao univerziteta i pridružene članice.

Član 86.

(Nastavne i naučnoistraživačke/umjetničkoistraživačke baze)

- (1) Visokoškolska ustanova, odnosno članica visokoškolske ustanove dužna je praktični rad i stručnu praksu organizovati i realizovati kao sastavni dio nastavnog procesa.
- (2) Praktični rad i stručna praksa kojom se razvijaju znanja, vještine i kompetencije studenata mogu se realizovati kao sastavni dio nastave u prostorijama visokoškolske ustanove, odnosno u nastavnim bazama članica visokoškolske ustanove, što će se preciznije urediti statutom ustanove.
- (3) Visokoškolska ustanova, odnosno članica visokoškolske ustanove može izvoditi dio nastave ili cijeli predmet, kao i naučnoistraživačke/umjetničkoistraživačke programe, u obrazovnim i drugim ustanovama koje imaju predviđene kadrovske, prostorne, tehničke i druge mogućnosti za realizaciju nastavnog i

istraživačkog procesa, a koje imaju utvrđen status nastavne i naučnoistraživačke/umjetničkoistraživačke baze visokoškolske ustanove u skladu sa studijskim programom i istraživačkim programima.

- (4) Status nastavne i naučnoistraživačke/umjetničkoistraživačke baze stječe se na način, u postupku i pod uslovima definisanim ovim zakonom ili na način, u postupku i pod uslovima koji su definisani posebnim zakonom.
- (5) Status nastavne i naučnoistraživačke/umjetničkoistraživačke baze visokoškolske ustanove, na prijedlog vijeća članice visokoškolske ustanove, utvrđuje senat uz prethodno pribavljeno mišljenje upravnog odbora, ukoliko zakonom ili drugim relevantnim propisima nije utvrđen poseban postupak stjecanja statusa nastavne baze.
- (6) Položaj i funkcije nastavnih baza preciznije se uređuju ugovorom kojim se definišu međusobna prava i obaveze visokoškolske ustanove i nastavne, odnosno naučnoistraživačke/umjetničkoistraživačke baze.

Član 87.

(Položaj i funkcije postojećih nastavnih baza)

Ustanove koje su u dosadašnjem nastavnom procesu služile kao nastavna baza za realizaciju nastavnog i naučnoistraživačkog/umjetničkoistraživačkog rada će u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona pokrenuti postupak za stjecanje statusa nastavne baze u skladu sa zakonom i statutom visokoškolske ustanove.

DIO PETI: CIKLUSI STUDIJA I DIPLOME

Poglavlje I. Vrste studija

Član 88.

(Ciklični oblici studija)

Visoko obrazovanje se organizuje kroz sljedeće cikluse:

- a) prvi ciklus studija koji vodi do zvanja završenog dodiplomskog studija (bakalaureat) ili ekvivalenta, stečenog nakon stjecanja svjedočanstva o završenoj srednjoj školi;
- b) drugi ciklus studija koji vodi do stručnog zvanja magistra ili ekvivalenta, stečenog nakon završenog dodiplomskog studija;
- c) integrisani studij koji vodi do stručnog zvanja magistra ili ekvivalenta odnosno stručnog zvanja doktora ili ekvivalenta i
- d) treći ciklus studija koji vodi do naučnog i umjetničkog zvanja doktora ili ekvivalenta.

Član 89.

(Trajanje i vrednovanje ciklusa studija)

- (1) Prvi ciklus iz člana 88. tačka (a) ovog zakona traje tri ili četiri studijske godine, a vrednuje se sa 180, odnosno 240 ECTS bodova.
- (2) Drugi ciklus iz člana 88. tačka (b) ovog zakona traje jednu ili dvije studijske godine, a vrednuje se sa 60, odnosno 120 ECTS bodova i to tako da u zbiru s prvim ciklusom studija nosi 300 ECTS bodova.
- (3) Integrisani studij iz člana 88. tačka (c) ovog zakona traje pet ili šest godina studija, a vrednuje se sa 300, odnosno 360 ECTS bodova.
- (4) Treći ciklus iz člana 88 tačka d) ovog zakona traje tri studijske godine, a vrednuje se sa 180 ECTS bodova.

Član 90.

(Dualni studij)

- (1) Visokoškolska ustanova može organizovati dualni studij u kojem se kroz aktivnu nastavu na ustanovi i praktičnu obuku radom u poslovnom subjektu stječu, usavršavaju, odnosno izgrađuju znanja, vještine i kompetencije u skladu sa studijskim programom i standardom kvalifikacije.
- (2) Dualni studiji se može organizovati kao samostalni studijski program ili kao jedan od modula unutar drugih studijskih programa.
- (3) Dualni studij se realizuje kroz teorijsku nastavu na visokoškolskoj ustanovi i praktičnu obuku i rad u poslovnim subjektima.
- (4) Visokoškolska ustanova koja želi realizovati studijske programe po dualnom modelu studija formira mrežu poslovnih subjekata i drugih organizacija koji imaju potrebu za zapošljavanjem lica sa kvalifikacijama koje se stječu na toj ustanovi.

- (5) Međusobni odnos visokoškolske ustanove, poslovnih subjekata i drugih organizacija i studenta u studijskim programima, odnosno modulima po dualnom modelu uređuju se posebnim ugovorom.
- (6) Ugovorima iz stava (5) ovog člana osiguranje kvaliteta studija povjerava se visokoškolskoj ustanovi.

Član 91.

(Ostali oblici studija)

- (1) Visokoškolska ustanova, odnosno članica može organizovati zajednički studij sa domaćom ili stranom visokoškolskom ustanovom, kao i između članica u okviru visokoškolske ustanove, što se preciznije uređuje statutom ustanove.
- (2) Studijski programi iz stava (1) ovog člana mogu biti multidisciplinarni ili interdisciplinarni studiji, te rezultirati stjecanjem dvojnih ili zajedničkih diploma.
- (3) Visokoškolska ustanova može organizovati stručni studij koji se vrednuje sa minimalno 60 ECTS bodova do 120 ECTS bodova, na osnovu kojeg se osigurava mogućnosti prelaska na prvi ciklus studija.
- (4) Visokoškolska ustanova može organizovati posebne specijalističke studije nakon završenog drugog ciklusa studija, integrisanog studija ili diplomskog studija po predbolonjskom sistemu studiranja. Specijalistički studij traje jednu studijsku godinu i vrednuje se sa minimalno 60 ECTS.
- (5) Visokoškolska ustanova može organizovati neciklične oblike obrazovanja koji se vrednuju sa maksimalno 60 ECTS bodova.
- (6) Statutom visokoškolske ustanove preciznije se uređuju zvanja koja se stječu nakon okončanja studija, prava lica koja okončaju studij, mogućnosti prelaska na odgovarajući ciklus studija, kao i sva ostala pitanja u vezi sa realizacijom svih oblika studija iz ovog člana i dualnog studija.

Član 92.

(Opterećenost studenta po semestru)

- (1) Jedan semestar studija nosi 30 ECTS bodova, odnosno 60 ECTS bodova na nivou studijske godine.
- (2) ECTS bodovi se određuju na osnovu prosječnog rada studenta neophodnog za stjecanje predviđenih ishoda učenja, pri čemu jedan ECTS bod predstavlja, po pravilu, 25 sati ukupnog prosječnog angažovanja studenta.
- (3) Studentu se priznaju i dodatni ECTS bodovi na nivou semestra, odnosno studijske godine, a koje je ostvario na osnovu dodatnog odabira predmeta, odabira izbornih predmeta koji nose više ECTS-a, priznavanje predmeta po osnovu mobilnosti i priznavanja predmeta iz necikličnih oblika studija.

Član 93.

(Nastavni planovi i programi)

- (1) Studiji na visokoškolskoj ustanovi se izvode po nastavnim planovima i programima koji donosi senat na način i po postupku utvrđenim statutom.
- (2) Visokoškolska ustanova je obavezna usvajati i kontinuirano prilagođavati nastavne planove i programe tako da su ishodi učenja definisani i usklađeni sa Osnovama kvalifikacijskog okvira u Bosni i Hercegovini („Službene glasnik BiH“, broj 31/11).
- (3) Senat visokoškolske ustanove je obavezan usvojiti opći akt kojim će propisati postupak izrade, izmjene i usvajanja nastavnog plana i programa u skladu sa odlukom iz stava (2) ovog člana najkasnije u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.
- (4) Članice su obavezne na svojoj zvaničnoj internet stranici objaviti važeći nastavni plan i program.

Član 94.

(Izvođenje studija)

- (1) Studiji iz ovog zakona organizuju se kao redovni i/ili vanredni.
- (2) Nastava može biti organizovana u učionicama, laboratorijama, odnosno nastavnom prostoru visokoškolske ustanove, *online* ili kombinovano, te u prostorima nastavnih, naučnoistraživačkih i umjetničkoistraživačkih baza.

Član 95.

(Završni rad)

- (1) Studij određenog ciklusa studija smatra se uspješno završenim kada student položi sve ispite i odbrani završni rad ukoliko je isti propisan studijskim programom tog ciklusa studija.
- (2) Na drugom, integrisanom i trećem ciklusu studija obavezan je završni rad, a što se preciznije uređuje statutom.

- (3) Način, rok, postupak izbora, predlaganje, odobravanje i zamjena teme završnog rada, nazive završnih radova, formiranje komisije, izrada i odbrana završnog rada, određivanje i zamjena mentora, pohranjivanje, te druga relevantna pitanja iz ove oblasti utvrđuju se pravilima studiranja visokoškolske ustanove.
- (4) Visokoškolske ustanove su dužne izraditi *online* repozitorij svih završnih radova na način i u skladu sa postojećim zakonima koji regulišu ovu oblast.

Član 96.

(Organizacija studijske godine)

- (1) Akademska godina za prvi ciklus studija, u pravilu, počinje prvog ponedjeljka u oktobru.
- (2) Nastava se organizuje u dva semestra: zimski i ljetni.
- (3) Senat visokoškolske ustanove najkasnije 60 dana prije početka izvođenja nastave za studijsku godinu utvrđuje i objavljuje kalendar organizacije i realizacije nastavnih programa.
- (4) Nastava traje u pravilu 15 sedmica kontinuiranih aktivnosti u svakom semestru.
- (5) U izuzetnim okolnostima, nastava može trajati kraće i izvoditi se u drugom obliku, o čemu odluku donosi senat visokoškolske ustanove uz obavezu realizacije propisanog fonda sati.
- (6) Visokoškolska ustanova može odobriti izmjenu oblika realizacije nastavnog procesa ako je članu akademskog osoblja odobreno odsustvo radi naučnog, umjetničkog ili stručnog usavršavanja ili obavljanja aktivnosti od posebnog interesa za visokoškolsku ustanovu, što se preciznije utvrđuje statutom visokoškolske ustanove.

Član 97.

(Ispiti)

- (1) Ispiti studenata su javni, a mogu biti pisani, usmeni i praktični.
- (2) Provjera znanja studenata se vrše kontinuirano tokom semestra, kao i završnim ispitom po završetku semestra. U ukupnoj strukturi, najmanje 50% bodova mora biti dodijeljeno elementima kontinuiranih provjera tokom semestra.
- (3) Visokoškolska ustanova je obavezna organizovati i utvrditi termine polaganja ispita tako da student u istom danu može biti opterećen polaganjem najviše jednog ispita iz tekuće studijske godine.
- (4) Konačan uspjeh studenta nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:
 - a) 10 (A) – izuzetan uspjeh u postizanju ishoda učenja bez grešaka ili sa neznatnim greškama;
 - b) 9 (B) – iznad prosjeka u postizanju ishoda učenja, sa ponekom greškom;
 - c) 8 (C) – prosječan u postizanju ishoda učenja, sa primjetnim greškama;
 - d) 7 (D) – općenito dobar u postizanju ishoda učenja, ali sa značajnijim nedostacima;
 - e) 6 (E) – zadovoljava minimalne uslove u postizanju ishoda učenja,
 - f) 5 (F) – ne zadovoljava minimalne uslove.
- (5) Bodovni kriteriji za ocjenjivanje utvrđuje se statutom visokoškolske ustanove.
- (6) U indeks se unose prolazne ocjene, dok se u informacijski sistem unose sve ocjene iz stava (4) ovog člana. Ocjena iz stava (4) tačka e) je najniža prolazna ocjena.
- (7) Minimalni prolazni nivo ne smije biti manji od 55%.
- (8) Rezultati završnih pisanih ispita moraju biti objavljeni na internet stranici ili elektronskoj platformi za učenje članice u razumnom roku, a najkasnije pet dana prije narednog ispitnog roka, uz obavezno oglašavanje termina u kojem student može izvršiti neposredan uvid u svoj rad.

Član 98.

(Ispitni rokovi)

- (1) Završni ispiti polažu se u januarsko-februarskom i junsko-julskom roku, što se preciznije uređuje statutom visokoškolske ustanove.
- (2) Visokoškolska ustanova je dužna definirati ispitne termine u okviru ispitnih rokova tako da student ima mogućnost polagati ispit najmanje jednom, a najviše tri puta u toku jedne studijske godine, što se preciznije uređuje statutom visokoškolske ustanove.
- (3) Visokoškolska ustanova može organizovati septembarski ispitni rok u jednom ili više termina za polaganje svih ispita iz oba semestra, što se preciznije uređuje statutom visokoškolske ustanove.

- (4) Popis stručno-umjetničkih predmeta kod kojih zbog prirode nastavnog procesa ponavljanje ispita nije moguće uređuje se posebnim aktom visokoškolske ustanove, a ti ispiti se objavljuju na internet stranici visokoškolske ustanove.

Član 99.

(Komisijsko polaganje ispita)

- (1) Polaganje ispita se može organizovati kao komisijsko na osnovu opravdanog zahtjeva studenta ili predmetnog nastavnika, što se detaljnije uređuje statutom visokoškolske ustanove.
- (2) Predmetni nastavnik čijom ocjenom student nije zadovoljan ne može biti predsjednik komisije.

Član 100.

(Prelazak u narednu studijsku godinu)

- (1) Student koji je ostvario najmanje 48 ECTS bodova u jednoj studijskoj godini ima pravo upisati narednu studijsku godinu pod uslovom da nepoloženi predmet koji se prenosi u narednu studijsku godinu prema nastavnom planu i programu nije preduslov za slušanje predmeta u toj studijskoj godini.
- (2) ECTS bodovi za svaki pojedinačni predmet se priznaju nakon uspješno položenog predmeta.
- (3) Student koji je prenio ispit u narednu godinu ne može upisati još jednu višu godinu dok ne položi taj preneseni ispit.
- (4) Student ima pravo okončati studij i u kraćem vremenskom periodu od perioda trajanja ciklusa studija pod uslovima definisanim statutom.
- (5) Student visokoškolske ustanove koji je u posljednjoj studijskoj godini odslušao sve predmete zadržava status studenta narednu studijsku godinu (apsolvent) i ima pravo polagati nepoložene ispite u svim ispitnim rokovima u toku tekuće studijske godine, što se preciznije uređuje statutom visokoškolske ustanove.
- (6) Ukoliko student u vremenskom periodu propisanom u stavu (5) ovog člana ne položi nepoložene ispite, dužan je obnoviti studijsku godinu.
- (7) Ukoliko je student položio sve ispite, izuzev završnog rada, ima pravo polagati završni rad u toku tekuće studijske godine, bez obzira na ispitne rokove utvrđene ovim zakonom.

Član 101.

(Studenti sa posebnim statusom)

- (1) Studentima sa posebnim statusom (studenti sa invaliditetom, studenti koji učestvuju na međunarodnim takmičenjima, kao i studenti vrhunski sportisti i druge kategorije izričito predviđene u statutu visokoškolske ustanove) priznaje se pravo na individualizaciju u postupku realizacije nastavnog procesa, odnosno prisustvovanje nastavi, pauziranje studijskog procesa, učestvovanje u izvođenju pojedinih nastavnih sadržaja, kao i na vrednovanjima postignuća studenata.
- (2) Licima sa utvrđenim invaliditetom osiguran je pristup visokom obrazovanju na bilo kojem studijskom programu za sva tri ciklusa studija, pod uslovom da je lice:
 - a) položilo prijemni ispit, prilagođen licima s invaliditetom u skladu sa pravom na razumnu prilagodbu;
 - b) sposobno obavljati zadatke predviđene studijskom programom;
 - c) steklo pravo upisa na odgovarajući ciklus studija i
 - d) dostavilo dokaz nadležne institucije o statusu lica sa invaliditetom i procentu invaliditeta.
- (3) Visokoškolska ustanova je obavezna statutom preciznije urediti prava studenata iz stava (1) ovog člana, kao i prava lica sa invaliditetom iz stava (2) ovog člana.

Poglavlje II. Akademske titule, naučna i stručna zvanja i diplome

Član 102.

(Akademska titula, naučno/umjetničko i stručno zvanje)

- (1) Završetkom studija stječe se pravo na određenu akademsku titulu, odnosno stručno i/ili naučno/umjetničko zvanje.
- (2) Pravilnik o stjecanju i korištenju akademskih titula, stručnih i naučnih/umjetničkih zvanja na visokoškolskim ustanovama na području Kantona Sarajevo donosi ministar.
- (3) Nazivi naučnih/umjetničkih i stručnih oblasti koriste se iz studijskog programa kojeg je usvojio senat visokoškolske ustanove.

Član 103.
(Diplome)

- (1) Diplome, koje predstavljaju javnu ispravu, dodjeljuje visokoškolska ustanova.
- (2) Uz diplomu, studentu se obavezno izdaje i dodatak diplomi.
- (3) Do izdavanja diplome, studentu se izdaje uvjerenje o diplomiranju kao javna isprava kojim se potvrđuje da je student ispunio uslove za stjecanje zvanja iz ciklusa studija koji je završio.
- (4) Sadržaj i izgled diplome i dodatka diplomi utvrđuju se pravilnikom o sadržaju javnih isprava kojeg donosi ministar.

Član 104.
(Certifikati)

- (1) Visokoškolska ustanova/članica je ovlaštena izdavati certifikate za neciklične oblike obrazovanje iz člana 91. stav (5) ovog zakona.
- (2) Dodijeljena zvanja u okviru programa cjeloživotnog i necikličnog obrazovanja, kao i programa ljetnih/zimskih škola obrazovanja ne mogu predstavljati ekvivalent zvanjima iz ovog zakona, a položeni ispiti i ostvareni bodovi mogu biti prepoznati u postupku ekvivalencije kao ispit ili dio ispita.
- (3) ECTS bodovi ostvareni iz cjeloživotnog i necikličnog obrazovanja, kao i programa ljetnih/zimskih škola obrazovanja koje je odobrio senat visokoškolske ustanove će biti priznati u postupcima ekvivalencije cikličnih formi obrazovanja.

DIO ŠESTI: STUDENT

Član 105.
(Stjecanje i gubitak statusa studenta)

- (1) Status studenta stječe se upisom na odgovarajući studijski program visokoškolske ustanove.
- (2) Pravo upisa na visokoškolsku ustanovu imaju državljani Bosne i Hercegovine sa završenim četverogodišnjim srednjoškolskim obrazovanjem, kao i strani državljani i osobe bez državljanstva sa stečenim odgovarajućim srednjoškolskim obrazovanjem, u skladu sa zakonom, konvencijama i međudržavnim ugovorima koji obavezuju Bosnu i Hercegovinu.
- (3) Stranim državljanima i osobama bez državljanstva se može ograničiti ili uskratiti upis ukoliko se radi o studijskom programu koji se odnosi na vojno ili policijsko obrazovanje ili drugi studij od interesa za sigurnost Bosne i Hercegovine i Kantona Sarajevo.
- (4) Status studenta prestaje:
 - a) okončanjem ciklusa studija;
 - b) ispisom sa visokoškolske ustanove;
 - c) isključenjem sa visokoškolske ustanove po postupku i uz uslove utvrđene zakonom i statutom visokoškolske ustanove;
 - d) u drugim slučajevima utvrđenim zakonom i statutom visokoškolske ustanove.
- (5) Lice koje izgubi status studenta u smislu stava (4) ovog člana može ponovno steći status studenta na način i pod uslovima utvrđenim statutom visokoškolske ustanove.

Član 106.
(Konkurs za upis)

- (1) Konkurs za upis studenata u prvu studijsku godinu raspisuje visokoškolska ustanova uz prethodnu saglasnost ministarstva najkasnije 60 dana prije početka studijske godine.
- (2) Konkurs za upis studenata u prvu studijsku godinu drugog ciklusa studija može sadržavati obavezu polaganja prijemnog ispita u skladu sa statutom visokoškolske ustanove.
- (3) Konkurs za upis na treći ciklus studija raspisuje visokoškolska ustanova uz prethodnu saglasnost senata visokoškolske ustanove.
- (4) Konkurs za upis studenata na visokoškolsku ustanovu sadrži:
 - a) broj kandidata koji će se finansirati iz budžeta Kantona Sarajevo za javne visokoškolske ustanove;
 - b) broj kandidata koji plaćaju školarinu;
 - c) visinu školarine;
 - d) osnove i mjerila za utvrđivanje redoslijeda prijema kandidata za upis;
 - e) način vrednovanja uspjeha ostvarenog u toku srednjoškolskog obrazovanja;

- f) način provjere znanja i sposobnosti kandidata (prijemni ispit) za odgovarajući studij;
 - g) vrijeme provjere znanja i sposobnosti kandidata za odgovarajući studij te termin objave rezultata izvršenih provjera;
 - h) pouku o pravnom lijeku i postupak zaštite prava kandidata;
 - i) rok u kojem visokoškolska ustanova mora objaviti listu primljenih kandidata;
 - j) rokove za upis primljenih kandidata i
 - k) ostale bitne elemente za provođenje konkursne procedure
- (5) Rokovi za upis stranih državljana u sve cikluse studija mogu biti određeni posebnom odlukom senata.
- (6) Elemente konkursa iz tač. a), b) i c) stava (3) ovog člana utvrđuje Vlada za javne visokoškolske ustanove.
- (7) Informacija o objavi konkursa za upis studenata u prvu studijsku godinu objavljuje visokoškolska ustanova u najmanje jednom dnevnom listu na području Bosne i Hercegovine, a cjeloviti tekst konkursa na internet stranici visokoškolske ustanove i članice.
- (8) U slučaju osnivanja nove visokoškolske ustanove/članice, odsjeka ili uvođenja novog studijskog programa, ministarstvo, odnosno senat može odobriti objavu konkursa za upis studenata u prvu studijsku godinu i u kraćem roku u odnosu na rok utvrđen ovim zakonom.

Član 107.

(Ugovor o studiranju)

- (1) Visokoškolska ustanova i student mogu zaključiti ugovor o studiranju kojim se preciznije uređuju njihova međusobna prava i obaveze.
- (2) Bitni elementi ugovora iz stava (1) ovog člana uređuju se statutom visokoškolske ustanove.

Član 108.

(Prava studenta)

- (1) Studenti imaju pravo, u skladu sa statutom visokoškolske ustanove i međunarodnim konvencijama, na:
- a) slobodno iznošenje mišljenja o kvalitetu nastave ili drugim uslugama visokoškolske ustanove;
 - b) blagovremeno i tačno informisanje o svim pitanjima koja se odnose na studij;
 - c) ravnopravnost u odnosu na uslove studija i tretman u visokoškolskoj ustanovi;
 - d) individualizaciju u postupku realizacije nastavnog procesa u skladu sa utvrđenim invaliditetom;
 - e) korištenje biblioteke i baze podataka koje se nalaze u visokoškolskoj ustanovi;
 - f) učestvovanje u evaluaciji i unapređenju sistema osiguranja kvaliteta visokoškolske ustanove;
 - g) učestvovanje na izborima za studentska predstavnička tijela u skladu s propisima kojima se uređuje studentsko organizovanje;
 - h) studiranje, istraživanje i obavljanje stručne prakse van matične visokoškolske ustanove u Bosni i Hercegovini i inostranstvu;
 - i) prenos i priznavanje ECTS bodova sa i na drugim akreditovanim visokoškolskim ustanovama;
 - j) konsultacije i pomoć akademskog osoblja u savladavanju nastavnog sadržaja, a posebno pri izradi završnog rada.
- (2) Uslove za ostvarivanje prava propisuje visokoškolska ustanova statutom.
- (3) Visokoškolska ustanova je obavezna osnovati Ured za podršku studentima, što se preciznije uređuju statutom i općim aktom visokoškolske ustanove.
- (4) Prava i obaveze studenta u vezi sa realizacijom nastavnog procesa, mirovanje prava i obaveza, disciplinska odgovornost studenta i druga relevantna pitanja u vezi s nastavnim procesom uređuju se statutom visokoškolske ustanove.
- (5) Visokoškolska ustanova obavezna je na svojoj internet stranici objaviti informacioni paket, odnosno studentski vodič koji sadrži informacije o pravima i obavezama studenata koja ostvaruje tokom studija.

Član 109.

(Obaveze studenata)

- (1) Studenti upisani na visokoškolsku ustanovu imaju obavezu:
- a) prisustvovati predavanjima, vježbama, seminarima i drugim oblicima nastave;
 - b) ispunjavati nastavne i druge obaveze studenata;
 - c) pridržavati se pravila koja je ustanovila visokoškolska ustanova;
 - d) ukazivati dužno poštovanje prema nastavnicima, saradnicima i nenastavnom osoblju visokoškolske ustanove;
 - e) ukazivati dužno poštovanje prema pravima osoblja i drugih studenata;
 - f) učestvovati u akademskim aktivnostima;

- g) poštovati etički kodeks.
- (2) Statutom visokoškolske ustanove propisuju se lakše i teže povrede obaveza studenata, disciplinski organi i disciplinski postupak za utvrđivanje odgovornosti studenata.

Član 110.

(Mobilnost studenata)

- (1) Studentu koji studira na visokoškolskoj ustanovi može se odobriti studijski boravak u okviru programa studijske mobilnosti.
- (2) Osnovna načela mobilnosti dolaznih i odlaznih studenata, akademskog i nenastavnog osoblja na visokoškolskoj ustanovi, vrsta i trajanje mobilnosti, postupak prijave, javne isprave, prava i obaveze studenata, akademskog i nenastavnog osoblja, kao i druga pitanja u vezi s provođenjem programa mobilnosti preciznije se uređuju statutom i općim aktom visokoškolske ustanove.

Član 111.

(Predstavničko tijelo studenata)

Studenti visokoškolske ustanove, odnosno članice mogu organizovati predstavničko tijelo koje zastupa interese studenata visokoškolske ustanove i daje doprinos ostvarenju obrazovnih, nastavnih, naučnih, kulturnih, akademskih i drugih društveno korisnih potreba studenata, u skladu sa zakonom i statutom visokoškolske ustanove.

DIO SEDMI: AKADEMSKA ZVANJA

Poglavlje I. Stjecanje akademskih zvanja

Član 112.

(Stjecanje akademskih zvanja)

- (1) Visokoškolska ustanova dodjeljuje akademska zvanja koja mogu biti naučno-nastavna, umjetničko-nastavna, nastavna i umjetnička.
- (2) Univerzitet dodjeljuje naučno-nastavna i umjetničko-nastavna zvanja, i to:
- redovni profesor;
 - vanredni profesor;
 - docent;
 - lektor;
 - viši asistent;
 - asistent.
- (3) Lica koja su izabrana u akademska zvanja iz tač. a), b) i c) stava (2) ovog člana su nastavnici, a lica izabrana u akademska zvanja pod tač. d), e) i f) stava (2) ovog člana su saradnici.
- (4) Visoka škola dodjeljuje nastavna i umjetnička zvanja, i to:
- profesor visoke škole;
 - predavač visoke škole;
 - asistent.

Član 113.

(Uslovi za izbor u akademska zvanja)

- (1) Minimalni uslovi za izbor u naučno-nastavna zvanja na visokoškolskoj ustanovi su:
- asistent: odgovarajući univerzitetski stepen s najmanje 240 ECTS bodova i najnižom ocjenom 8 ili 3,5 ili VII stepen studija po predbolonjskom sistemu studija s najnižom prosječnom ocjenom 8;
 - viši asistent: završen drugi ciklus studija ili njegov ekvivalent s najmanje 300 ECTS;
 - lektor: stepen drugog ciklusa studija ili njegov ekvivalent, odnosno integrisani ciklus studija s najnižom prosječnom ocjenom 8 ili 3,5;
 - docent: naučni stepen doktora u naučnoj oblasti na koju se bira, minimalno tri naučna rada objavljena u priznatim publikacijama, od čega je jedan naučni rad objavljen u publikaciji indeksiranoj u referentnim citatnim naučnim bazama podataka najvišeg međunarodnog ranga, pokazani rezultati u nastavnom radu;
 - vanredni profesor: proveden najmanje jedan izborni period u zvanju docenta, minimalno pet naučnih radova objavljenih u priznatim publikacijama nakon izbora u zvanje docenta, od čega su dva naučna

rada objavljena u publikacijama indeksiranim u referentnim citatnim naučnim bazama podataka najvišeg međunarodnog ranga, objavljena knjiga, originalni stručni uspjeh kao što je projekt, patent ili originalni metod te uspješno mentorstvo najmanje jednog kandidata za stepen drugog ciklusa studija odnosno ekvivalenta, pokazani rezultati u nastavnom radu;

- f) redovni profesor: proveden najmanje jedan izborni period u zvanju vanrednog profesora, minimalno osam naučnih radova u priznatim publikacijama objavljenih nakon izbora u zvanje vanrednog profesora, od čega su četiri naučna rada objavljena u publikacijama indeksiranim u referentnim citatnim naučnim bazama podataka najvišeg međunarodnog ranga, dvije objavljene knjige, originalni stručni uspjeh kao što je projekt, patent ili originalni metod, te uspješno mentorstvo najmanje jednog kandidata za stepen drugog ciklusa studija odnosno ekvivalenta i trećeg ciklusa studija odnosno ekvivalenta, pokazani rezultati u nastavnom radu.
- (2) Naučni radovi iz stava (1) ovog člana trebaju biti iz uže, relevantne ili srodne naučne oblasti za koju se vrši izbor u zvanje, uključujući i interdisciplinarnu oblast, koje će se preciznije urediti smjernicama o standardima za izbor u akademska zvanja i statutom visokoškolske ustanove.

Član 114.

(Uslovi za izbor u umjetničko-nastavna zvanja)

Uslovi za izbor u umjetničko-nastavna zvanja u koja se bira akademsko osoblje na nastavnim programima na visokoškolskoj ustanovi ako je za nastavni predmet od naročito značaja umjetnički kriterij, a koji se bliže uređuju ovim zakonom, Smjernicama i statutom visokoškolske ustanove, su:

- a) asistent: odgovarajući stepen prvog ciklusa studija koji se vrednuje s najmanje 240 ECTS bodova ili odgovarajući VII stepen studija po predbolonjskom sistemu studija, sa najnižom prosječnom ocjenom 8 ili 3,5;
- b) viši asistent: odgovarajući stepen drugog ciklusa studija ili završen postdiplomski studij po predbolonjskom sistemu studija, sa najnižom prosječnom ocjenom 8 ili 3,5, uspješno javno predstavljeni oblici umjetničkog stvaralaštva;
- c) docent: odgovarajući stepen drugog ciklusa studija ili završen postdiplomski studij po predbolonjskom sistemu studija, veći broj javno predstavljenih oblika umjetničkog stvaralaštva i pokazani rezultati u nastavnom radu;
- d) vanredni profesor: stepen drugog ciklusa studija ili završen postdiplomski studij po predbolonjskom sistemu studija, proveden najmanje jedan izborni period u zvanju docenta, veći broj javno predstavljenih oblika umjetničkog stvaralaštva, priznanja za uspješno djelovanje u odgovarajućoj oblasti umjetnosti i pokazani rezultati u nastavnom radu;
- e) redovni profesor: stepen drugog ciklusa studija ili završen postdiplomski studij po predbolonjskom sistemu studija, proveden najmanje jedan izborni period u zvanju vanrednog profesora, veći broj javno predstavljenih oblika umjetničkog stvaralaštva koji su značajno doprinijeli razvoju kulture i umjetnosti i doprinos podizanju nastavnog i umjetničkog kadra, pokazani rezultati u nastavnom radu.

Član 115.

(Uslovi za izbor u nastavna zvanja na visokoj školi)

- (1) Uslovi za izbor u nastavna zvanja na visokoj školi su:
- a) asistent: završen stepen prvog ciklusa studija s najmanjom prosječnom ocjenom 8 ili 3,5;
 - b) predavač visoke škole: završen stepen drugog ciklusa studija, odnosno integrisani ciklus studija s najmanjom prosječnom ocjenom 8 ili 3,5 i pokazani rezultati u nastavnom radu;
 - c) profesor visoke škole: završen stepen trećeg ciklusa studija, najmanje tri naučna rada objavljena u priznatim publikacijama koje se nalaze u relevantnim naučnim bazama podataka i pokazani rezultati u nastavnom radu.
- (2) Na visokoj školi nastavu mogu izvoditi i lica izabrana u naučno-nastavna zvanja.

Član 116.

(Uslovi za izbor u umjetnička zvanja na visokoj školi)

- (1) Uslovi za izbor u umjetnička zvanja na visokoj školi su:
- a) asistent: završen stepen prvog ciklusa studija s najmanjom prosječnom ocjenom 8 ili 3,5;
 - b) predavač visoke škole: završen stepen najmanje prvog ciklusa studija, javno predstavljeni oblici umjetničkog stvaralaštva i pokazani rezultati u nastavnom radu;
 - c) profesor visoke škole: završen stepen drugog ciklusa studija, istaknuti javno predstavljeni oblici umjetničkog stvaralaštva i pokazani rezultati u nastavnom radu.

- (2) Na visokoj školi nastavu mogu izvoditi i lica izabrana u umjetničko-nastavna zvanja.

Član 117.

(Smjernice o općeprihvaćenim standardima za izbor u akademska zvanja)

- (1) Smjernicama o općeprihvaćenim standardima za izbor u akademska zvanja utvrđuju se obavezujući općeprihvaćeni standardi struke koji važe za izbor u akademska zvanja.
- (2) Smjernice iz stava (1) ovog člana donosi Vijeće za visoko obrazovanje i nauku Kantona Sarajevo.
- (3) Smjernice iz stava (1) ovog člana:
 - a) utvrđuje opću klasifikaciju naučnih i umjetničkih oblasti i polja;
 - b) definišu osnovne pojmove vezane za izbor u akademska zvanja;
 - c) utvrđuju opće kriterije za vrednovanje kvantitativnih i kvalitativnih uslova za izbor u akademska zvanja;
 - d) utvrđuju opće kriterije za vrednovanje i prijedlog liste referentnih citatnih baza najvišeg međunarodnog ranga, relevantnih naučnih baza i ostalih naučnih baza podataka;
 - e) utvrđuju opće kriterije za vrednovanje priznatih publikacija i ostalih oblika i rezultata naučnog i umjetničkog rada akademskog osoblja;
 - f) utvrđuje kriterije, kategorizaciju i vrednovanje naučnih radova objavljenih u priznatim publikacijama indeksiranim u referentnim citatnim naučnim bazama podataka najvišeg međunarodnog ranga i ostalim relevantnim naučnim bazama;
 - g) utvrđuju kriterije za vrednovanje publikacija od posebnog društvenog značaja i interesa koji se kao relevantni priznaju u postupku izbora onih naučnih i umjetničkih grana koja zbog specifičnosti istraživanja i mjerenja naučnih i umjetničkih rezultata imaju poseban način vrednovanja uslova za izbora u akademska zvanja;
 - h) utvrđuje kriterije za vrednovanje rezultata naučnog i istraživačkog rada onih naučnih i umjetničkih grana koja zbog specifičnosti istraživanja i mjerenja naučnih i umjetničkih rezultata imaju poseban način vrednovanja uslova za izbora u akademska zvanja;
 - i) bliže uređuju druga relevantna pitanja općeprihvaćenih standarda vezanih za izbor u akademska zvanja.
- (4) Vijeće vrši revidiranje smjernica o standardima za izbor u akademska zvanja u ciklusima od najmanje pet godina. Revidiranje se vrši na osnovu procjene utjecaja smjernica na ukupne rezultate naučnoistraživačke i umjetničke produktivnosti i kvaliteta u Kantonu, a sa ciljem unapređenja kvaliteta naučnoistraživačkog i umjetničkoistraživačkog rada.
- (5) Statutom visokoškolske ustanove, u skladu sa zakonom i smjernicama, preciznije se uređuju:
 - a) pojmovi i posebni uslove za izbor u akademska zvanja, uzimajući u obzir specifičnosti pojedinih naučnih i umjetničkih oblasti;
 - b) postupak za izbor u akademska zvanja;
 - c) druga relevantna pitanja vezana za postupak, uslove i kriterije za izbor u akademska zvanja, uz uvažavanje najviših i općeprihvaćenih akademskih standarda.

Član 118.

(Period izbora u zvanju)

- (1) Akademska osoblje na visokoškolskoj ustanovi bira se na određeni izborni period, i to:
 - a) asistent na period od četiri godine bez mogućnosti ponovnog izbora u isto zvanje;
 - b) viši asistent na period od pet godina s mogućnošću jednog ponovnog izbora u isto zvanje isključivo ako ima stepen doktora nauka i nije ispunio druge uslove za izbor u zvanje docenta;
 - c) viši asistent u umjetničko-nastavnom zvanju na period od pet godina sa mogućnošću jednog ponovnog izbora u isto zvanje isključivo ukoliko nakon izbora ostvari javno predstavljene oblike umjetničkog stvaralaštva, što se bliže uređuje statutom visokoškolske ustanove;
 - d) lektor na period od pet godina bez mogućnosti ponovnog izbora;
 - e) docent na period od pet godina s mogućnošću jednog ponovnog izbora u isto zvanje;
 - f) vanredni profesor se bira na period od šest godina s mogućnošću jednog ponovnog izbora u isto zvanje;
 - g) redovni profesor u naučno-nastavnom zvanju se bira u trajno zvanje;
 - h) redovni profesor u umjetničko-nastavnom zvanju se bira u trajno zvanje.
- (2) Period na koji se bira akademska osoblje na visokoj školi je:
 - a) asistent na period od četiri godine bez mogućnosti ponovnog izbora u isto zvanje;
 - b) predavač visoke škole na period od pet godina s mogućnošću jednog ponovnog izbora u isto zvanje;

c) profesor visoke škole trajno.

Član 119.

(Doktoranti, postdoktoranti i stručni saradnici na visokoškolskoj ustanovi)

- (1) Za osposobljavanje studenata za praktični i stručni rad, kao i za pomoć akademskom osoblju u organizaciji nastavnog, umjetničkog, naučnoistraživačkog i umjetničkoistraživačkog procesa mogu se angažovati doktoranti, postdoktoranti i stručni saradnici.
- (2) Postupak i period angažmana doktoranata, postdoktoranata i stručnih saradnika iz stava (1) ovog člana, utvrđuju se statutom i drugim aktima visokoškolske ustanove.
- (3) Saradnik na projektu, doktorant i postdoktorant na projektu angažuju se na određeno vrijeme bez raspisivanja konkursa, zadržavaju taj status u zavisnosti od perioda trajanja projekta i finansiraju se isključivo iz sredstava projekta.

Član 120.

(Vrednovanje prilikom izbora u isto ili više zvanje)

- (1) Uslovi za izbor u akademsko zvanje uzimaju se u obzir samo ukoliko su nastali u vremenu od posljednjeg izbora u zvanje.
- (2) Akademsko osoblje na istoj visokoškolskoj ustanovi ne može istovremeno posjedovati izbor u dva ili više različitih akademskih zvanja.

Član 121.

(Profesor emeritus)

- (1) Počasno naučno-nastavno ili umjetničko-nastavno zvanje je profesor emeritus.
- (2) Počasno zvanje profesor emeritus dodjeljuje visokoškolska ustanova bez provođenja javnog konkursa zaslužnim penzionisanim redovnim profesorima koji su se svojim naučnim ili umjetničkim radom posebno istakli i ostvarili međunarodnu reputaciju.
- (3) Izborom u zvanje redovnog člana Akademije nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine, penzionisanom redovnom profesoru visokoškolske ustanove kao javne ustanove, zvanje profesora emeritusa se dodjeljuje po automatizmu, što se preciznije uređuje statutom.
- (4) Profesor emeritus može biti angažovan bez zasnivanja radnog odnosa kao mentor ili član komisije pri izradi doktorskih i magistarskih radova, komisije za izbor akademskog osoblja, komisije za ekvivalenciju i priznavanje inostranih visokoškolskih kvalifikacija, za koordinaciju i rad u naučnoistraživačkim i umjetničkim projektima, te učestvovati u realizaciji nastavnog procesa prvog i drugog ciklusa studija, integrisanog studija i trećeg ciklusa studija, ukoliko ne postoje druga kadrovska rješenja.
- (5) Kriteriji i postupak imenovanja profesora emeritusa preciznije se uređuju statutom visokoškolske ustanove.

Poglavlje II. Izbori u zvanja

Član 122.

(Konkurs za izbor u akademsko zvanje)

- (1) Vijeće članice visokoškolske ustanove je obavezno prije početka studijske godine sačiniti i dostaviti senatu i upravnom odboru visokoškolske ustanove dinamički plan potreba za raspisivanjem konkursa za izbor u akademsko zvanje.
- (2) Proceduru za izbor člana akademskog osoblja u isto ili više zvanje, u skladu s dinamičkim planom potreba iz stava (1) ovog člana, pokreće članica visokoškolske ustanove šest mjeseci prije isteka izbornog perioda postojećeg člana akademskog osoblja.
- (3) Proceduru za izbor novog člana akademskog osoblja, uz prethodno pribavljenu saglasnost senata, pokreće članica visokoškolske ustanove u skladu s nastavnim potrebama.
- (4) Vijeće članice visokoškolske ustanove utvrđuje prijedlog za raspisivanje konkursa za izbor akademskog osoblja iz st. (2) i (3) ovog člana i odluku dostavlja senatu visokoškolske ustanove.
- (5) Senat razmatra prijedlog vijeća i donosi odluku o raspisivanju konkursa koji se objavljuje u najmanje jednom dnevnom listu i na internet stranici visokoškolske ustanove i članice visokoškolske ustanove.

- (6) U skladu s odredbama zakona i statuta, te općim aktom visokoškolske ustanove, proceduru za izbor člana akademskog osoblja provodi članica visokoškolske ustanove.
- (7) Izbor člana akademskog osoblja visokoškolske ustanove provodi se u skladu s odredbama zakona i statuta visokoškolske ustanove.

Član 123.

(Rokovi u postupku izbora)

- (1) U roku od 90 dana od isteka roka za podnošenje prijave na konkurs članica je obavezna putem nadležnih tijela članice i visokoškolske ustanove okončati započeti postupak izbora u akademsko zvanje.
- (2) Ako se postupak izbora u akademsko zvanje iz objektivnih razloga nije mogao okončati u roku propisanom u stavu (1) ovog člana, ovaj rok se može produžiti za 30 dana posebnom odlukom vijeća članice.
- (3) Rokovi u postupku izbora u akademska zvanja iz st. (1) i (2) ovog člana i objektivni razlozi iz stava (2) ovog člana se preciznije uređuju statutom visokoškolske ustanove.

Član 124.

(Komisija za izbor)

- (1) Vijeće članice visokoškolske ustanove imenuje komisiju za pripremanje prijedloga za izbor u akademsko zvanje.
- (2) Komisiju iz stava (1) ovog člana čine najmanje tri nastavnika od kojih je većina iz iste naučne/umjetničke oblasti za koju se kandidat bira.
- (3) Izuzetno, kada nije moguće sastaviti komisiju u skladu sa stavom (2) ovog člana, komisije mogu činiti nastavnici iz srodne naučne/umjetničke oblasti za koju se kandidat bira, pod uslovom da vijeće članice u konkretnom slučaju utvrđuje srodnost naučnih oblasti.
- (4) Članovi komisije za izbor nastavnika su u istom ili višem zvanju od zvanja u koje se kandidat bira.
- (5) Članovi komisije za izbor saradnika su u zvanju docent, vanredni ili redovni profesor.
- (6) Kandidat koji nije ranije učestvovao u realizaciji nastavnog procesa na visokoškolskoj ustanovi obavezan je pred studentima i komisijom održati pristupno predavanje iz nastavnog predmeta, odnosno naučnog/umjetničkog polja/grane za koje je konkurisao, što se bliže uređuje statutom visokoškolske ustanove.
- (7) Precizniji kriteriji, sastav i način rada komisija za pripremanje prijedloga za izbor u akademsko zvanje uređuju se statutom visokoškolske ustanove.

Član 125.

(Izveštaj komisije)

- (1) Komisija za pripremanje prijedloga za izbor je obavezna dostaviti izvještaj s prijedlogom za izbor u akademska zvanja vijeću članice u roku od 15 dana od dana imenovanja.
- (2) Sadržaj izvještaja komisije iz stava (1) ovog člana preciznije se uređuje statutom visokoškolske ustanove.
- (3) Dekan/direktor članice je obavezan izvještaj iz stava (1) ovog člana objaviti na internet stranici članice sedam dana prije održavanja sjednice vijeća na kojoj se glasa o prijedlogu komisije.

Član 126.

(Odluka o izboru u zvanje)

- (1) Vijeće članice utvrđuje prijedlog odluke o izboru u zvanje.
- (2) Na prijedlog vijeća članice odluku o izboru ili neizboru u zvanje donosi senat visokoškolske ustanove.
- (3) Senat može, ukoliko to ocijeni potrebnim, zatražiti od predlagača dopunu prijedloga ili dodatna pojašnjenja u vezi sa prijedlogom.
- (4) Odluka senata visokoškolske ustanove je konačna i protiv iste se može pokrenuti spor pred nadležnim sudom u Sarajevu.
- (5) Procedura izbora u nastavna i umjetnička zvanja na visokoj školi provodi se na način i po postupku utvrđenim za izbor akademskog osoblja u akademsko zvanje na visokoškolskim ustanovama.

Član 127.

(Obaveza dekana/direktora članice u postupku izbora)

Dekan/direktor članice obavezan je naročito:

- a) u rokovima utvrđenim u članu 122. stav (2) ovog zakona pokrenuti proceduru za izbor akademskog/naučnoistraživačkog osoblja u isto ili više zvanje;

- b) u roku od pet dana nakon utvrđivanje prijedloga za raspisivanje konkursa za izbor akademskog/naučnoistraživačkog osoblja od strane vijeća dostaviti senatu na dalje postupanje;
- c) po dobijanju saglasnosti senata, u roku od pet dana raspisati konkurs;
- d) po okončanju konkursne procedure, u roku od 15 dana, uvrstiti prijedlog za formiranje komisije za pripremanje prijedloga za izbor u akademsko/naučnoistraživačko zvanje u dnevni red sjednice vijeća;
- e) izvještaj komisije uvrstiti u dnevni red sjednice vijeća članice najkasnije u roku od 30 dana od dana imenovanja komisije za pripremanje prijedloga za izbor;
- f) u roku od pet dana od dana održavanja sjednice vijeća članice na kojoj se glasalo o prijedlogu komisije za izbor u akademsko/naučnoistraživačko zvanje, istu dostaviti senatu visokoškolske ustanove na dalje postupanje.

Član 128.

(Prava i obaveze u vezi sa izborom u zvanje)

- (1) Ukoliko član akademskog osoblja nakon isteka izbornog perioda ne bude izabran u isto ili više zvanje, javna visokoškolska ustanova/članica će prije otkazivanja ugovora o radu ponuditi članu akademskog osoblja zaključivanje ugovora o radu na poslovima za koje se ne traži izbor u akademsko zvanje, ako takvo radno mjesto postoji i ukoliko su osigurana finansijska sredstva.
- (2) U slučaju da kandidat pri izboru u akademsko zvanje nije ispunio neki od sljedećih uslova: objavljena knjiga, mentorstvo ili originalni stručni uspjeh kao što je projekt, patent ili originalni metod, navedeni uslov može biti zamijenjen ispunjavanjem drugih kriterija kako slijedi:
 - a) knjiga se može zamijeniti s dva dodatna naučna rada objavljena u priznatim publikacijama u referentnim citatnim naučnim bazama podataka najvišeg međunarodnog ranga.
 - b) mentorstvo na trećem ciklusu studija se može zamijeniti s dva dodatna naučna rada objavljena u priznatim publikacijama u referentnim citatnim naučnim bazama podataka najvišeg međunarodnog ranga.
 - c) mentorstvo na drugom ciklusu studija može se zamijeniti s jednim dodatnim naučnim radom objavljenim u priznatoj publikaciji odnosno jednim javno predstavljenim umjetničkim radom u slučaju umjetničko-nastavnih zvanja.
 - d) originalni stručni uspjeh kao što je projekt, patent ili originalni metod se može zamijeniti s jednim dodatnim naučnim radom objavljenim u priznatoj publikaciji u referentnoj citatnoj naučnoj bazi podataka najvišeg međunarodnog ranga.
- (3) Objektivni razlozi i dodatne zamjene za naučne grane koje zbog specifičnosti istraživanja i mjerenja naučnih i umjetničkih rezultata imaju poseban način vrednovanja i ispunjavanja propisanih kriterija preciznije će se utvrditi statutom visokoškolske ustanove.

Član 129.

(Izbor u više zvanje prije isteka izbornog perioda)

- (1) Član akademskog osoblja u naučno-nastavnom zvanju asistenta ima pravo biti izabran u zvanje višeg asistenta i prije isteka perioda na koji je biran ukoliko ispuni uslove za izbor u zvanje višeg asistenta i ako je proveo u nastavi najmanje dvije godine nakon posljednjeg izbora, te ukoliko je od propisanih uslova za izbor u zvanje višeg asistenta dodatno objavio najmanje dva naučna rada iz naučne oblasti, odnosno polja za koju se bira objavljena u referentnim citatnim naučnim bazama i upisao treći ciklus studija, uspješno izvršio sve obaveze, te položio ispite sa prve godine studija.
- (2) Član akademskog osoblja u umjetničko-nastavnom zvanju asistenta ima pravo biti izabran u zvanje višeg asistenta i prije isteka perioda na koji je biran ukoliko ispuni uslove za izbor i ukoliko je proveo u nastavi najmanje dvije godine.
- (3) Član akademskog osoblja u zvanju višeg asistenta ima pravo biti izabran u zvanje docenta i prije isteka perioda na koji je biran ukoliko ispuni sve uslove za izbor u zvanje docenta i ukoliko postoji iskazana nastavna potreba za realizaciju nastave na visokoškolskoj ustanovi.
- (4) Član akademskog osoblja u zvanju docenta i vanrednog profesora ima pravo biti izabran u više zvanje i prije isteka perioda na koji je biran ukoliko ispuni sve uslove za izbor u više akademsko zvanje bez supstitucija u toku prvog izbornog perioda te ukoliko je od propisanog broja radova za izbor u više zvanje za:
 - a) vanrednog profesora u naučno-nastavnom zvanju dodatno objavio najmanje dva naučna rada u priznatim publikacijama u indeksiranim referentnim citatnim naučnim bazama podataka najvišeg međunarodnog ranga;

- b) redovnog profesora u naučno-nastavnom zvanju dodatno objavio najmanje tri naučna rada u priznatim publikacijama u indeksiranim referentnim citatnim naučnim bazama podataka najvišeg međunarodnog ranga;
 - c) docenta i vanrednog profesora u umjetničko-nastavnom zvanju dodatno realizovao javno predstavljeni oblik umjetničkog stvaralaštva sa međunarodnim priznanjem.
- (5) Uslovi vezani za prijevremeno napredovanje bliže se uređuju smjernicama i statutom visokoškolske ustanove.
 - (6) Prijevremena napredovanja opisana u ovom članu finansiraju se kao redovna.

Član 130.

(Uključivanje naučnoistraživačkog osoblja u nastavni proces)

- (1) Naučnoistraživačko osoblje u skladu s odredbama ovog zakona i zakonom koji uređuje naučnoistraživačku djelatnost učestvuje u realizaciji nastavnog procesa u oblastima za koje je birano u zvanje ili za koje se može izvršiti ekvivalencija izbora u zvanje.
- (2) Statutom i aktima visokoškolske ustanove bliže se uređuje pitanje angažmana naučnoistraživačkog osoblja u nastavi.

Član 131.

(Izbor člana akademskog osoblja)

- (1) Član akademskog osoblja se bira na jednu naučno/umjetničku granu unutar naučnog polja, u skladu sa statutom visokoškolske ustanove.
- (2) Član akademskog osoblja može biti izabran na više srodnih naučno/umjetničkih grana unutar naučnog polja, u skladu sa statutom visokoškolske ustanove.
- (3) Senat visokoškolske ustanove će na prijedlog vijeća članice utvrditi klasifikaciju nastavnih predmeta unutar oblasti, polja i grana, u skladu sa smjernicama o naučnim i umjetničkim oblastima i poljima koje utvrdi Vijeće za visoko obrazovanje i nauku.
- (4) Za članove akademskog osoblja izabranih u akademsko zvanje za jedan ili više nastavnih predmeta, visokoškolska ustanova će izvršiti ekvivalenciju izbora u akademsko zvanje na naučnu/umjetničko polje ili granu unutar polja, u skladu sa statutom i drugim aktima visokoškolske ustanove.

Član 132.

(Izbor člana naučnoistraživačkog osoblja)

- (1) U naučno i istraživačko zvanje može biti izabrano lice koje ispunjava uslove utvrđene Zakonom o naučnoistraživačkoj djelatnosti („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj 26/16).
- (2) Postupak izbora u naučna i istraživačka zvanja pokreće se na inicijativu vijeća članice na način i pod uslovima utvrđenim Zakonom o naučnoistraživačkoj djelatnosti („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj 26/16).
- (3) Detaljni postupak izbora naučnoistraživačkog osoblja zaposlenog na visokoškolskoj ustanovi se definiše statutom visokoškolske ustanove.

Poglavlje III. Radnopravni status akademskog osoblja

Član 133.

(Zasnivanje radnog odnosa na visokoškolskoj ustanovi)

- (1) Radni odnos na javnoj visokoškolskoj ustanovi zasniva se putem javnog konkursa, odnosno javnog oglasa.
- (2) Član akademskog osoblja zaključuje ugovor o radu sa visokoškolskom ustanovom na period na koji je izabran. Nakon isteka tog izbornog perioda, visokoškolska ustanova/članica je obavezna zaključiti novi ugovor o radu sa svakim članom akademskog osoblja koji je izabran u isto ili više akademsko zvanje.
- (3) Od primjene stava (2) ovog člana mogu se izuzeti lica koja su u radnom odnosu na ustanovi koja prema odredbama ovog zakona i statuta visokoškolske ustanove predstavlja nastavnu bazu i lica koja obnašaju javnu funkciju, i koja se nakon izvršenog izbora u akademsko zvanje angažuju za potrebe realizacije nastavnog procesa bez zasnivanja radnog odnosa sa visokoškolskom ustanovom, odnosno članicom.

Član 134.

(Statusna pitanja akademskog osoblja)

- (1) Rokovi za izbor u isto ili više zvanje akademskog osoblja produžit će se na lični zahtjev za vrijeme provedeno na porodiljskom odsustvu, bolovanju dužem od šest mjeseci, imenovanje na rokovodne pozicije u visokoškolskoj ustanovi, javnoj funkciji ili iz drugih opravdanih razloga, što se preciznije utvrđuje statutom visokoškolske ustanove.
- (2) Status lica kojem je istekao izbor u zvanju lektora preciznije se uređuje statutom visokoškolske ustanove.

Član 135.

(Angažman redovnog profesora nakon izbora u trajno zvanje)

- (1) Redovni profesor ima naglašenu nastavnu, naučnoistraživačku/umjetničkoistraživačku, mentorsku i društvenu odgovornost.
- (2) Redovni profesor u naučno-nastavnom zvanju koji u ciklusima od sedam godina nije objavio tri rada u časopisima koji su obuhvaćeni u referentnim citatnim naučnim bazama podataka najvišeg međunarodnog ranga ne može biti na rukovodećim pozicijama katedre/odsjecka, niti može biti uključen u mentorski rad na III ciklusu studija, što se preciznije uređuje statutom visokoškolske ustanove.
- (3) Redovni profesor u umjetničko-nastavnom zvanju ima obavezu da u ciklusima od sedam godina realizuje javno predstavljene oblike umjetničkog stvaralaštva koji znatno doprinose razvoju kulture i umjetnosti, što se preciznije uređuje statutom visokoškolske ustanove.
- (4) Izvještaj o rezultatima i aktivnostima iz st. (1), (2) i (3) ovog člana, redovni profesor dostavlja vijeću članice u ciklusima od sedam godina i javno je dostupan na internet stranici visokoškolske ustanove.

Član 136.

(Radnopravni status redovnog profesora sa navršениh 65 godina)

- (1) Član akademskog osoblja može ostati u radnom odnosu na visokoškolskoj ustanovi do navršениh 65 godina života, odnosno do isteka studijske godine ukoliko 65 godina života navršava u toku studijske godine.
- (2) Ukoliko postoji iskazana nastavna potreba, redovnom profesoru sa navršениh 65 godina života koji je ispunio uslove iz člana 135. st. (2) i (3) ovog zakona moguće je produžiti radni odnos najduže za dvije studijske godine, što se preciznije uređuje statutom visokoškolske ustanove.

Član 137.

(Radni angažman akademskog osoblja bez raspisivanja konkursa)

- (1) Visokoškolska ustanova može angažovati akademsko osoblje s druge visokoškolske ustanove bez raspisivanja konkursa u skladu s odredbama i okolnostima preciziranim u statutu ustanove.
- (2) Ukoliko postoji utvrđena nastavna potreba, visokoškolska ustanova može angažovati izabranu osobu u akademskom zvanju koja nije u radnom odnosu na visokoškolskoj ustanovi/članici ili ustanovi koja ima status nastavne baze, pod uslovom da kandidatu nije istekao period izbora u zvanje i uz prethodno pribavljenu saglasnost njegovog poslodavca.
- (3) U cilju upoznavanja studenata s naučnim/umjetničkim dostignućima s primjenom naučnih rezultata u praksi, praktičnim radom i drugim vidovima stručnog usavršavanja ili u cilju izvođenja pojedinih specifičnih predavanja, izvođenja nastave stranog jezika, vježbi, seminara i drugih oblika rada, članica može na prijedlog predmetnog nastavnika angažovati istaknutog naučnog radnika, umjetnika, odnosno stručnjaka iz prakse da učestvuje u ostvarivanju dijela nastave na nastavnom predmetu.
- (4) Visokoškolska ustanova može člana akademskog osoblja koji je izabran, odnosno imenovan na neku javnu dužnost angažovati u naučno-nastavnom/nastavno-umjetničkom procesu u skladu s relevantnim zakonima, podzakonskim propisima i statutom.
- (5) Visokoškolska ustanova može u opravdanim slučajevima kao što su porodiljsko odsustvo, bolovanje duže od šest mjeseci, javna dužnost, kao i u drugim slučajevima za izvođenje nastavnog procesa u periodu odsustva bez raspisivanja javnog konkursa i zasnivanja radnog odnosa angažovati člana akademskog osoblja koji ima odgovarajući izbor u akademsko zvanje, na način i pod uslovima utvrđenim statutom visokoškolske ustanove.

Član 138.

(Angažman akademskog osoblja)

- (1) Visokoškolska ustanova/članica može bez raspisivanja konkursa angažovati nastavnika s druge domaće ili inostrane visokoškolske ustanove u svojstvu gostujućeg profesora, a odluku o takvom angažmanu donosi senat na prijedlog vijeća članice.
- (2) Član akademskog osoblja može biti angažovan u realizaciji nastavnog procesa na drugoj visokoškolskoj ustanovi.
- (3) Član akademskog, odnosno naučnoistraživačkog i umjetničkoistraživačkog osoblja može učestvovati u realizaciji nastavnog, odnosno naučnoistraživačkog i umjetničkoistraživačkog procesa na svim članicama u okviru visokoškolske ustanove.
- (4) Način, period i uslovi za angažman akademskog osoblja iz st. (1), (2) i (3) ovog člana preciznije se uređuju statutom visokoškolske ustanove.
- (5) U izuzetnim slučajevima, visokoškolska ustanova može kao akademskog osoblje zaposliti lice čiji naučni ili umjetnički opus je okarakterisan kao regionalno, evropski i svjetski značajan, koje svojim angažmanom doprinosi podizanju kvaliteta i razvoja visokoškolske ustanove i društva u cjelini, što se uređuje statutom visokoškolske ustanove.

Član 139.

(Plaćeno odsustvo akademskog osoblja)

U skladu s iskazanom nastavnom potrebom, visokoškolska ustanova može odobriti akademskom osoblju plaćeno odsustvo u trajanju do četiri semestra radi izrade magistarskog ili doktorskog rada, naučnog, umjetničkog ili stručnog usavršavanja ili obavljanja aktivnosti od posebnog interesa za visokoškolsku ustanovu/članicu, što se preciznije uređuje statutom visokoškolske ustanove.

Poglavlje IV. Ostala pitanja vezana za akademsko i naučnoistraživačko osoblje

Član 140.

(Radna i zdravstvena sposobnost)

- (1) Na prava i obaveze visokoškolske ustanove i zaposlenika u vezi sa utvrđivanjem radne i zdravstvene sposobnosti primjenjuju se odredbe Zakona o radu („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, br. 26/16 i 89/18) pod uslovima koji se preciznije određuju statutom visokoškolske ustanove.
- (2) Na prava iz radnopravnog statusa akademskog i naučnoistraživačkog osoblja koja nisu uređena ovim zakonom primjenjuju se relevantni propisi o radu.
- (3) Statutom visokoškolske ustanove utvrđuju se obaveza sistematskog ljekarskog pregleda zaposlenih na visokoškolskoj ustanovi u ciklusima od minimalno tri godine.

Član 141.

(Evaluacija nastavnog i naučnoistraživačkog rada)

Evaluacija rezultata nastavnog i istraživačkog rada akademskog, kao i rada naučnoistraživačkog osoblja provodi se na način i u skladu sa statutom visokoškolske ustanove.

Član 142.

(Odgovornost tijela visokoškolske ustanove, akademskog i drugog osoblja)

- (1) Nosioci funkcija u tijelima visokoškolske ustanove/članice i članovi akademskog osoblja imaju naglašenu društvenu odgovornost.
- (2) Visokoškolska ustanova/članica je obavezna prema zaposlenicima kojima je izrečena pravosnažna presuda ili mjera zabrane zbog počinjenog jednog ili više krivičnih djela preduzeti mjere u skladu sa zakonom.
- (3) Visokoškolska ustanova je obavezna donijeti rješenje o prestanku radnog odnosa članu akademskog osoblja koji je predao dokumenta ili izjave tokom postupka prijave na konkurs za koje se od strane tijela visokoškolske ustanove/članice ili drugog nadležnog organa utvrdi da su lažni.

Član 143.

(Zaštita prava akademskog i naučnoistraživačkog/umjetničkoistraživačkog osoblja)

- (1) U pogledu prava i obaveza iz radnog odnosa akademskog i naučnoistraživačkog/umjetničkoistraživačkog osoblja u visokoškolskoj ustanovi primjenjuju se odredbe Zakona o radu („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, br. 26/16 i 89/18) ako ovim zakonom nije drugačije uređeno.
- (2) Zaštita prava akademskog i naučnoistraživačkog/umjetničkoistraživačkog osoblja na visokoškolskoj ustanovi ostvaruje se u skladu sa zakonom, statutom i općim aktima visokoškolske ustanove.

Poglavlje V. Stručno, administrativno i tehničko osoblje zaposleno na visokoškolskoj ustanovi

Član 144.

(Zajedničke službe i nenastavno osoblje)

- (1) U okviru visokoškolske ustanove, zajedničke službe ustanove obavljaju stručne, administrativne i tehničke poslove koji su od interesa za ustanovu i članicu u skladu sa ovim zakonom, statutom i drugim općim aktima ustanove.
- (2) Nenastavno osoblje visokoškolske ustanove čine lica koja obavljaju stručne, administrativne i tehničke poslove.
- (3) U cilju unapređenja rada i postizanja većeg stepena jedinstvenosti procesa u okviru visokoškolske ustanove, generalni sekretar visokoškolske ustanove je obavezan usklađivati i koordinirati rad sekretara članica, te stručnih službi u sastavu članica i zajedničkih službi ustanove.
- (4) Prava i obaveze generalnog sekretara, sekretara članica te stručnih službi u sastavu članica i zajedničkih službi visokoškolske ustanove će se preciznije urediti statutom i općim aktima ustanove i članice.

Član 145.

(Zaštita prava nenastavnog osoblja)

- (1) U pogledu prava i obaveza iz radnog odnosa nenastavnog osoblja u visokoškolskoj ustanovi, primjenjuju se odredbe Zakona o radu („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, br. 26/16 i 89/18) ako ovim zakonom nije drugačije uređeno.
- (2) Zaštita prava nenastavnog osoblja na visokoškolskoj ustanovi ostvaruje se u skladu sa zakonom, statutom i općim aktima visokoškolske ustanove.

Član 146.

(Prijem u radni odnos)

Prijem u radni odnos nenastavnog osoblja na visokoškolskoj ustanovi vrši se u skladu s važećim propisima koji regulišu postupak prijema u radni odnos.

Član 147.

(Stručno usavršavanje, obuke, evaluacija rada nenastavnog osoblja)

- (1) U cilju redovnog provođenja svoje djelatnosti, poboljšanja i povećanja nivoa znanja za izvršavanje zadataka u okviru djelatnosti, visokoškolska ustanova/članica osigurava stručno usavršavanje, obuke i evaluaciju rada nenastavnog osoblja.
- (2) Oblici i način ostvarivanja prava na stručno usavršavanje i obuku nenastavnog osoblja se preciznije uređuju statutom i općim aktima visokoškolske ustanove i članice.
- (3) Evaluaciju rada nenastavnog osoblja, odnosno realizacije radne uspješnosti, provodi visokoškolska ustanova/članica nakon završetka svake kalendarske godine.
- (4) Način evaluacije i metodologija vrednovanja rezultata evaluacije rada nenastavnog osoblja uređuju se statutom i općim aktima visokoškolske ustanove.

DIO OSMI: AKADEMSKA ETIKA

Član 148.

(Tijela nadležna za pitanja akademske etike)

- (1) Visokoškolska ustanova je dužna, u skladu s ovim zakonom, osnovati jedno ili više tijela nadležnih za unapređenje akademskih vrijednosti, očuvanje akademskog integriteta i akademske etike, standardizaciju moralnih ponašanja i etičnog djelovanja akademskog osoblja u istraživanjima, nastavi i društvenim odnosima.
- (2) U roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona, senat visokoškolske ustanove će imenovati etički savjet.
- (3) U okviru visokoškolske ustanove osnivaju se etički odbori koji uključuju dvije ili više članica koje se bave istim ili srodnim oblastima nauke i umjetnosti u skladu sa statutom visokoškolske ustanove.
- (4) Članica visokoškolske ustanove može osnovati etički odbor članice.
- (5) Odluku o osnivanju etičkog odbora na prijedlog članica donosi senat visokoškolske ustanove uz prethodno pribavljeno mišljenje etičkog savjeta.

Član 149.

(Nadležnost etičkog savjeta visokoškolske ustanove)

- (1) Etički savjet je stručno, savjetodavno i istraživačko tijelo senata za oblast akademske etike i s njom povezanih pitanja akademskog integriteta.
- (2) Etički savjet je nadležan za donošenje etičkog programa visokoškolske ustanove i za provođenje politike njegovog ostvarivanja.
- (3) Etički savjet predlaže, a senat visokoškolske ustanove donosi etički kodeks visokoškolske ustanove, pravilnik o radu etičkog savjeta, poslovnik o radu etičkog savjeta/odbora i pravila o postupku etičkih odbora u slučaju povrede akademske etike, što se preciznije uređuje statutom visokoškolske ustanove.
- (4) Etički savjet samostalno donosi plan svoga rada.
- (5) U izvršavanju pojedinih zadataka, etički savjet može angažovati eksperte izvan reda zaposlenih na visokoškolskoj ustanovi.
- (6) Etički savjet vodi zvaničnu evidenciju etičkih mjera koje su izrečene u okviru visokoškolske ustanove.
- (7) Statutom visokoškolske ustanove mogu se odrediti i drugi poslovi koji ulaze u djelokrug etičkog savjeta.

Član 150.

(Sastav, izbor i trajanje mandata etičkog savjeta)

- (1) Sastav etičkog savjeta čine članovi akademskog osoblja iz svih naučnih i umjetničkih oblasti visokoškolske ustanove, predstavnik studenata i prorektor za naučnoistraživački rad visokoškolske ustanove.
- (2) Mandat etičkog savjeta je četiri godine.
- (3) Mandat člana etičkog savjeta iz reda studenata traje jednu godinu sa mogućnošću reizbora, pod uslovom da apsolventski status ne stječe prije isteka drugog mandata u etičkom savjetu
- (4) Vijeće za visoko obrazovanje i nauku Kantona Sarajevo delegira jednog člana etičkog savjeta nezavisnog od visokoškolske ustanove, a kojeg potvrđuje senat visokoškolske ustanove.
- (5) Na osnovu prijedloga članica i drugih ovlaštenih predlagača, članove etičkog savjeta imenuje senat visokoškolske ustanove.
- (6) Rektor, dekani i direktori instituta ne mogu biti članovi etičkog savjeta visokoškolske ustanove u kojoj obavljaju rukovodnu funkciju.

Član 151.

(Etički odbor)

- (1) Etički odbor je stručno, savjetodavno i istraživačko tijelo vijeća članice, odnosno dvije ili više članica visokoškolske ustanove, za oblast, nastavne, naučnoistraživačke i umjetničkoistraživačke etike i s njima povezanih pitanja akademskog integriteta.
- (2) Etički odbor je tijelo za rješavanje povreda etičkog kodeksa koje počine uposlenici članice za koju se etički odbor formira.
- (3) U dijelu nastavnog rada, etički odbor je nadležan naročito za: etičnost u nastavi, vrednovanju i ocjenjivanju studenata, odnosu nastavnog osoblja prema kolegama, odnosu rukovodioca prema uposlenicima i studentima, te za etičan odnos prema potrebama društva.
- (4) U dijelu naučnoistraživačkog ili umjetničkoistraživačkog rada, etički odbor je nadležan naročito za: odnos nastavnika i saradnika prema praćenju naučnih i umjetničkih dostignuća, etičnost u publikovanju, suzbijanje plagijarizma i manipulacije sciencimetrijskim pravilima, etičnost u provođenju fundamentalnih i aplikativnih istraživanja, slobodu istraživanja u smislu slobode akademskog osoblja da planira i provodi istraživačke aktivnosti, da se udružuje u istraživanjima sa drugim akademskim osobljem te objavljuje rezultate svojih istraživanja, odnos prema uvođenju studenata u naučni i umjetnički istraživački rad i postupanje sa pravima intelektualne svojine.
- (5) U izvršavanju pojedinih zadataka, etički odbor može angažovati eksperte izvan reda zaposlenih na visokoškolskoj ustanovi.

Član 152.

(Pravila istraživačke etike)

- (1) Etički odbor može utvrditi prijedlog pravila naučne/umjetničke istraživačke etike za pojedine grane i vrste istraživanja kojima se članica/članice bave.
- (2) Prijedlog pravila odobrava vijeće članice, odnosno članica koje su zajednički osnovale etički odbor.

- (3) Pravila naučne/umjetničke istraživačke etike za pojedine grane i vrste istraživanja usvaja etički savjet visokoškolske ustanove.

Član 153.

(Postupak za povredu etičkog kodeksa)

- (1) Etički odbor provodi postupak zbog povrede pravila etičkog kodeksa visokoškolske ustanove.
- (2) O svojoj odluci etički odbor obavještava strane u postupku, vijeće članice i etički savjet visokoškolske ustanove.
- (3) Etički odbor vodi posebnu evidenciju o odlukama povodom povreda etičkog kodeksa.
- (4) Podaci iz posebne evidencije se dostavljaju etičkom savjetu.
- (5) Prigovor na odluku etičkog odbora o povredi etičkog kodeksa se može podnijeti etičkom savjetu.

Član 154.

(Sastav, izbor i trajanje mandata etičkog odbora)

- (1) Članove etičkog odbora imenuje vijeće članice.
- (2) Mandat etičkog odbora je četiri godine sa mogućnošću reizbora njegovih članova.
- (3) Najmanje jedan član etičkog odbora mora biti iz reda studenata.
- (4) Ako se jedan etički odbor bira za više članica, svaka od njih predlaže i bira svoje članove etičkog odbora.
- (5) Etički odbor obavezno jednom godišnje dostavlja izvještaj o radu vijeću članice i etičkom savjetu visokoškolske ustanove.

Član 155.

(Akti etičkog savjeta/odbora)

- (1) Pojedinačni akti etičkog savjeta/odbora su: odluka, mišljenje, stav, preporuka i javno saopštenje.
- (2) Statutom i općim aktom visokoškolske ustanove utvrđuje se uputstvo o vođenju zvaničnih evidencija o postupcima i mjerama izrečenim zbog povreda akademske etike.

DIO DEVETI: NADZOR

Član 156.

(Upravni nadzor)

- (1) Upravni nadzor nad zakonitošću rada visokoškolskih ustanova provodi ministarstvo.
- (2) U vršenju nadzora, ministarstvo je ovlašteno, u cilju utvrđivanja relevantnih činjenica i okolnosti u svakom konkretnom slučaju, zatražiti od nadležne inspekcije ili drugog nosioca kontrole visokoškolske ustanove provođenje radnji u skladu sa zakonom i dostavljanje informacija o utvrđenom stanju i preduzetim mjerama.
- (3) Nadzor iz st. (1) i (2) ovoga člana provodi se na način koji ne narušava autonomiju visokoškolskih ustanova i ne ometa redovan rad visokoškolskih ustanova.
- (4) Odgovorna tijela visokoškolske ustanove obavezna su na zahtjev ministarstva, odnosno pravnih i vanpravnih nosilaca kontrole rada visokoškolskih ustanova dostaviti sve tražene informacije i dokumente potrebne za izvršavanje zadataka utvrđenih ovim zakonom, a koji su predmet upravnog nadzora.
- (5) Na osnovu rezultata nadzora nad zakonitošću rada, ministarstvo može obustaviti izvršenje nezakonitih odluka, postupaka i radnji visokoškolskih ustanova, te narediti otklanjanje nedostataka.
- (6) Budžetski nadzor nad budžetskim sredstvima vrši se u skladu sa odredbama važećeg Zakona o budžetima u F BiH.

Član 157.

(Inspekcijski nadzor)

Prosvjetna inspekcija vrši nadzor nad poslovima u kojima visokoškolska ustanova izdaje javne isprave, u skladu sa zakonom.

Član 158.

(Neispunjavanje uslova za rad visokoškolske ustanove)

- (1) Kada u vršenju inspekcijskog nadzora nadležna inspekcija za oblast obrazovanja utvrdi da visokoškolska ustanova ne ispunjava uslove za rad propisane ovim zakonom i normativima i standardima, odredit će primjeren rok za otklanjanje utvrđenih nedostataka i o tome obavijestiti osnivača visokoškolske ustanove, odnosno resorno ministarstvo.

- (2) U slučaju nepoštovanja odredbe iz stava (1) ovog člana, nadležna inspekcija može zabraniti visokoškolskoj ustanovi upis novih studenata, kao i preduzimanje i provođenje drugih aktivnosti čije zakonito obavljanje je uslovljeno prethodnim otklanjanjem utvrđenih nedostataka i nepravilnosti.
- (3) Ukoliko visokoškolska ustanova u roku koji je utvrđen od strane nadležne inspekcije ne otkloni utvrđene nepravilnosti, nadležna inspekcija će o tome dostaviti obavijest ministarstvu s ciljem donošenja rješenja o zabrani daljnjeg rada i brisanja visokoškolske ustanove iz Registra akreditovanih visokoškolskih ustanova.
- (4) Ministarstvo će donijeti rješenje iz stava (3) ovog člana i po službenoj dužnosti izvršiti brisanje visokoškolske ustanove iz Registra akreditovanih visokoškolskih ustanova.
- (5) Protiv rješenja ministarstva iz stava (4) ovog člana može se pokrenuti upravni spor pred nadležnim sudom u Sarajevu u roku od 30 dana od dana prijema rješenja.

Član 159.

(Ovlaštenja inspekcije)

U vršenju inspeksijskog nadzora inspektor je ovlašten:

- a) narediti da se utvrđeni nedostaci i nepravilnosti otklone na način i u roku kako je određeno ovim zakonom ili ukoliko takav rok nije propisan odrediti primjereni rok u skladu sa zakonom;
- b) narediti preduzimanje odgovarajućih upravnih radnji i mjera radi otklanjanja utvrđenih nepravilnosti ili nedostatka koje je visokoškolska ustanova obavezna preduzeti u roku i na način kako je naloženo;
- c) narediti visokoškolskoj ustanovi preduzimanje odgovarajućih mjera radi potpune i pravilne primjene ovog zakona, drugih propisa i akata donesenih na osnovu ovog zakona;
- d) zabraniti preduzimanje radnji za koje smatra da su u suprotnosti s ovim zakonom, provedbenim propisima i aktima donesenim u cilju provođenja ovog zakona;
- e) izdati prekršajni nalog;
- f) podnijeti zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka;
- g) podnijeti izvještaj nadležnom organu o učinjenom krivičnom djelu;
- h) preduzeti druge mjere i radnje za koje je zakonom i drugim propisima ovlaštena.

Član 160.

(Rješenje inspekcije)

- (1) Inspekcija za oblast obrazovanja upravne mjere nalaže rješenjem.
- (2) Protiv rješenja inspekcije može se izjaviti žalba ministarstvu.

Član 161.

(Prekršaji i kazne)

- (1) Novčanom kaznom od 1.000 do 5.000 KM kaznit će se za prekršaj visokoškolska ustanova, ako:
 - a) izvrši promjenu naziva, sjedišta i statusnu promjenu suprotno odredbama ovog zakona (član 52. ovog zakona);
 - b) posebno naplaćuje usluge studentima koje su obuhvaćene školarinom (član 31. ovog zakona);
 - c) primi u radni odnos nastavnika koji ne ispunjava uslove predviđene ovim zakonom, ili bez konkursa (član 133. ovog zakona);
 - d) upiše studente preko broja utvrđenog u skladu sa ovim zakonom (član 32. ovog zakona);
 - e) ne vodi na propisan način ili neuredno vodi evidenciju i izdaje javne isprave suprotno odredbama ovog zakona (čl. 75 i 76. ovog zakona);
 - f) izda diplomu koja ne odgovara akreditovanom studijskom programu (član 78. ovog zakona);
 - g) akademskom osoblju otkaže ugovor o radu suprotno odredbama ovog zakona (čl. 128 i 133. ovog zakona);
 - h) ne okonča postupak provođenja raspisanog konkursa za izbor u zvanje akademskog osoblja u skladu sa ovim zakonom i statutom, u roku od šest mjeseci od dana raspisivanja konkursa (član 123. ovog zakona);
- (2) Za prekršaje iz stava (1) ovog člana kaznit će se i odgovorno lice u visokoškolskoj ustanovi novčanom kaznom od 100 do 500 KM.

DIO DESETI: POSEBNE ODREDBE ZA UNIVERZITET U SARAJEVU

Član 162.

(Pravni subjektivitet Univerziteta u Sarajevu)

- (1) Univerzitet u Sarajevu (u daljem tekstu: Univerzitet) ima svojstvo pravnog lica.
- (2) Univerzitet u svom sastavu ima nastavne, naučno-nastavne, umjetničko-nastavne, naučnoistraživačke i umjetničkoistraživačke članice, te druge članice čijom se djelatnošću osigurava cjelovitost univerzitetskog rada i djelovanja.
- (3) Univerzitet može uspostaviti podorganizacione jedinice, istraživačke institute, nastavne i obrazovne centre, istraživačke laboratorije, razvojne i tehnološke centre, klinike te privredna društva, a što se preciznije uređuje statutom Univerziteta.
- (4) Organizacione jedinice, odnosno članice Univerziteta su rektorat, fakulteti, akademije i naučnoistraživački instituti Univerziteta, što se preciznije uređuje statutom Univerziteta.
- (5) Zadaci i poslovi rukovođenja Univerziteta u Sarajevu vrše u Rektoratu kao posebnoj organizacionoj jedinici/članici Univerziteta.
- (6) Radi osiguranja studentskog standarda, Rektorat može organizovati posebnu podorganizacionu jedinicu čija se djelatnost finansira iz sredstava korisnika usluga i iz sredstava budžeta Kantona Sarajeva.

Član 163.

(Sastav Univerziteta)

- (1) U sastavu Univerziteta u Sarajevu, na dan stupanja na snagu ovog zakona, su sljedeće organizacione jedinice, odnosno članice Univerziteta:
 - a) Rektorat – JU „Univerzitet u Sarajevu“;
 - b) Akademija likovnih umjetnosti;
 - c) Akademija scenskih umjetnosti;
 - d) Arhitektonski fakultet;
 - e) Ekonomski fakultet;
 - f) Elektrotehnički fakultet;
 - g) Fakultet islamskih nauka;
 - h) Fakultet sporta i tjelesnog odgoja;
 - i) Fakultet za kriminalistiku, kriminologiju i sigurnosne studije;
 - j) Fakultet političkih nauka;
 - k) Fakultet za saobraćaj i komunikacije;
 - l) Fakultet zdravstvenih studija;
 - m) Farmaceutski fakultet;
 - n) Filozofski fakultet;
 - o) Građevinski fakultet;
 - p) Katolički bogoslovni fakultet;
 - r) Mašinski fakultet;
 - s) Medicinski fakultet;
 - t) Muzička akademija;
 - u) Poljoprivredno-prehrambeni fakultet;
 - v) Pravni fakultet;
 - z) Prirodno-matematički fakultet;
 - aa) Pedagoški fakultet;
 - bb) Stomatološki fakultet sa klinikama;
 - cc) Šumarski fakultet;
 - dd) Veterinarski fakultet;
 - ee) Institut za genetičko inženjerstvo i biotehnologiju;
 - ff) Institut za historiju;
 - gg) Institut za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava;
 - hh) Institut za jezik;
 - ii) Orijentalni institut.
- (2) Sve članice Univerziteta su ravnopravne i zastupljene su u Senatu Univerziteta.
- (3) Univerzitet može osnovati nove članice u skladu s ovim zakonom i statutom Univerziteta.
- (4) Odluku o osnivanju, statusnoj promjeni i ukidanju članica donosi Senat Univerziteta dvotrećinskom većinom svih svojih članova uz prethodnu saglasnost osnivača.
- (5) Status i djelovanje članica, kao i ograničenja u pravnom prometu i poslovanju, utvrđuju se ovim zakonom, statutom i općim aktima Univerziteta.
- (6) Sve članice su obavezne u pravnom prometu pored imena članice istaknuti i naziv „Univerzitet u Sarajevu“.

Član 164.
(Usklađivanje statusa)

- (1) Odlukom Senata, uz prethodnu saglasnost Upravnog odbora, utvrdit će se referentni datum pripajanja fakulteta, akademija, naučnoistraživačkih instituta JU „Univerzitet u Sarajevu“.
- (2) Nakon pripajanja, fakulteti, akademije, instituti kao članice Univerziteta nastavljaju svoje poslovanje u okviru pravnog lica JU „Univerzitet u Sarajevu“ bez svojstva pravnog lica.
- (3) U skladu s odlukom Senata Univerziteta, članice Univerziteta kao poslovne jedinice samostalno posluju u oblasti finansija, korištenja i upravljanja imovinom, organizacijom i provođenjem procesa javnih nabavki, te upravljanja projektima.
- (4) U skladu sa odlukom Senata Univerziteta, članice Univerziteta samostalno upravljaju pripremom i realizacijom budžeta članice u skladu sa zakonom i utvrđenim budžetskim limitima, kao i svim ostalim operativnim aspektima finansijskog poslovanja o čemu su obavezni podnositi redovne izvještaje.
- (5) Rektor, dekani i direktori upisuju se kao ovlaštena lica Univerziteta u sudski registar.
- (6) Članice Univerziteta imaju svoj ID broj.
- (7) Sredstva neophodna za provođenje Odluke Skupštine Kantona Sarajevo o davanju saglasnosti na Akcioni plan integracije Univerziteta u Sarajevu („Službene novine Kantona Sarajevo”, broj 4/10), Odluke Skupštine Kantona Sarajevo o pripajanju fakulteta, akademija i naučnoistraživačkih instituta Univerziteta u Sarajevu („Službene novine Kantona Sarajevo”, broj 28/18), Elaborata o provođenju Odluke Skupštine Kantona Sarajevo o pripajanju fakulteta, akademija i naučnoistraživačkih instituta, te Odluke Senata Univerziteta u Sarajevu o pripajanju fakulteta, akademija i naučnoistraživačkih instituta Univerziteta u Sarajevu pravnom licu Javnoj ustanovi „Univerzitet u Sarajevu“, kao i procesa finansijske konsolidacije u procesu pripajanja osigurat će se iz budžeta Kantona Sarajevo.
- (8) Univerzitet i članice Univerziteta su obavezni svoj status, organizaciju i djelatnost uskladiti s ovim zakonom i okončati proces pripajanja fakulteta, akademija, naučnoistraživačkih instituta JU „Univerzitet u Sarajevu“ do referentnog datuma pripajanja.
- (9) Na referentni datum pripajanja, članice Univerziteta u Sarajevu zatvaraju poslovne knjige kao samostalna pravna lica i sastavljaju finansijski izvještaj za period od 1. januara tekuće godine do datuma pripajanja, u skladu s bilansom stanja na dan pripajanja.
- (10) Do upisa brisanja statusa pravnih lica postojećih fakulteta/akademija i naučnoistraživačkih instituta kao organizacionih jedinica Univerziteta iz sudskog registra, odnosno do upisa statusnih promjena Univerziteta u Sarajevu i organizacionih jedinica u sudski registar i registar ministarstva, fakulteti/akademije/naučnoistraživački instituti kao organizacione jedinice nastavljaju rad u skladu sa postojećom registracijom, zakonom i statutom Univerziteta.

Član 165.
(Upis Univerziteta u registar)

- (1) Univerzitet i članice upisuju se u registar kod nadležnog suda u Sarajevu, registar ministarstva i Registar budžetskih korisnika Kantona Sarajevo.
- (2) U registre iz prethodnog stava se upisuju članice Univerziteta, u granicama ovlaštenja utvrđenih zakonom i statutom. Od dana pripajanja, rektor je obavezan u roku od 60 dana ministarstvu podnijeti zahtjev za upis Univerziteta u registar u skladu sa ovim zakonom.

Član 166.
(Ovlaštenja Univerziteta i članica u pravnom prometu)

- (1) U okviru registrovane djelatnosti, Univerzitet u pravnom prometu s trećim licima odgovara svim sredstava kojima raspolaže, a članice sredstvima kojima samostalno raspolažu.
- (2) U pravnom prometu s trećim licima, članice imaju ograničena ovlaštenja u skladu s upisanom djelatnošću i mogu preuzimati obaveze isključivo u okviru sredstava koja se vode na njihovoj pojedinačnoj budžetskoj jedinici u budžetu i u skladu sa usvojenim finansijskim planom Univerziteta.
- (3) Univerzitet zastupa i u pravnom prometu predstavlja rektor, u skladu sa zakonom, podzakonskim propisima, statutom i općim aktima Univerziteta.
- (4) Članicu zastupa i u pravnom prometu predstavlja dekan, odnosno direktor u skladu sa zakonom, podzakonskim propisima, statutom i općim aktima Univerziteta.
- (5) Statutom Univerziteta će se preciznije urediti pitanje prava i obaveza koje su Univerzitet, odnosno njegove članice stekli, odnosno preuzeli prije stupanja na snagu ovog zakona, kao i prenos ovlaštenja sa rektora na dekana/direktora.

Član 167.

(Imovina, prava i obaveze)

- (1) Imovina, prava i obaveze fakulteta, akademija i naučnoistraživačkih instituta Univerziteta koje su stečene do dana upisa statusne promjene iz člana 164. stav (1) ovog zakona i upisane su sudski registar, danom izvršenog upisa statusne promjene u sudski registar postaju imovina, prava i obaveze JU „Univerzitet u Sarajevu“ kao pravnog lica.
- (2) Članice Univerziteta imaju pravo korištenja i upravljanja imovinom koju su koristili prije pripajanja, te su odgovorne za održavanja i unapređenja povjerene imovine.

Član 168.

(Finansijsko poslovanje Univerziteta)

- (1) Univerzitet svoje finansijsko poslovanje vrši preko Jedinственог računa trezora Kantona Sarajevo, u skladu sa važećim Zakonom o budžetima u Federaciji Bosne i Hercegovine, važećim Zakonom o trezoru u Federaciji Bosne i Hercegovine, te važećim Zakonom o izvršavanju Budžeta Kantona Sarajevo kao i važećim podzakonskim aktima.
- (2) Isplata plaća akademskom osoblju i drugim zaposlenicima na Univerzitetu, finansijsko poslovanje Univerziteta, te korištenje vlastitih prihoda Univerziteta vrši se u skladu sa zakonom, podzakonskim aktima, statutom i općim aktima Univerziteta koje na prijedlog Senata usvaja Upravni odbor Univerziteta.
- (3) Članice Univerziteta upravljaju pripremom i realizacijom budžeta članice u skladu sa zakonom i utvrđenim budžetskim limitima, kao i svim ostalim operativnim aspektima finansijskog poslovanja, o čemu su obavezni podnositi redovne izvještaje.
- (4) Budžet Univerziteta se priprema i usvaja u skladu sa važećim Zakonom o budžetima u Federaciji Bosne i Hercegovine i važećim podzakonskim aktima.
- (5) Budžetski zahtjev Univerziteta dostavlja se Ministarstvu finansija Kantona Sarajevo putem ministarstva.

Član 169.

(Kriteriji za dodjelu sredstava iz budžeta Kantona Sarajevo)

- (1) Univerzitet posluje u okviru utvrđenih budžetskih limita za svaku od članica i u skladu sa važećim Zakonom o budžetima u Federaciji Bosne i Hercegovine, važećim Zakonom o trezoru u Federaciji Bosne i Hercegovine), te važećim Zakonom o izvršavanju Budžeta Kantona Sarajevo, kao i važećim podzakonskim aktima.
- (2) Dodjela sredstava za rad Univerzitetu iz Budžeta Kantona vrši se po osnovu kriterija koje na prijedlog ministarstva, a uz prethodno pribavljeni usaglašeni prijedlog Senata i Upravnog odbora Univerziteta utvrđuje Vlada.
- (3) Sredstvima iz stava (2) ovog člana osigurava se rad Univerziteta u skladu sa njegovom registrovanom djelatnošću.
- (4) Sredstva koja osigurava Kanton utvrđuju se u skladu sa kriterijima iz stava (2) ovog člana, zavisno od prirode, značaja i finansijskih zahtjeva realizacije studijskih programa, te općih pretpostavki za ostvarivanje prihoda iz vanbudžetskih izvora, statusne strukture studenata i nastavnog osoblja, kao i drugih parametara.

Član 170.

(Izvjestaj o radu Univerziteta)

- (1) Upravni odbor Univerziteta dužan je Vladi, odnosno Skupštini podnijeti godišnji izvještaj o radu sa finansijskim poslovanjem.
- (2) Godišnji izvještaj o radu sa finansijskim poslovanjem Univerziteta razmatra i usvaja Skupština.
- (3) Izvjestaj iz stava (2) ovog člana Skupštini predstavlja rektor Univerziteta.

Član 171.

(Posebna finansijska podrška i međunarodna saradnja)

- (1) U budžetu Kantona, kao posebna stavka, osiguravaju se sredstva namijenjena za sufinansiranje aktivnosti Univerziteta na utvrđivanju novih i inoviranju postojećih nastavnih planova i programa.
- (2) Programi iz stava (1) ovog člana moraju doprinositi međunarodnoj relevantnosti, internacionalizaciji visokog obrazovanja, upisu studenata stranih državljana, međunarodnoj razmjeni studenata, međunarodnoj razmjeni i saradnji naučnika i istraživača koja doprinosi internacionalizaciji

naučnoistraživačkog i umjetničkoistraživačkog rada, obrazovanju deficitarnih kadrova na domaćem tržištu rada, obrazovanju kadrova u sektorima kojima se potiče razvoj privrede u skladu sa strategijom razvoja Kantona Sarajevo, kao i druge aktivnosti čija realizacija doprinosi razvoju visokog obrazovanja i naučnoistraživačkog rada te ukupnog društvenog razvoja Kantona Sarajevo i Bosne i Hercegovine.

- (3) Vlada osigurava sredstva iz stava (1) ovog člana na osnovu posebnog elaborata koji sadrži aktivnosti čijim sufinansiranjem se ostvaruju ciljevi definisani u stavu (2) ovog člana.
- (4) Prilikom planiranja budžeta, Univerzitet i članice mogu predložiti plan potrebnih sredstava za sufinansiranje međunarodnih projekata.

Član 172.

(Položaj teoloških fakulteta, visokih teoloških škola i teoloških akademija)

- (1) Odredbe ovog zakona se odnose i na teološke fakultete, visoke teološke škole i teološke akademije, osim u onim dijelovima čija bi primjena ugrozila specifičnosti ukupne društvene funkcije ovih ustanova.
- (2) Položaj teoloških fakulteta punopravnih članica Univerziteta uređuje se posebnim ugovorom koji zaključuju Vlada i osnivači teoloških fakulteta, na sporazumni prijedlog Univerziteta i teoloških fakulteta.
- (3) Sufinansiranje rada teoloških fakulteta u sastavu Univerziteta vrši se u skladu s odlukom Senata i Upravnog odbora Univerziteta i ugovorom koji zaključuju Vlada i osnivači teoloških fakulteta, na sporazumni prijedlog Univerziteta i teoloških fakulteta.

DIO JEDANAESTI: PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 173.

(Vijeće za visoko obrazovanje i nauku Kantona Sarajevo)

U skladu s odredbama ovog zakona, Vijeće za visoko obrazovanje i nauku Kantona Sarajevo se konstituiše najkasnije u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 174.

(Normativi i standardi rada visokoškolskih ustanova u Kantonu Sarajevo)

Vlada utvrđuje normative i standarde rada visokoškolskih ustanova u Kantonu Sarajevo u roku od jedne godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 175.

(Podzakonski akti)

Ministar u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona donosi podzakonske akte u skladu s ovim zakonom.

Član 176.

(Visokoškolske ustanove)

Visokoškolske ustanove su dužne usaglasiti svoju organizaciju, statut i opće akte s ovim zakonom u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 177.

(Započeti postupci osnivanja novih visokoškolskih ustanova)

Postupci osnivanja, kao i druge statusne promjene visokoškolske ustanove započete prema odredbama propisa koji su važili prije stupanja na snagu ovog zakona završit će se prema tim propisima.

Član 178.

(Stečena prava)

- (1) Lica koja su prije stupanja na snagu ovog zakona stekla akademsku titulu, odnosno naučno i stručno zvanje zadržavaju pravo njihovog korištenja u skladu sa propisima prema kojima su titule i zvanja stečeni.
- (2) Lica iz stava (1) ovog člana mogu podnijeti zahtjev visokoškolskoj ustanovi/organizacionoj jedinici na kojoj su stekli akademsku titulu, odnosno naučno i stručno zvanje da im u postupku i pod uslovima predviđenim zakonom i općim aktom visokoškolske ustanove izda uvjerenje o tome da ranije stečena akademska titula, odnosno naučno i stručno zvanje odgovara nekoj od akademskih titula, odnosno naučnih

i stručnih zvanja u skladu sa Pravilnikom o korištenju akademskih titula, stjecanju naučnih i stručnih zvanja na području Kantona Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj 50/16).

- (3) Ministarstvo određuje visokoškolsku ustanovu koja odlučuje o zahtjevu iz stava (2) ovog člana ukoliko visokoškolska ustanova na kojoj je stečena akademska titula, odnosno naučno i stručno zvanje ili njen pravni sljednik ne postoji.
- (4) U slučaju da stečena akademska titula, odnosno naučno i stručno zvanje ne odgovara nazivu koji se stiče prema pravilniku iz stava (2) ovog člana, zbog razlike u nastavnom planu i programu, trajanju studija ili zbog drugih razloga, visokoškolska ustanova može odbiti zahtjev iz stava (2) ovoga člana ili odrediti dodatne ispite i izradu završnog rada ukoliko je on predviđen aktuelnim nastavnim planom i programom.
- (5) Lica koja su stekla naučni stepen doktora nauka prema propisima koji su bili na snazi prije stupanja na snagu ovog zakona imaju ista prava kao i lica koja su doktorat nauka stekla prema ovom zakonu.
- (6) Lica koja su započela postdiplomski studij za stjecanje stepena magistra nauka/umjetnosti i doktora nauka imaju pravo steći naučni stepen magistra nauka/umjetnosti, odnosno doktora nauka zaključno sa 30.09.2025. godine.
- (7) Lica koja su stekla naučni stepen magistra nauka/umjetnosti prema propisima koji su bili na snazi prije stupanja na snagu ovog zakona imaju pravo nastaviti studij trećeg ciklusa studija po bolonjskom sistemu studija.
- (8) Licima iz stava (7) ovog člana visokoškolska ustanova priznaje 60 ECTS studijskih bodova, a njihov status odnosno prava i obaveze u nastavku studija utvrđuje visokoškolska ustanova pravilima studiranja za treći ciklus studija.
- (9) U slučaju izmjene naziva nastavnog predmeta ili naučne/umjetničke oblasti, polja ili grane, senat je obavezan na prijedlog vijeća članice donijeti odluku o ekvivalenciji izvršenih izbora u akademska zvanja. Postupak i uslovi za ekvivalenciju preciznije se uređuju statutom.
- (10) Studenti koji su okončali studij prije stupanja na snagu ovog zakona na visokoškolskim ustanovama koje realizuju integrisane studijske programe prvog i drugog ciklusa studija koji traju najmanje pet godina imaju pravo nastaviti studij prema bolonjskom sistemu studija na bazi ekvivalencije studija koji je važio prilikom upisa tog studenta.
- (11) Licima koja su prema odredbama Zakona o naučnoistraživačkoj djelatnosti („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj 26/16) birana u naučna i istraživačka zvanja, izvršeni izbori se za rad u nastavnom procesu na fakultetu, odnosno akademiji vrednuju u skladu s tim zakonom.
- (12) Student koji je započeo studij po predbolonjskom sistemu studija ima pravo, u skladu sa zakonom, isti okončati do 30.09.2025. godine.
- (13) Rektor/direktor visokoškolske ustanove, odnosno dekan/direktor članice zatečen na dužnosti u svom prvom mandatnom periodu danom stupanja na snagu ovoga zakona obavljat će svoju dužnost do isteka mandata na koji je izabran i može biti biran na istu funkciju u drugi uzastopni mandatni period.
- (14) Rektor/direktor visokoškolske ustanove, odnosno dekan/direktor članice zatečen na dužnosti u svom drugom uzastopnom mandatnom periodu danom stupanja na snagu ovoga zakona obavljat će svoju dužnost do isteka mandata na koji je izabran i ne može biti biran na istu funkciju rukovodioca u treći uzastopni mandatni period.

Član 179.

(Prelazni period u vezi s izborima u akademska zvanja)

- (1) Svi članovi akademskog osoblja koji su izabrani u akademsko zvanje prema odredbama zakona koji prestaje da važi stupanjem na snagu ovog zakona zadržavaju pravo da budu izabrani u isto ili više akademsko zvanje u skladu sa odredbama ranijeg zakona.
- (2) Pravo iz stava (1) ovog člana važi samo na jedan izborni period u isto ili više akademsko zvanje.
- (3) Nakon provedenog izbora u skladu sa st. (1) i (2) ovog člana, visokoškolska ustanova, odnosno članica raspisuje konkurs za izbor u zvanje u skladu sa ovim zakonom.

Član 180.

(Organi visokoškolske ustanove)

- (1) Konstituisanje organa upravljanja, stručnih organa i studentskog parlamenta, kao i izbor organa rukovođenja visokoškolske ustanove u skladu sa ovim zakonom, izvršit će se po isteku mandata tih organa konstituisanih, odnosno izabranih po propisima koji su važili do stupanja na snagu ovog zakona.

- (2) Postupak izbora organa rukovođenja u skladu sa ovim zakonom pokreće se najkasnije šest mjeseci prije isteka mandata iz stava (1) ovog člana.

Član 181.

(Fakultet za upravu – pridružena članica)

- (1) Pridružena članica koja je taj status stekla prije stupanja na snagu ovog zakona, zadržava status u skladu sa odlukom osnivača visokoškolske ustanove i odlukama tijela visokoškolske ustanove i ima pravo organizovati nastavu prvog, drugog i trećeg ciklusa studija u skladu sa zakonom i pod uslovima utvrđenim ugovorom.
- (2) Pridružena članica iz stava (1) ovog člana u domeni akademskih pitanja ima nadležnost članice u realizaciji nastavne, naučno-nastavne i naučnoistraživačke djelatnosti u svim ciklusima studija u skladu sa ovim zakonom.
- (3) Senat visokoškolske ustanove obavlja poslove iz zakonom utvrđene nadležnosti i za pridruženu članicu pod uslovima utvrđenim posebnim ugovorom zaključenim između pridružene članice i visokoškolske ustanove.
- (4) U domenu upravljanja i rukovođenja na pridruženoj članici se primjenjuje Zakon o ustanovama („Službeni list RBiH“, br. 6/92, 8/93 i 13/94) i drugi propisi kojim se regulišu prava i obaveze osnivača.

Član 182.

(Prestanak važenja dosadašnjih propisa)

- (1) Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o visokom obrazovanju („Službene novine Kantona Sarajevo“, br. 33/17, 35/20 i 40/20).
- (2) Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Pravilnik o ostvarivanju i raspolaganju vanbudžetskim prihodima Univerziteta u Sarajevu („Službene novine Kantona Sarajevo“, br. 7/16 i 4/17).
- (3) Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Pravilnik o jedinstvenom informacionom sistemu visokoškolske ustanove („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj 24/19).
- (4) Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Pravilnik o priznavanju inostranih visokoškolskih kvalifikacija („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj 51/17).
- (5) Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Pravilnik o akreditaciji visokoškolskih ustanova i studijskih programa („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj 26/13).
- (6) Akti donijeti na osnovu zakona iz stava (1) ovog člana se primenjuju do donošenja podzakonskih akata u skladu s ovim zakonom, osim ako su u suprotnosti s odredbama ovog zakona.

Član 183.

(Stupanje na snagu)

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenim novinama Kantona Sarajevo“.

***PREDSJEDAVAJUĆI SKUPŠTINE
KANTONA SARAJEVO***

Broj: 01-05-_____/21
Sarajevo, _____ 2021. godine

OBRAZLOŽENJE

I – PRAVNI OSNOV

- Člana 12. tačka b) Ustava Kantona Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, br. 1/96, 2/96-Ispravka, 3/96-Ispravka, 16/97, 14/00, 4/01, 28/04 i 6/13) propisuje da je u isključivoj nadležnosti Kantona utvrđivanje obrazovne politike, uključujući donošenje propisa o obrazovanju i osiguranju obrazovanja.
- Član 18. tačka b) Ustava Kantona Sarajevo propisuje da je Skupština Kantona Sarajevo nadležna da donosi zakone i druge propise u okviru izvršavanja nadležnosti Kantona, izuzev propisa koji su Ustavom Kantona Sarajevo ili zakonom dati u nadležnost Vlade Kantona.
- Član 120. Poslovnika Skupštine Kantona Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, br. 41/12, 15/13, 47/13, 47/15, 48/16, 9/20, 14/20) propisuje da zaključkom Skupština odlučuje o svom radu i o radu radnih tijela Skupštine i Službe Skupštine te da može zauzeti stav o pitanju koje je razmatrala, uključujući utvrđivanje obaveza za Vladu i kantonalne organe uprave u pogledu pripreme zakona ili drugih propisa i općih akata ili vršenja drugih poslova iz njihovog djelokruga.

II – RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

U proteklom periodu Bosna i Hercegovina je ispunila najvažnije zahtjeve Bolonjskog procesa i uslove za uključivanje u Evropski prostor visokog obrazovanja (u daljem tekstu: EHEA). Svi nadležni nivoi državne organizacije donijeli su potrebne zakonske i podzakonske akte, univerziteti su reorganizovani u jedinstvene institucije u statusu ustanova, a nastavni procesi i stjecanje kvalifikacija se već rutinski odvijaju u skladu sa standardima koji su mjerodavni i u drugim državama Evrope. Navedene konstatacije važe i za visoko obrazovanje u Kantonu Sarajevo.

Glavna poluga izvršene transformacije visokog obrazovanja je bilo zakonodavstvo u kojem je bila naglašena uloga izvršnih i upravnih organa. Dostignuti nivo razvoja traži da se djelovanje visokog obrazovanja prilagodi ostvarenom stepenu visokog obrazovanja u državi, budućim zadacima koji se već ocrtavaju na horizontu globalizacije i potrebama ubrzanog kretanja Bosne i Hercegovine ka društvu i ekonomiji znanja. Nove potrebe su vjerovatno najvidljivije u Kantonu Sarajevo kao najrazvijenijem dijelu države, osnivaču najvećeg i u svjetskim razmjerima najvidljivijeg javnog bosanskohercegovačkog univerziteta i sjedištu još tri afirmisana univerziteta koji se ne finansiraju iz budžeta. Nužnost odgovora na predstojeće izazove je razlog pokretanja izrade novog zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo i osnov za određivanje njegovih ciljeva.

Najvažniji ciljevi Nacrta Zakona o visokom obrazovanju su:

1. Stavljanje visokoškolskog nastavnog i naučnog procesa u fokus regulative umjesto njegovih institucionalnih aspekata;
2. Određivanje visokog obrazovanja kao aktivnosti od općeg i javnog interesa za Kanton Sarajevo i za cijelo bosanskohercegovačko društvo;
3. Pravo na visoko obrazovanje tretirati kao manifestaciju ljudskog prava na obrazovanje;
4. Visokoškolsko obrazovanje uspostaviti kao djelatnost koja podliježe obaveznom dugoročnom i srednjoročnom planiranju čiji se ciljevi uspostavljaju donošenjem strategija razvoja visokog obrazovanja u Kantonu Sarajevo i u svakoj visokoškolskoj ustanovi;
5. Pravno izjednačiti javne univerzitete i univerzitete koji se ne finansiraju iz budžeta, a imaju sjedište na području Kantona Sarajevo, u svim oblastima i slučajevima u kojima to dozvoljava priroda predmeta regulisanja;
6. Široko odrediti akademske slobode studenata, nastavnog osoblja i visokoškolskih institucija uz jasno uspostavljanje njihovih obaveza da poštuju standarde akademskog integriteta;
7. Deregulacijom upravne, posebno inspeksijske regulative svesti administrativnu intervenciju u visokom obrazovanju na mjeru koja odgovara ulozi države u visokom obrazovanju i standardima autonomije univerziteta;
8. Pojačati društveni utjecaj na procese visokoškolskog obrazovanja institucionaliziranjem dijaloga visokoškolskih stanova, državnih organa i reprezentanata nevladinog sektora;
9. Potpuno integrisati nastavni i naučni rad shodno zahtjevima svakog stepena visokoškolskog obrazovanja;
10. Podizanje uslova i kriterija za izbor u akademska zvanja;

11. Naučnoistraživački rad u visokom školstvu se institucionalizira na postojeći način, ali se naučnoistraživačka djelatnost obavlja prema pravilima Zakona o naučnoistraživačkoj djelatnosti.
12. Institucionalizirati etički sistem u visokom obrazovanju i naučnoistraživačkom radu;
13. Stvoriti institucionalna rješenja i normativni okvir za povezivanje visokoškolskih ustanova sa drugim državnim i društvenim subjektima radi zajedničkog obavljanja naučnoistraživačke djelatnosti i afirmacije univerziteta kao integralnog dijela inovacionog sistema u Kantonu Sarajevo i Bosni i Hercegovini;
14. Povećati stepen harmonizovanosti Zakona o visokom obrazovanju s ostalim zakonima iz ove oblasti u Bosni i Hercegovini;
15. Tekst Zakona strukturalno, sadržajno i stilski uskladiti s nomotehničkim pravilima za ovu vrstu akata;
16. Ubrzati razvoj društva i ekonomije znanja u Kantonu Sarajevo i u Bosni i Hercegovini.

Slijedom navedenoga, u narednom dijelu su predstavljeni najznačajniji segmenti pravnih rješenja Nacrta Zakona.

III – PRAVNA RJEŠENJA

DIO PRVI: OPĆE ODREDBE (ČL. 1– 15)

„Opće odredbe“ su, za razliku od važećeg Zakona o visokom obrazovanju („Službene novine Kantona Sarajevo“, br. 33/17, 35/20 i 40/20) (u daljem tekstu: ZVO) su samostalan dio Nacrta Zakona o visokom obrazovanju (u daljem tekstu: Nacrt Zakona). Kao obavezne elemente obuhvataju pregled sadržaja propisa, način upotrebe rodno osjetljivog jezika i definicije pojmova koje Nacrt Zakona koristi (čl. 1–3).

Osnovni predmet regulisanja u ovome dijelu su najvažnije kategorije i principi Nacrta Zakona. Oni izražavaju promjenu paradigme u uređivanju visokog obrazovanja u Kantonu Sarajevo (u daljem tekstu: Kanton). Tri su osnovna obilježja novoga pristupa. Prvo je stavljanje visokog obrazovanja kao društvenog procesa od općeg i javnog interesa u centar regulative, umjesto institucija koje to čine. Drugo, princip autonomije visokoškolskih ustanova, pripadnost EHEA-i i uporedni pregled zahtijevali su da se akcent regulative sa državnih izvršnih i upravnih organa, prenese na univerzitete, visoke škole i novoformirane društvene organe. I treće, prethodna dva generalna stava, uz izjednačavanje položaja javnih i univerziteta koji se ne finansiraju iz budžeta Kantona, zahtijevali su da deregulacija bude provedena kad god je to bilo moguće. Ona se ogleda u povećanoj akademskoj nadležnosti visokoškolskih institucija, ali i u obavezama nadležnog ministarstva da za javne i „privatne“ univerzitete svojim aktima ujednači i kontroliše organizaciju, način i rezultate djelovanja.

Zbog stavljanja akcenta na proces, visoko obrazovanje je definisano već u članu 4. Za njega je karakteristično da obuhvata ne samo sve veze naučnog i edukacijskog procesa, nego i to da se podjednako odnosi na znanje, vještine i kompetencije. Ovako određen proces je od posebnog društvenog interesa ne samo za Kanton, nego i cjelokupno bosanskohercegovačko društvo (član 5). Insistiranje na „društvu“, a ne na državi Bosni i Hercegovini je sa jedne strane rezultat usvojene paradigme, a sa druge realnosti ustavne arhitekture u našoj državi, koja poznaje još 12 subjekata nadležnih za materiju visokog obrazovanja. Na taj način se izbjegla teritorijalizacija posebnog društvenog interesa. Predloženom formulacijom revidira se koncept iz člana 2. važećeg ZVO po kome je visoko obrazovanje „djelatnost od posebnog značaja i interesa za Kanton“. Uređivanje i ostvarivanje najvažnijih među posebnim interesima u visokom obrazovanju su eksplicitno stavljeni u nadležnost državnih organa i time posebno zaštićeni. Značaj visokoškolskog obrazovanja zahtijeva da se ono povjeri visokoškolskim ustanovama čiji je status određen u skladu s Nacrtom Zakona (član 6.). A to, između ostalog, znači da ove institucije moraju biti licencirane i akreditovane. Zakon o ustanovama FBiH važi samo kao supletoran izvor. I kada se ne alimentiraju iz budžeta, visokoškolske ustanove moraju biti neprofitne. Članom 6. se Nacrt Zakona usklađuje sa zahtjevima člana 10. Okvirnog zakona o visokom obrazovanju u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, broj 59/07) (u daljem tekstu: OZVO BiH).

Ciljevi visokog obrazovanja iz člana 7. Nacrta Zakona su novina u odnosu na važeći ZVO. Netaksativno nabranje ciljeva ne umanjuje njihovu važnost za visoko obrazovanje. Nabranje ciljeva je opravdano i pretpostavljenom potvrdom ciljnog tumačenja zakona kao vrhunskog metoda njegove interpretacije. Ciljevi ujedno služe ukazivanju na pravce realizacije zahtjeva dokumenata EHEA-e koji su navedeni u članu 2. OZVO BiH. Ujednačenom ostvarivanju ciljeva služe principi visokog obrazovanja iz člana 8. Nacrta Zakona. Zbog toga su i oni navedeni nabranjem primjera radi. Značaj imenovanja i netaksativnog nabranja principa leži u tome da se u zakonu navedena načela smiju ograničiti isključivo zakonom, ne i podzakonskim aktima. Niži pravni akti mogu konkretizovati način njihovog ostvarivanja, čime se doprinosi autonomiji visokog obrazovanja i njegovom podružljavanju. Ovim članom su kreativno interpretirani i prošireni član 5. stav (1) važećeg ZVO i član 4. OZVO BiH.

Značaj svakog principa nije jednak. Zato su oni koji čine temelj visokog obrazovanja posebno razrađeni u čl. 9–12 Nacrta Zakona. Definisanjem navedenih načela, Nacrt Zakona slijedi važeći ZVO i legislativna rješenja susjednih zemalja. Osim kod nepovredivosti akademskog prostora, istaknut je zahtjev da se fundamentalni principi interpretiraju i koriste u okviru važećih zakonskih i društvenih normi.

Princip nepovredivosti akademskog prostora je donekle izmijenjen u odnosu na član 38. važećeg ZVO. „Prostor“ ne obuhvata samo objekte nego i sve površine kojima visokoškolska ustanova upravlja, uključujući kampus. Policija i organi gonjenja mogu kod krivičnih djela u toku preduzimati potrebne mjere u akademskim prostorima, ali uprava visokoškolske institucije mora biti odmah obaviještena. Te mjere prema Nacrtu Zakona ne obuhvataju samostalno pretraživanje objekata i prostora, osim u slučaju neopravdanog odziva uprave visokoškolske institucije da prisustvuje pretraživanju. Ostali organi civilne zaštite se više ne spominju. Sigurnost akademskih prostora time nije umanjena jer posebni propisi daju ovlaštenim organima da djeluju u hitnim slučajevima.

Načelo akademskog integriteta je novina Nacrta Zakona. Ovaj princip u osnovi ima zahtjev za etičkim ponašanjem pojedinaca i institucija iz akademske zajednice u skladu sa najvišim individualnim mogućnostima, ali ide i dalje od toga. On traži saradnju, odgovornost prema društvu, instituciji i kolegama i u situacijama u kojima propuštanje radnji ne bi moglo biti a priori kvalifikovano kao neetično.

Zabrana diskriminacije prati odredbe člana 7. OZVO BiH i člana 7. važećeg ZVO. Stvarnost Bosne i Hercegovine je zahtijevala jednu novinu. To je eksplicitno uvođenje mogućnosti pozitivne diskriminacije kao etičkog instituta i drugih društveno opravdanih slučajeva pogodovanja pojedinim socijalnim grupama, ali samo onda kada su oni izričito predviđeni zakonom.

Zabrana političkog organizovanja i djelovanja iz člana 7. stav (5) važećeg ZVO sada se diže na nivo principa.

DIO DRUGI: VIJEĆE ZA VISOKO OBRAZOVANJE I NAUKU KANTONA SARAJEVO (ČL. 16–20)

Prema članu 47. st. (1)–(5) važećeg ZVO, Savjet za nauku Kantona imao je koordinacionu ulogu u domenu saradnje visokoškolskih ustanova u oblastima obrazovanja i naučnoistraživačkog rada. Na dva obavezna godišnja sastanka sa visokoškolskim ustanovama morala su se raspraviti najvažnija pitanja nastavno i naučnog rada i o tome obavijestiti Ministarstvo. Stavovi (6)–(9) istog člana ne odnose se na postupak Ministarstva sa ovim izvještajima. Vijeće za visoko obrazovanje i nauku Kantona Sarajevo (u daljem tekstu: Vijeće) prevazilazi usko koncipiranu nadležnost Savjeta za nauku u oblasti nastave i zbog toga je jedna od ključnih novina u Nacrtu Zakona. Uspostavljanje ovoga Vijeća (član 16) znači institucionalizaciju posebnog društvenog interesa u visokom obrazovanju. S obzirom na usvojenu definiciju procesa visokoškolskog obrazovanja, potrebu povezivanja dijelova inovacionog sistema koji se nalaze na univerzitetu i van njega, novu organizaciju nadležnog ministarstva i budžetske obzire, zaključeno je da se nadležnost ovog Vijeća proširi i na naučnoistraživačku djelatnost. Ovakvo rješenja zahtijevat će izmjene Zakona o naučnoistraživačkoj djelatnosti Kantona Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj 26/16) u dijelu koji uređuje Savjet za nauku (čl. 11–14).

Nadležnost Vijeća je određena na tri načina: određivanjem da ono djeluje kao akademsko, naučno, stručno i savjetodavno tijelo (član 16. stav 2), eksplicitnim navođenjem 13 grupa najvažnijih poslova Vijeća (član 19) i upućivanjem na druge odredbe u kojima se ovom tijelu dodjeljuju specifični poslovi. U obavljanju svojih poslova, Vijeće naročito: saraduje sa drugim institucijama, vrši analize i procjene, daje preporuke, učestvuje i izradi strategija razvoja visokog obrazovanja i nauke, te donosi dva izuzetno važna akta: Smjernice o standardima za izbor u akademska zvanja i Smjernice o općoj klasifikaciji naučnih i umjetničkih oblasti i polja (član 19). Karakteristike većine navedenih zadataka Vijeća pokazuju da se ono pojavljuje i kao specifičan društveni regulator navedenih akademskih pitanja.

U skladu s obimom zadataka određen je i sastav Vijeća (član 17). Njega karakteriše reprezentativnost po institucijama (javni i privatni univerziteti, ANUBiH, resorno ministarstvo Vlade KS, te predstavnici privrede: Privredna komora i Udruženje poslodavaca Kantona Sarajevo). Zastupljenost svih naučnih i umjetničkih grupacija obezbijedena je obavezom Univerziteta u Sarajevu da u Vijeće delegira eksperte iz odgovarajućih oblasti. Mandat članova Vijeća traje četiri godine. Raznorodnost institucija koje će biti zastupljene u Vijeću zahtijevale su da Nacrt Zakona predvidi različite načine na koje se članovi Vijeća delegiraju i opozivaju (član 18). Važno je naglasiti obavezujuću odredbu da predstavnici Univerziteta u Sarajevu moraju biti iz svih šest naučnih grupacija, čime se osigurava integritet djelovanja u prepoznavanju specifičnosti pojedinačne naučne oblasti (član 17. stav 1).

S obzirom na izrazito široku i raznovrsnu nadležnost Vijeća, nesporno je bilo da se oni imenuju iz reda istaknutih naučnika, umjetnika i stručnjaka. Nakon duže rasprave, uzimajući u obzir široku zastupljenost raznovrsnih institucija i nadležnost Vijeća, u Zakonu su predloženi elastičnije formulisani kriteriji nauke,

umjetnosti i struke kojima se institucije moraju rukovoditi prilikom delegiranja svojih članova (član 18. stav 4). Da bi se sačuvao društveni karakter Vijeća, pasivno biračko pravo nemaju predstavnici u zakonodavnoj vlasti, nosioci funkcija u izvršnoj vlasti, članovi rukovodnih organa u političkim strankama, članovi upravnih odbora i rukovodioci u visokoškolskim ustanovama (član 18. stav 6).

Način rada i funkcionisanja Vijeća opredijeljen je njegovim društvenim karakterom i vrstom poslova koje obavlja. Demokratska priroda Vijeća ogleda se najprije u njegovim pravima da samostalno bira predsjednika i potpredsjednika, te donosi Poslovnik o svome radu, a zatim i u obavezi da svoje akte objavljuje na *web* stranici. Ipak, Vijeće mora najmanje jednom godišnje podnijeti Vladi izvještaj o svome radu, što je u skladu sa budžetskim finansiranjem ovog tijela (član 20).

DIO TREĆI: STRATEGIJA RAZVOJA I FINANSIRANJE VISOKOŠKOLSKIH USTANOVA

Poglavlje I: Strategija razvoja visokog obrazovanja u Kantonu Sarajevo (čl. 21–24)

Zakon o razvojnom planiranju i upravljanju razvojem u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“, broj 32/17) je u vrijeme donošenja važećeg ZVO već bio na snazi. Zbog toga, član 46. ZVO zahtijeva da se visokoškolske ustanove u godišnjim programima rada obavezno rukovode strateškim opredjeljenjima Kantona iskazanim u strategiji razvoja Kantona i strategiji razvoja obrazovanja i nauke Kantona. Nacrt sektorske strategije u Kantonu Sarajevo postoji od juna 2017. godine. Navedena opća pozitivno-pravna rješenja su razvijena u posebnom poglavlju ovog dijela Nacrta Zakona. Ono uređuje strateško planiranje visokoškolske djelatnosti na nivou Kantona i na nivou visokoškolske ustanove.

U skladu sa proširenim konceptom posebnog društvenog interesa u članu 5., član 21. predviđa da se opći ciljevi visokog obrazovanja u Kantonu uspostave ne samo kantonalnim strategijama, nego i drugim razvojnim strategijama u Bosni i Hercegovini. Formulacija prvog stava člana 21. zahtijeva da visokoškolsko obrazovanje bude predmet posebnog strateškog planiranja, ali ne traži da o tome postoji poseban dokument. Zato je član 19. predvidio donošenje „strategije razvoja visokog obrazovanja, nauke inovacionog sistema“. Na mikro nivou, Nacrt Zakona traži da svaka visokoškolska ustanova, bez obzira na izvore iz kojih se finansira, donese sopstvenu strategiju razvoja. Iz sistema planiranja proizlazi da te strategije moraju biti usaglašene sa sektorskom strategijom razvoja obrazovanja u Kantonu, a time i drugim nivoima političko-teritorijalnog organizovanja. Strategiju visokoškolske ustanove donosi njen upravni odbor na prijedlog senata (član 22).

Značajna operativna novina je da strategija visokoškolske ustanove mora biti dostavljena ne samo Ministarstvu, nego i Vijeću za visoko obrazovanje i nauku. Ministarstvo prati realizaciju strategija po službenoj dužnosti, a njegovi izvještaji se dostavljaju i Vijeću. Ista procedura postoji i za izvještaje o ostvarivanju strategije. Da bi upravni nadzor i društvena kontrola bili efikasni, izvještaji o ostvarivanju strategije moraju sadržavati prijedloge mjera za otklanjanje teškoća i uspješnu realizaciju strategije (član 23).

Efikasnost i efektivnost strategija zavise od sredstava koja se ulože u njihovo ostvarivanje. Zbog toga je član 24. predvidio devet mjera finansijskog poticanja razvoja visokog obrazovanja koje su ključne za ostvarivanje strategija. Prijedlog iznosa i kriterije raspodjele priprema nadležno ministarstvo uz konsultacije sa Vijećem, a odluku donosi Vlada.

Poglavlje II: Finansiranje visokoškolskih ustanova (čl. 25–29)

Problematika finansiranja visokoškolskih ustanova predstavlja otvoreno i složeno pitanje u većini zemalja, a zemlje članice EU ovom pitanju posvećuju posebnu pažnju. U izvještajima Evropske asocijacije univerziteta (EAU), pitanje finansijske autonomije je jedan od četiri kriterija kojima se mjeri ukupna institucionalna autonomija (The Autonomy Scorecard, University Autonomy in Europe III, <https://www.university-autonomy.eu/>) a koju EAU definiše na način da se; „*Finansijska autonomija odnosi se na sposobnost visokoškolskih ustanova da slobodno odlučuje o svojim unutrašnjim finansijskim poslovima, gdje sposobnost samostalnog upravljanja sredstvima omogućuje instituciji da postavi i ostvari svoje strateške ciljeve. A imajući na umu da evropski univerziteti dobivaju važan dio svojih sredstava od države, bilo da se to finansiranje osigurava kao budžetska stavka ili kao bespovratna sredstva, opseg do kojeg se može slobodno dodijeliti različitim budžetskim linijama i dužina finansijskog ciklusa izuzetno su važni aspekti ukupne finansijske autonomije.*“ Slijedom evropske prakse, u Poglavlju II koje se odnosi na finansiranje svih visokoškolskih ustanova na samom početku ove sekcije jasno je navedeno da se visokoškolske ustanove mogu finansirati samo iz onih izvora koji ne utječu na njihovu nezavisnost djelovanja i autonomiju, čime se slijede osnovne preporuke obostrane odgovornosti u osiguranju djelovanja i autonomije univerziteta – ne samo osnivača i države, već i samih visokoškolskih ustanova. Nadalje, odredbama člana 25. jasno se utvrđuju vrste prihoda koje ostvaruju visokoškolske ustanove, kao i način odgovornost njihove upotrebe.

Pored toga, s obzirom da postoji prisutna razlika u obliku i načinu finansiranja, ali i korištenja sredstava, kod javnih visokoškolskih ustanova ovo je jedini dio Nacrta Zakona u kojem se ta razlika posebno naglašava. S

obzirom na specifičnu narav, u ovom poglavlju su jasno odvojene odredbe koje se odnose na izvore prihoda javnih visokoškolskih ustanova, dodatno precizirajući da se sredstva za obavljanje osnovne djelatnosti na javnim visokoškolskim ustanovama i članicama univerziteta osiguravaju se iz budžeta Kantona i obavljanjem registrovane djelatnosti, kao i da se sredstvima iz budžeta Kantona prvenstveno osiguravaju uslovi za nastavni, umjetnički, stručni, naučnoistraživački, umjetničkoistraživački i istraživački rad (čl. 26–27).

Iako je poslovanje i finansiranje putem Jedinstvenog računa Trezora javnih visokoškolskih ustanova praktično nepostojeće u zemljama EU, a izuzetno rijetko i u zemljama u okruženju, a uzimajući u obzir sve okolnosti sa kojim se suočava Kanton, u ovom poglavlju precizirano je da se finansiranje javnih visokoškolskih ustanova vrši (nastavlja) se putem budžeta Kantona u skladu sa Zakonom o budžetima u Federaciji Bosne i Hercegovine i Zakonom o trezoru u Federaciji Bosne i Hercegovine, a da cjenovnik usluga, upisnina i drugih troškova studija na javnim visokoškolskim ustanova utvrđuje upravni odbor visokoškolske ustanove uz prethodnu saglasnost Vlade – čime se ovaj važan segment poslovanje zadržava u dosta rigidnom, ali dobro uređenom okviru trezorskog poslovanja i odluka osnivača. Nadalje, u istom kontekst, u ovom poglavlju jasno se precizira da javna visokoškolska ustanova može ostvariti vlastite prihode na način koji ne ometa obavljanje djelatnosti i iz izvora koji ne utječu na njihovu nezavisnost djelovanja i autonomiju, te koji su to izvori sredstava koji predstavljaju vlastite prihode javnih visokoškolskih ustanova. U ovom poglavlju je precizirano sufinansiranje naučnoistraživačke/umjetničkoistraživačke djelatnosti, kao i finansiranje rada studentskog parlamenta javne visokoškolske ustanove.

Poglavlje III. Školarine i druge naknade (čl. 30–32)

Naredno poglavlje tretira pitanje školarine i druge naknade na visokoškolskim ustanovama, te pored općih odredbi koje se odnose na sve visokoškolske ustanove, posebno tretira ovo pitanje na javnim visokoškolskim ustanovama. U ovom dijelu, a slijedom dosadašnje prakse u Kantonu, na prijedlog senata, upravni odbor uz prethodnu saglasnost Vlade, utvrđuje visinu školarine, upisnine i drugih naknada koje su studenti obavezni plaćati za usluge koje javne visokoškolske ustanove i članice univerziteta pružaju studentima u svim statusima i na svim ciklusima studija. Također, studenti iz kategorije djece šehida i poginulih boraca, djece ratnih vojnih invalida, djece dobitnika ratnih priznanja i odlikovanja i djece bez oba roditelja, kao i lica sa utvrđenim stoprocentnim invaliditetom oslobođeni su plaćanja školarine, odnosno stipendirani su od strane Kantona (član 31, st. 3 i 4).

Pored toga, u ovom poglavlju precizirane su odredbe koje se odnose na kriterije za stjecanje i zadržavanje prava „oslobađanja od plaćanja školarine“, odnosno u važećem ZVO-u „javno finansiranog mjesta“. U Nacrtu Zakona, student koji plaća školarinu i prvi put je upisan u tekuću godinu i koji je položio sve ispite iz tekuće školske godine i postigao prosječnu ocjenu najmanje 8,5 oslobođen je plaćanja školarine u narednoj školskoj godini na tom ciklusu studija. U isto vrijeme, student koji je oslobođen plaćanja školarine i koji nije postigao prosječnu ocjenu najmanje 8 ili je obnovio upis u istu godinu studija, gubi status studenta koji je oslobođen plaćanja školarine, odnosno u narednoj školskoj godini na tom ciklusu studija obavezan je platiti školarinu (član 31, st. 5–8).

U praksi ovo znači da se „oslobađanje od plaćanja školarine“, što praktično predstavlja stipendiranje studija od strane Kantona Sarajevo, stječe i zadržava pod jednakim uslovima – odnosno kvalitetom srednjoškolskog obrazovanje i eventualno rezultatima prijemnoga ispita za prvoupisane, te prosječnom ocjenom tokom studija. Dosadašnje rješenje kojim praktično nisu utvrđena nikakvi kriteriji po kojima se status „javno finansiranog mjesta“, odnosno studenta „oslobođenog od plaćanja školarine“ mogao izgubiti tokom studija, bez obzira na rezultate ili čak obnavljanje godine studija, predstavlja temeljnu nejednakost pristupa visokom obrazovanju, te krajnje nekorektan odnos prema ostatku studentske populacije. Predloženim rješenjem otklanja se ova neujednačenost, te se svi redovni studenti dovode u istu mogućnost da svojim kvalitetom rada i rezultata tokom studija steknu pravo da budu oslobođeni plaćanja školarine, te u isto vrijeme eliminiraju „povlašteni tretmani“ za određenu kategoriju studenta koji su status i privilegiju da budu „oslobođeni od plaćanja školarine“ stekli kvalitetom srednjoškolskog obrazovanja, a onda se tokom studija ne ostvaruju praktično nikakvu akademsku obavezu kvaliteta ili čak obnavljaju upis u studijsku godinu. Ove odredbe ne odnose se na studente iz kategorije djece šehida i poginulih boraca, djece ratnih vojnih invalida, djece dobitnika ratnih priznanja i odlikovanja i djece bez oba roditelja. Njihova obaveza je jedino da osiguraju minimalne uslove za upis u narednu godinu.

U okviru ovog poglavlja su i odredbe koje se odnose na utvrđivanje broja studenata na javnim visokoškolskim ustanovama, koje kao i do sada predviđaju da Vlada, svojom odlukom, utvrđuje broj studenata za upis u prvu godinu prvog i drugog ciklusa studija, te integrisanog studija prvog i drugog ciklusa studija u okviru različitih studijskih programa (član 32).

DIO ČETVRTI: VISOKOŠKOLSKE USTANOVE (ČL. 33–87)

Dio Nacrta Zakona koji se odnosi na visokoškolske ustanove donosi nekoliko značajnih novina. Ovaj cjelokupan dio je jedinstven za sve visokoškolske ustanove, te samo u specifičnim odredbama prepoznaje specifičnosti javnih visokoškolskih ustanova. U prvom poglavlju (čl. 33–39) jasno se definišu vrste i djelatnost visokoškolskih ustanova, kao i različiti oblici prava i obaveza visokoškolskih ustanova u Kantonu. U Poglavlju II (čl. 40–54) utvrđuju se postupak osnivanja, statusne promjene i prestanak rada visokoškolske ustanove. Novina se odnosi na osnivače visokoškolskih ustanova, gdje se u odnosu na važeće rješenje jasno odvajaju univerziteti od visokih škola (član 40, st. 2 i 4). Odnosno, osnivač univerziteta može biti domaća visokoškolska ustanova registrovana za obavljanje djelatnosti u oblasti obrazovanja, i to nakon registracije u vremenskom trajanju od najmanje pet godina, ustanova registrovana za obavljanje djelatnosti u oblasti obrazovanja, i to nakon registracije u vremenskom trajanju od najmanje 10 godina ili strano pravno lice zajedno sa domaćom visokoškolskom ustanovom, te strani akreditovani univerzitet koji obavlja registrovanu djelatnost u oblasti visokog obrazovanja u matičnoj zemlji najmanje 20 godina. U isto vrijeme, osnivač visoke škole može biti domaće pravno ili fizičko lice, kao i strano pravno ili fizičko lice.

Nadalje, u ovom poglavlju jasno su utvrđene obaveze, koraci i nadležnosti Ministarstva, Vlade i Skupštine u postupku osnivanja visokoškolske ustanove, dislociranih odjeljenja visokoškolskih ustanova koje nemaju sjedište na području Kantona, članice/odsjeka, te studijskih programa, programa cjeloživotnog i necikličnog obrazovanja. Pored jasno definisanih odredbi u vezi sa upisom u registar visokoškolskih ustanova, u ovom poglavlju uređena su pitanja provjera ispunjavanja uslova rada i obaveze novoosnovanih visokoškolskih ustanova, te početak i prestanak rada visokoškolskih ustanova. U Poglavlju III (čl. 55–56) utvrđuju se odredbe vezane za statut visokoškolske ustanove, kao i postupak donošenja statuta kao najznačajnijeg dokumenta visokoškolskih ustanova.

Poglavlje IV (čl. 57–66) utvrđuje tijela visokoškolske ustanove, te se u članu 58. utvrđuju posebne odredbe koje se odnose na sastav upravnog odbora javne visokoškolske ustanove koji kao i do sada kada je univerzitet u pitanju ima 11 članova, od kojih četiri imenuje osnivač, a ostale članove imenuje senat univerziteta od kojih je jedan predstavnik redovnih studenata, te javne visoke škole koji ima sedam članova, od kojih tri imenuje osnivač, a ostale članove imenuje senat visoke škole. Nacrt Zakona jasno predviđa da se predsjednik upravnog odbora javne visokoškolske ustanove bira iz reda članova upravnog odbora koje imenuje osnivač (član 58. stav 6), a zamjenik predsjednika iz reda članova upravnog odbora koje imenuje senat. Ovo poglavlje jasno utvrđuje nadležnosti upravnog odbora, senata, rektora univerziteta i direktora visoke škole, te proceduru i kriterije za izbor i prestanak mandata rektora univerziteta i direktora visoke škole.

Naredno poglavlje (čl. 67–74) utvrđuje tijela članice univerziteta, prvenstveno strukturu i nadležnosti vijeća članice univerziteta, zatim nadležnosti dekana/direktora instituta, kao i izbor prestanak mandata dekana i direktora instituta.

U nastavku ovog dijela uređuju se pitanje dokumentacije, evidencija i javnih isprava visokoškolskih ustanova, te proces akreditacije, upravljanje kvalitetom, priznavanje inostranih visokoškolskih kvalifikacija i informacioni sistem visokoškolske ustanove. Također, pitanje pridruženih članica, nastavnih i naučnoistraživačkih/umjetničkoistraživačkih baza obuhvaćeno u ovom dijelu predviđa dinamična rješenja, odnosno nije vezano ni za jednu instituciju posebno. Odnosno, na prijedlog senata i upravnog odbora visokoškolske ustanove, visoke škole, fakulteti, akademije, laboratoriji, instituti, biblioteke i centri kao ustanove mogu biti u sastavu univerziteta u statusu pridružene članice, a kod javnih visokoškolskih ustanova, pored prethodnih tijela, status pridružene članice se može ostvariti uz prethodnu saglasnost osnivača. Nadalje, pitanje nastavnih i naučnoistraživačkih/umjetničkoistraživačkih baza vezano je za praktični rad i stručnu praksu, koja ima za cilj razvijanje znanja, vještine i kompetencije studenata, te se može realizovati kao sastavni dio nastave u prostorijama visokoškolske ustanove, odnosno u nastavnim bazama članica visokoškolske ustanove, što će se preciznije urediti statutom ustanove. Sam status nastavne i naučnoistraživačke/umjetničkoistraživačke baze stječe se na način, u postupku i pod uslovima definisanim Nacrtom Zakona, ali i na način, u postupku i pod uslovima koji su definisani posebnim zakonom – što se posebno odnosi na grupaciju medicinskih nauka.

DIO PETI: VRSTE, CIKLUSI STUDIJA I DIPLOME (ČL. 88–104)

Nacrt Zakona kreće od osnovne pretpostavke da je visoko obrazovanje djelatnost učenja i podučavanja čiji je glavni cilj razvijanje kompetencija potrebnih za zapošljivost, cjeloživotno učenje, lično ispunjenje, socijalnu uključenost i aktivno građanstvo. Ovakvo razumijevanje visokog obrazovanja treba biti smjernica za sve aktivnosti koje će postati osnova osnaživanja ekonomije i demokratije sa garantovanim slobodama, poštivanjem različitosti, ljudskih prava i socijalne pravde. Pravo na kvalitetno i inkluzivno obrazovanje i

cjeloživotno učenje je proglašeno Evropskim stubom socijalnih prava kao prvi princip. Ključni zadaci visokog obrazovanja u Kantonu su povećanje:

- kvaliteta učenja i podučavanja,
- kvaliteta naučnoistraživačkog rada i objavljivanja rezultata u referentnim publikacijama,
- mobilnosti studenata i profesora,
- vidljivosti univerziteta sa područja Kantona na svjetskim rang-listama,

a sve sa ciljem prepoznavanja našeg visokog obrazovanja kao meritornog, a naših visokoškolskih institucija kao poželjnih partnera za suradnju sa evropskim univerzitetima.

Dio koji se odnosi na vrste, cikluse studija i diplome usmjeren je na osiguranje kvalitetnog i inkluzivnog obrazovanja.

Nacrt Zakona donosi mogućnosti organizacije svih oblika cikličnih i necikličnih oblika studija, sa naglaskom na dualne studije, studije kratkih ciklusa (stručni i specijalistički studiji), te neciklične oblike obrazovanja koji trebaju omogućiti svim zainteresovanim da budu dio cjeloživotnog učenja kako bi povećali svoju zapošljivost i kvalitet života. Poseban naglasak se stavlja na interdisciplinarnu i multidisciplinarnu studije kao ključni trend u svijetu (čl. 88–91).

Dualni studiji, kratki ciklusi i neciklični oblici obrazovanja su fleksibilni prema potrebama studenata, čime se povećava diverzitet studentske populacije i omogućava studiranje svima kojima je u ovom trenutku to jako otežano (kao što su marginalizovane grupe, osobe niskog socioekonomskog statusa, stariji od 30 godina, majke sa djecom, osobe koje žele promjenu u karijeri...). U članu 92. eksplicitno se uređuje vrijednost ECTS-a, kao i fleksibilnost njihovog priznavanja kroz različite oblike aktivnosti kao što su mobilnost ili polaganje većeg broja ispita, a za što su ranije postojale neujednačene prakse između i unutar visokoškolskih institucija.

Druga novina je definisanje i organizovanje visokog obrazovanja baziranog na programskim ishodima (član 93). Nacrt Zakona predviđa da nastavni planovi i programi (kurikulumi) moraju imati jasno definisane programske ishode (znanja, vještine i kompetencije) usklađene sa generičkim deskriptorima, da moraju biti usklađivani sa državnim dokumentima (osnovama državnog kvalifikacijskog okvira), ali i svim drugim dokumentima koje je država dužna donijeti kako bismo se povezali u EHEA-u. Član 94. jasno precizira status studiranja kao redovni i vanredni, te se time jasno razdvaja status studiranja od načina plaćanja školarina. Isti član definiše i *online* nastavu kao modalitet izvođenja, što će značajno doprinijeti digitalizaciji učenja i podučavanja, posebno za vanredne studije, kratke cikluse i dualne studije.

U članu 104. stav (3) se sada omogućava da se ispiti položeni u okviru necikličnih oblika obrazovanja i ljetnih/zimskih škola koje odobri Senat mogu priznati postupkom ekvivalencije za nastavak studija na cikličnim oblicima obrazovanja čime se omogućava fleksibilnost studiranja, odnosno prilagođavanje potrebama studenata. Ovakva rješenja (eng. bridging programs) prepoznata su u EHEA-i kao mogućnost zadržavanja studenata povećanja broja visokoobrazovanog stanovništva.

DIO ŠESTI: STUDENTI (ČL. 105–111)

Dio vezan za studente donosi novine nastale usklađivanjem sa gore opisanom paradigmom visokog obrazovanja, te zadacima i ciljevima koji se moraju ostvarivati radi prepoznavanja visokog obrazovanja u Kantonu kao otvorenog sistema. Članovima 108. i 109. se jasno definišu prava i obaveze studenta, a članom 110. se jasno utvrđuje pravo na mobilnost studenata koje treba biti osnova za prepoznavanje mobilnosti kao važnog sastavnog dijela studiranja. Mobilnost studenata i nastavnika i saradnja sa drugim univerzitetima su snažan poticaj povećanju kvaliteta visokog obrazovanja.

Ostale novine predviđene Nacrtom Zakona, a vezane za upis i nastavni proces, namijenjene su povećanju kvaliteta učenja i podučavanja, ali i povećanju fleksibilnosti u organizaciji nastavnog procesa kako bi se ispoštovalo bogatstvo različitosti disciplina koje se izučavaju na nivou visokog obrazovanja.

DIO SEDMI: AKADEMSKA ZVANJA (ČL. 112–147)

Dio o akademskim zvanjima pripremljen je u skladu s odredbama OZVO BiH, ali definiše kriterije za izbore i napredovanja koji osiguravaju povećanje kvaliteta naučnog rada zaposlenih na univerzitetu. Iako su predviđeni kriteriji za izbor i napredovanje generički definisani za sve naučne oblasti (čl. 113–116), uvažavanje specifičnosti bit će obuhvaćeno i implementirano kroz smjernice o općeprihvaćenim standardima za izbor u akademska zvanja koje će donijeti Vijeće za visoko obrazovanje i nauku Kantona Sarajevo, što je članom 19. tačka d) eksplicitno navedeno. Predložena rješenja nisu bazirana različitim „metrikama“ koje bi trebale „mjeriti“ kvalitet naučnoistraživačkog rada u cijelosti, zanemarujući cjelinu kvaliteta i rada akademskog osoblja. Upravo je zadatak Vijeća da kroz prepoznavanje specifičnosti vezanih za pojedinačnu naučnu oblast jasno utvrdi opće kriterije za vrednovanje kvantitativnih i kvalitativnih uslova za izbor u akademska zvanja

(član 117, stav 3, tačka c), utvrdi kriterije za vrednovanje publikacija od posebnog društvenog značaja i interesa koji se kao relevantni priznaju u postupku izbora onih naučnih i umjetničkih grana koje zbog specifičnosti istraživanja i mjerenja naučnih i umjetničkih rezultata imaju poseban način vrednovanja uslova za izbor u akademska zvanja (član 117, stav 3, tačka g), te utvrdi kriterije za vrednovanje rezultata naučnog i istraživačkog rada onih naučnih i umjetničkih grana koje zbog specifičnosti istraživanja i mjerenja naučnih i umjetničkih rezultata imaju poseban način vrednovanja uslova za izbor u akademska zvanja (član 117, stav 3, tačka h). Odnosno, kriteriji za izbore i napredovanja, vrednovanje cjeline kvaliteta i rada akademskog osoblja u cijelosti ostavljaju se predstavnicima akademske zajednice u Vijeću kao mjerodavnom i kompetentnom tijelu koje ne samo da ima mandat, već i obavezu prepoznati specifičnosti različitih naučnih oblasti, polja i grana, ali i cjelinu uloge i djelovanja akademskog osoblja na visokoškolskim ustanovama.

U konačnici, mandat Vijeća je utvrđivanje smjernica, a sama visokoškolska ustanova putem senata i statuta ima obavezu utvrditi kriterije za diverzificirane elemente, uključujući naučnu produkciju, nastavni rad, učešće u naučnim i stručnim projektima, ukupni javni društveni angažman, mobilnost i druge. Ovakvim rješenjem se postižu važni ciljevi: povećana naučna produkcija, vidljivost institucija na rang-listama, povećanje atraktivnosti institucija kao partnera za privredu, te druge visokoškolske ustanove, i povećanje atraktivnosti institucije za studente i roditelje. Pored toga, predloženo rješenje osigurava kontinuitet u unapređenju kvaliteta naučnoistraživačkog i umjetničkoistraživačkog rada – bez izmjena odredbi i zakonom definisanih rješenja, te predviđa revidiranje smjernica o standardima za izbor u akademska zvanja u ciklusima od najmanje pet godina na osnovu procjene utjecaja smjernica na ukupne rezultate naučnoistraživačke i umjetničke produktivnosti i kvaliteta u Kantonu (član 117. stav 4). U isto vrijeme, u dijelu Prelazne i završne odredbe (član 179) osigurano je da izbor i napredovanje za sve nastavno osoblje za naredni izborni period budu omogućeni prema trenutno važećim kriterijima, što pokazuje intenciju predlagača da se osigura postepenost u povećanju kriterija za izbore i napredovanje za nastavno osoblje.

Nadalje, član 131. stav (2) jasno precizira da akademsko osoblje može biti izabrano na više srodnih naučnih/umjetničkih grana unutar naučnog polja, što je do sada bilo nejasno određeno, bilo predmet čestih tumačenja, te onemogućavalo je razvoj karijera akademskog osoblja izvan usko definisane „uže naučne oblasti“. Ovako definisan pristup izboru akademskog osoblja ima za cilj poticanje saradnje, učešće u multidisciplinarnim i interdisciplinarnim projektima i studijskim programima, a to je jedan od imperativa modernog visokog obrazovanja. Osim toga, ovako definisani članovi koji se odnose na izbore, napredovanja i razvoje karijera istraživača u skladu su s Poveljom i Kodeksom Evropske komisije, koji su osnova prepoznavanja visokoškolske ustanove kao kandidata za dobivanje nagrade „Izvršnost u istraživanju“ (eng. Excellence in Research). U ovom trenutku, samo tri institucije u Bosni i Hercegovini su dobile ovu nagradu, od kojih je jedna Univerzitet u Sarajevu.

DIO OSMI: AKADEMSKA ETIKA (ČL. 148–155)

Kvalifikacija visokog obrazovanja kao djelatnosti od posebnog društvenog interesa, njegovi ciljevi i principi pokazuje da su znanja, vještine i kompetencije koje se u ovom procesu stvaraju, prenose i stječu, dobra i za pojedince i za društvenu zajednicu. Zbog toga svim dijelovima visokog obrazovanja, pored pravnih i drugih društvenih normi, vladaju i pravila individualnog, grupnog i društvenog morala, pravila etike. Sistem etičkih pravila akademskog karaktera je podsistem opće društvene etike, ali ima i svoje jasno izražene specifičnosti. U nastavnom procesu one postaju sve aktuelnije zbog uključivanja u EHEA-u, internacionalizaciju i uvođenje novih tehnologija. Ipak, nova etička pitanja su najprisutnija u naučnoistraživačkoj oblasti, u kojoj eksplozivan razvoj istraživanja ostavlja sve manje vremena za društveno formiranje specifičnih individualnih i društvenih pravila o dobrom i lošem, dopuštenom i nedopuštenom u istraživačkim protokolima. Da bi se etička pravila, kao važan društveni kontrolni mehanizam, mogla prilagođavati novim okolnostima, u Nacrt Zakona su unesena pravila o institucionalizaciji sistema akademske etike.

Uspostavljanja tijela za bavljenje akademskom etikom je obaveza koja postoji na nivou cijele visokoškolske ustanove (etički savjet) i na nivou jedne ili skupine članica koje se bave srodnim disciplinama (etički odbor). Za osnivanje etičkog odbora, senat mora prethodno pribaviti mišljenje etičkog savjeta (član 148).

Etički savjet je najviše stručno, savjetodavno i istraživačko tijelo senata za akademsku etiku i sa njom povezana pitanja akademskog integriteta (član 149). Zbog širine djelokruga, etičkom savjetu je dozvoljeno da po potrebi angažuje eksperte i izvan svoje visokoškolske institucije. Najvažniji poslovi koje etički savjet obavlja su: donošenje etičkog programa i mjera za njegovo provođenje, predlaganje etičkog kodeksa ustanove i poslovnika o svome radu, predlaganje pravila o postupku etičkih odbora, rješavanje po prigovoru na odluke etičkog odbora za povredu etičkog kodeksa (član 153) i vođenje jedinstvene evidencije etičkih mjera izrečenih na univerzitetu, odnosno visokoj školi, u skladu sa općim aktom visokoškolske ustanove (član 155). Iz nadležnosti je jasno da je etički odbor najviše i najodgovornije tijelo za uspostavljanje, provođenje i razvoj etičkog sistema javnih i

privatnih visokoškolskih ustanova. U skladu s tim je uređena materija sastava, izbora i trajanja mandata članova etičkog savjeta). Posebno treba istaći da se u etičkom savjetu moraju nalaziti predstavnici studenata i Vijeća za visoko obrazovanje i nauku (član 150).

Na nivou pojedine članice ili članica, etički odbor obavlja poslove koji su slični zadacima etičkog savjeta. Analogno tome, utvrđeni su njegov sastav, izbor i trajanje mandata (član 154). S obzirom na organizacioni nivo, specifični zadaci etičkog odbora su: povrede etičkog kodeksa visokoškolske ustanove koje počine uposlenici u članici po postupku iz člana 153., etičnost u nastavi, odnos prema akademskim slobodama iz člana 9. naročito i poštivanje pravila istraživačke etike (član 151). Posebno je važno da u oblastima specifičnih naučnih/umjetničkih istraživačkih etika odbori pripremaju nacрте pravila istraživačke etike. Vijeće članice koja se bavi naučnom oblašću za koju se istraživačka etika kodificira utvrđuje prijedlog, a konačno ga usvaja etički savjet (član 152).

Pojedinačni akti etičkog savjeta i etičkog odbora su jednaki: odluka, mišljenje, stav, preporuka i javno saopštenje (član 155).

DIO DEVETI: NADZOR (ČL. 156–161)

Nacrta Zakona u ovom dijelu vraća ulogu Ministarstvu za nauku, visoko obrazovanje i mlade KS u vršenju nadzora primjenom zakona i radom visokoškolskih ustanova, koja dosadašnjim zakonskim rješenjima nije bila jasna.

Inspekcijski nadzor je utvrđen u skladu sa Zakonom o prosvjetnoj inspekciji i istim je osigurana dvostepenost u odlučivanju, osiguravanjem prava žalbe na rješenje inspekcije.

Nadalje, kaznene odredbe su inovirane i usklađene sa okruženjem u regionu i BiH, te drugim zakonima iz oblasti obrazovanja u Kantonu. Istim je predviđeno da za taksativno navedene prekršaje budu novčano kažnjavani i pravno lice i odgovorno lice u pravnom licu, što osigurava veći nivo odgovornosti rukovodećih osoba visokoškolskih ustanova.

DIO DESETI: POSEBNE ODREDBE ZA UNIVERZITET U SARAJEVU (ČL. 162–172)

Imajući na umu specifičnosti, ukupni značaj ali i trenutne integracijske procese, Dio deseti utvrđuje posebne odredbe koje se odnose na Univerzitet u Sarajevu. U ovom dijelu fokus je na uređenje i pravnu integraciju Univerziteta, kao i preciziranje relevantnih aspekata finansijskog poslovanja. Univerzitet u Sarajevu ima svojstvo pravnog lica, te u svom sastavu ima nastavne, naučno-nastavne, umjetničko-nastavne, naučnoistraživačke i umjetničkoistraživačke članice, te druge članice čijom se djelatnošću osigurava cjelovitost univerzitetskog rada i djelovanja. Također, Univerzitet može uspostaviti podorganizacione jedinice, istraživačke institute, nastavne i obrazovne centre, istraživačke laboratorije, razvojne i tehnološke centre, klinike te privredna društva, a što se preciznije uređuje statutom Univerziteta. U sastavu Univerziteta u Sarajevu nalaze se iste organizacione jedinice, odnosno članice Univerziteta kao i do sada.

Kada je usklađivanje statusa Univerziteta u pitanju (čl. 164), odnosno okončanje višegodišnjeg procesa pravne integracije, posebnim odredbama utvrđeno je da će se Odlukom Senata, uz prethodnu saglasnost Upravnog odbora, utvrditi referentni datum pripajanja fakulteta, akademija, naučnoistraživačkih instituta JU „Univerzitet u Sarajevu“, nakon kojeg fakulteti, akademije, instituti kao članice Univerziteta nastavljaju svoje poslovanje u okviru pravnog lica JU „Univerzitet u Sarajevu“ bez svojstva pravnog lica. Pored toga, precizirano je da članice Univerziteta kao poslovne jedinice samostalno posluju u oblasti finansija, korištenja i upravljanja imovinom, organizacijom i provođenjem procesa javnih nabavki, te upravljanja projektima, kao i da samostalno upravljaju pripremom i realizacijom budžeta članice u skladu sa zakonom i utvrđenim budžetskim limitima, kao i svim ostalim operativnim aspektima finansijskog poslovanja, o čemu su obavezni podnositi redovne izvještaje. U okviru registrovane djelatnosti, Univerzitet u pravnom prometu s trećim licima odgovara svim sredstava kojima raspolaže, a članice sredstvima kojima samostalno raspolažu, dok u pravnom prometu s trećim licima, članice imaju ograničena ovlaštenja u skladu s upisanom djelatnošću i mogu preuzimati obaveze isključivo u okviru sredstava koja se vode na njihovoj pojedinačnoj budžetskoj jedinici u budžetu i u skladu sa usvojenim finansijskim planom Univerziteta (član 166). Imovina, prava i obaveze fakulteta, akademija i naučnoistraživačkih instituta Univerziteta koji su stečeni do dana upisa statusne promjene, danom izvršenog upisa statusne promjene u sudski registar postaju imovina, prava i obaveze JU „Univerzitet u Sarajevu“ kao pravnog lica (član 167).

Univerzitet svoje finansijsko poslovanje nastavlja vršiti preko Jedininstvenog računa trezora Kantona Sarajevo, u skladu sa Zakonom o budžetima u Federaciji Bosne i Hercegovine Zakonom o trezoru u Federaciji Bosne i Hercegovine, te zakonom o izvršenju budžeta Kantona Sarajevo. Pored toga, Univerzitet posluje u okviru utvrđenih budžetskih limita za svaku od članica a dodjela sredstava za rad Univerzitetu iz budžeta Kantona vrši se po osnovu kriterija koje na prijedlog Senata utvrđuje Upravni odbor Univerziteta (član 168).

Kao i do sada, Upravni odbor Univerziteta dužan je Vladi, odnosno Skupštini podnijeti godišnji izvještaj o radu sa finansijskim poslovanjem, a godišnji izvještaj o radu sa finansijskim poslovanjem Univerziteta Skupštini predstavlja rektor Univerziteta (član 170).

Na kraju, položaj teoloških fakulteta kao punopravnih članica Univerziteta uređuje se posebnim ugovorom koji zaključuju Vlada i osnivači teoloških fakulteta, dok se sufinansiranje rada teoloških fakulteta u sastavu Univerziteta vrši se u skladu s odlukom Senata i Upravnog odbora Univerziteta i ugovorom koji zaključuju Vlada i osnivači teoloških fakulteta.

DIO JEDANAESTI: PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE (ČL. 173–183)

Prelaznim i završnim odredbama Nacrta Zakona normirali su se rokovi za konstituisanje Vijeća za visoko obrazovanje i nauku Kantona Sarajevo, za donošenje normativa i standarda rada visokoškolskih ustanova u Kantonu Sarajevo usklađenih za zakonom, resornom ministru za donošenje podzakonskih akata u skladu s Nacrtom Zakona, rok za usaglašavanje statuta i općih akata visokoškolskih ustanova u Kantonu Sarajevo u skladu s Nacrtom Zakona, kao i način okončanja započetih postupaka za osnivanje i statusne promjene visokoškolskih ustanova po odredbama propisa koji su važili do stupanja na snagu ovog zakona.

Vodilo se računa o načinu i rokovima za realizaciju stečenih prava licima koja su ih stekla prije stupanja na snagu ovog zakona, te je propisan prelazni period akademskom osoblju koje je bilo birano u akademsko zvanje prema odredbama zakona koji prestaje da važi, sa ograničenjem na jedan izborni period u isto ili više zvanje. Uvažavajući odredbe prethodnih zakona koje su svojim rješenjima osigurale status pridružene članice Univerziteta u Sarajevu Fakultetu za upravu, propisano je zadržavanje statusa pridružene članice Fakulteta za upravu u okviru visokoškolske ustanove.

Važan segment prelaznih i završnih odredbi predstavlja i član kojim se propisuje prestanak važenja većeg broja podzakonskih akata, čije donošenje je u nadležnosti Ministarstva i Vlade KS, s ciljem stvaranja pretpostavki za punu implementaciju ovog zakona.

IV – OBRAZLOŽENJE POJEDINIH ODREDBI NACRTA ZAKONA

DIO PRVI: OPĆE ODREDBE

Član 1. Ovim članom propisuje se predmet zakona.

Član 2. Ovim članom propisuje se upotreba rodno osjetljivog jezika.

Član 3. Ovim članom propisuju se definicije u smislu ovog zakona.

Član 4. Ovim članom propisuje se visoko obrazovanje kao djelatnost.

Član 5. Ovim članom propisuje se poseban društveni i javni interes.

Član 6. Ovim članom propisuje se da djelatnost visokog obrazovanja obavljaju visokoškolske ustanove.

Član 7. Ovim članom propisuju se ciljevi visokog obrazovanja.

Član 8. Ovim članom propisuju se principi visokog obrazovanja.

Član 9. Ovim članom propisuju se akademske slobode.

Član 10. Ovim članom propisuju se autonomija i samouprava visokoškolskih ustanova.

Član 11. Ovim članom propisuje se nepovredivost akademskog prostora.

Član 12. Ovim članom propisuje se akademski integritet.

Član 13. Ovim članom propisuje se pristup visokom obrazovanju.

Član 14. Ovim članom propisuje se zabrana diskriminacije.

Član 15. Ovim članom propisuje se zabrana političkog organizovanja i djelovanja.

DIO DRUGI: VIJEĆE ZA VISOKO OBRAZOVANJE I NAUKU KANTONA SARAJEVO

Član 16. Ovim članom propisuje se formiranje (novum) Vijeća za visoko obrazovanje i nauku Kantona Sarajevo s ciljem ostvarivanja i unapređenja društvenog interesa u visokom obrazovanju i nauci.

Član 17. Ovim članom propisuju se sastav i trajanje mandata članova Vijeća.

Član 18. Ovim članom propisuje se način delegiranja članova Vijeća, kao i postupak imenovanja i razrješenja članova Vijeća.

Član 19. Ovim članom propisuje se nadležnost Vijeća za visoko obrazovanje i nauku Kantona Sarajevo.

Član 20. Ovim članom propisuje se način rada i funkcionisanja Vijeća, te se određuje da administrativno-tehničke poslove administriranja Vijeća obavlja resorno ministarstvo.

DIO TREĆI: STRATEGIJA RAZVOJA I FINANSIRANJE VISOKOŠKOLSKIH USTANOVA

Poglavlje I. Strategija razvoja visokog obrazovanja u Kantonu Sarajevo

Član 21. Ovim članom propisuje se strategija razvoja visokog obrazovanja u Kantonu Sarajevo.

Član 22. Ovim članom propisuje se strategija razvoja visokoškolskih ustanova.

Član 23. Ovim članom propisuju se odredbe i nadležnosti za praćenje realizacije strategija.

Član 24. Ovim članom propisuje se poticanje razvoja visokog obrazovanja.

Poglavlje II. Finansiranje visokoškolskih ustanova

Član 25. Ovim članom propisuje se finansiranje visokoškolskih ustanova, precizirajući da se visokoškolske ustanove mogu finansirati samo iz onih izvora koji ne utječu na njihovu nezavisnost djelovanja i autonomiju. Nadalje, ovim članom jasno se utvrđuje da sve visokoškolske ustanove korištenje finansijskih sredstava moraju vršiti u skladu sa finansijskim planom i propisima koji uređuju oblast visokog obrazovanja i finansijskog poslovanja, te da je za finansijsko poslovanje odgovoran rektor univerziteta, odnosno direktor visoke škole, dekan/direktor članice univerziteta, te upravni odbor visokoškolske ustanove u skladu sa ovim zakonom i statutom visokoškolske ustanove.

Član 26. Ovim članom specifično se propisuju izvori prihoda javnih visokoškolskih ustanova, te utvrđuje da se sredstva za obavljanje osnovne djelatnosti na javnim visokoškolskim ustanovama i članicama univerziteta obezbjeđuju iz budžeta Kantona Sarajevo i obavljanjem registrovane djelatnosti. Pored toga, ovim članom se jasno utvrđuje da se finansiranje javnih visokoškolskih ustanova vrši putem budžeta Kantona Sarajevo, te da cjenovnik usluga, upisnina i drugih troškova studija na javnim visokoškolskim ustanovama utvrđuje upravni odbor visokoškolske ustanove uz prethodnu saglasnost Vlade Kantona Sarajevo.

Član 27. Ovim članom propisuju se vlastiti prihodi javnih visokoškolskih ustanova, i utvrđuje da javna visokoškolska ustanova vlastite prihode može ostvariti na način i po postupku koji ne ometa obavljanje djelatnosti i iz izvora koji ne utiču na njihovu nezavisnost djelovanja i autonomiju.

Član 28. Ovim članom propisuje se obaveza osnivača da obezbijedi dio sredstava za sufinansiranje razvoja naučnoistraživačkog i umjetničkoistraživačkog rada na visokoškolskim ustanovama u skladu sa Zakonom o naučnoistraživačkoj djelatnosti.

Član 29. Ovim članom propisuje se finansiranje rada studentskog parlamenta javne visokoškolske ustanove.

Poglavlje III. Školarine i druge naknade

Član 30. Ovim članom propisuju se opće odredbe u vezi sa školarinama i drugim naknadama na visokoškolskim ustanovama.

Član 31. Ovim članom propisuju se posebne odredbe u vezi sa utvrđivanjem visine školarina i drugih naknada na javnim visokoškolskim ustanovama, te posebne kategorije studenata koji su oslobođeni plaćanja školarine na javnim visokoškolskim ustanovama. Pored toga, ovim članom propisuju se odredbe koje se odnose na stjecanje i očuvanje prava oslobađanja od plaćanja školarine tokom školovanja.

Član 32. Ovim članom propisuju se odredbe u vezi sa utvrđivanjem broja studenata na javnim visokoškolskim ustanovama.

DIO ČETVRTI: VISOKOŠKOLSKE USTANOVE

Poglavlje I. Vrste i djelatnost visokoškolskih ustanova

Član 33. Ovim članom propisuju se vrste visokoškolskih ustanova.

Član 34. Ovim članom propisuje se djelatnost visokoškolskih ustanova.

Član 35. Ovim članom propisuje se visokoškolska ustanova kao univerzitet.

Član 36. Ovim članom propisuje se visokoškolska ustanova kao visoka škola.

Član 37. Ovim članom propisuje se da visokoškolska ustanova u okviru svoje djelatnosti može realizovati programe cjeloživotnog i necikličnog obrazovanja, programe ljetnih/zimskih škola, te interdisciplinarne programe iz oblasti obrazovanja iz kojih izvodi studijske programe.

Član 38. Ovim članom propisuju se imovinska prava visokoškolskih ustanova, te da se imovinska prava mogu stjecati i koristiti samo u cilju obavljanja, razvijanja i unapređenja djelatnosti i ne mogu biti korištena u cilju promjene statusa visokoškolske ustanove.

Član 39. Ovim članom propisuju se prava visokoškolskih ustanova.

Poglavlje II. Postupak osnivanja, statusne promjene i prestanak rada visokoškolske ustanove

Član 40. Ovim članom propisuju se osnivači visokoškolskih ustanova, te se posebno utvrđuje da je osnivač javne visokoškolske ustanove Kanton Sarajevo. Nadalje, u ovom članu propisuju se posebne odredbe u vezi sa osnivanjem univerziteta i visoke škole.

Član 41. Ovim članom propisuje se procedura podnošenja zahtjeva za osnivanje visokoškolske ustanove, te utvrđuje sadržaj Pravilnika o postupku osnivanja i vođenju registra visokoškolskih ustanova u Kantonu Sarajevo.

Član 42. Ovim članom propisuje se uloga Vijeća za visoko obrazovanje i nauku Kantona Sarajevo u procesu podnošenja zahtjeva za osnivanje visokoškolske ustanove u Kantonu Sarajevo.

Član 43. Ovim članom utvrđuje se sadržaj elaborata o opravdanosti osnivanja visokoškolske ustanove.

Član 44. Ovim članom propisuje se odluka Vlade u postupku osnivanja visokoškolskih ustanova.

Član 45. Ovim članom propisuje se odluka Skupštine u postupku osnivanja visokoškolskih ustanova.

Član 46. Ovim članom propisuju se upis visokoškolskih ustanova u registar.

Član 47. Ovim članom propisuju se nadzor i kontrola ispunjenosti propisanih uslova rada visokoškolske ustanove upisane u registar.

Član 48. Ovim članom propisuju se obaveze novoosnovanih visokoškolskih ustanova.

Član 49. Ovim članom propisuje se procedura za osnivanje dislociranih odjeljenja visokoškolskih ustanova koje nemaju sjedište na području Kantona Sarajevo.

Član 50. Ovim članom propisuje se procedura za osnivanje članice/odsjeka na visokoškolskim ustanovama.

Član 51. Ovim članom propisuje se pokretanje studijskih programa, programa cjeloživotnog i necikličnog obrazovanja.

Član 52. Ovim članom propisuju se statusne promjene visokoškolske ustanove.

Član 53. Ovim članom propisuje se početak rada visokoškolskih ustanova.

Član 54. Ovim članom propisuje se prestanak rada visokoškolske ustanove, te se utvrđuje obaveza visokoškolske ustanove koja prestaje sa radom da obezbijedi novčana sredstva za završetak odgovarajućeg stepena studija kod druge odgovarajuće akreditovane visokoškolske ustanove za sve studente koji su upisani prije donošenja odluke o prestanku rada, kao i obaveza javne visokoškolske ustanova da upiše studente koji su upisani prije donošenja odluke o prestanku rada.

Poglavlje III. Statut visokoškolske ustanove

Član 55. Ovim članom propisuje se sadržaj statuta visokoškolske ustanove.

Član 56. Ovim članom propisuje se postupak donošenja statuta visokoškolske ustanove.

Poglavlje IV. Tijela visokoškolske ustanove

Član 57. Ovim članom propisuju se tijela visokoškolskih ustanova.

Član 58. Ovim članom propisuju se sastav i mandat upravnog odbora visokoškolskih ustanova, te se posebnim odredbama utvrđuje sastav upravnog odbora javne visokoškolske ustanove. Pored toga, ovim članom propisuje se da se predsjednik upravnog odbora javne visokoškolske ustanove bira iz reda članova upravnog odbora koje imenuje osnivač, a zamjenik predsjednika bira iz reda članova upravnog odbora koje imenuje senat, te da članovi senata, rektor, prorektori, dekani, direktori, prodekani, lica iz privrednih društava koje je u poslovno-pravnom odnosu sa javnom visokoškolskom ustanovom na neodređeno vrijeme, kao i članovi drugog organa iste ili druge visokoškolske ustanove, ne mogu biti članovi upravnog odbora.

Član 59. Ovim članom propisuje se nadležnost upravnog odbora.

Član 60. Ovim članom propisuje se senat univerziteta i visoke škole.

Član 61. Ovim članom propisuje se nadležnost senata.

Član 62. Ovim članom propisuje se da univerzitetom rukovodi rektor, a visokom školom rukovodi direktor.

Član 63. Ovim članom propisuje se izbor rektora univerziteta i direktora visoke škole, kao i da rektor i prorektori u toku mandata ne mogu vršiti funkciju dekana, direktora ili prodekana.

Član 64. Ovim članom propisuje se prestanak mandata rektora i direktora visokoškolske ustanove, te proceduru i nadležnost za pokretanje procedure za razrješenje rektora i direktora visokoškolske ustanove.

Član 65. Ovim članom propisuju se nadležnosti rektora univerziteta i direktora visoke škole.

Član 66. Ovim članom propisuje se odgovornost za poslovanje.

Poglavlje V. Tijela članice

Član 67. Ovim članom propisuju se tijela članice univerziteta.

Član 68. Ovim članom propisuje se vijeće članice univerziteta.

Član 69. Ovim članom propisuje se nadležnosti vijeća članice univerziteta.

Član 70. Ovim članom propisuje se da fakultetom ili umjetničkom akademijom rukovodi dekan, njegov mandat i uslovi za izbor.

Član 71. Ovim članom propisuju se nadležnosti dekana.

Član 72. Ovim članom propisuju se procedure za izbor dekana, te i izbor i broj prodekana.

Član 73. Ovim članom propisuje se direktor naučnoistraživačkog/umjetničkoistraživačkog instituta.

Član 74. Ovim članom propisuje se prestanak mandata dekana i direktora instituta.

Poglavlje VI. Dokumentacija, evidencija i javne isprave

Član 75. Ovim članom propisuje se dokumentacija i evidencije koje je visokoškolska ustanova obavezna voditi.

Član 76. Ovim članom propisuju se javne isprave koje izdaje visokoškolska ustanova.

Član 77. Ovim članom propisuje se poništavanje i oglašavanje diplome nevažećom.

Poglavlje VII. Akreditacija, upravljanje kvalitetom, priznavanje inostranih visokoškolskih kvalifikacija i informacioni sistem visokoškolske ustanove

Član 78. Ovim članom propisuje se akreditacija visokoškolskih ustanova.

Član 79. Ovim članom propisuju se procedura i rokovi za podnošenje zahtjev za izdavanje akreditacije.

Član 80. Ovim članom propisuje se obaveza uspostavljanja sistema za unutrašnju ocjena i upravljanje kvalitetom visokoškolske ustanove.

Član 81. Ovim članom propisuje se vanjska ocjena sistema osiguranja i upravljanja kvalitetom.

Član 82. Ovim članom propisuje se postupak priznavanja inostranih visokoškolskih kvalifikacija.

Član 83. Ovim članom propisuje se uspostava informacionog sistema visokoškolske ustanove.

Član 84. Ovim članom propisuje se sadržaj zbirki podataka informacionog sistema visokoškolske ustanove.

Poglavlje VIII. Pridružene članice, nastavne i naučnoistraživačke/umjetničkoistraživačke baze

Član 85. Ovim članom propisuje se postupak stjecanja statusa pridružene članice univerziteta.

Član 86. Ovim članom propisuje se postupak stjecanja statusa nastavne, naučnoistraživačke i umjetničkoistraživačke baze.

Član 87. Ovim članom propisuju se položaj i funkcije postojećih nastavnih baza.

DIO PETI: CIKLUSI STUDIJA I DIPLOME

Poglavlje I. Vrste studija

Član 88. Ovim članom propisuju se ciklični oblici studija.

Član 89. Ovim članom propisuju se trajanje i vrednovanje ciklusa studija.

Član 90. Ovim članom se propisuje dualni studij (*novum*) koji visokoškolska ustanova može organizovati kao samostalni studijski program ili kao jedan od modula unutar drugih studijskih programa i u kojem se kroz aktivnu nastavu na ustanovi i praktičnu obuku radom u poslovnom subjektu stječu, usavršavaju, odnosno izgrađuju znanja, vještine i kompetencije u skladu sa studijskim programom i standardom kvalifikacije.

Član 91. Ovim članom propisuju se ostali oblici studija.

Član 92. Ovim članom propisuje se opterećenost studenta po semestru.

Član 93. Ovim članom propisuje se da se studiji na visokoškolskoj ustanovi izvode po nastavnim planovima i programima koji donosi senat na način i po postupku utvrđenim statutom. Pored toga, ovim članom propisano je da je visokoškolska ustanova obavezna usvajati i kontinuirano prilagođavati nastavne planove i programe tako da su ishodi učenja definisani i usklađeni sa Osnovama kvalifikacijskog okvira u Bosni i Hercegovini („Službene novine BiH“, broj 31/11).

Član 94. Ovim članom propisuje se organizacija izvođenja studija.

Član 95. Ovim članom propisuje se završni rad.

Član 96. Ovim članom propisuje se organizacija studijske godine.

Član 97. Ovim članom propisuju se ispiti.

Član 98. Ovim članom propisuju se ispitni rokovi.

Član 99. Ovim članom propisuje se komisijsko polaganje ispita.

Član 100. Ovim članom propisuje se prelazak u narednu studijsku godinu.

Član 101. Ovim članom propisuju se odredbe vezane za studente sa posebnim statusom.

Poglavlje II. Akademske titule, naučna i stručna zvanja i diplome

Član 102. Ovim članom propisuje se akademske titule, naučna/umjetnička i stručna zvanja.

Član 103. Ovim članom propisuju se diplome.

Član 104. Ovim članom propisuju se certifikati za neciklične oblike obrazovanja.

DIO ŠESTI: STUDENT

Član 105. Ovim članom propisuju se stjecanje i gubitak statusa studenta.

Član 106. Ovim članom propisuju se odredbe vezane za konkurs za upis studenata na visokoškolsku ustanovu.

Član 107. Ovim članom propisuje se ugovor o studiranju.

Član 108. Ovim članom propisuju se prava studenta.

Član 109. Ovim članom propisuju se obaveze studenata.

Član 110. Ovim članom propisuje se mobilnost studenata.

Član 111. Ovim članom propisuje se predstavničko tijelo studenata visokoškolske ustanove.

DIO SEDMI: AKADEMSKA ZVANJA

Poglavlje I. Stjecanje akademskih zvanja

Član 112. Ovim članom propisuje se stjecanje akademskih zvanja.

Član 113. Ovim članom propisuju se uslovi za izbor u akademska zvanja.

Član 114. Ovim članom propisuju se uslovi za izbor u umjetničko-nastavna zvanja.

Član 115. Ovim članom propisuju se uslovi za izbor u nastavna zvanja na visokoj školi.

Član 116. Ovim članom propisuju se uslovi za izbor u umjetnička zvanja na visokoj školi.

Član 117. Ovim članom propisuju se (*novum*) smjernice o općeprihvaćenim standardima za izbor u akademska zvanja.

Član 118. Ovim članom propisuju se periodi izbora u zvanju.

Član 119. Ovim članom propisuje se stručni saradnik na visokoškolskoj ustanovi.

Član 120. Ovim članom propisuje se vrednovanje prilikom izbora u isto ili više zvanje.

Član 121. Ovim članom propisuju se odredbe vezane za izbor profesora emeritusa.

Poglavlje II. Izbori u zvanja

Član 122. Ovim članom propisuje se konkurs za izbor u akademsko zvanje.

Član 123. Ovim članom propisuju se rokovi u postupku izbora.

Član 124. Ovim članom propisuje se komisija za izbor.

Član 125. Ovim članom propisuje se izvještaj komisije.

Član 126. Ovim članom propisuje se odluka o izboru u zvanje.

Član 127. Ovim članom propisuju se obaveze dekana/direktora članice u postupku izbora u akademsko/naučnoistraživačko zvanje.

Član 128. Ovim članom propisuju se prava i obaveze u vezi sa izborom u zvanje.

Član 129. Ovim članom propisuje se izbor u više zvanje prije isteka izbornog perioda.

Član 130. Ovim članom propisuje se uključivanje naučnoistraživačkog osoblja u nastavni proces.

Član 131. Ovim članom propisuje se izbor člana akademskog osoblja na naučno/umjetničku granu unutar naučnog polja, u skladu sa statutom visokoškolske ustanove.

Član 132. Ovim članom propisuje se izbor člana naučnoistraživačkog osoblja.

Poglavlje III. Radnopravni status akademskog osoblja

Član 133. Ovim članom propisuje se zasnivanje radnog odnosa na visokoškolskoj ustanovi.

Član 134. Ovim članom propisuju se statusna pitanja akademskog osoblja.

Član 135. Ovim članom propisuje se angažman redovnog profesora nakon izbora u trajno zvanje.

Član 136. Ovim članom propisuje se radnopravni status redovnog profesora sa navršениh 65 godina.

Član 137. Ovim članom propisuje se radni angažman akademskog osoblja bez raspisivanja konkursa.

Član 138. Ovim članom propisuju se ostali oblici angažmana akademskog osoblja.

Član 139. Ovim članom propisuje se plaćeno odsustvo akademskog osoblja.

Poglavlje IV. Ostala pitanja vezana za akademsko i naučnoistraživačko osoblje

Član 140. Ovim članom propisuje se radna i zdravstvena sposobnost.

Član 141. Ovim članom propisuje se evaluacija nastavnog i naučnoistraživačkog rada.

Član 142. Ovim članom propisuje se odgovornost tijela visokoškolske ustanove, akademskog i drugog osoblja.

Član 143. Ovim članom propisuje se zaštita prava akademskog i naučnoistraživačkog/umjetničkoistraživačkog osoblja.

Poglavlje V. Stručno, administrativno i tehničko osoblje zaposleno na visokoškolskoj ustanovi

Član 144. Ovim članom propisuju se zajedničke službe i nenastavno osoblje.

Član 145. Ovim članom propisuje se zaštita prava nenastavnog osoblja.

Član 146. Ovim članom propisuje se prijem u radni odnos.

Prijem u radni odnos nenastavnog osoblja na visokoškolskoj ustanovi vrši se u skladu s važećim propisima koji regulišu postupak prijema u radni odnos.

Član 147. Ovim članom propisuju se stručno usavršavanje, obuke, evaluacija rada nenastavnog osoblja.

DIO OSMI: AKADEMSKA ETIKA (novum)

Član 148. Ovim članom propisuju se tijela nadležna za pitanja akademske etike, te obaveza imenovanja etičkog savjeta visokoškolske ustanove.

Član 149. Ovim članom propisuje se nadležnost etičkog savjeta visokoškolske ustanove.

Član 150. Ovim članom propisuju se sastav, izbor i trajanje mandata etičkog savjeta visokoškolske ustanove.

Član 151. Ovim članom propisuje se etički odbor članice, odnosno dvije ili više članica visokoškolske ustanove, za oblast, nastavne, naučnoistraživačke i umjetničkoistraživačke etike i s njima povezanih pitanja akademskog integriteta.

Član 152. Ovim članom propisuju se pravila istraživačke etike.

Član 153. Ovim članom propisuje se postupak za povredu etičkog kodeksa.

Član 154. Ovim članom propisuju se sastav, izbor i trajanje mandata etičkog odbora.

Član 155. Ovim članom propisuju se akti etičkog savjeta i etičkog odbora.

DIO DEVETI: NADZOR

Član 156. Ovim članom propisuje se ko vrši upravni nadzor nad zakonitošću rada visokoškolskih ustanova, kao i prava i obaveze Ministarstva i visokoškolskih ustanova u provođenju ovog nadzora.

Član 157. Ovim članom propisuje se da inspekcijski nadzor vrši nadležna prosvjetna inspekcija.

Član 158. Ovim članom se propisuju mjere i radnje u slučajevima kada visokoškolska ustanova ne ispunjava uslove za rad propisane zakonom i normativima i standardima.

Član 159. Ovim članom preciziraju se ovlaštenja inspekcije u vršenju inspekcijskog nadzora.

Član 160. Ovim članom propisuje se način donošenja upravne mjere, kao i osigurava dvostepenost u odlučivanju kroz institut žalbe resornom ministarstvu.

Član 161. Ovim članom propisuju se prekršaji i visine kazni za visokoškolsku ustanovu i odgovornu osobu visokoškolske ustanove.

DIO DESETI: POSEBNE ODREDBE ZA UNIVERZITET U SARAJEVU

Član 162. Ovim članom propisuju se posebne odredbe koji se tiču pravnog subjektiviteta Univerziteta u Sarajevu.

Član 163. Ovim članom propisuje se sastav Univerziteta u Sarajevu.

Član 164. Ovim članom propisuju se posebne odredbe u vezi sa okončanjem procesa integracije Univerziteta u Sarajevu, kao i usklađivanje statusa u procesu pripajanja fakulteta, akademija i instituta JU „Univerzitet u Sarajevu“.

Član 165. Ovim članom propisuje se upis Univerziteta u Sarajevu u registar.

Član 166. Ovim članom propisuju se ovlaštenja Univerziteta i članica u pravnom prometu.

Član 167. Ovim članom propisuju se odredbe u vezi sa imovinom, pravima i obavezama Univerziteta i članica.

Član 168. Ovim članom propisuje se finansijsko poslovanje Univerziteta u Sarajevu.

Član 169. Ovim članom propisuju se kriteriji za dodjelu sredstava iz budžeta Kantona za Univerzitet u Sarajevu.

Član 170. Ovim članom propisuje se izvještaj o radu Univerziteta u Sarajevu.

Član 171. Ovim članom propisuju se posebna finansijska podrška za utvrđivanje novih i inoviranje postojećih nastavnih planova i programa, kao i podrška međunarodnoj saradnji.

Član 172. Ovim članom propisuje se položaj teoloških fakulteta, visokih teoloških škola i teoloških akademija.

DIO JEDANAESTI: PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 173. Ovim članom propisuje se rok za konstituisanje Vijeća za visoko obrazovanje i nauku Kantona Sarajevo.

Član 174. Ovim članom propisuje se rok za donošenje normativa i standarda rada visokoškolskih ustanova u Kantonu Sarajevo usklađenih za zakonom.

Član 175. Ovim članom propisuje se rok resornom ministru za donošenje podzakonskih akata u skladu s ovim zakonom.

Član 176. Ovim članom propisuje se rok za usaglašavanje statuta i općih akata visokoškolskih ustanova u Kantonu Sarajevo sa ovim zakonom.

Član 177. Ovim članom propisuje se način okončanja započelih postupaka za osnivanje i statusne promjene visokoškolskih ustanova po odredbama propisa koji su važili do stupanja na snagu ovog zakona.

Član 178. Ovim članom propisuju se način i rokovi za realizaciju licima koja su stekla određena prava i obaveze prije stupanja na snagu ovog zakona.

Član 179. Ovim članom propisuje se pravo na prelazni period akademskom osoblju koje je bilo birano u akademsko zvanje prema odredbama zakona koji prestaje da važi, sa ograničenjem na jedan izborni period u isto ili više zvanje.

Član 180. Ovim članom propisuje se rok za konstituisanje organa upravljanja, stručnih organa, studentskog parlamenta, kao i izbor organa rukovođenja visokoškolske ustanove.

Član 181. Ovim članom propisuje se zadržavanje statusa pridružene članice Fakulteta za upravu u okviru visokoškolske ustanove, stečenog po prethodnim zakonima.

Član 182. Ovim članom propisuje se prestanak važenja dosadašnjih propisa danom stupanja na snagu ovog zakona, te se navodi kojih.

Član 183. Ovim članom propisuje se rok u kojem zakon stupa na snagu.

V – FINANSIJSKA SREDSTVA ZA PROVOĐENJE OVOG ZAKONA

Za provođenje ovog zakona nisu potrebna posebna dodatna finansijska sredstva iz budžeta Kantona Sarajevo, s obzirom na opredjeljenje da se provođenje procesa integracije Univerziteta u Sarajevu privede kraju, kao i uvažavajući činjenicu da su zakonska rješenja usmjerena postizanju racionalizacije i ostvarivanju većeg stepena integracije ukupnog poslovanja Univerziteta. U isto vrijeme, s obzirom da Univerzitet u Sarajevu posluje u skladu sa Zakonom o budžetima FBiH i putem Jedinственог računa Trezora Kantona, te u okviru usvojenih limita, poslovanje Univerziteta uređeno je drugim posebnim aktima, te determinirano okvirom utvrđenim u zakonu o izvršenju budžeta Kantona Sarajevo.

Dodatna sredstva se prvenstveno odnose na rad Vijeće za visoko obrazovanje i nauku Kantona Sarajevo, kao i izradu strategije razvoja visokog obrazovanja u Kantonu Sarajevo, koja također predstavljaju izdatke resornog ministarstva i kao takva su predmet zakona o izvršenju budžeta Kantona Sarajevo.

U skladu sa Uredbom o postupku i načinu pripremanja, izrade i dostavljanja propisa („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 50/17 – Drugi novi prečišćeni tekst i 2/18 – Ispravka), Ministarstvo za nauku, visoko obrazovanje i mlade Kantona Sarajevo je provelo javne konsultacije u trajanju od 10 dana (krajnji rok za dostavu komentara je bio 17.05.2021. godine). Komentare na pripremljeni Prednacrt zakona dostavili su: Univerzitet Sarajevo School Of Science And Technology, Krnjić Muhamed, student V godine Građevinskog fakulteta, Ured za podršku studentima, Internacionalni univerzitet u Sarajevu, Filozofski fakultet, docent Benjamin Fetić, akademik, prof. dr. Dejan Milošević, Akademija scenskih umjetnosti i Muzička akademija. Nakon isteka roka za dostavljanje komentara, Komisija za izradu Zakona o visokom obrazovanju je iste razmotrila te one za koje je ocijenila da su prihvatljivi, ugradila u predloženi Nacrt Zakona o visokom obrazovanju.

Također, postupajući u skladu sa pomenutom Uredbom, Ministarstvo je zatražilo stručno mišljenje nadležnih organa o pripremljenom Nacrtu zakona o visokom obrazovanju, dobivena mišljenja razmotrilo i pojedine prijedloge uvrstilo u konačni tekst Nacrta zakona.

S tim u vezi, Ministarstvo je prihvatilo sljedeće prijedloge Ministarstva finansija Kantona Sarajevo:

- brisanje člana 182 stav (3),
- izmjene čl. 26. stav (2), 27. stav (2), 163. stav (1), 168. st. (1) i (4) i 169. st. (1) i (2) te
- dopunu člana 156.

Sa druge strane, Ministarstvo nije uvažilo prijedlog Ministarstva finansija Kantona Sarajevo koji se odnosi na redefinisavanje člana 25. stav (3), odnosno njegovo usklađivanje sa uredbom Vlade kojom se utvrđuju vlastiti prihodi, načini i rokovi raspodjele. Razlog za odbacivanje ovakvog prijedloga nalazi se u činjenici da visokoškolske ustanove obavljaju puno više djelatnosti od onih koje su pobrojane u Uredbi o utvrđivanju vlastitih prihoda, načina i rokova raspodjele („Službene novine Kantona Sarajevo“, br. 51/16 i 24/18) od kojih mogu sticati vlastite prihode. S toga je namjera Ministarstva da, u slučaju donošenja Zakona o visokom obrazovanju u predloženom tekstu, uputi inicijativu za izmjenu i dopunu pomenute Uredbe.

Ministarstva finansija Kantona Sarajevo u svome mišljenju je predložilo izmjenu člana 26. stav (4) na način da se ispred riječi „sredstvima“, doda riječ „rezervisanim“. Ministarstvo nije uvažilo ovakav prijedlog Ministarstva finansija iz razloga što se radi o sufinansiranju troškova neophodnih za ispunjenje osnovnih uvjeta

za rad javne visokoškolske ustanove i održavanja kvalitete studentskog standara za što smatramo da je neophodno obezbjediti sredstva u Budžetu Kantona Sarajevo.

Kada su u pitanju prijedlozi Ministarstva pravde i uprave Kantona Sarajevo koji su dati u mišljenju na predloženi Nacrt zakona o visokom obrazovanju, Ministarstvo je prihvatilo sljedeće prijedloge:

- dopuna čl. 47. i 158, propisivanje prava na žalbu protiv rješenja ministarstva,
- izmjena naziva člana 4. i stava (1) istog člana,
- izmjena čl. 46. stav (2), 47. stav (1) i
- brisanje člana 182. stav (6).

Prilikom razmatranja prijedloga Ministarstva pravde i uprave koji se odnose na propisivanje prava na žalbu u članu 18. i preciziranje vrste sporova u čl. 61. stav (3), 63. stav (11), 65. stav (6), 70. stav (5), 74. stav (7) i 126. stav (4), Ministarstvo je zaključilo da ovakve prijedloge ne može uvažiti. Naime, preciziranje vrste spora moglo bi polučiti nemogućnošću realizacije pravnog lijeka, s obzirom da vrsta spora ovisi od materijalnog propisa koji se primjenjuje prilikom donošenja odluke.

Uvadavajući sve gore navedeno, predlaže se Skupštini Kantona Sarajevo da donese odluku u predloženom tekstu.

VI – PRILOZI

- **Mišljenje Ureda za zakonodavstvo Vlade Kantona Sarajevo,**
- **Mišljenje Ministarstva finansija Kantona Sarajevo,**
- **Mišljenje Ministarstva pravde i uprave Kantona Sarajevo,**
- **Mišljenje Sindikata Univerziteta u Sarajevu,**
- **Mišljenje Pravobranilaštva Kantona Sarajevo,**
- **Komentari sa obrazloženjem,**
- **Relevantna pravna regulativa.**

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
KANTON SARAJEVO
Ured za zakonodavstvo Vlade
Kantona Sarajevo

Босна и Херцеговина
Федерација Босне и Херцеговине
КАНТОН САРАЈЕВО
Уред за законодавство Владе
Кантона Сарајево

Bosnia and Herzegovina
Federation of Bosnia and Herzegovina

KANTON SARAJEVO
Office for legislature of Sarajevo Canton
Government

Broj: 09-02-23253/21
Sarajevo, 02.06.2021. godine

KANTON SARAJEVO
MINISTARSTVO ZA NAUKU, VISOKO OBRAZOVANJE I MLADE

PREDMET: Stručno mišljenje na nacrt Zakona o visokom obrazovanju.-

Na osnovu člana 2. Uredbe o Uredu za zakonodavstvo Vlade Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj: 7/06-Prečišćeni tekst) i člana 4. Uredbe o postupku i načinu pripremanja, izrade i dostavljanja propisa ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj: 50/17- Drugi novi prečišćeni tekst i 2/18- Ispravka), Ured za zakonodavstvo Vlade Kantona Sarajevo, daje slijedeće

MIŠLJENJE

1. Nacrt Zakona o visokom obrazovanju ne sadrži odredbe koje bi bile u suprotnosti sa odredbama ustava, kao i odredbama Okvirnog zakona o visokom obrazovanju ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine", br. 59/07 i 59/09), a koje regulišu osnovna pravna pitanja u ovoj oblasti.

Pored navedenog, nacrt Zakona o visokom obrazovanju sadrži i pravna pitanja koja nisu regulirana Okvirnim zakonom, a čije je regulisanje u isključivoj nadležnosti Kantona Sarajevo, shodno odredbama člana 12. tačka b) Ustava Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", br. 1/96, 2/96-Ispravka, 3/96-Ispravka, 16/97, 14/00, 4/01, 27/04, 6/13 i 31/17), kojim se propisuje isključiva nadležnost Kantona Sarajevo za utvrđivanje obrazovne politike, uključujući donošenje propisa o obrazovanju i osiguranje obrazovanja.

Odredbe kojima se normativno-pravno uređuju ova pravna pitanja nisu u suprotnosti sa odredbama ustava, zakona i drugim propisima koji uređuju oblast visokog obrazovanja i koji su navedeni u obrazloženju predmetnog materijala, a njihov način regulisanja je u isključivoj nadležnosti Skupštine, odnosno Vlade Kantona Sarajevo.

S tim u vezi, važno je ukazati na odredbe člana 63. stav (2) Okvirnog zakona kojim je propisano da će se sva pitanja iz oblasti visokog obrazovanja, koja nisu regulirana Okvirnim zakonom regulirati i na nivou kantona, odnosno kantonalnim Zakonom o visokom obrazovanju.

web: <http://vlada.ks.gov.ba>
e-mail: uz@uz.ks.gov.ba
Tel: + 387(0)33 560-449
Sarajevo, Hamida Dizdara 1

2. Dostavljeni materijal je pripremljen u skladu sa Uredbom o postupku i načinu pripremanja, izrade i dostavljanja propisa ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj: 50/17- Drugi novi prečišćeni tekst i 2/18- Ispravka), te se isti može razmatrati na jednoj od narednih sjednica Vlade Kantona Sarajevo, uz napomenu da se predmetni materijal dopuni sa mišljenjem Ministarstva finansija Kantona Sarajevo, Ministarstva pravde i uprave Kantona Sarajevo po pitanju zaštite osnovnih ljudskih prava i sloboda, Pravobranilaštva Kantona Sarajevo vezano za odredbe člana 38. nacrtu Zakona koji regulišu pitanje imovine, kao i drugih nadležnih organa u skladu sa čl. 3. i 4. Uredbe o postupku i načinu pripremanja, izrade i dostavljanja propisa ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj: 50/17- Drugi novi prečišćeni tekst i 2/18- Ispravka).

Dostaviti:

1. Naslovu
2. Evidencija
3. Arhiva

KRE R

Almedina Luboćić, pravnik

Bosnia and Herzegovina
Federation of Bosnia and Herzegovina
CANTON SARAJEVO
Ministry of Finance

Broj: 08-03-11-23254/21 AZ
Sarajevo, 01.06.2021. godine

**MINISTARSTVO ZA NAUKU, VISOKO OBRAZOVANJE I MLADE
KANTONA SARAJEVO**

Predmet: Mišljenje na Nacrt zakona o visokom obrazovanju
Veza: Vaš dopis, broj: 27/03-11-20651-2/21 od 27.05.2021. godine

Vežano za Vaš zahtjev za mišljenje na Nacrt zakona o visokom obrazovanju, u skladu sa članom 8. Pravilnika o proceduri za izradu izjave o fiskalnoj procjeni zakona, drugih propisa i akata planiranja na budžet („Službene novine Federacije BiH“, br. 34/16 i 15/18), dajemo sljedeće mišljenje:

Ministarstvo za nauku, visoko obrazovanje i mlade je postupilo u skladu sa navedenim Pravilnikom i Ministarstvu finansija uz Nacrt zakona dostavilo na mišljenje popunjen i potpisan obrazac IFP-NE u kojem je data sljedeća izjava: „Prihvatanje, odnosno provođenje zakona neće rezultirati fiskalnim učinkom na Budžet Kantona Sarajevo za 2021. godinu.“, stoga Ministarstvo finansija sa aspekta fiskalnog učinka na Budžet, nema primjedbi ističući pri tome da je izjava o fiskalnoj odgovornosti data samo na Budžet Kantona Sarajevo za 2021.g.

Ministarstvo finansija na Nacrt zakona o visokom obrazovanju predlaže izmjene, i to:

- Redefinisati član 25. stav (3), jer konstatujemo da je Zakon o budžetima u FBiH definisao da vlastite prihode budžetskih korisnika čine prihodi koje korisnici budžeta ostvare obavljanjem osnovne djelatnosti i ostalih poslova korisnika budžeta na tržištu, a u članu 24. stav (1), definisano je da Vlada uredbom utvrđuje vlastite prihode, način i rokove raspodjele. Također, u skladu sa tim, u članu 105. Zakona o budžetima u FBiH definisano je „u slučaju da su odredbe drugih zakona i propisa u suprotnosti sa ovim zakonom, primjenjivaće se ovaj zakon.“.
- U članu 182. brisati stav (3) jer se ovim zakonom ne može stavljati van snage Uredba o izmjeni Uredbe o utvrđivanju vlastitih prihoda, načina i rokova raspodjele („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj 20/19)
- U članu 26. stav (4), riječi „sredstvima iz Budžeta Kantona Sarajevo sufinansiraju se“ zamijeniti sa riječima „Raspoloživim sredstvima iz Budžeta Kantona Sarajevo sufinansiraju se“.
- Član 27. stav (2) koji glasi: „Sredstva koja javna visokoškolska ustanova i članica univerziteta ostvari, izuzev prihoda iz člana 25. stav (2) alineje (a), (b) i (c) predstavljaju

vlastiti prihod javne visokoškolske ustanove i članice univerziteta, a uplaćuju se u skladu sa Pravilnikom o načinu uplate javnih prihoda budžeta i vanbudžetskih fondova na teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“, br. 35/13, 53/13, 63/13, 93/13, 103/13, 11/14, 19/14, 46/14, 60/14, 65/14, 105/14, 20/15, 44/15, 53/15, 73/15 i 96/15).“ potrebno je izmijeniti tako da glasi: „Sredstva koja javna visokoškolska ustanova i članica univerziteta ostvari, izuzev prihoda iz člana 25. stav (2) alineje (a), (b) i (c) (koji predstavljaju budžetski prihod izvora 10) predstavljaju vlastiti prihod javne visokoškolske ustanove i članice univerziteta, a uplaćuju se u skladu sa važećim pravilnikom o načinu uplate javnih prihoda budžeta i vanbudžetskih fondova na teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine i njegovim eventualnim izmjenama.“

- U članovima: 26. stav (5), 27. stav (2), 168. stav (1) i stav (4), 169. stav (1), potrebno je brisati brojeve Službenih novina jer se članovi trebaju vezati za važeći Zakon o budžetima u FBiH i važeći Zakon o trezoru u FBiH, kao i važeće podzakonske akte, koji su podložni eventualnim izmjenama u budućnosti.
- U članu 156. dodati novi stav koji glasi: „Budžetski nadzor nad budžetskim sredstvima vrši se u skladu sa odredbama važećeg Zakona o budžetima u FBiH i njegovim eventualnim izmjenama.“
- Član 163. stav (1) potrebno je izmijeniti tako da glasi: „Univerzitet i članice upisuju se u registar kod nadležnog suda u Sarajevu, registar ministarstva i Registar budžetskih korisnika Kantona Sarajevo.
- Član 169. stav (2) potrebno je izmijeniti tako da glasi: „Dodjela sredstava za rad Univerziteta iz Budžeta Kantona vrši se po osnovu kriterija koje na prijedlog ministarstva, a uz prethodno pribavljeni usaglašeni prijedlog Senata i Upravnog odbora utvrđuje Vlada.“

Ovo mišljenje je dato u skladu sa odredbama Nacrta zakona koji se obrađuje, usklađenosti tog zakona sa zakonima koji uređuju poslovanje preko Jedininstvenog računa trezora Kantona Sarajevo i podataka navedenih u Obrascu IFP-NE Izjave o fiskalnoj procjeni, čija tačnost je u isključivoj odgovornosti Predlagača, te ukoliko se naknadno utvrdi da navedene odredbe i podaci odstupaju od stvarno činjeničnog stanja, ovo mišljenje će se staviti van snage.

MINISTARSTVO

Dr. r. Čičić

Dostaviti:

1. Naslovu
2. MF – Sektor za budžet i fiskalni sistem
3. ala

Kolegij Ministarstva finansija Kantona Sarajevo:

Zejna Avdić, dipl. pravnik

Sanel Gazija, dipl. ecc.

Amina Moćević, mr. ecc.

Elvedina Ademović, dipl. ecc.

Kadira Korić-Halilović, mr. ecc.

web: <http://mf.ks.gov.ba>

e-mail: mf@mf.ks.gov.ba

Tel: + 387 (0) 33 565-005, Cent.+ 387 (0) 33 565-000

Fax: + 387 (0) 33 565-052 i 565-048

Sarajevo, Maršala Tita 62

Bosnia and Herzegovina
Federation of Bosnia and Herzegovina
CANTON SARAJEVO
Ministry of Justice and Administration

Broj: 03-04-02-23255/21
Sarajevo, 02.06.2021. godine

**MINISTARSTVO ZA NAUKU,
VISOKO OBRAZOVANJE, I MLADE**
gđa. Melika Husić-Mehmedović

**PREDMET: Nacrt Zakona o visokom obrazovanju, mišljenje -
VEZA: Vaš akt, broj: 27/03-02-20651-4/21 od 27.05.2021. godine**

Postupajući po Vašem aktu, broj i datum gornji, u skladu sa odredbama člana 7. Zakona o organizaciji i djelokrugu organa uprave i upravnih organizacija Kantona Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj 2/12-Prečišćeni tekst i br. 41/12, 8/15, 13/17, 50/20, 51/20-Ispravka i 14/21) i člana 4. stav 2. Uredbe o postupku i načinu pripremanja, izrade i dostavljanja propisa („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj 50/17-Drugi novi prečišćeni tekst). Ministarstvo pravde i uprave razmotrilo je nacrt ovog zakona i daje slijedeće

MIŠLJENJE

1. Član 13. Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda je propisao da svako čija su prava ili slobode narušena ima pravo na djelotvoran pravni lijek pred nacionalnim vlastima, čak i kada su povredu prava učinila lica u vršenju svoje službene dužnosti.
S tim u vezi, ovo ministarstvo cijeni, s ciljem otklanjanja bilo kakvih nejasnoća i smetnji za provedbu odredbi ovog zakona, da je potrebno u čl. 18, 41. stav (3), 47. stav (3) i 158. stav (4) dostavljenog nacrta Zakona propisati pravo na žalbu protiv odluke i rješenja koje donosi nadležni organ u prvom stepenu.
2. Također, u vezi člana 13. Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda, a sa ciljem ostvarivanja djelotvornog pravnog lijeka zainteresovanog lica, ovo ministarstvo cijeni da je potrebno u čl. 61. stav (3), 63. stav (11), 65. stav (6), 70. stav (5), 74. stav (7) i 126. stav (4) dostavljenog nacrta Zakona precizirati o kojoj se vrsti spora radi (upravni, parnični i sl), čime bi odredba nacrta Zakona bila jasna, nedvojebena i precizna. Ova obaveza proizilazi i iz člana 34. Pravila i postupaka za izradu zakona i drugih propisa u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj 71/14), a koji se primjenjuje u Kantonu Sarajevo pri izradi propisa, shodno odredbama Uredbe o postupku i načinu pripremanja, izrade i dostavljanja propisa.

3. Dalje, ovo ministarstvo zapaža da je u članu 3. pod tačkom xx) definisan pojam „Visoko obrazovanje“, a da je dalje u članu 4. dostavljenog nacrta Zakona ponovo definisano „Visoko obrazovanje“, ali na različit način, što može izazvati probleme u primjeni ovih odredbi, te sugerišmo da se ista otkloni i usaglasi sa odredbama Pravila i postupaka za izradu zakona i drugih propisa u Federaciji Bosne i Hercegovine koji propisuju dosljednu terminologiju.
- 4 U čl. 46. stav (2) i 47. stav (1) dostavljenog nacrta Zakona, navode se odredbe podzakonskog akta, a koji odredbama člana 182. stav (6) prestaje da važi danom stupanja na snagu zakona, čime odredbe čl. 46. i 47. neće biti provodive.

U ostatku teksta, Nacrt Zakona o visokom obrazovanju je propis kojim se ne povređuju prava zaštićena odredbama Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda, niti je u suprotnosti sa drugim pravnim aktima, kojima je utvrđena zaštita ljudskih prava i sloboda.

S poštovanjem,

Dostaviti:
1. Naslovu.
2. a/a.

PO OVLAŠTENJU MINISTRIČE
POMOĆNIK MINISTRIČE

GURUĆIĆ

web: <http://mpu.ks.gov.ba>
e-mail: mpu@mpu.ks.gov.ba
Tel: + 387 (0) 33 562-083,
Fax: + 387 (0) 33 562-241

Sarajevo, Reisa Džemaludina Čauševića 1

Udruženje
„Sindikat Univerziteta u Sarajevu“
Vilsonovo šetaliste 9
71000 Sarajevo
Bosna i Hercegovina

Telefon: ++ 387 33 729 860
Fax: ++ 387 33 653 055
Web strana: www.sunsa.ba
e-mail: sindikat@sunsa.ba i
sindikat_unsa@mef.unsa.ba

Broj: 249-06/21

Datum: 02.06.2021.

Kanton Sarajevo

Ministarstvo za nauku, visoko ovrazovanje i mlade KS

Reisa Džemaludina Čauševića 1

71000 Sarajevo

Predmet: Mišljenje Udruženja „Sindikat Univerziteta u Sarajevu“ u vezi Nacrta Zakona o visokom obrazovanju, veza dopis Ministarstva za nauku, visoko obrazovanje i mlade KS broj 27/03-02-20651/21 od 27.05.2021.

U vezi sa dostavljenim Nacrtom Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo obavještavamo vas o mišljenju Sindikata Univerziteta u Sarajevu, i to:

- Pitanje napredovanja akademskog osoblja direktno i na više načina tiče se upravo ulaganja u ljudski potencijal UNSA. Bilo kakva vrsta pritiska na akademsko osoblje je ne samo kontraproduktivna, nego je i pogubna, pošto u takvim okolnostima akademski radnici ne mogu ostvariti svoj potencijal. Vlada veliko nepovjerenje prema akademskim radnicima iz humanističkih i društvenih disciplina i umjetnosti, gdje ih se kroz jednodimenzionalni okvir pokušava „dovesti u red“. Opsjednutost razvojem međunarodnih akademskih odnosa na pogrešnim premisama kada su u pitanju ove grupacije je prosto neshvatljiva.
- Također, treba voditi računa o zastupljenosti pojedinih oblasti u međunarodnim citatnim bazama iz razloga što nije svaka naučna oblast zastupljena u istim. Međunarodne citatne baze u velikom broju slučajeva za humanističke nauke nisu relevantne ili su, prirodom stvari nedostižne, jer neke organizacione jedinice nisu ni pretplaćene na časopise koji se nalaze u citatnim bazama. Prije donošenja Zakona o visokom obrazovanju, potrebno je sistematski ispitati u kojoj mjeri pripadnici akademske zajednice razumiju šta podrazumijevaju referentne citatne naučne baze i koliko uopće poznaju proceduru objavljivanja radova u publikacijama koje su indeksirane u referentnim citatnim naučnim bazama podataka najvišeg međunarodnog ranga? Da li se mladi znanstvenici u okviru TRAIN programa uopće upoznaju sa referentnim citatnim naučnim bazama podataka i procedurom objavljivanja radova u publikacijama koje su indeksirane u takvim bazama? Mišljenja smo

Udruženje
„Sindikata Univerziteta u Sarajevu“
Vilsonovo šetalište 9
71000 Sarajevo
Bosna i Hercegovina

Telefon: ++ 387 33 729 860
Fax: ++ 387 33 653 055
Web stranica: www.sunsa.ba
e-mail: sindikata@sunsa.ba i
sindikata_unsa@mef.unsa.ba

da bi se prije postavljanja rigoroznih uslova i kriterija za izbor u akademska zvanja, mladi znanstvenici trebali educirati o prethodno navedenom. U suprotnom, rigorozni kriteriji bi mogli dovesti do pravne nesigurnosti i egzistencijalnih problema za mladi akademski kadar.

Također smatramo da objavljivanje na engleskom jeziku, kao i citiranost, ni u kojem slučaju ne može biti kriterij kvaliteta, posebno ne za humanističku grupaciju. Insistiranjem na objavljivanju radova na engleskom jeziku uništavaju se višedecenijski naponi velikih intelektualaca koji su radili na organizacionim jedinicama Univerziteta u Sarajevu, a koji su rezultirali našim časopisima, jako kvalitetnim, u kojima objavljuju i istraživači drugih zemalja, stavljaju se ne u drugi plan, nego potpuno obezvrjeđuju. Stoga smatramo da bi bilo potrebno odrediti listu časopisa iz Bosne i Hercegovine koji će se priznavati u postupku izbora (npr. časopisi koje određuje ANU BIH). Davanje prednosti svemu što podriva naš uspjeh je, svakako, destrukcija naše kulturne i društvene tradicije.

- Što se tiče pozicije mladih kolegica i kolega u nastavnom procesu na organizacionim jedinicama UNSA, mlade kolegice i kolege su, pored toga što su vrlo često preko norme angažirani u nastavi, isto tako dovedeni pod pritisak otplate kredita kojeg dižu za doktorske studije, za same disertacije (da, i oni se sami snalaze za literaturu, koliko god mogu uz pomoć mentora), itd. Svako malo su tokom akademskog razvitka izloženi stresu napredovanja, neizvjesne budućnosti -- ostanka na radnom mjestu, mogućnosti ispunjenja očekivanja, itd. Pitanje prosjeka asistenata je posebno pitanje, kao i konkurencija Zlatne značke.
- U vezi formiranja tijela koje će biti iznad Senata UNSA koje će odlučivati o pitanjima koja se apsolutno tiču kompetencija komisija za izbor i samog Senata, dovodi do narušavanja principa autonomije Univerziteta.

Nismo saglasni da predstavnici Udruženja poslodavaca i Privredne komore učestvuju u radu Vijeća za visoko obrazovanje i nauku KS. Navedeno prvenstveno iz razloga što nije jasno ko i prema kojem kriteriju bira članove Vijeća, što se primarno odnosi na predstavnike Udruženja poslodavaca i Privredne komore u sastavu Vijeća za visoko obrazovanje i nauku Kantona Sarajevo. Dodatno, potrebno je utvrditi da li predstavnici Udruženja poslodavaca i Privredne komore raspolazu adekvatnim znanjima da bi mogli, primjerice, utvrđivati „opće kriterije za vrednovanje kvalitativnih i kvantitativnih uslova za izbor u akademska zvanja“ ili da bi mogli utvrđivati „kriterije, kategorizaciju i vrednovanje naučnih radova objavljenih u priznatim publikacijama indeksiranim u referentnim citatnim naučnim bazama podataka najvišeg međunarodnog ranga i ostalim relevantnim naučnim bazama“?

- Iz predloženog Nacrta se stiče dojam da se ne želi samo zastrašiti akademsko osoblje određenih disciplina na UNSA, nego i postaviti pitanje njihove svrsishodnosti. Nastavnik u akademskom okruženju, bilo kojoj oblasti da pripada, dragocjen je za UNSA. Isto tako, nepravedno je porediti UNSA sa bilo kojim drugim univerzitetom u regiji (a pogotovo u svijetu). Ovaj Univerzitet je prošao period destrukcije i nakon toga period obnove koji, rekli

Udruženje
„Sindikata Univerziteta u Sarajevu“
Vilsonovo šetalište 9
71000 Sarajevo
Bosna i Hercegovina

Telefon: ++ 387 33 729 860
Fax: ++ 387 33 653 055
Web strana: www.sunsa.ba
e-mail: sindikata@sunsa.ba i
sindikata_unsa@mef.unsa.ba

- bi, još traje. Uz mnoge izuzetno uspješne korake, bilo je i dosta grešaka, ali one se uvijek mogu ispraviti i ispravljale su se. Ovo je, bojimo se, nešto sasvim drugo. Ovo je politički pritisak na članove akademske zajednice da se prilagode nemogućem. Da se ostvare na način kako se ostvaruju akademski radnici regionalnih univerziteta, a da se prethodno nije izvršila bilo kakva dugotrajna studija mogućnosti i osmislila strategija razvoja UNSA koja je održiva, i koja odražava realno stanje stvari u našem društvu. Kada su u pitanju humanističke nauke, dio društvenih nauka i umjetnosti, ni uslovi rada, ni uslovi napredovanja nisu isti. Dakle, stvaranje infrastrukture za postepeno poboljšanje kvaliteta (ali suštinsko poboljšanje kvaliteta) je dugotrajan proces. Potpuno ostvarenje sadašnje generacije i ne moraju doživjeti, ali je svaki pomak u tom slučaju apsolutno održiv i ide u prilog razvoju tradicije Univerziteta u Sarajevu koja će biti uvijek u skladu sa mogućnostima i realnim stanjem stvari u našem društvu.

U vezi više navedenog naglašavamo da Sindikat izražava predanost našeg članstva misiji Univerziteta u Sarajevu i visokog obrazovanja, kao i raspoloživost u realizaciji razvojnih ciljeva kako na individualnom, tako na organizacijskom i nivou zajednice. Obzirom na to, a imajući u vidu sadržaj Nacrta Zakona o visokom obrazovanju, kako u cjelini, tako i u pojedinim članovima, kao i činjenicu da je Zakon o visokom obrazovanju učestalo predmet izmjena, Sindikat UNSA odlučno insistira na adekvatnim prelaznim odredbama, na način kako je to i navedeno u članu 179. (i tri stava tog člana) dostavljenog Nacrta Zakona o visokom obrazovanju bez ikakvih njegovih daljnjih izmjena u procesu donošenja Zakona o visokom obrazovanju KS kao i isključivanju svih elemenata u Zakonu koji su diskriminatorni prema bilo kome, a posebno u dijelu koji se tiče uslova za napredovanje (npr. član 129., koji u stavu 4. isključuje mogućnost prijevremenog izbora u viša zvanja u slučaju supstituiranja uslova za napredovanje). Također, u vezi sa uslovima za napredovanje akademskog osoblja u viša zvanja, a imajući u vidu nedovoljno jasno definisanu ulogu Vijeća za visoko obrazovanje i nauku, mišljenje Sindikata Univerziteta u Sarajevu je da uloga ovog Vijeća može biti isključivo savjetodavna. Na ovaj način Sindikat želi da odbaci sve one elemente u budućem Zakonu o visokom obrazovanju KS koji nepotrebno otežavaju rad zaposlenih u visokom obrazovanju te stvaraju neizvjesnost i pravnu nesigurnost u načinu interpretacije bilo kojeg dijela Zakona, a posebno onih koji se tiču uslova za napredovanje akademskog osoblja.

Uslovi i kriteriji za izbor u akademska zvanja trebaju biti razumni i usklađeni sa obimom poslova koje obavljaju saradnici i nastavnici, jer primarni posao saradnika i nastavnika nije naučnoistraživačka djelatnost, već edukacija studenata.

Razumijevajući prirodu svih aktivnosti i procesa koji se odvijaju u okviru visokoškolskih institucija, naglašavamo potrebu postupnog i sistematičnog pristupa realizaciji razvojnih ciljeva, što podrazumijeva, na principu opšte ravnopravnosti bazirano, obezbjeđenje odgovarajućih uslova za razvoj i postizanje zacrtanih ciljeva, kroz :

Udruženje
„Sindikata Univerziteta u Sarajevu“
Vilsonovo šetaliste 9
71000 Sarajevo
Bosna i Hercegovina

Telefon: ++ 387 33 729 860
Fax: ++ 387 33 653 055
Web stranica: www.sunsa.ba
e-mail: sindikata@sunsa.ba i
sindikata_unsa@mef.unsa.ba

- Sistemski rješenja razvoja kadrova,
- Obezbjedenje potrebnih resursa (materijalnih i svih drugih poput bibliotečke građe i pristupa bazama podataka, a poštujući specifičnosti svih grupacija i naučnih oblasti)
- Uspostavljanje odgovarajućih procesa podrške ovim ciljevima.

Posebno skrećemo pažnju da je potrebno napustiti praksu da se razvojni procesi u okviru visokog obrazovanja prebacuju na teret nastavnog osoblja jer takva rješenja ne osiguravaju dugoročne, niti efekte koji će u fokusu imati interese šire zajednice i društva (niti to mogu).

Nadalje, važnost i značaj Vijeća organizacionih jedinica, kao tijela koja su najkompetentnija za naučna i nastavna pitanja svojih matičnih oblasti, se umanjuju ovim nacrtom zakona i oduzimaju im se neke važne nadležnosti koje su do sada imale kao autonomna tijela. Ovim prijedlogom nacrtu se stvara privid „lažne“ autonomije Univerziteta u Sarajevu (UNSA), a ustvari se guši i gubi autonomija organizacionih jedinica UNSA, dok se sa druge strane daju preširoke ovlasti, bez bilo kakvog vida odgovornosti, poslodavcu, odnosno rektoru integriranog UNSA. Osim toga, određeni integrativni procesi na UNSA su definirani tako da će značajno otežavati razvoj i poslovanje organizacionih jedinica UNSA, postavljanjem prevelikih administrativnih barijera i bespotrebnog oduzimanja određenih nadležnosti. Smatramo da su procesi integracije, koji su provedeni u susjednim državama, značajno bolji i efikasniji za razvoj Univerziteta i puno bliži onima u razvijenim Evropskim državama. Radno-pravni status i određena pitanja iz oblasti radnog prava radnika UNSA u ovom prijedlogu nisu jasno definirana i prepušteno je da se preciziraju Statutom ili nekim pravilnikom, što za radnike UNSA nije prihvatljivo. Radnici UNSA traže od Osnivača da jasno i nedvosmisleno sva pitanja iz radnih odnosa definiraju u samom zakonu, kako je to bila u njegovim ranijim verzijama.

Na kraju, pozivamo Ministarstvo, Vladu i javnost da razumije važnost pitanja o kojima se odlučuje donošenjem Zakona o visokom obrazovanju, kao i konsekvence koje nepažljivo formulisanje zakonskih odredbi može proizvesti po opšte dobro. Iz tog razloga smatramo neprikladnim da se ovako važan dokument kakav je Zakon o visokom obrazovanju donosi ishitreno, te sugerišemo da javna rasprava o prijedlogu Zakona o visokom obrazovanju traje najmanje 90 - 150 dana kako bi svi aspekti od značaja bili adekvatno analizirani i formulisani u skladu sa opštim dobrom i razvojnim ciljevima društva.

Istovremeno pozivamo Ministarstvo da nedvosmisleno stane u zaštitu digniteta i integriteta akademskog kadra i da reaguje na negativne napise koji se u javnosti pojavljuju o akademskoj zajednici, kao i da u svojim istupima uvaži i javno istakne značajan doprinos koji je do sada akademska zajednica dala svojim višedecenijskim djelovanjem u okviru visokog obrazovanja i naučno-istraživačkog rada.

Udruženje
„Sindikata Univerziteta u Sarajevu“
Vilsonova šetalište 9
71000 Sarajevo
Bosna i Hercegovina

Telefon: ++ 387 33 729 860
Fax: ++ 387 33 653 055
Web strana: www.sunsa.ba
e-mail: sindikata@sunsa.ba i
sindikata_unsa@mef.unsa.ba

Takoder, pozivamo cjelokupnu javnost da pomno prati i ocijeni argumente zainteresiranih strana u javnoj raspravi o novom zakonu, a da se suzdrži od neargumentovanih i malicioznih insinuacija.

S poštovanjem,

odbor Sindikata Univerziteta u Sarajevu

1227

Broj: M-69/21

Sarajevo, 03.06.2021. godine.

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
KANTON SARAJEVO
Ministarstvo za nauku, visoko obrazovanje i mlade

Stamp: - 3 - 06 - 2021
Stamp: Broj priloga
Handwritten: 271 02 20651-7

Veza Vaš broj: 27/03-02-20651-7/21 od 02.06.2021. godine

Aktom broj i datum veze, koji je zaprimljen u Pravobranilaštvu Kantona Sarajevo dana 03.06.2021.godine, zatražili ste, u skladu sa Uredbom o postupku i načinu pripremanja, izrade i dostavljanja propisa (Službene novine Kantona Sarajevo" broj:50/17 -Drugi prečišćen tekst i 2/18-Ispravka) mišljenje ovog organa na nacrt Zakona o visokom obrazovanju i to za odredbe člana 38. nacrta Zakona kojim se reguliše imovinska pitanja.

U skladu sa članom 3. stav 4. Uredbe o postupku i načinu pripremanja, izrade i dostavljanja propisa utvrđeno je da ukoliko se propisom regulišu imovinsko-pravna pitanja, nosilac izrade dužan je predhodno pribaviti mišljenje Pravobranilaštva Kantona, u skladu sa Zakonom o pravobranilaštvu, što je učinjeno dostavljanjem nacrta Zakona od strane nosioca izrade.

Proučavajući važeće zakonske propise, a u skladu sa svojim ovlaštenjima utvrđenim navedenom Uredbom i Zakonom a postupajući po Vašem zahtjevu za davanje pravnog mišljenja na odredbe člana 38. nacrta Zakona, kojima se reguliše imovinska pitanja ovo Pravobranilaštvo nema primjedbi ni sugestija na isti.

Za sve dodatne informacije ili konsultacije stojimo vam na raspolaganju.

**KOMENTARI NA NACRT ZAKONA O VISOKOM OBRAZOVANJU SA
OBRAZLOŽENJIMA KOMISIJE**

UNIVERZITET SARAJEVO SCHOOL OF SCIENCE AND TECHNOLOGY

I - Član 63. stav (1) treba dopuniti

Predlažemo da Upravni odbor imenuje rektora privatne visokoškolske ustanove uz saglasnost osnivača i prethodno pribavljeno mišljenje Senata. Senat kao organ koji odlučuje o akademskim pitanjima u ovom slučaju treba da daje preporuku, jer glasanje na Senatu može oboriti izbor kvalitetnog kandidata, a osnivač privatnog univerziteta ima interes da to bude najbolji neko za koga on i Upravni odbor smatraju da je kompetentan za obavljanje te funkcije.

KOMISIJA – Ne prihvata se, suprotno Okvirnom zakonu o visokom obrazovanju BiH i pravilima jedinstvenog uređenja visokog obrazovanja.

II - Član 63. stav (2) treba dopuniti

Predlažemo da za rektora privatnog univerziteta može biti izabran kandidat sa profesorskim zvanjem (redovni ili vanredni profesor) ali sa značajnim sposobnostima menadžerisanja i vođenja univerziteta.

KOMISIJA – Ne prihvata se, suprotno Okvirnom zakonu o visokom obrazovanju BiH i pravilima jedinstvenog uređenja visokog obrazovanja.

III - Član 70. stav (4) treba mijenjati ili dopuniti u smislu da se zadrži odredba iz člana 137. stav (2) aktuelnog Zakona („Službene novine, broj: 33/17,35/20,40/20).

Predlažemo da za dekane članica privatnog univerziteta mogu biti imenovani i docenti jer se pokazalo u praksi da su dobri menadžeri i upravitelji procesa na fakultetu/akademiji, te da nije nužno da samo vanredni i redovni profesori budu imenovani za dekane.

KOMISIJA – Ne prihvata se, na predloženi način Komisija nastoji podići kvalitet menadžmenta na visokoškolskim ustanovama.

IV - Član 137. stav (3) treba dopuniti

Predlažemo da stručnjak iz prakse može biti izabran u zvanje predavača; mlad stručnjak koji ima doktorat ali nije prošao asistenski period se bira u zvanje predavača, a tek kasnije u docenta.

KOMISIJA – Ne prihvata se, suprotno Okvirnom zakonu o visokom obrazovanju BiH.

KRNJIĆ MUHAMED, student V godine Građevinskog fakulteta

Općeniti prijedlozi:

- Odrediti najduže vrijeme (trajanje) ocjenjivanja parcijalnih ispita (limitirati na recimo 2 ili 3 sedmice) zbog par slučajeva dugog trajanja ispravke ispita (npr. predmet Betonske Konstrukcije na GF, te Inženjerska Geotehnika također na GF, gdje se desilo da se čeka i više od 4 sedmice na rezultate ispita od kojih ovisi izlazak na druge ispite i planiranje ostalih obaveza).
- Odrediti posljedice za nastavni kadar koji na studentskom ocjenjivanju (upitnik o evaluaciji profesora) ne bude zadovoljio određeni procenat (može se odrediti i anonimno glasanje ostalog nastavnog kadra vezano za odluku u kažnjavanju tog profesora, recimo da većina izgleda uslovno rečeno nepovjerenje tom profesoru nakon evaluacije),
- Odrediti MINIMUM pitanja u upitniku evaluacije profesora koja moraju biti jedinstvena za sve fakultete na univerzitetu na osnovu kojih će studenti ocjenjivati profesore,
 - Ispitivati rad i napredak izrade studentskog informativnog servisa USS i tražiti objašnjenje na šta se troši budžet. Odrediti komisiju da ispita zašto se u zadnjih 5-6 godina napravio iznimno mali i subjektivno zanemarljiv napredak na stranici koja izgleda ekstremno jednostavna a za napraviti, a u koju je uloženo preko pola miliona konvertibilnih maraka tokom mog studija. Možda ovdje ima posla i za inspekciju.
 - Odrediti (kao što to rade mnogi drugi univerziteti, npr Glasgow, Ankara) da studenti mogu pristupiti svojim ocjenama tek nakon što su evaluirali performans profesora (recimo kroz platformu ISSS), i napraviti izuzetak za hitne slučajeve (npr da se prilikom potražnje potvrde o ocjenama navede razlog hitnosti, u suprotnom treba da se ispuni anketa). Ili pronaći drugi način na koji će se studenti primorati da ispune svoju dužnost evaluacije profesora, koju treba definisati zakonom o visokoškolskom obrazovanju kao dužnost/obavezu studenata.
 - Odrediti PRAVOVREMENO termin za upitnik o evaluaciji, dakle NAKON većine završnih ispita, kako bi studenti mogli da ocijene i eventualne nepravilnosti prilikom samog ispita. Upitnik prije kraja semestra nije reprezentativan i kvalitetan, tako da je jako bitno kada se plasira.
 - Odrediti dodatne bodovi za zlatne i srebrne značke prilikom apliciranja na poslove u državne institucije.
- Zahtijevati od Službe za međunarodnu saradnju da zahtjeva Feedback o kvaliteti studija i kritikama/savjetima, od studenata koji dolaze na razmjenu. Formirati kraći upitnik u te svrhe, koji će se poslati studentima na početku njihovog semestra (pitati o eventualnim problemima oko registracije, impresijama i sl.), te upitnik o kvaliteti studija i eventualnim problemima i savjetima oko sistema/predavanja/ocjenjivanja nakon završenog semestra.

-Definisati da se prilikom PRVOG DANA studija moraju studenti upoznati sa radom asocijacije, način funkcionisanja iste, načinom predavanja i ispitivanja gradiva, funkcijom prodekana i dekana, te studenata prodekana i studenta prorektora, te prorektora i rektora. Također, objasniti studentima načine na koje mogu doći do svojih prava i kome da se žale u slučaju da su prava ugrožena: od nabrojanih iznad pa do kantonalne inspekcije. Upoznati studente sa značenjem mobinga, diskriminacije, omalovažavanja, i drugih vrsta zabranjenog ponašanja prema njima, te ponoviti kome mogu da se obrate u slučaju da dožive takve neugodnosti (koje su se desile u par navrata konkretno na građevinskom fakultetu).

-Dozvoliti i omogućiti formiranje prostora za molitvu (sa pratećim sadržajem, npr. umivanoikom) na svakom fakultetu.

-Odrediti tijelo koje će koordinirati sportske aktivnosti na nivou univerziteta, i koje će pozvati sve zainteresovane studente UNIVERZITETA da se priključe tome. Jedan od glavnih ciljeva zacrtati učestvovanje na UNIVERZIJADI (Universiad), te obezbijediti određeni budžet za promociju toga i podršku studenata (npr. za avionsku kartu i dio smještaja).

-Definisati statut studentskih asocijacija tako da bude jednak za sve fakultete. Također, definisati ga transparentno tako da se zna gdje se objavljuju odluke, ko ih objavljuje, da se zna budžet i na šta se troši, te da se zna glasanje pri odlukama odbora, i odrediti kako se izvršava naslijeđivanje administratorskih funkcija (npr. studentskih grupa na Fb, e-mail računa asocijacije, bankovnog računa, ključeva prostorija, i svega što se vodi na ime asocijacije i pripada asocijaciji a čiju funkciju vrše studenti koji su izabrani za određeni mandat).

-Pod hitno omogućiti upis studenata i ovjeravanje semestra i odabir predmeta, odnosno kurseva, obavljati isključivo online za sve fakultete na univerzitetu (ako ekonomski fakultet može, zašto građevinski ne može).

-Omogućiti kroz ISSS i/ili studentske službe da se sva uvjerenja izdaju i na engleskom jeziku. Jednokratno odvojiti budžet da bi se prevele potvrde, te nazivi predmeta, ukoliko je potrebno i nije moguće od vodioca fakulteta već dobiti te informacije na engleskom jeziku.

-Uvesti mogućnost izdavanja potvrde o PLANIRANOM (očekivanom) i teoretski mogućem najranijem periodu sticanja diplome i/ili polaganja ispita sa određene (trenutne) godine studija u koju je student upisan (primjera radi, student treće godine studija koji traje tri godine, bi teoretski mogao diplomirati do početka naredne školske godine ukoliko položi predmete iz date školske godine, te navesti i školsku godinu i očekivani datum završetka u tom slučaju). Jako bitna potvrda za mnoge postdiplomske studijske programe za koje je potreba rana aplikacija pri kojoj studenti ne mogu priložiti diplomu.

- Dozvoliti slušanje izbornih predmeta među različitim fakultetima u sklopu univerziteta u Sarajevu.

- Omogućiti da jedan profesor predaje isti predmet na jednoj lokaciji, za više fakulteta (npr. inženjerska matematika se može slušati na PMF-u za studente građevinarstva, geodezije, mašinstva i slično) kako bi se smanjili troškovi i okupiranost prostora, ukoliko se procjenom (koju će odrediti rektor/prorektor uz konsultaciju sa studentom prorektorom i studentima prodekanima odgovarajućih fakulteta) odluči da bi takva odluka bila moguća u pogledu organizacije prostora i vremena, te da bi pravila određenu uštedu.

- Odrediti oficijelnu skalu konverzije ocjena sa skale od 5 do 10 (na UNSA), na druge sisteme koji se koriste širom svijeta (npr Velika Britanija sa klasama 1st, 2nd i 3rd class - te Americki sistem sa GPA od 0 do 4).
- Definisati da se u slučaju sakupljanja potpisa peticijom od 1000 (hiljadu) studenata, bilo koji problem i tematika može prosljediti na senat univerziteta na razmatranje.
- Zahtijevati od svakog fakulteta da ponudi svršenicima prijavu u bazu podataka svršenika (alumni) gdje će nakon prve, treće, pete, i desete godine o završetku studija dobijati upitnik kojim će moći svoje sugestije/pohvale/kritike da navedu. Upitnik kreirati od strane profesora/studenata/svršenika i/ili ravnom raspravom (s njima ili bez njih).
- Uključiti u uslugu za cijenu koja se plaća za ISSS, printanje i izradu promo materijala UNSA koji se sastoji od olovke/tvrde kese/rokovnika/majice i slicno (razmotriti i pogledati šta drugi univerziteti širom svijeta nude - pitati studente na razmjeni recimo ako ne postoji dovoljan broj ideja). Time stvarati pozitivne misli i ljubav studenata prema univerzitetu i studiranju, te osjećaj ponosa i pripadnosti.
- Definisati da se prethodno zagantovana prava studenata (npr uvid u rad) odvijaju bez vremenskih konflikata sa drugim obavezama na fakultetu (npr u terminu drugog predavanja), kao što se desilo na medicinskom fakultetu.
- Studentima koji su išli na razmjenu, pri povratku sa razmjene slati upitnik u kojem će navoditi konkretna iskustva sa razmjene u vidu savjeta koji se mogu primjeniti na UNSA u svrhe poboljšanja studija. Na početku razmjene (prilikom odlaska) ih informisati o tome i tražiti da vode evidenciju, te navesti da će se ista tražiti prilikom povratka. Također, odrediti komisiju (recimo rektor, prorektor, i student prorektor) koji će uz službu za međunarodnu saradnju evaluirati odgovore iz upitnika, te raditi na kreiranju upitnika i nadziranju prakticanja slanja i ispunjavanja upitnika od strane studenata i ureda međunarodne saradnje. Možda i odrediti tijelo od svršenika UNSA koji su učestvovali na razmjenama, i koji žele pro bono (i nakon završetka studija) učestvovati u davanju savjeta vezanim za studentski standard, budući da su studirali u jako dobrim sistemima širom Evrope.
- Jako bitno, zadužiti rektora i/ili prorektora (i/ili odrediti komisiju, pro-bono, koja se između ostalog sačinjava i od studenta prorektora), koja će odrediti vremenske rokove za sve odluke koje treba da se implementiraju u sadašnjosti i budućnosti, te posljedice za osobe odgovorne za provođenje istih.
- Također, definisati da se na zahtjev studenta, DIPLOMA o stečenom zvanju MORA moći izdati i na engleskom jeziku.

Specifični prijedlozi za zakon, od kolege sa Pravnog fakulteta:

- Član 15., stav 2., dio „i sindikalnim organizacijama za vrijeme trajanja mandata“ prebaciti iza riječi „u državnim organima vlasti“, te prije riješi „politiškim strankama“ dodati „niti biti članovi političkih stranaka/subjekata za vrijeme kandidature za neku od navedenih funkcija i u toku mandata“ i stav završiti tačkom.
- Član 17. stav (1), dodati predstavnika/e studenata u Vijeće za visoko obrazovanje i nauku Kantona

Sarajevu. Isključivanje studenata iz ovog Vijeća koje bi trebalo voditi računa o napretku visokoškolskog obrazovanja nije u skladu sa principima trenutne vlasti u Kantonu Sarajevo, te je neophodno uključiti i predstavnika/e studenata koji su u centru svih procesa i kao subjekti i kao objekti, a ovakvim pristupom se o njihovom obrazovanju odlučuje apsolutno bez njih.

- Član 18. stav (6) izbaciti riječi „rukovodnih organa“ ostaviti i „članovi političkih stranaka“ što bi u potpunosti depolitiziralo ovo Vijeće. Isključujući samo članove rukovodnih organa političkih stranaka iz Vijeća bi omogućilo politiziranje ovog Vijeća, te ukoliko postojeća konstrukcija ostane u ovom Zakonu, upitne su intencije resornog ministarstva s ovim Vijećem.

KOMISIJA – Općeniti prijedlozi nisu razmatrani, potrebno je iste pretočiti u formu amandmana i dostaviti u fazi javne rasprave.

Specifični prijedlozi u ime studenata sa Pravnog fakulteta, također nisu razmatrani, jer se ne radi o predstavniku pomenutog fakulteta.

URED ZA PODRŠKU STUDENTIMA

U članu 3. (Definicije) definirati slijedeće pojmove: invaliditet, studenti s invaliditetom, inkluzivno obrazovanje, asistivna tehnologija, individualizacija u postupku realizacije nastavnog procesa (spominje se u članu 101.)

S obzirom da se članom 31. ovoga Zakona osobama s invaliditetom garantuju određena prava te se ista garantuju drugim pravnim aktima neophodno je definirati pojam studenti s invaliditetom da bi se izbjegle moguće manipulacije u vezi sa korištenjem Zakonom garantovanih prava. Pored toga, inkluzivnost, kao jedan od temelja obrazovanja, neophodno je definirati u Zakonu kako bi svi drugi relevantni dokumenti (strategije, podzakonski akti...) u narednom periodu sadržavale istu percepciju i opredjeljenost ka temeljnim procesima.

Član 13.

Član 13. (Pristup visokom obrazovanju) se odnosi na pristup obrazovanju. Naglašeno je da pristup ne može biti ograničen direktno ili indirektno na osnovu **fizičkog i drugog nedostatka (promijeniti ove izraze u: invaliditeta)**, dok član 31. u stavu 4. tačka b, osporava prethodno navedeni član jer navodi da lice ima pravo upisati se na javnu ustanovu pod uslovom da je sposobno obavljati praktične zadatke u nastavi. Potpuno identično odnosi se i na član 101. (Studenti sa posebnim statusom) stav 2, tačka b. Želimo naglasiti da je cijeli stav 2 ovog člana jednak stavu 4, člana 31. i ne odgovara prirodi člana 101. **Stoga, potrebno je: biti terminološki ujednačen i korektan, te brisati stav 2 u članu 101.**

KOMISIJA – Prihvaćen prijedlog, usaglašena terminologija.

Član 24.

Član 24. (Poticanje razvoja visokog obrazovanja) izostavlja proces inkluzije. Stavom 1 definirano je da se iz budžeta Kantona Sarajevo i drugih izvora osiguravaju sredstva za poticaje različitih segmenata akademskog djelovanja, koja su i taksativno navedena ali je izostavljena inkluzija kao razvojni oblik visokog obrazovanja što je suprotno evropskim praksama u oblasti visokog obrazovanja. **Stoga, potrebno je: dodati u članu 24.**

inkluzivnost kao neizostavan element visokog obrazovanja.

KOMISIJA – Djelimično prihvaćen, regulisano članom 26. stav (4).

Član 31.

Član 31. stav 3 kroz kategorizaciju roditelja u odnosu na njihov status tokom rata u Bosni i Hercegovini uvodi u pravo studente/djecu ovih kategorija bez obzira na socioekonomski status porodica iz kojih dolaze. Praksa zemalja u regionu jeste da se ova pitanja rješavaju odlukama vlada, a ne zakonom. U stavu 4 istog člana koristi se termin „LICE S INVALIDITETOM“.

Stav 4 istog člana treba promijeniti na način da se oslobađanje od plaćanja školarina garantira za sve osobe s utvrđenim 60% i više invaliditetom te da se diskriminacije po pitanju obavljanja praktičnih zadataka u nastavi odbace ili se uvede institut asistenta u nastavi ili personalnog asistenta za osobe s invaliditetom. Npr: Student ima pravo na ličnog asistenta ili personalnog asistenta i/ili vršnjačku podršku u pojedinim oblicima nastave (npr. laboratorijska nastava - rukovanje hemikalijama iiii e- uređajima). U istom članu predlažemo da se doda novi stav koji bi glasio: „prijemni ispit iz stava 4 ovoga člana visokoškolska ustanova dužna je prilagoditi osobama s invaliditetom u skladu sa pravomna razumnu prilagodbu“.

KOMISIJA – Djelimično prihvaćen, regulisano članom 101.

Član 97.

Član 97. (Ispiti) stav 8 koristi pravno neprihvatljiv pojam: razuman rok. Neophodno je biti precizniji u određivanju roka kako studenti ne bi bili u neizvjesnosti pri čekanju rezultata ispita, ali i omogućiti nastavnom osoblju da ima dovoljno vremena za pregledanje pisanih radova i objavu rezultata.

KOMISIJA – Prihvaćen prijedlog, dodaje se: „a najkasnije 5 dana prije narednog ispitnog roka.“

Član 101.

Član 101. stav 1, predviđa individualizaciju u postupku realizacije nastavnog procesa, odnosno prisustvovanje nastavi, pauziranje studijskog procesa, učestvovanje u izvođenju pojedinih nastavnih sadržaja, kao i na vrednovanjima postignuća studenta . Ovaj stav je potrebno precizirati na način da se detaljnije odredi sama prilagodba/individualizacija nastavnih i ispitnih aktivnosti: **studenti s invaliditetom imaju pravo na prilagodbe nastavnoga procesa i načina provjere postignutih kompetencija (ishoda učenja).** „Student s invaliditetom ima pravo na individualizaciju u postupku provjere znanja

(usmeno, pismeno, da koristi asistivnu tehnologiju, po potrebi računar i slično) ako Ured za podršku studentima ocijeni da je zahtjev studenta osnovan. Zahtjev za individualizaciju u postupcima provjere znanja visokoškolskoj ustanovi/organizacionoj jedinici prosljeđuje Ured za podršku studentima." Pravo na individualizaciju u postupku realizacije nastavnog procesa praktičnih aktivnosti uključuje: prisustvo nastavi, sudjelovanje u izvođenju pojedinih nastavnih sadržaja, zamjenske nastavne i ispitne obaveza, dodatne konsultacije, način i dinamiku provjere znanja, primjenu asistivne tehnologije.

Osigurati sistemsko provođenje individualizacije načina provjere kompetencija na organizacionoj jedinici (osiguravanjem produženog vremena rješavanja pismenih zadataka, provođenje usmenih umjesto pismenih provjera znanja i suprotno, uvećani tisak i slično), u zavisnosti od vrste invaliditeta, a u saradnji sa univerzitetskim uredom za podršku studentima. Organizacione jedinice, posredstvom univerzitetskog ureda za podršku studentima, osiguravaju Preporuke za individualizirano prilagođen način praćenja nastave i polaganja ispita. Dokumentaciju kao dokaz o postojanju potrebe za prilagodbama student s invaliditetom dostavlja univerzitetskom uredu za podršku studentima, koji nakon toga Preporuku u pisanoj formi šalje studentu i prodekanu za nastavu i studentska pitanja organizacione jedinice. Student preporuku aktivira prema potrebi, obraćajući se svakom pojedinom nastavniku, a u dogovoru s prodekanom za nastavu i predstavnikom univerzitetskog ureda za podršku studentima.

Obavezno je pravovremeno informiranje nastavnika o upisu studenta s invaliditetom na studij kako bi se na vrijeme mogli pripremiti za realizaciju prilagodbi u nastavnim i ispitnim aktivnostima.

KOMISIJA – Pribvaćen prijedlog, u stavu (2) dopunjuje se tačka a) „položilo prijemni ispit, prilagođen osobama s invaliditetom u skladu sa pravom na razumnu prilagodbu“ te se dodaje stav (3).

Član 108.

Osnivanje Ureda za podršku studentima: Član 108. (Prava studenata) dodati novi stav koji bi glasilo: Univerzitet je obavezan osnovati Ured za podršku studentima, čiji opseg djelatnosti uređuju podzakonski akti kao što su statuti i pravilnici.

KOMISIJA – Pribvaćen prijedlog, dodaje se u stavu (1) „međunarodnim konvencijama“, u istom stavu se dodaje tačka d) te se dodaje i stav (3).

Član 128.

Član 128. (Prava i obaveze u vezi sa izborom u zvanje) u stavu 1, akademsko osoblje u slučaju dani je izabrano u isto ili više zvanje stavlja u povlašten položaj u odnosu na sve druge osobe koje traže zaposlenje jer se ovim članom predviđa zaključivanje ugovora bez provedene konkursne procedure. Ovakva praksa je u suprotnosti sa Zakonom o radu, te je navedeni član u kontradiktornosti sa članom 133. koji naglašava da se radni odnos na javnoj visokoškolskoj ustanovi zasniva putem javnog konkursa, odnosno javnog oglasa.

KOMISIJA – Nije razmatran komentar, s obzirom da isti nije u formi amandamana, odnosno nije ponuđen novi prijedlog.

INTERNACIONALNI UNIVERZITET U SARAJEVU

Član 3. tačka n) (Definicije)

„Institut/centar/zavod pri članici univerziteta predstavlja podorganizacionu Jedinicu koja se osniva po istoj proceduri kao i odsjek, odnosno katedra, a čij" a se djelatnost, principi i cijevi rada preciznij" e uređuju statutom visokoškolske ustanove;“

Komentar: Sugeriramo da se osnivanje „centara“ zadrži „slobodno“ kao što je to već slučaj u važećem Zakonu. Edie status i osnivanje centara nije provodeno kod Ministarstva. Naimie, centri kao šire-strukturalne orRanizacione forme, u praksi se osnivalu i bez da su nužno vezana negosredno za naučno-nastavni proces, ier svoju aktivnost i u unutrašnjoj sistematizaciji rada mogu urediti na različitim temeljima, oravnim osnovama i neovisnoj djelatnosti (interne službe, centri za cjeloživotno učenje, udruženia...).

Stoga, smatramo da bi se osnivanjem centara Ministarstvo „zatrvalo“ zahtjevima za osnivanjem/zatvaranjem svakojakih centara „na dnevnoj bazi“, a koji se često kod ustrojavaju kao interne administrativne službe (u okviru unutrašnje sistematizacije) ili jedinice koje posredno knordiniraju istraživačko-izdavačku djelatnost, ili ne i nužno za svrhu osnivanja zasebnog pravnog lica (kao takvog) kod nadležnog suda.

KOMISIJA – Prikvaćen prijedlog.

Član 42.

(Mišljenje Vijeća za visoko obrazovanje i nauku Kantona Sarajevo) u vezi sam članom 50. (Osnivanje članice/odsjecka)

Komentar: Smatramo kako bi utvrđenje obaveznog pribavljanja mišljenia Vijeća (u postupku osnivanja nove članice/odsjecka) i prava formiranja ekspertne Komisije (Do disoziciji Vijeća), odnosno posljedičnog donošenja rješenja o odbliianu zahtieva za osnivanje nove članice/odsjecka (bez prava preispitivanja od Ministarstva) — PREDSTAVLJALO ozbiljan IZAZOV od potencijalnog narušavanja principa samouprave i razvoja postupanja i balansiranja budućih interesa privatnih visokoškolskih ustanova u KS.

SUGERIRAMO - NEUSLOVLJAVANJE IZNOŠENJA NEGATIVNOG RJEŠENJA ex lege (od strane Ministra) nakon eventualnog negativnog mišljenja Vijeća, posebno ako se ima u vidu da eksperna komisija nije zakonom izbalansirana kao obavezan mehanizam (korektiv) na dispoziciji Ministarstva, već na dispuziciji Vijeća.

Sugeriramo i veću izbalansiranost broj ukupnih predstavnika UNSA i privatnih visokoškolskih ustanova u sastavu Vijeća.

(Op.a.) U kontekstu modela odlučivanja konsenzusom/dvotrećinom većinom; UNSA ne može NAMETNUTI, ali može ZAUSTAVITI bilo koje rješenje ne odgovara, slično političkim rješenjima u BiH koja svi smatramo nefunkcionalnim i ograničavajućim za razvoj društva). Da ne bude zabune, članovi Vijeća su DELEGIRANI i u pravilu trebaju da slijede upute tijela (institucije) koja ih je delegirala — ier ih to tijelo može opozvati.

KOMISIJA – Odbačen prijedlog.

Član 47. (stav 2.)

(Provjera ispunjavanja uslova rada visokoškolske ustanove upisane u Registar)

Komentar: Prekratak rok za otklanjanje nedostatka (30 dana), a Posebno u slučaju da je je potrebno provesti nova imenovanja i sl. Sugeriramo duži rok (60 ili 90 dana).

KOMISIJA – Prihvaćen prijedlog, izmjena u stavu (2), 60 dana.

Član 58. (stav 11.) (Upravni odbor)

Komentar: Opterećujuća prepreka koja nepotrebno otežava postupke administriranja kod pribavljanja prijave boravka članovima UO.

KOMISIJA – Odbačen prijedlog. Neophodno je da u Upravnom odboru budu lica koja poznaju prilike u Bosni i Hercegovini, a s druge strane, potrebno je ujednačiti standarde na visokoškolskim ustanovama.

Član 128. (stav 1.) (Prava i obaveze u vezi sa izborom u zvanje)

Komentar: Zadržati postojeću odredbu koja daje mogućnost i ne nameće obavezu!

Nije rješenje da privatni univerziteti ni na koji način snose teret pitanja eventualne nezaposlenosti nakon isteka ugovora o radu (nakon urednog protoka zakonom ugovorenog vremena)!

Svaka odredba koja odlaže moment prestanka radnog odnosa (*ex lege*) nakon isteka zakonski određenog perioda imenovanja (nepostojanja dalje akademske potrebe) - nepotreban je administracijski i procesni teret koje može voditi do opasnosti od sudskog dokazivanja i potencijalnih radnih sporova.

Ovo može imati smisla samo kod javnih ustanova ukoliko imaju kronično neupražnjene pozicije.

Kod privatnih ustanova, takve pozicije ne postoje, jer se bave optimizacijom radnih mjesta po dnevnoj osnovi!

KOMISIJA – Prihvaćen prijedlog, u stavu (1), dodaje se „javna“.

Član 63. stav (2) (Izbor rektora i direktora visoke škole)

Komentar: Obavezan prethodni radni odnos na ustanovi na kojoj se kandidat prijavljuje za rektora - OPTEREĆAVAJUĆI JE I VRAĆANJE UNATRAG U ODNOSU NA IZDEJSTVOVANA RJEŠENJA U VAŽEĆEM ZAKONU!

Ukoliko se zna da bi za ostvarenje pred-uslova (radnog odnosa), rektor -nedržavljanin BiH, u redovnom toku stvari, morao biti najprije imenovan u akademsko zvanje, pa potom pribavljena (za njega) radna i borvišna dozvola, to bi u slučaju privatnih visokoškolskih ustanova (u predmetnim slučajevima), oduljilo i neoptrebno otežavalo postupak imenovanja rektora (u sljedstvenoj proceduri) za dodatnih 3-6 mjeseci.

U pripremi zakona iz 2017., traženo je rješenje prema kojem se za rektora može prijaviti i redovni profesor koji u momentu aplikacije nije nužno u random odnosu na univerzitetu, ali koji koji zaključuje ugovor o radu (nakon što biva imenovan).

Ovo nužno ne podrazumijeva da isti mora ostati u radnom odnosu nakon isteka imenovanja.

Predlažemo brisanje dijela rečenice u stavu (2) ovog člana, kako slijedi:

“koji je u radnom odnosu sa punim radnim vremenom na tom univerzitetu”,

ili (alternativno) vraćanje da se ovaj stav odnosi samo na javni univerzitet.

KOMISIJA – Odbačen prijedlog radi ujednačavanja kriterija na svim visokoškolskim ustanovama.

Član 64. (Prestanak mandata rektora i direktora visokoškolske ustanove)

Komentar: Izbacivanje mogućnosti direktnog nadzora na radom rektora od strane osnivača/UO erivatne visokoškolske ustanove ponovno je - VRAĆANJE JE UNATRAG - U ODNOSU NA IZDEJSTVOVANA RJEŠENJA U VAŽEĆEM ZAKONU!

Novi zakon svakako treba zadržati pravni osnov koji omogućava osnivaču/UO privatne visokoškolske ustanove mogućnost efikasnog postupanja kod evidentiranog nezadovoljstva radom rektora (u definiranim situacijama), kako sa načela efikasnog upravljanja (u ustanovama sa istaknutim privatnim karakterom), tako i sa načela finansijske samoodrživosti.

Kako zakon u članu 66. Prednacrtu uzgred "samo prepoznaje" da rektor u stanovitom finansijskom smislu odgovora UO, (a u pogledu akademskih pitanja Senatu), to je nedopustivo da u slučaju POSLOVNO-FINANSIJSKE NEODGOVORNOSTI - Osnivač/UO "čeka" (na postupanje akademske zajednice/senata) - u situaciji kada su ispunjeni uslovi za direktno razrješenje!

SUGESTIJA: Da se zadrži mogućnost direktnog uticaja na rad menadžmenta (Rektor i dekani) kod privatnog univerziteta od strane osnivača/UO, na način:

DODATI STAV (7) u članu 64. kako slijedi: "(7) *Od primjene odredba (2), (3) i (4) ovog člana može se izuzeti postupanje u posebno propisanim okolnostima koje vodi do utvrđivanja neposredne odgovornosti rektora prema Upravnom odboru, a koji razlozi i postupak se preciznije uređuju Statutom.*"

KOMISIJA – Odbačen prijedlog, pitanje rješeno u stavu (6) gdje je data mogućnost da se to uredi statutom visokoškolske ustanove.

Član 68. stav (4)(Vijeće članice)

Komentar: U stavu (4) opterećujući standard koji iznova nameće nepotrebne funkcije na privatnim visokoškolskim ustanovama (po uzoru na javni univerzitet)!

Studenti se udružuju i imenuju svoje predstavnike, u skladu sa Zakonom o studentskom udruživanju i Statutu visokoškolske ustanove!

Predlažemo da se isključivo statutima preciziraju kategorije i obim učešća studenata u vijećima (pošto broj studenata po ciklusima drastično oscilira iz godine u godinu), a nipošto ne nametati novi opterećujući standard tzv. "studenta prodekana".

KOMISIJA – Odbačen prijedlog, izjednačavanje studenata i prodekana.

Član 69. stav (1) tačka h) (Nadležnosti vijeća članice)

h) bira rukovodioce podorganizacione jedinice/centara/laboboratorija na prijedlog dekana/direktora, a po prijedlogu većine članova podorganizacione jedinice/centra/laboratorije,

Komentar: Nadležnosti nad biranjem rukovodilaca podorg.jedinica/centara i laboratorija trebaju ostati u organizaciono-poslovnoj politici svakog univerziteta, kao što je to dominantna praksa u svijetu.

Pored naučnih referenci koje trebaju zadovoljiti takvi izvršioци, privatni univerziteti svakako da primarno usmjeravaju svoj fokus na efikasnost i menadžerske kvalitete takvih izvršilaca, te ne prihvataju standard kolektivnog imenovanja iz "vizure" akademskih tijela.

Funkcije rukovodilaca trebaju biti u sferi primarno poslovne djelatnosti i neposrednog uticaja na njihov rad od osnivača/UO!

KOMISIJA – Odbačen prijedlog, izjednačavanje kriterija i standarada na svim visokoškolskim ustanovama.

Član 70. (Dekan)

Komentar: Izbacivanje mogućnosti direktnog nadzora na radom dekana od strane osnivača privatne visokoškolske ustanove je ponovno - **VRAĆANJE JE UNATRAG U ODNOSU NA IZDEJSTVOVANA RJEŠENJA U VAŽEĆEM ZAKONU!**

Sugestija — U članu 70, u stav (2) dodati riječi "pod uslovima", kako slijedi:

"(2) Dekana imenuje i razriješava rektor. na prijedlog vijeća članice univerziteta, pod uslovima i proceduri utvrđenoj ovim zakonom i statutom univerziteta."

KOMISIJA – Odbačen prijedlog, izjednačavanje kriterija i standarada na svim visokoškolskim ustanovama.

Član 74. (Prestanak mandata dekana i direktora)

Komentar: Izbacivanje mogućnosti direktnog nadzora na radom dekana od strane UO i rektora privatne visokoškolske ustanove je ponovno - **VRAĆANJE JE UNATRAG U ODNOSU NA IZDEJSTVOVANA RJEŠENJA U VAŽEĆEM ZAKONU!**

DODATI novi STAV (10) u članu 74. kako slijedi:

"(10) Od primjene odredba (2), (3) i (4) ovog člana može se izuzeti postupanje u posebno propisanim okolnostima koje vodi do utvrđivanja neposredne odgovornosti rektora prema Upravnom odboru, a koji razlozi i postupak se preciznije uređuju Statutom."

KOMISIJA – Odbačen prijedlog, izjednačavanje kriterija i standarada na svim visokoškolskim ustanovama.

Član 77. (Poništavanje i oglašavanje diplome nevažećom)

Komentar: Oglašavanje diplome nevažećom vrši se i u slučaju gubitke iste. Potrebno je uvrstiti i taj slučaj u stav (1).

KOMISIJA – Odbačen prijedlog, postupanje u slučaju gubitka javne isprave propisan je zakonom kojim se reguliše oblast izdavanja i važenja javnih isprava.

Član 122. Stav (3) (Konkurs za izbor u akademsko zvanje)

Komentar: Dinamički plan mora obuhvatati i postojeće i novo akademsko osoblje. Vijeća članice i Senat ne mogu "preko" dinamičkog plana donositi odluke o raspisivanju konkursa za novo akademsko osoblje.

Sugestija: Precizirati stav (3) kako slijedi:

"(3) Proceduru za izbor novog člana akademskog osoblja, uz prethodno pribavljenu saglasnost senata i u skladu sa dinamičkim planom, pokreće članica visokoškolske ustanove u skladu sa nastavnim potrebama."

KOMISIJA – Odbačen prijedlog, dovoljno jasan i precizan član 122.

Član 95. stav (3) (Završni rad)

Komentar: Detaljna pravila studiranja ne trebaju biti u Statutu, već u pravilima studija.

KOMISIJA – Prihvaćen prijedlog, u stavu (2) umjesto „pravila studiranja“, treba da stoji „statut“, a u stavu (3), umjesto „statut“, treba da stoji: „pravila studiranja“.

Član 96. stav (1) (Organizacija studijske godine)

Komentar: Početak akademske godine treba da ureduju visokoškolske ustanove autonomno, kako je propisano i važećim Zakonom. Ovo mnogo znači, imajući u vidu dolazak studenata iz različitih zemalja gdje rokovi trebaju biti “relaksirani”, onako kako najbolje odgovara visokoškolskoj ustanovi u datoj godini.

KOMISIJA – Odbačen prijedlog, u ovom članu se govori o početku akademske, a ne nastavne godine.

Član 100. (Prelazak u narednu studijsku godinu)

Komentar: Apsolventski staž se do sada nije primjenjivao na privatnim visokoškolskim ustanovama, jer posredno utiče na prihode i finansijsku samoodrživost, a praksa pokazuje da studenti uspješne diplomiraju bez "prekida" obaveza prema studiju. Na privatnim visokoškolskim ustanovama, student prijavljuje i obnavlja semestre sve dok ne ispuni uslov za diplomiranje.

Rješenje: *Protegnuti pravo "apsolventskog staža" i na privatne visokoškolske ustanove - uz puno pravo na naplatu školarine,*

ili

Zadržati postojeće rješenje.

KOMISIJA – Prihvaćen prijedlog, u stavu (5) dodaje se „a što se preciznije uređuje statutom“.

Član 119. stav (3) Stručni saradnik na visokoškolskoj ustanovi

Komentar: U skladu sa međunarodnom praksom, doktoranti i postdoktoranti mogu sudjelovati u nastavnom procesau (kao eksperiti u praksi) i realizirati dio nastave/vježbe. Sugeriramo da se omogući precizno uređenje ova pitanja u statutima, kao i što je to slučaj kod stručnih saradnika (u stavu 2.).

KOMISIJA – Prihvaćen prijedlog, dodaju se doktoranti i postdoktoranti.

Član 120. stav (1) (Vrednovanje prilikom izbora u isto ili više zvanje)

Komentar: Potrebno precizirati i razriješiti vječitu dilemu: Da li se "posljednji izbor u zvanje" odnosi na izbor u zvanje koje je vremenski posljednje na visokoškolskoj ustanovi ili se odnosi na izbor u određeno zvanje?

Konkretno (u primjeru): da li se članu akademskog osoblja koji je izabran u zvanje docenta u ponovljenom izboru, objavljeni radovi, knjige, projekti i dr, za izbor u zvanje vanrednog profesora, uzimaju u obzir od vremena prvog izbora u zvanje docenta na visokoškolskoj

ustanovi ili od ponovljenog izbora.

KOMISIJA – Prihvaćen prijedlog, u stavu (1) precizirano „od posljednjeg izbora u zvanje“.

Član 133. stav (3) (Zasnivanje radnog odnosa na visokoškolskoj ustanovi)

Komentar: Izuzeće u stavu (3) neprecizno i nejasno definisano!

Da li navedeno izuzeće podrazumijeva alternativno tri različite kategorije lica sazvanjima ili samo dvije? (Precizirati odredbu!)

Sugeriramo da se dozvole i imenovanja akademskim radnicima i bez obaveze zasnivanja radnog odnosa (kroz dinamički plan). Ova rješenja su već u praksi u BiH.

KOMISIJA – ovo je već riješeno članom o angažmanu.

FILOZOFSKI FAKULTET

Član 11. stav 2.

Iza riječi rektora univerziteta dodati: *dekana*.

Član 11. stav 4.

Iza riječi rektora univerziteta dodati: *dekana*.

KOMISIJA – Prijedlog odbačen, na ovaj način bi se izgubio smisao integracije.

Član 14.

Dodati alineju d): *diskriminirati stručno-administrativno, tehničko i ostalo osoblje koje obavlja poslove na visokoškolskoj ustanovi.*

KOMISIJA – Prijedlog prihvaćen, u stavu (1) dodaje se tačka d).

Član 32. stav (7)

Dodati iza riječi obrazovanja: po prijedlogu organizacionih jedinica.

KOMISIJA – Prijedlog odbačen, integracija.

Član 37. stav (1)

Dodati iza riječi programe: , na univerzitetu/organizacionim jedinicama.

KOMISIJA – Prijedlog odbačen, integracija.

Član 50.

Dodati iza riječi članice/odsjeka: katedre.

KOMISIJA – Prijedlog odbačen, katedra je administrativno tijelo, a odsijek nastavno.

Član 90.

Iza stava (5) dodati novi stav (6):

Visokoškolska ustanova će svojim aktom odrediti kriterije koji moraju ispunjavati privredni subjekti kako bi bili partner u odvijanju dualnog studija.

Razriješiti pitanja okončanja studija po kome je student započeo isti.

KOMISIJA – Prijedlog odbačen, nije operativno.

Član 113.

Uslovi za izbor u akademska zvanja treba da ostanu na način kako ih je definirao Okvirni Zakon o visokom obrazovanju, odnosno, važeći Zakon o visokom obrazovanju, iz razloga što Prednaost Zakona tretira baze podataka kao kriterij izvrsnosti, što je apsolutno netačno. Baze podataka i citatnost su samo bibliotečka evidencija i nisu zasnovane na izvrsnosti. Posebno se ne mogu koristiti za društvene, humanističke znanosti o čemu je Fakultet već nekoliko puta obavještavao Univerzitet i Ministarstvo. Humanističke i društvene zanosti u pravilu nemaju veliki broj zainteresiranih ali predstavljaju fundament znanstavenog mišljenja uopće. Sa aspekta društava i države to je pogubno, jer se time uništava društvena misao i kritičko stajalište. Zato baze podataka i citatnost ne smiju biti odrednica zakonskog napredovanja, ali mogu biti pomoćni kriterij. Često mijenjanje uslova za izbor stvara pravnu nesigurnost lica koja rade u nastavnonaučnom procesu, pa kako Zakon tretira minimalne uslove svi ostali pomoćni kriteriji ili dodatni kriteriji mogu biti definirani u Statutu Univerziteta na osnovu prijedloga grupacija nauka.

KOMISIJA – Prijedlog odbačen, drugim članovima riječeno, a predviđeni i izuzeci.

Član 117. stav 3 alineja d) i e)

Na kraju dodati: po prijedlogu Senata Univerziteta i mišljenja grupacija nauka.

KOMISIJA – Prijedlog odbačen, nemaju svi grupacije nauka.

Član 144.

Dodati stav (S): Generalni sekretar i sekretar članice obavezni su izdati stručno mišljenje u pisanoj formi prilikom donošenja akta nadležnih tijela visokoškolskih ustanova.

KOMISIJA – Prijedlog odbačen, ne mogu se ovo poslovi povjeriti sekretarima.

Član 147. stav (3):

Umjesto riječi svake kalendarske godine staviti u vremenskim ciklusima koje odrediti Statut Univerziteta u Sarajevu.

KOMISIJA – Prijedlog odbačen.

BENJAMIN FETIĆ

Komentar 1

Omogućiti da se na konkurse akademskog osoblja prijavljuju i strani državljani. Cijeli naučni svijet Zapada je zasnovan na protoku ljudi s kojima dolaze i nove ideje. Ovo naravno treba postepeno uvoditi, ali jednom će sigurno doći na red onog trenutku kada budemo ozbiljan kandidat za članstvo u EU.

Zbog toga predlažemo dopunu člana 119. sa stavkom (4):

(4) Za stručnog saradnika, doktoranta, i postdoktoranta iz prethodnog stava mogu biti angažovani istrani državljani.

Komentar 2

Na konkursima treba ostaviti mogućnost da se jasno precizira opis posla koji se očekuje od kandidata da obavlja. Besmisleno je primiti osobu na određenu poziciju i pustiti je da sama

odlučuje kakvim istraživanjem će se baviti. Mora postojati određena strategija zašto se određena osoba prima na upražnjenu poziciju. Ovo treba uraditi po uzoru na konkurse u Evropi. Da li ta osoba koja se prima na poziciju npr. docenta ima slobodu da se bavi istraživanjem po slobodnoj procjeni ili postaje dio većeg tima? Nauka je timski rad i tako je treba posmatrati. Primanje ljudi na pozicije mora biti dio dugoročne strategije i vizije razvoja fakulteta, odsjek i/ili katedre.

Komentar 3

Novi ZVO treba da polahko ukida poziciju asistenata kakvu poznajemo danas. Ovakav model kojeg imamo danas kod nas davno je napušten. Prijedlog kako to uraditi jeste da se biraju ljudi na pozicije doktoranta i da u sklopu te pozicije dio svoje plate zaraduje kao asistenti u nastavi, maksimalno do 4 časa sedmično. Ostatak vremena rade na polju naučnoistraživačkog rada. Nakon isteka te pozicije, ugovor se ne produžuje. Trenutna situacija oko izbora akademskog osoblja ne podstiče izvrsnost u radu kod akademskog osoblja jer svi znaju da kada te jednom prime za asistenta, tu ostaješ do penzije. Naravno, uvijek ima izuzetaka, ali u većini slučajeva je tako.

Komentar 4

Omogućiti vrhunskim akademskim radnicima da ostanu na univerzitetu i nakon 65 godine. Ovo treba da bude izuzetak, a ne pravilo. Vrhunski stručnjaci se nikad ne odbacuju zbog godina. Uslov ostanka treba da bude naučni doprinos u posljednjih pet godina, a ne nastavna potreba kao što navedeno u Nacrtu. Zbog toga predlažem da se omogućiti takvim istraživačima da ostanu do 70. godine u radno-pravnom statusu. Ovakva praksa je poznata na Zapadu.

Komentar 5

Zašto bi svi uposlenici univerziteta morali napredovati u akademskim zvanjima? Zašto neki ne mogu biti samo predavači? Dobar predavač može itekako vrijediti kao i dobar naučnik. Zbog toga predlažem da se uvede akademsko zvanje predavač. U Hrvatkoj postoji ovo zvanje. Napredovanje zna biti samo opterećenje, a neki ljudi po tim opterećenjem ne mogu raditi normalno. Zašto im onda ne bismo omogućili da budu ono što znaju raditi najbolje — predavati studentima. Ovaj prijedlog sigurno bi dugoročno olakšalo opterećenje akademskog osoblja u nastavnom procesu i to onima koji žele više vremena da ulažu u naučnoistraživački rad.

Komentar 6

U tekstu Nacrta spominje se uža i srodna naučna oblast. Ova dva pojma nigdje nisu jasnije definisana. Šta određuje užu naučnu oblast? Je li to doktorat? Jesu li to naučne publikacije ili možda i jedno i drugo? A šta određuje srodnu oblast? Ovakve nejasne definicije pojmove omogućavaju proizvoljno tumačenje, što otvara prostor za neetično postupanje. Mali broj naučnika u svijetu ima sposobnosti i privilegiju da se bavi dvjema različitim oblastima unutar jednog naučnog polja.

Komentar 7

Rok od godinu dana koji se spominje u Prelaznim i završnim odredbama je predug. Zar se nije moglo raditi paralelno na podzakonskim aktima i pravilnicima?

Komentar 8

Predlažem da se jasnije definiše šta je oblast, šta je polje, a šta je grana. Predlažem da se kopira iz Pravilnika o znanstvenim i umjetničkim područjima, poljima i granama iz Hrvatske gdje su definisane naučne oblasti/područja: prirodne nauke, tehničke nauke, biomedicina i zdravstvo, itd. Zatim unutar svake oblasti se definišu polja kao što su polja prirodnih nauka: matematika, fizika, hemija, biologija itd. Pa se onda unutar svakog polja definišu grane pa tako za polje fizika nalazimo da su grane opća i klasična fizika, fizika elementarnih čestica i polja, nuklearna fizika, atomska i molekularna fizika, itd. Ovo je već urađeno, napisano i predloženo jer je ZVO jasno

zahtijevao da se donese Pravilnik koji je spomenut na početku. Zašto ne bismo onda to iskoristili i ugradili u Zakon ili donijeli poseban Pravilnik u sklopu ove iste procedure kad je već sav posao završen.

KOMISIJA – Opfeniti prijedlozi nisu razmatrani, potrebno je iste pretočiti u formu amandmana i dostaviti u fazi javne rasprave.

DEJAN MILOŠEVIĆ

Prijedlog za uvođenje novih kategorija nastavnika i saradnika:

- Redovni profesor u trajnom zvanju
- Profesor – istraživač
- Asistent – istraživač.

KOMISIJA – Prijedlog odbačen, u suprotnosti sa Okvirnim zakonom o visokom obrazovanju BiH.

AKADEMIJA SCENSKIH UMJETNOSTI

Uslovi za izbor u umjetničko-nastavna zvanja u koja se bira akademsko osoblje na nastavnim programima na visokoškolskoj ustanovi ako je za nastavni predmet od naročitog značaja umjetnički kriterij, a koji se bliže ureduju ovim zakonom, Smjernicama i statutom visokoškolske ustanove, su:

- a) asistent: odgovarajući stepen prvog ciklusa studija koji se vrijednuje s najmanje 240 ECTS bodova ili VII stepen studija po predbolonjskom sistemu studija, s najnižom prosječnom ocjenom 8 ili 3,5;
- b) viši asistent: odgovarajući stepen drugog ciklusa studija ili VII stepen studija po predbolonjskom sistemu studija odnosno stepen prvog ciklusa, s najnižom prosječnom ocjenom 8 ili 3,5, proveden jectan izborni period u zvanju asistenta, uspješno javno predstavljene oblici umjetničkog stvaralaštva;
- c) docent: odgovarajući stepen drugog ciklusa studija ili VII stepen studija po predbolonjskom sistemu studija, veći broj javno predstavljeneh oblika umjetničkog stvaralaštva i pokazani rezultati u nastavnom radu;
- d) vanredni profesor: stepen drugog ciklusa studija ili VII stepen studija po predbolonjskom sistemu studija, proveden najmanje jedan izborni period u zvanju docenta, veći broj javno predstavljeneh oblika umjetničkog stvaralaštva, priznanja za uspješno djelovanje u odgovarajućoj oblasti umjetnosti i pokazani rezultati u nastavnom radu;
- e) profesor: stepen drugog ciklusa studija ili VII stepen studija po predbolonjskom sistemu studija, proveden najmanje jedan izborni period u zvanju vanrednog profesora, veći broj javno predstavljeneh

oblika umjetničkog stvaralaštva koji su značajno doprinijeli razvoju kulture i umjetnosti i doprinos podizanju nastavnog i umjetničkog kadra, pokazani rezultati u nastavnom radu.

KOMISIJA – Prijedlog odbačen. U Komisiji koja je radila na izradi teksta Zakona o visokom obrazovanju učestvovala predstavnica grupacije umjetničkih nauka, inače dolazi sa Akademije likovnih umjetnosti, koja je koordinirala sa umjetničkim akademijama i dala rješenja koji se nalazi u predloženom Nacrtu zakona. S obzirom na iznesenu činjenicu, Komisija ostaje pri ponuđenom tekstu.

MUZIČKA AKADEMIJA

Član 100. stav (7): “Ukoliko je student položio sve ispite, izuzev završnog rada, ima pravo polagati završni rad u toku tekuće studijske godine, bez obzira na ispitne rokove utvrđene ovim zakonom.”

Ovakva formulacija, u praksi, može prouzrokovati značajne probleme za organizacione jedinice koje nemaju vlastiti akademski kadar na pojedinim odsjecima, te su primorani angažirati akademsko osoblje sa Univerziteta iz inostranstva. Naime, obzirom da se završni radovi brane pred komisijom, vrlo često smo obavezni dva člana komisije imenovati iz reda stranih profesora. Ovakva formulacija člana 100. stav (7), osim što bi u praksi bila vrlo teško primjenjiva (nemogućnost dolaska članova komisije), izazvala bi dodatne finansijske troškove u vidu putnih troškova, troškova smještaja i dodatnih naknada članovima komisije, a za štanisu predviđena i obezbjeđena finansijska sredstva. Takode, realizacija ove odredbe u praksi bi remetila i režim nastave.

U vezi sa navedenim, predlažemo brisanje ovog stava.

Član 114. kao uslove za izbor u umjetničko-nastavna zvanje vanrednog i redovnog profesora predviđa proveden najmanje jedan izborni period u prethodnom zvanju.

Iako je ovakav uslov predviđen za izbor u naučno-nastavna zvanja (što u naučnim oblastima može sliiziti potvrđivanju kontinuiteta nastavnog i naučnog rada), on je inkompatibilan i potencijalno kontraproduktivan u umjetničkim oblastima. Naime, u umjetnosti je čest slučaj da se renomirani umjetnik tek u drugoj fazi svoje karijere odluči na pedagoški rad. Angažovanje renomiranih umjetnika je praksa umjetničkih akademija u svijetu, jer se umjetnički renome angažiranih profesora direktno reflektira na renome umjetničkih akademija koje ih angažuju. Ovo je jedan od bitnih načina na koji se umjetničke akademije pozicioniraju u mreži srodnih institucija na domaćoj i internacionalnoj razini. Postojeći status stručnjaka iz prakse onemogućuje permanentno angažovanje renomiranih umjetnika te onemogućuje dugoročno rješenje njihovog akademskog statusa. Također, teško je očekivati da se interacionalno renomiranom umjetniku kao prvi akademski status ponudi zvanje asistenta ili u najboljem slučaju docenta, pogotovo ako se ista pravila ne primjenjuju na drugim umjetničkim akademijama u zemlji i inostranstvu. U postojećem društvenom i ekonomskom kontekstu teško je očekivati značajan priliv međunarodno renomiranih umjetnika koji bi pokazali interes za akademski angažman na našim umjetničkim akademijama (što posljedično znači da bi sadašnji preovladavajući model napredovanja kroz akademska zvanja ostao dominantan), ipak smatramo da mogućnost direktnog izbora u umjetničko-nastavna zvanja na zakonskoj razini treba ostati otvorena.

Kao kontrolna mjera protiv eventualne zloupotrebe principa direktnog izbora u umjetničko-

nastavna zvanja vanrednog ili redovnog profesora prijedlog novog zakonskog rješenja treba sadržavati sljedeće kontrolne mjere:

- a) kumulativno ispunjavanje uvjeta za izbor za sva zvanja koja prethode zvanju u koje se bira. (Drugim riječima, ukoliko se neki istaknuti umjetnik direktno bira u zvanje npr. red. prof. uslovi za njegov prijem kumulativno sadrže sve uslove predviđene za docenta, van. prof i red. prof. (Praktično, ovo bi značilo da bi direktni izbor istaknutog umjetnika bez akademskog iskustva moglo biti jedino u zvanje van.prof.)
- b) Uvođenje obaveznog pristupnog predavanja iz nastavnog predmeta, odnosno naučne/umjetničke oblasti za koju je konkurisano za sticanje prvog nastavničkog zvanja. (Ovaj princip se objašnjava naknadno u tekstu.)

PRIJEDLOG TEKSTA NOVOG ZAKONSKOG RJEŠENJA

Član 114.

- (1) Minimalni uslovi za izbor u umjetničko-nastavna zvanja na visokoškolskoj ustanovi
 - (a) **asistent*** završen stepen prvog ciklusa studija sa najmanje 240 ECTS bodova ili VII stepen po predbolonjskom sistemu studija i najmanjom prosječnom ocjenom 8 ili 3,5;
 - (b) **viši asistent:** završen stepen drugog ciklusa studija ili VII stepen po predbolonjskom sistemu studija i najmanjom prosječnom ocjenom 8 ili 3,5, višejavno predstavljenih/izvedenih/objavljenih oblika umjetničkog stvaralaštva
 - (c) **docent:** završen stepen drugog ciklusa studija ili VII stepen po predbolonjskom sistemu studija, više javno predstavljenih/izvedenih/objavljenih oblika umjetničkog stvaralaštva, umjetničko učešće na domaćim i međunarodnim manifestacijama;
 - (d) **vanredni profesor:** završen stepen drugog ciklusa studija ili VII stepen po predbolonjskom sistemu studija, više javno predstavljenih/izvedenih/objavljenih oblika umjetničkog stvaralaštva, umjetničko učešće na domaćim i međunarodnim manifestacijama;
 - (e) **redovni profesor:** završen stepen drugog ciklusa studija ili VII stepen po predbolonjskom sistemu studija, više javno predstavljenih/izvedenih/objavljenih oblika umjetničkog stvaralaštva, umjetničko učešće na domaćim i međunarodnim manifestacijama;
- (2) Uvjeti za izbor u umjetničko-nastavna zvanja kao i sadržaj pojmova: javno predstavljani/izvedeni/objavljeni oblici umjetničkog stvaralaštva i umjetničko učešće na domaćim i međunarodnim manifestacijama, preciznije se uređuju Statutom visokoškolske ustanove.
- (3) Ukoliko se neko prvi put javlja u neko od nastavničkih zvanja, bez da je prethodno proveo izborni period u nižem ili nižim nastavničkim zvanjima, neophodno je da kumulativno ispunjava uvjete za izbor za sva zvanja koja prethode zvanju u koje se bira.

Član 114. je u suprotnosti sa Osnovama kvalifikacijskog okvira u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, broj 35711, 39712).

Naime, u pomenutom članu dolazi do izjednačavanja prvog ciklusa studija koji se vrednuje sa najmanje 240 ECTS studijskih bodova sa VII stepenom studija po predbolonjskom sistemu,

odnosno drugog ciklusa studija sa završenim postdiplomskim studijem po predbolonjskom sistemu studija. Nužno je istaknuti kako je ovakvo izjednačavanje u suprotnosti sa Osnovama kvalifikacijskog okvira u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, broj 31/11, 39/12) prema kojem je II ciklus studija (master) jednak VII. I stepenu obrazovanja odnosno dodiplomskom studija po predbolonjskom sistemu studija. To bi u praksi moglo prouzročiti značajne probleme u vidu žalbi i tužbi kandidata kojima je urađena ekvivalencija ranije stečenih zvanja, a na način da je predbolonjski sistem studija izjednačen sa masterom po bolonjskom sistemu studija.

Član 124. stav (6)

Pristupno predavanje predviđeno je samo za one kandidate koji nisu „sudjelovali u realizaciji nastavnog procesa na visokoškolskoj ustanovi“. S obzirom da „sudjelovanje“ u nastavi nije jasno definiran pojam (asistent, suradnik u nastavi, laborant i sl.?) te da iz same činjenice sudjelovanja u nastavi nužno ne proističe kapacitiranost kandidata za obavljanje pedagoških i stručno-umjetničkih obaveza koje podrazumijeva nastavno zvanje, smatramo da je pristupno predavanje najbolji praktični način provjere sposobnosti svakog kandidata, a pogotovo kada se radi o procjeni pedagoških sposobnosti kandidata u umjetničkim oblastima gdje je razina praktične vještine najbitniji segment u procjeni kvalitete kandidata. U skladu s izrečenim valja pomenuti da sve umjetničke akademije u svijetu pri prijemu nastavnog kadra imaju određene oblike praktične provjere sposobnosti kandidata, bez obzira na njegove/njene predhodne akademske i vanakdemske kvalifikacije.

Izmjena ove zakonske regulative (te posljedično i akademske prakse) išla bi u cilju povećanja transparentnosti procesa izbora u prvo nastavničko zvanje, preciznijoj kontroli kvaliteti izbora u nastavna zvanja, te konsekventno podizanju kvaliteta nastave na umjetničkim akademijama, kao i UNSA u cjelini.

Predlažemo da se pristupno predavanje uvede kao obavezno za prvi izbor u nastavničko zvanje (docent, vanredni profesor, redovni profesor). Ukoliko ovakvo zakonsko rješenje, iz bilo kojih razloga nije prihvatljiva ostatku akademske zajednice, smatramo da treba insistirati da se ova izmjena ipak uključi u novi zakon, ali kao specifikum primijenjen na umjetničke akademije (ili kao poseban član ili kao izuzetak od postojeće odredbe).

KOMISIJA – Prijedlog odbačen. U Komisiji koja je radila na izradi teksta Zakona o visokom obrazovanju učestvovala predstavnicom grupacije umjetničkih nauka, inače dolazi sa Akademije likovnih umjetnosti, koja je koordinirala sa umjetničkim akademijama i dala rješenja koji se nalazi u predloženom Nacrtu zakona. S obzirom na iznesenu činjenicu, Komisija ostaje pri ponuđenom tekstu.

- b) osigurati suradnju svake osobe i svakog službenika u davanju potrebnih informacija i podataka;
 - c) osigurati pristup i kontrolu na svim mjestima gdje su osobe lišene slobode, zatvorene ili gdje rade;
 - d) omogućiti prisustvo sudskim i upravnim postupcima kao i sastancima organa.
- Nalazi i izvještaji tijela iz stava 1. ovog člana će se razmatrati u nadležnim organima po hitnom postupku, te će na osnovu toga biti preduzimane odgovarajuće mjere gdje to bude potrebno.

III - NADLEŽNOSTI KANTONA

Član 11.

Određivanje nadležnosti

Kanton ima nadležnosti utvrđene Ustavom Federacije i ovim Ustavom.

U slučaju potrebe za tumačenjem, nadležnosti Kantona utvrđene ovim Ustavom će biti tumačene u korist Kantona po principu predpostavljene nadležnosti, a pojedinačno spomenuta ovlaštenja u ovom Ustavu se neće tumačiti kao bilo kakva ograničenja općih nadležnosti Kantona.

Član 12.

Isključive nadležnosti

U okviru svojih nadležnosti Kanton je nadležan za:

- a) uspostavljanje i nadziranje policijskih snaga;
- b) utvrđivanje obrazovne politike, uključujući donošenje propisa o obrazovanju i osiguranje obrazovanja;
- c) utvrđivanje i provođenje kulturne politike;
- d) utvrđivanje stambene politike, uključujući i donošenje propisa koji se tiču uređivanja i izgradnje stambenih objekata;
- e) utvrđivanje politike koja se tiče reguliranja i osiguravanja javnih službi;
- f) donošenje propisa o korištenju lokalnog zemljišta, uključujući i zaniranje;
- g) donošenje propisa o unaprijeđivanju lokalnog poslovanja i dobrotvornih aktivnosti;
- h) donošenje propisa o lokalnim postrojenjima za proizvodnju energije i osiguranje njihove dostupnosti;
- i) utvrđivanje politike u vezi sa osiguranjem radija i televizije, uključujući donošenje propisa o osiguranju njihovog rada i izgradnji;
- j) provođenje socijalne politike i uspostava službi socijalne zaštite;
- k) stvaranje i primjena politike turizma i razvoja turističkih resursa;
- l) stvaranje pretpostavki za optimalni razvoj privrede koja odgovara urbanoj sredini;
- m) finansiranje djelatnosti kantonalnih vlasti ili kantonalnih agencija oporezivanjem, zaduživanjem ili drugim sredstvima.

Član 13.

Zajedničke nadležnosti sa Federacijom

Kanton zajedno sa Federacijom, samostalno ili u koordinaciji sa federalnim vlastima vrši slijedeće nadležnosti:

Član 18.

Nadležnosti Skupštine

Skupština Kantona:

- a) priprema i dvotrećinskom većinom usvaja Ustav Kantona;
- b) donosi zakone i druge propise u okviru izvršavanja nadležnosti Kantona, izuzev propisa koji su ovim Ustavom ili zakonom dati u nadležnost Vlade Kantona;
- c) bira i razrješava Predsjednika i podpredsjednika Kantona sukladno Ustavu Federacije i ovom Ustavu;
- d) utvrđuje politiku i donosi programe razvoja Kantona;
- e) potvrđuje imenovanje Premijera, zamjenika Premijera i članova Vlade Kantona;
- f) osniva kantonalne i općinske sudove i utvrđuje njihove nadležnosti;
- g) bira sudije kantonalnih sudova sukladno Ustavu Federacije i ovom Ustavu;
- h) usvaja budžet Kantona i donosi zakone o oporezivanju i na drugi način osigurava potrebno finansiranje;
- i) bira zastupnike u Dom naroda Federacije sukladno Ustavu Federacije;
- j) odlučuje o prijenosu ovlaštenja Kantona na općine i Federaciju;
- k) odobrava zaključivanje ugovora i sporazuma u oblasti međunarodnih odnosa i međunarodne suradnje;
- l) provodi istragu sukladno ovom Ustavu i posebnim propisima;
- m) vrši i druge poslove utvrđene federalnim propisima, ovim Ustavom i kantonalnim propisima.

Član 19.

Način rada Skupštine

Skupština bira predsjedavajućeg i dva njegova zamjenika iz reda izabranih poslanika.

Skupština zasijeda javno, izuzev u slučajevima kada je to predviđeno njenim poslovníkom. Izvještaji o zasjedanjima i donesenim odlukama se objavljuju u sredstvima javnog informiranja.

Način rada Skupštine bliže se uređuje poslovníkom.

Član 20.

Poslanički imunitet

Krivični postupak ili građanska parnica ne mogu biti pokrenuti protiv kantonalnog poslanika, niti kantonalni poslanik može biti zadržan u pritvoru ili kažnjen na bilo koji način zbog iznesenog mišljenja i datog glasa u Skupštini.

Član 21.

Način odlučivanja u Skupštini

U vršenju svojih nadležnosti Skupština donosi zakone, druge propise, te opće i pojedinačne akte (dalje: propisi).

VII - AKTA VLADE KANTONA

Član 26.

Vlada Kantona u ostvarivanju svojih nadležnosti utvrđenih ustavom donosi uredbе, odluke, rješenja i zaključke.

Član 27.

Izuzetno za vrijeme trajanja ratnog stanja ili neposredne ratne opasnosti kada postoji objektivna nemogućnost da se sazove Skupština Kantona, Vlada može donositi i propise iz nadležnosti Skupštine Kantona.

Propisima iz stava 1. ovog člana ne mogu se staviti van snage prava i slobode utvrđene ustavom i drugim propisima.

Propise iz stava 1. ovog člana Vlada će dostaviti Skupštini na potvrdu čim ona bude u mogućnosti da se sastane.

Član 28.

Uredbom se uređuju najvažnija pitanja iz nadležnosti Vlade Kantona, bliže uređuju odnosi za provođenje zakona, obrazuju stručne i druge službe Vlade Kantona i utvrđuju načela za unutrašnju organizaciju organa uprave Kantona.

Odlukom se uređuju pojedina pitanja ili propisuju mjere Vlade Kantona, daje saglasnost ili potvrđuju akta drugih organa ili organizacija i odlučuje o drugim pitanjima o kojima se ne odlučuje uredbom.

Rješenjem se odlučuje o imenovanjima i razrješenjima, kao i o drugim pojedinačnim pitanjima iz nadležnosti Vlade Kantona.

Zaključkom se utvrđuju stavovi o pitanjima od značaja za provođenje utvrđene politike, uređuju unutrašnji odnosi u Vladi Kantona i određuju zadaci organima uprave i službama, kao i radnim tijelima Vlade Kantona. Zaključkom se odlučuje i u drugim slučajevima u kojima se ne donose druga akta.

Član 29.

Uredbe i odluke Vlade Kantona objavljuju se u "Službenim novinama Kantona Sarajevo", a ostali akti Vlade ako je to u njima navedeno.

VIII - JAVNOST RADA VLADE KANTONA

Član 30.

Javnost rada Vlade Kantona obezbjeđuje se u skladu sa zakonom kojim se reguliše sloboda pristupa informacijama u Federaciji Bosne i Hercegovine.

IX - STRUČNE I DRUGE SLUŽBE KANTONA

Član 31.

Za obavljanje stručnih i drugih poslova za potrebe Skupštine Kantona, Vlade Kantona i organe uprave, Vlada Kantona može osnivati određene stručne, tehničke i druge službe, kao zajedničke ili samostalne službe, u skladu sa zakonom.

Aktom o obrazovanju službe iz prethodnog stava, utvrđuje se njen djelokrug, kao i status i odgovornost te službe i lica koje njom rukovodi.

Član 32.

Vlada Kantona vrši nadzor nad radom stručnih službi koje obrazuje.

Sekretar Vlade Kantona rukovodi radom Stručne službe koja obavlja poslove za potrebe Vlade Kantona i odgovoran je za njen rad.

X - PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 33.

Vlada Kantona je dužna donijeti Poslovnik o svom radu u roku od 30 dana od svog konstituisanja.

Član 34.

Vlada Kantona Sarajevo dužna je uskladiti Poslovnik o radu sa odredbama Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Vladi Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 38/13), u roku od 30 dana od dana njegovog stupanja na snagu.

Član 35.

Poslovnik Izvršnog odbora Grada Sarajeva i drugi propisi koji se odnose na njegovo unutrašnje organizovanje i funkcionisanje, koji su na snazi na dan stupanja na snagu Zakona o Vladi Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 7/96), ukoliko nisu u suprotnosti sa Ustavom Kantona i ovim zakonom, primjenjivaće se kao propisi Vlade, dok se ne donese Poslovnik o radu Vlade Kantona.

Član 36.

Do imenovanja premijera i članova Vlade u skladu sa Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o Vladi Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 4/01), poslove iz nadležnosti Vlade vršit će Vlada u dosadašnjem sastavu.

Član 37.

Ovlašćuje se Zakonodavno-pravna komisija Skupštine Kantona Sarajevo da utvrdi Novi prečišćeni tekst Zakona o Vladi Kantona Sarajevo.

Član 38.

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o Vladi Kantona Sarajevo stupio je na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Kantona Sarajevo", broj 38/13.

Na osnovu člana 16. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sudskim taksama ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 18/14) i člana 181. Poslovnika Skupštine Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 41/12 - Drugi novi prečišćeni tekst i br. 15/13 i 47/13), Zakonodavno - pravna komisija Skupštine Kantona Sarajevo, na sjednici 22.08.2014. godine, utvrdila je Prečišćeni tekst Zakona o sudskim taksama.

Prečišćeni tekst Zakona o sudskim taksama obuhvata: Zakon o sudskim taksama ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 21/09), Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o sudskim taksama ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 29/09), Zakon o izmjeni Zakona o sudskim taksama ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 14/11), Zakon o izmjenama Zakona o sudskim taksama ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 36/13) i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o sudskim taksama ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 18/14), u kojim je naznačen dan stupanja na snagu tih zakona.

Broj 01-05.22971-2/14

22. augusta 2014. godine
SarajevoPo ovlaštenju
Esad Hrvaičić, s. r.

ZAKON

O SUDSKIM TAKSAMAMA

(Prečišćeni tekst)

DIO PRVI. OPĆE ODREDBE

Član 1.

(Plaćanje sudske takse)

- (1) Ovim zakonom utvrđuje se način plaćanja sudskih taksa (u daljnjem tekstu: takse) u postupku pred Kantonalnim sudom u Sarajevu i Općinskim sudom u Sarajevu (u daljnjem tekstu: sud).
- (2) Postupci u kojima se plaća taksa i visina takse za pojedine radnje, utvrđeni su u Tarifi sudskih taksi, koja je sastavni dio ovog zakona.

Član 2.

(Obveznik plaćanja takse)

- (1) Takse propisane ovim zakonom plaća lice po čijem zahtjevu ili u čijem interesu se preduzimaju radnje u postupku, za koje je ovim zakonom utvrđeno plaćanje takse (u daljnjem tekstu: takseni obveznik).
- (2) Za podneske i zapisnike koji zamjenjuju podneske taksu je dužno da plati lice koje podnosi podneske i lice na čiji zahtjev

POSLOVNIK O RADU SKUPŠTINE

Skupština donosi Ustav, zakone, budžet i izvještaj o izvršenju budžeta, prostorni plan Kantona, Poslovnik Skupštine, odluke i zaključke, deklaracije, rezolucije, preporuke i smjernice i daje autentična tumačenja zakona ili drugog akta.

Član 118.

Kad Skupština vrši izmjene ili dopune općih akata Skupštine, zakon mijenja ili dopunjuje zakonom, a ostale opće akte, osim zaključka, odlukom.

Zaključak se mijenja ili dopunjuje zaključkom.

Autentično tumačenje se ne može mijenjati ili dopunjavati.

Član 119.

Odluka je skupštinski akt koji se donosi radi izvršavanja ili konkretizacije Ustava, zakona ili drugih općih akata ili njihovih pojedinih dijelova.

Odlukom se odlučuje i o drugim pravima i obavezama Skupštine kada je to Ustavom, zakonom, drugim općim aktom ili ovim poslovníkom određeno.

Član 120.

Zaključkom Skupština odlučuje o svom radu i o radu radnih tijela Skupštine i Službe Skupštine.

Zaključkom Skupština može zauzeti stav o pitanju koje je razmatrala, uključujući utvrđivanje obaveza za Vladu i kantonalne organe uprave u pogledu pripreme zakona ili drugih propisa i općih akata ili vršenja drugih poslova iz njihovog djelokruga.

Radna tijela Skupštine donose zaključke iz svog domena rada.

Član 121.

Deklaracijom se izražava stav Skupštine o političkim pitanjima i drugim bitnim pitanjima od interesa za Kanton, Federaciju Bosne i Hercegovine ili Bosnu i Hercegovinu.

Član 122.

Rezolucijom se utvrđuje političko djelovanje u svim ili pojedinim oblastima iz djelokruga Skupštine.

Rezolucijom se daju i političke smjernice za rad Vlade, kao i drugih kantonalnih organa i organizacija.

Član 123.

Preporukom se izražava mišljenje Skupštine u vezi sa usklađivanjem odnosa i razvijanjem međusobne saradnje organizacija i zajednica o pitanjima od kantonalnog interesa.

Član 124.

Smjernicama se utvrđuju obaveze Vlade i kantonalnih organa uprave u vezi sa politikom izvršavanja zakona i drugih propisa i općih akata, te se usmjerava njihov rad.

Član 125.

Akta donosena na sjednici Skupštine potpisuje predsjedavajući Skupštine.

Član 126.

Izvornikom zakona, odnosno drugog propisa ili općeg akta Skupštine, smatra se onaj tekst zakona odnosno drugog propisa ili općeg akta koji je usvojen na sjednici Skupštine.